مصطفى مزووری

چریسکا بەری شۆرشێ

سوپاسیا سەرۆکێ هەرێما کوردستانێ

رێزدار نێچیرڤان بارزانی دکەین،

ژ بۆ پشتەڤانیا وی یا بەردەوام ژ بۆ پێشڤەبرنا پەیڤا کوردی

ژ وەشانێن سەنتەرێ کۆماتە

یێ دێکۆمێنتکرنا دیرۆکا شۆڕشێ

وەشانا هژمار (١)

ناڤێ پەرتووکێ: چریسکا بەری شۆڕشێ

نڤیسەر: مصد ی مزووری

ئامادەکرن و پێداچۆن: سەنتەرێ کۆماتە یێ دیکیۆمێنتکرنا دیرۆکا شۆڕشێ

دەرهێنانا هونەری : بلند محەمەد

ژمارا سپاردنێ: (D- 2671/22 /) ل پەرتووکخانەیا بەدرخانیان ل دهۆکێ

تیراژ: 1000 دانە

چاپخانە: تەهران -ئیران

چاپا دویێ: 2022

پێشگۆتن

پشتی مە پەرتووکا بیرەوەرییێن کاک مستەفای ئامادەکری ژ بۆ چاپێ، من داخواز ژ ڕێزداری کر کو پێشگۆتنەکێ بۆ پەرتووکێ بنڤێسیت، لێ وی ئەز ڕاسپارتم کو ئەز وێ پێشگۆتنێ بنڤێسم. ڤێجا بدەستوورا کاک مستەفای و خواندەڤانێن هێژا، بشانازی ڤە ئەز دێ چەند ڕێزەکا وەك پێشگۆتنا چریسکا بەری شۆڕشێ نڤێسم.

دەمێ مرۆڤ بەحسێ هەلبوونا چریسکا ئێکێ یا شۆڕشا گولانێ دکەت، ب هیچ شێوەیەکی مرۆڤ نەشێت د سەر هندەك ناڤاڕان گاڤبدەت، کو مستەفا مزووری ژی ئێك ژ وان ناڤێن هەرە گەشە. ئەم هەمی دزانین کو دەستپێکرنا شۆڕشا گولانێ ل دەڤەرا بەهدینان، دەستپێکێ هندەك کەسێن دیار بوون، وەکی هندەك خالێن بچویك، کو بەرە بەرە ئەڤ خالە گەهەشتنە هەڤ و تۆڕەك پێکئینا و ڤێ تۆرێ ژی شۆڕش دەستپێکر. ئەڤ کادرێن کو ئەڤ خالە و ئەڤ تۆڕە ژی پێکئینای، دوو گرۆپ بوون. گرۆپەك هێشتا ل هاڤینا ساڵا 1975 خوە ل چیا دان و ئامادەکارییێن شۆڕشێ کرن و گرۆپا دی ژی ل ساڵا 1976 هاتن گەهەشتنە وان. ژ بەر هندێ ژی دەما ئەم بەحسێ گرۆپا 1975 دکەین، هەمی دەما ئەم دبێژین: هەمی پێشمەرگا پەیوەندی ب شۆڕشێ دکر، لێ ئەڤ گرۆپا 1975 شۆڕشێ پەیوەندیا بوان کری. ڤێجا مستەفا مزووری ژی ئێك ژ وان کادر و پێشمەرگایە یێن شۆڕشێ پەیوەندی پێکری.

تایبەتمەندیەکا دیا ڤی جامێری ئەوە، کو تۆ کێ ل دەڤەرا بەهدینان ڤەلڤینی دێ بێژیت: ئەز ل شۆڕشا گولانێ ڕێکخستیێ مستەفا مزووری بووم. دبیت ئەڤە ژی بۆ هندێ دزڤڕیتەڤە کو مستەفا هەر ژ 1975 و تا کو ئەڤرۆکە ژی، سەرەڕای گەلەك گوهڕین و ئاستەنگ و ئەڤرازی و نشیڤیا، ئەو بێ ڕاوەستان و بێ لادان، هەرێ بەردەوام بوو و هەمی دەما یێ ئامادە بوو د مەیدانا خەبات و شۆڕشێ دا. نە ڕۆژەکێ ئەو ژ خەباتێ ڕاوەستیا و نە ژی چرکەکێ بتنێ ژی وی ژ ڕێبازا خوە لادا. هۆسا ژی وی ل هەموو دەڤەرا بەهدینان خەبات و پێشمەرگاتیا کری.

من نەڤێت ل ڤێرێ ل سەر بیرەوەرییێن وی بنڤێسم، چونکی دێ وێ بۆ وە خواندەڤانێن ڕێزدار هێلم، لێ من دڤێت بێژم کو ئێك ژ تشتێن من گەلەك حەژێکری د ڤان بیرەوەریان دا، مستەفا نەهاتیە پەسنا خوە بدەت و بەحسێ خوە بکەت، لێ وی پتر ڕوودان و سەرهاتییێن ناڤ شۆڕشێ ڤەگێڕاینە، کو دبیت گەلەك جارا ئەو ڕوودان ل دژی وی ژی بن، لێ وی گەلەك ب ڕاستگۆیی ئەو ڤەگێڕاینە. گەلەك جارا ژی ئەو ڕوودانێن تراژیدی بشێوەیەکی کۆمیدی بۆ مە ڤەدگێڕیت، کو خوەشیەکا تایبەت ددەتە خواندەڤانی.

مە وەك سەنتەرێ کۆماتە یێ دێکۆمێنتکرنا دیرۆکا شۆڕشێ، پشتی ل دوماهیا مەها چریا دووێ یا 2021، ب هاریکاری و پشتەڤانیا جەنابێ ڕێزدار نێچیرڤان بارزانی جێگرێ سەرۆکێ پارتی دیمۆکراتی کوردستان، دەست بکارێ خوە کری، کو کارێ مە یێ سەرەکی هەڤپەیڤین بوون لگەل خەباتکەرێن شۆڕشێ، ژ بۆ تۆمارکرن و

پاراستن و ئەرشیفکرنا دیرۆکا وان، دهەمان دەم دا، برەخ ڤی کاری ڤە، مە ڤیا هاریکاریا هندەك کادر و پێشمەرگا ژی بکەین کو بیرەوەرییێن وان، وەك پشکەکا گرنگ ژ دیرۆکا شۆڕشێ، بێنە ئامادەکرن و چاپکرن و وەك پەرتووك بکەڤنە بەردەستێ خواندەڤانان. بیرەوەرییێن کاك مستەفای ژی یێن ئێکێ بوون دڤی پرۆژەی دا کو مە دەستپێکری.

ژ بەر کو کاروانێ خەباتا ڤی جامێری گەلەکێ درێژ و پڕی ڕوودان و چیرۆکە، ژبەر هندێ وی هندەك قۆناغ تۆمارکربوون، لێ گەلەك ژی مابوون. لۆما مە دەستپێکر چەند هەڤپەیڤینێن جودا مە لگەل ئەنجامدان ژ بۆ تژیکرنا وان ڤالاهییێن ماین و ئەو قۆناغێن هاتینە تۆمارکرن مە هاری وی داڕێتن و ئەم پێداچووین، تا کو هەمی سەرڕاست بووی. پاشی ئەندامێ سەنتەرێ مە کاك ئیدریس تروانشی ب کۆمکرنا ڤان هەڤپەیڤینا و کۆمپیوتەرکرنا بیرەوەریان ڕابوو و پشتی هینگێ ژێ من وەرگرت و ئێدی ئەز ژی پێداچووم و چەند جارا دگەل کاك مستەفای ژی ڕوونشتینەڤە، ژ بۆ ڕاستڤەکرن و سەرڕاستکرنا هندەك دیرۆکا و هندەك ڕوودانان.

بخوەشحالی و سەرفرازیڤە بیرەوەرییێن کاك مستەفای بەرهەمێ نەخرییێ سەنتەرێ کۆماتەیە د وارێ چاپکرنێ دا، لێ دهەمان دەم دا، مە نوکە دەست ب ئامادەکرنا بیرەوەرییێن هندەك کادرێن دی ژی کریە کو ئەم وان ژی ئامادە دکەین ژ بۆ چاپێ. ب دیتنا من و هەروەکی من ناڤەرۆکا ڤان بیرەوەریان دیتی و خواندی، ئەو دێ پشکەکا مەزن ژ وێ ڤالاهیا ژ خەمسارییێ کەفتیە د تۆمارکرنا دیرۆکا شۆڕشا گولانێ دا، داگرن.

ئەم وەك سەنتەرێ كۆماتە گەلەك هزر و پرۆژەیێن دی ژی د بەرنامێ مە دانە ژ بۆ تۆمارکرن و پاراستنا دیرۆکا شۆڕشێ و خەباتکەرێن وێ. هیڤیدارم ئەم د پاشەڕۆژێ دا پتر بشێین خزمەتا دیرۆکا گەل و وەڵاتێ خوە بکەین.

ڕزگار کێستەیی

بەرپرسێ سەنتەرێ کۆماتە

یێ دێکۆمێنتکرنا دیرۆکا شۆڕشێ

دهۆك2/7/2022

بناڤێ خودایێ بەخشەندە و میهرەبان

وەستیکێن ژیـانێ

ل دەستپێکا سالا 1957 ژبەرکو هێشتا خێزانا مە یا بێ ڕەگەزنامە بوو، ئەز نەشیام بچمە قوتابخانێ بخوینم، ژبەر هندێ بابێ من ئەز هنارتم دەف زانایەکێ ئایینی ل مۆسل، من قورئانا پیرۆز و هندەك پەرتووکێن ئایینی ل دەف وی خواندن. پشتی هینگێ ب دوو سالان بابێ من ئەز هنارتم گوندێ شکەفت هندیا ل دەڤەرا ئەترووشێ، کو مالا مە ل وێرێ بوو، و ل وێرێ من خواندنا سەرەتایی ل قوتابخانا گوندی دەستپێکر. ئەو قوتابخانە پشتی شۆڕشا 14 تەمۆزا 1958 هاتبوو ڤەکرن. سالا پاشتر ڕەگەزناما مە دەرکەت وئەز بوومە ئیراقیەکێ کورد. ل سالا 1964 ژ ئەگەرێ شۆڕشێ و هێرش و بۆمبارانێن ڕژێما ئیراقێ، گوند هاتە بەردان و ئەز دگەل مامێن خوە چوومە گوندێ بابۆخکێ ل دەڤەرا مانگێشکێ و ل ویرێ ئاکنجی بووین. ل سالا 1966 ئەز زڤریمەڤە مۆسل و ل قوتابخانا (المستقبل الابتدائیە) من درێژی ب خواندنا خوە دا، هەتا من باوەرناما سەرتاییێ وەرگرتی. ل سالا 1968 ل قوتابخانا ناڤنجی یا زەواحی متوسطة الضواحي) هاتم وەرگرتن. وی دەمی بابێ من باخچەڤانێ نەخوەشخانا مۆسل بوو، ئەوا دکەڤیتە هنداڤ ڕووبارێ دیجلە، ل نێزیك کافیا کبریت.

ل سالا 1969 بابێ من هەموو کارێن خوە یێن میری و تایبەت هێلان و مال هێلا ب هیڤیا من ڤە، لەوما ئەز نەچاربووم کو

مالێ ببەمە باژێڕکێ ئێسفنێ ل دەڤەرا شێخان، دا کو بشێم مالێ بڕێڤە ببەم.

من ل ناڤنجیا شێخان خواند، لێ بۆ من گەلەك یا ب زەحمەت بوو کو دهەمان دەم دا بخوینم و مالێ ژی بخودان کەم. ئەز نەچاربووم دەست بکارەکی بکەم دا کو بشێم مالێ خودان بکەم. ئەز ڕابووم من دەست ب فرۆتنا بەفرێ کر. د ڕێیا کارێ خوەدا جاروباران من خوە دگەهاندە دەڤەرێن چیایی ژی ل ئەترووشێ و دەردۆرا وێ.

دەرازینکا سیاسەت و وەلاتپاریزیێ

هەر وەکی بەری نوکە مە ئاماژە پێدای، هەر ب ڕێیا گەڕێن من یێن فرۆتنا بەفر و گرێمەستیان یێن بەرەڤ چیا و دەڤەرا ئەترووشێ ڤە، ئەز شیام خۆ بگەهینمە بارەگایێ هێزا شێخان و ب ڕێکا بەڕێز حسۆ میرخان و ڕێکخستنێن هێزێ ئەز بوومە ڕێکخستیێ پارتی.

ل سالا 1970و پشتی ڕێکەفتنا 11 ئادارێ، من جارەکا دی ڕێکخستنا خوە نووژەنکرەڤە و ل 1970/4/1 ئەز بوومە ئەندام د شانەکا پارتی دا و هەروەسا دناڤ ئێکەتیا لاوان ژی دا ئەزهاتمە ڕێکخستن و بوومە جێگرێ بەرپرسێ لژنا ناڤچا شێخان یا ئێکەتیا لاوان و پاشی ژی بوومە بەرپرس و مە کۆمەکا لاوێن دەڤەرێ، هەرشەڤ وانە و سمینار ل بارەگایێ لژنێ پێشکەش دکرن. مە

تەختەڕەشەك هەبوو ڕۆژانە پەند و ئاگەهداری ل سەر دنڤیسێن. ب ڕۆژ ژی هەتا دبوو شەڤ من کارێ خوە یێ فرۆتنا بەفرێ دکر .

هەڕۆژ سپێدێ من بەفر و گرێمەستی و دۆندرمە دکرنە دفلینەکێ دا و ئەز دچوومە گوندێن دەڤەرا ناڤکوڕێ و ل وان گوندان من دفرۆتن. پارێ وان من ددا بدەخل و دان و خەرجیا ترۆمبێلێ. ئەڤ کارە تاکو سالا 1973 من بەردەوامکر، پاشی دڕێکا هێزا شێخان ڕا ئەز هاتمە دامەزراندن وەك کارکەرێ تەکنیکی (عامل فنی) دگەل ئەندازیاریا ڕێك و پرا. کارێ مە ل سەر ڕێکا نوی ڤەکری یا ئەترووش- دهۆك بۆ پێدە، بابلۆ و بێسرێ بوو.

ل بهارا سالا 1974 پشتی ڕژێما ئیراقێ خوە ئامادەکری کو هێرشێ بکەتە سەر کوردستانێ، من خوە گەهاندە هێزا شێخان و ئاکرێ و ئەز وەکو بەرگری مللیەك پشکداربووم د شەڕێ لێدانا مەخفەرا فازلیێ دا. ژبەرکو ڕژێما ئیراقێ خیانەت ل شۆڕشێ کر و ژ سۆز و پەیمانێن خوە ئەوێن د پەیمانا 11 ئادارێ دا داین لێڤەبوو و ل گەلێ کورد پشتەڕێ بوو و ل1974/3/11 ب هێزێن خوە یێن پیادە و ئەسمانی هێرشێن وێرانکەر کرنە سەر کوردستانێ و قۆناغا دووێ یا شۆڕشا ئەیلولێ دەستپێکر.

پشتی هێز و بەتالیۆنێن پێشمەرگەی هاتینە نووژەنکرن و ڕێکخستن و جهێن وان هاتینە دیارکرن، ئەز ژی ل بەتالیۆنا دووێ یا هێزا شێخان-ئاکرێ، ئەوا یوسف عەلی سپیندارى فەرماندەییا وێ دکر، دەست ب ئەرك بووم. هینگێ هزر هەبوو کو هێزەکێ ب ناڤێ هێزا ئاکرێ ئاڤا بکەن و بەڕێز حاجی میرخانێ برایێ حسۆ میرخان ببیتە

فەرماندەییێ وێ هێزێ، وەسا ژی چێبوو و بارەگاییێ وێ هێزێ ل گوندێ پیرانکێ دەڤەرا گۆرانا هاتە دانان، ئەز ژی دگەل کۆمەکا پێشمەرگا هاتمە ڤەگوهاستن بۆ وێ هێزێ، لێ مخابن هند ڤەنەکێشا و شۆڕش ل 1975/3/6 ڕاستی خیانەتەکا مەزن هات و هەر وەك چەوا کۆمارا کوردستان ژ سالەکێ کێمتر ڤەنەکێشا و ڕاستی شکەستنێ هات، وەسا قۆناغا دووێ یا شۆڕشا ئەیلولێ ژی ژسالەکێ پتر ڤەنەکێشا وڕاستی هەمان چارەنڤیس هات.

ل 1975/3/18 سەرکردایەتیا پارتی و شۆڕشێ بڕیارا ڕاوەستاندنا شەڕی دا. دەرئەنجام پشکا پتر یا پێشمەرگەی، هاوڵاتی و جەماوەرێ شۆڕشێ دگەل سەرۆك بارزانی ڕێکا چیا بەرەڤ ئیرانێ گرت.

ل 1975/3/22 پتر ژ دووسەد و پێنجی هزار کورد گەهشتن د ناڤ سنوورێن ئیرانێ دا و شەمالکا شۆڕش ڤەمری. ئەز ژی ل 1975/4/1 نەچاربووم چەکێ خوە ل سەر پرا ئەترووش دانم و بچمە ئێسفنێ. پاشی من ڕێکا مۆسل گرت. وی دەمی بابێ من جارەکا دی ڤەگەریابووڤە مۆسل و مالا مە ژی ل وێرێ بوو.

گورگێ هار کەفتە ناڤ پەزێ بێ خودان

مۆسلا کو دبێژنێ دایکا دوو بهاران، باژێرێ زارۆکینیا من بوو، من ژیەکێ لێ بووراندی. لێ بهارا ڤێ جارێ بۆ من نە وەك بهارێن چوویی بوو. ئەز کەتمە گێلەشۆکا هزر و بیرێن کوردایەتیا خوە و ئەو چارەنڤیسێ ڕەشێ کەتیە پێشیا مە. ئێدی دوژمن وەکی گورگێ

هارێ بناڤ پەزی کەفتی، یێ کەفتیە ناڤ کوردان وب کەیفا خوە تەڕابەڕا دکەت، مشەخت و باژێلە دکەت، ژ وەڵاتی دویردکەت. پڕانیا خەلکێ وەڵاتپارێز دوورئێخستن و برنە دەڤەرێن بیابانی ل ژێریا ئیراقێ، ل بن چادر و حێسیلێن دڕیای، دا بێخنە بندەستێ خوە. ژبلی ئەوێن د زیندانان دا و ل بن ستەم و زۆرداریێ، هند مان و هند مرن، ئەوێن ماین ژی ژ هش و بیر و کار کرن.

دوژمنێ چەپەڵ ب ڕێکا ڕێکخستن، هەوالگیری، سیخوڕ و پاراستنا خوە، کوردێن ئێك خێزان، نێر و مێ ل بەرێك کرنە ڕەشە و ژێك ترساندن. هەر کەسەکی هزردکر کو یێ دی سیخوڕە ل سەر وی، هەتا د ناڤبەرا ژن و مێران، خویشك و بران، کوڕ و بابان و هەڤال و هۆگران دا، وەسا بڤێ ڕێکا چەپەڵ شیا ل سەر هەمی کەسا زاڵ ببیت و گەلەکا نەچار بکەت و بکێشیتە د ناڤ (پارتیا بەعس یا عەرەبی) دا، هندەك بەرامبەر پارە و مووچان و هندەك ژی هەروە.

ل هەمی گوند و باژێڕان، ڕەندەك ڕەندەك، ڕەشەك و سیخوڕێن دوژمنی یێن ئەندامێن پارتا پیس و چەپەل ل ناڤ ڤی مللەتێ هەژار و بەلەنگاز دگەڕیان و ترس و سەهما خوە ب دارێ زۆرێ دناڤ خەلکی دا بەلاڤ دکر.

چیایێن بلند ئەز بێ وە هەدار ناکەم

ل دەستپێکا وی دەمێ نەخوەش و وێ ڕەوشا خرابا ل بندەستیا بەعسیێن هۆڤ، من پتر ژ هەر وەختەکێ دی هەست ب زۆرداریا دوژمنێ عەرەبێ پیس و پارتیا وی یا چەپەڵ دکر. مان د بن

دەستێ داگیرەکەران دا ئێدی نەدهاتە پەژراندن، ب تایبەت پشتی چەند سالەکا مە ب سایا شۆڕشا ئەیلولێ تاما ئازادیێ چێشتی. لەوما هزرا دەرکەتنێ د سەرێ من دا دغولغولی ، چونکی من باوەری هەبوو کو ئەڤ مللەتە نامریت و دڤێت خوەگۆریکەر، خەباتکەر و شۆڕشگێڕ ڤەگەڕنەڤە قادا خەباتێ کو کوردستانە. سەرکێش، قۆماندار و ڕێبەر مانە، دێ هەر ڕابنەڤە و گۆتنا دوژمنی دێ بن ئاخ بیت، دەمێ گۆتی: (انتهى الجيب العميل والى الابد) ئانکو بزاڤا کوردی هەتا هەتایێ ب دوماهی هات.

خالدێ برایێ من ل وی دەمی سنێلە بوو، بۆ خوە ل خوارنگەهەکێ ل جادا دەواسە ل مۆسل کاردکر، دگۆتنێ خوارنگەها چیچەلووکا زێڕین (الفروج الذهبي). وی دەمی ئەو قوتابیێ شەشێ سەرەتایێ بوو. دەیکا مە ژی ل سالا 1971 ل ئێسفنێ چووبوو بەر دلۆڤانیا خودێ. چونکی بابێ مە پیرەمێر بوو و خالد ژی بچویك و سنێلە بوو، لەوما ئەز ترسیام کو پارتیا فاشست وی بخاپینیت و بێخیتە بندەستێ خوە، ژبەر هندێ من هزردکر هەکە ئەز دەرکەتم دێ وی ژی دگەل خوە بەم.

ڕۆژا 1975/8/25 ئێدی من بڕیاردا کو بەرەڤ چیایێن کوردستانێ بچم، لێ تاکو وی دەمی من ژ دهۆکێ وێڤەتر نەدیتیە ومن چ شارەزایی ل سەر دەڤەرێن چیایی نینە.

من خالد دگەل خوە بر و ئەم چووینە لایێ چەپێ یێ مۆسل ل تاخێ جەزائیر (حی الجزائیر). من ل وێرێ هەڤالەك هەبوو، ناڤێ وی محەمەد سەلیم محەمەد حسێن بریفکانی بوو. ئەز چوومە دەف

وی دا کو خاترا خوە ژێ بخوازم. من ئەو ل دکانەکێ دیت و من ب دزیڤە گۆتێ: ئەز یێ هاتیم دا خاترا خوە ژ تە بخوازم و بچمە چیا. ئینا وی گۆتە من: ئەز ژی یێ هاتێ مە و پشتی تە، ئەز ل مۆسل نامینم. ئەم بووینە سێ کەس و مە رێکا دهۆکێ گرت. ل گەراجی من گۆتە محەمەد سەلیم و خالد: من هەڤالەکێ ل دهۆکێ هەی ناڤێ وی سەلاح یوسفە، گەلەك جارا یێ گۆتی: هەر دەمێ تۆ هاتی دێ شیم تە دەرباز کەمە ناڤ چیا. بۆ نیڤرۆ ئەم گەهشتینە دهۆکێ، مە پسیارکر، لێ سەلاح ل مالێ نەبوو، ئەو چووبوو شەهیانا خزمەکێ خوە. وێ شەڤێ ئەم بووینە مێهڤانێن ئۆتێلا کوردستان. ئەمنا بەعسیا ب نهێنی ڤە چاڤدێریا مە دکر و هەتاکو پشتراست نەبووی کوئەم یێ ل ئۆتێلێ بنەجـی بووین باوەری بۆ چێنەبوو کو ئەم بۆ گەریانەکێ یێن هاتین و دێ بۆ رەخێ ئامێدیێ و سویلاڤێ چین. هەمی ئۆتێل ژی نەچاربوون ناڤێن مێڤانێن خوە رۆژانە بدەنە دەزگەهێ ئاسایشا رژێمێ.

سپێدێ جارەکا دی ئەم چووینەڤە مالا سەلاح بۆ دیتنا وی، لێ هێشتا نەهاتبوو، مە خێزانا وی ئاگەهدارکر کو ئەم دێ ل فلان چایخانێ چاڤەرێی وی بین، ئەوبوو پشتی نیڤرۆ هات و ئەم ل چایخانێ روینشتین و من گۆتێ: ئەڤە ئەو رۆژە یا تە دگەل مە گۆتی، ڤێجا ئەم یێن هاتین دا مە دەرباز بکەی. وی ژی گۆت: باشە دێ رێکێ نیشا وە دەم، هەما هەرن زاخۆ لایێ سندیا. من گۆتێ: چەوا؟ گۆت: دێ چنە دەڤەرا زاخۆ لایێ سندیا سەر تۆخیبی، دوو پسمامێن من ل وێرێ مامۆستا نە و جهێ باوەریێ نە، ئەو دێ وە دەرباز کەن. مە ژی گۆتێ:

باشه، لێ دڤێت دگەل مە بێی دا مە پێ بدەیە نیاسین. وی گۆت: پێنەڤێت، کارێ وان ئەوە. من گۆتێ: سەلاح ئەڤە دەمێ سەدامی یە، باوەری نینە و پسمامێن تە مامۆستانە ل ناڤ سندیا و ئەو بخوە ژی بەرواری نە، ما سپێدێ خەلك نابێژیت کا مێڤانێن مامۆستاییێن مە؟؟ مەترسیە ل سەر وی و ئەم وەسا ناچین. وی گۆت: پا ڕێکا من ئەڤەیە و پتر ئەز نزانم. ئەم ژ سەلاحێ خوە بێهیڤی بووین، مە ئەو هێلا و ئەم بەرەڤ گەراجێ ئامێدیێ ڤە چووین. محەمەد سەلیم گۆت: دوو بەرواری ژووری ل هێزا شێخان پێشمەرگەبوون، ئەو خەلکێ گوندێ ئۆرەنە، ئەو دشێن مە دەرباز کەن. لێ نە مە ئۆرە دیتیە و نە دەڤەرا بەرواریا کو بزانین کانێ ئەو مرۆڤ پارتی وکوردپەروەرن و جهێ باوەریێ نە یان نە.

ل ڕۆژا 1975/8/26 ئەم هەرسێ ل دهۆکێ ل ترومبێلەکێ سواربووین و بەرەڤ ئامێدیێ بڕێکەتین. دناڤ ترومبیلێ دا ڕێڤینگەك ل سەر دەڤەرا بەرواریا دئاخفت، وی دگۆت: دەڤەرەکا چیایی یە و دویرە و سێ چار زنجیرێن چیا د ڕێ دانە. مەژی هێدی گوهداریا سوحبەتا وی دکر، مە چاڤکرە ئێك و دوو و ب ئیشارەتا مە ئێکودوو تێگەهاند کو مادەم وەسایە ئەم نەشێین بچین. ئەم ل ئامێدیێ هاتینە خوارێ و ل چایخانەکێ ڕوینشتین. ئەم بیانینە و کەسێ نانیاسین. کی دزانیت ئەوێن ئەم دچینە دەف ل مالن یان بڕەخەکی ڤە چووینە، جهێ باوەریێ نە یان دوژمنن. محەمەد سەلیم گۆت: من هزرەکا دی یا هەی، مە هندەك خوارزاییێن بابێ من یێن ل گۆندەکێ بەرواری ژێریا هەین دبێژنێ غەلبۆکێ، دێ چینە دەف وان و ئەو دێ مە دەربازکەن.

ل گەراجیێ مە پسیارا گوندی کر، مە زانی کو دڤێت جارەکا دی بەرەڤ دهۆکێ بێینەڤە و د رێکا باگێراڕا بچینە غەلبووکێ. لەوما جارەکا دی ئەم ژئامێدیێ زڤرینەڤە باگێرا و ل وێرێ مە پسیارکر، هندەکا گۆتە مە: رێکا وە ئەو گرکێن هەنێ یێن بەرامبەرن ل رۆژهەلاتی. مە ب پیا دا رێ. برێڤە من گۆتە محەمەد سەلیم: ئەو مالە دچەوانە؟ وی گۆت: وان شڤانەکێ هەی ناڤێ وی حەسۆیە، ژ کوردستانا باکوورە، یێ دلسۆز و جهێ باوەریێ یە، دێ داخوازێ ژێ کەین مە دەربازی باکوورێ کوردستانێ بکەت.

ئەم گەهشتینە غەلبووکێ، وێ مالێ پێشوازیەکا گەلەك گەرم ل مە کر، پشتی ئەم ب ژوورکەتین، محەمەد سەلیم، پسیارا زەلامێن مالێ کر، ژنکا گۆت: هەمی یێن چووینە مۆسل و بەغدا، فێقی و دەرامەت بۆ فرۆتنێ یێ بری. وی پسیارا حەسۆی ژی کر، وان گۆت: حەسۆ یێ ل بەر پەزی. بەری رۆژ ئاڤا ببیت پەز هاتە گوندی، حەسۆ ژی هاتە مال و بخێرهاتنا مە کر و ل دەف مە روینشت. هندەك گوندی ژی هاتن دەف مە ب گوندیڤە. من سەر و بەرێ حەسۆی و گۆتنێن وی ساخلەم نەدیتن. من چاڤکرە محەمەد سەلیم دا بچینە ژدەرڤە، دەمێ ئەم دەرکەتین، من گۆتێ: هشیاربە ئەڤ مرۆڤە گەلەك جهێ باوەریێ نینە، محەمەد سەلیم گۆت: نێ ئەم ژبەر وی یێن هاتینە ڤی گوندی. من گۆتێ: ڕاستە لێ جارێ دگەل نەئاخڤە، تاکو دەمێ نڤستنێ، پاشی و پشتی تۆ دگەل باخڤی، ئەگەر من باش دیت ، ئەز ژی دێ خوە کێشمە دناڤ سوحبەتێ دا، ئەگەر من دیت کو نە جهێ باوەریێ یە، دێ بێژم خەوا مە یا تێت، دا بنڤین.

بوو شەڤ و ئەم کەتینە شەڤبێرییێ، و گوندی ژی یێن ل دەڤ مە، بحساب ئەم مێڤانێن گوندێ وانین. گوندیان درەنگی شەڤ هێدی هێدی کۆچك بەردا، هەتا ئەم هەر چار بتنێ ماین. حەسۆی جهێن مە دانان. محەمەد سەلیم ل سەر جهێن خەوێ، پشتی جگارەك کێشای گۆتە حەسۆی: هێێێ حەسۆ بیرا تە تێت دەمێ ئەم ل هێزا شێخان پێشمەرگە؟ چەوا من هزرکری، حەسۆ وەسا دەرکەت، وی د بەرسڤا محەمەد سەلیم دا وەسا دا دیارکرن هەروەکو بێژیت باش بوو ئەو دەم چووی و بلا نەئێتەڤە. من ژی گۆتە وان: بنڤن شەڤە و خەوا مە یاتێت.

ئەم نڤستین و سپێدێ ڕابووین، حەسۆ یێ چوویە بەر پەزی، پشتی مە تێشت خواری، جارەکا دی هندەك گوندی هاتنە دەڤ مە، ئەم ماین تاکو بوویە نیڤرۆ، مە فراڤین خوار و من گۆتە محەمەد سەلیم: بێژە وان ئەم دێ چین مانگێشکێ شاهیا مرۆڤەکێ مستەفا یە. ب ڕاستی ژی من دڤیا بچینە مانگێشکێ. من هزردکر بەلکی جامێرەکێ کرستیان یێ نیاس بینین. ئەو بوو جارەکادی ئەم سواربووین و بۆ مانگێشکێ بڕێکەتین. من مانگێشکێ ژی نەدیتیە، لێ دهزرا من دا مانگێشکێ باژێڕەکێ کرستیانایە و یێ پێشکەفتیە. ئەم گەهەشتینە وێرێ دبینم کو مانگێشکێ ژی مینا هەر گوندەکێ دی یێ دەڤەرێ یە. بێهنەکێ ئەم لێ گەڕیاین، مە کەس نەدیت. پاشی محەمەد سەلیم گۆت: مرۆڤەکا مە یا شوی ب ئێکێ گوندێ بەڕۆشکی کری، باشە ئەم بچینە وێرێ. من ژی گۆتێ: باشە، لێ تۆ وێ مالێ دنیاسی؟ وی گۆت: نە بخودێ نانیاسم. ما تۆ ناڤێ مێرێ وێ ژی

نزانی؟ گۆت: نەخێر. تۆ نزانی چ ئیجاخە ژی؟ گۆت: ئەوێ ژی نزانم. باشە ما تۆ ناڤێ ژنکێ ژی نزانی؟ ئینا گۆت: بەلێ. -دێ نیاسی؟ -بەلێ دێ نیاسم. من گۆتێ: دیارە ئەو دێ دوماهیك ئۆمێدا مە بیت بۆ دەرکەتنێ. مە پسیارا ڕێکا بەڕۆشکێ ژ کوڕەکی کر، گۆت: دێ ل ڤێرێ سەرکەڤن و د بەر ڕەبیا هە یا لەشکەری ڕا چنە خوارێ بۆ ڕەخێ دیێ زویرا، دێ گوندی بینن. مە ئەو ڕێك گرت و سەرکەفتین و پاشی سەرنشیڤ بووین و کەفتینە سەر ڕێکا بەرۆشکێ. ڕۆژا 1975/8/27 بوو ئەم گەهشتینە ڕەخێ گوندی. هندەك زاڕۆکان ل وارا یاری دکرن. من گۆتە ئێکی ژ وان: مالا فلان ژنکێ ل کیڤەیە؟ وی گۆت: ئەڤەیە. ئینا من گۆتە محەمەد سەلیم: دێ ب بەری مە بکەڤە و هەڕە ژوور، ژبەرکو هوین ئێکودوو دنیاسن، ئەز ژی دێ د دویف تە ڕا بژوور کەڤم. ژنکێن مالێ ئەو نیاسی و جابا مێرکێن خوە هنارت، کو مێڤانێن بۆ مە هاتین. ئەم ڕوینشتین هەمی ل مە خڕڤەبوون. شەڤا 27-1975/8/28 هەمی خەلکێ وێ مالێ و مرۆڤێن وان گەلەك ب گەرمی پێشوازیا مە کر و گەلەك کەیفا خوە ب مە ئینا. د سەر هندێ را هندەك تڕانە ب مرۆڤاهیا مە کرن، وەکی گۆتی: هوین مزووری د ڕاستا مرۆڤایەتیێ دا دباش نینن و هوین سەرا مرۆڤێن خوە نادەن، لێ دیارە گورگەکێ مری یان ژی وە ئارێشەیەکا هەی لەوما هوینێن هاتینە ڤێرێ. مە ژی گۆتێ: نەخێر مە چنینە، بتنێ بۆ سەرەدانا وە ئەمێن هاتین و دا وی گورگی ژی ببینین.

ئەم نەشییاین نهێنیا کارێ ئەم پێ هاتین بۆ وان بێژین، چونکی گوندی گەلەك هاتبوون و مە هەمی کەسێن مالێ ژی باش نەدنیاسین.

پشتی بوویە درەنگی و خەلك ڤەرەڤیای، پێشوازیا وان یا باش یا بەردەوامە، هەر دبەرڕا یێ دبێژن: گورگەکێ مری. شەڤ ب دوماهی هات، ئینا من گۆتە وان: یا دیارە کو هوین هەمی دجامێر و مەردن و مرۆڤێن چاکن، لێ بۆ زانینا وە ئەم یێت هاتین دا دەرکەڤینە چیا، ڤێجا هوین بۆ مە ژ کەسەکێ نەنیاس چێترن کو مە بفرۆشیت و ڕادەستی دوژمنی بکەت. پشتی من ئەو ب ڤێ چەندێ ئاگەهدارکرین، جارەکا دی ب خێرهاتنا مە کرەڤە و گۆت: باشە هوین هاتین دەف مە، کا هوین تەنا بنڤن، دێ سپێدێ وە دەرباز کەین، نڤینێن مە دانان و مە شەڤ خوەشی لێکر و ئەم کەتینە سەر جهێن خوە و نڤستین.

پشتی ئەم و ئەو پێکهاتینەدەر و لێك بستەهـ بووین، مە زانی کو ناڤێ خودانێ مالێ ئەحمەد محەمەد بەرۆشکی یە و ناڤێ بویکا وان یا بریفکانی ژی پیرۆز بریفکانی بوو.

سپێدەیا 1975/8/28 هێشتا ڕۆژ نەهەلاتی ئەم هشیارکرین و هەر ئێکی ژ مە نانەکا تەنویرێ دایێ و مرۆڤەك دا دگەل مە و ئەم برێکەتین. برێڤە مە نانێ خوە خوار، هەتا ئەم گەهاندینە گوندەکی ل سەر خابیرى د گۆتنێ دوکەرێ، چونکی ئەو گوند دکەڤیتە ناڤ دوو ڕوبیاران دا، ڕوبیارێ خابیری و ئاڤا سپنەی، ئانکو دوو کەرێن ئاڤێ ل وێرێ دگەهنە ئێك.

مە ل وێرێ تێشت خوار و ڕێبەرێ مە زڤڕیەڤە بەڕۆشکێ، زەلامەکێ وی گوندی دگەل مە هات و ئەم ل خابووری دەربازکرین و دگەل مە هات هەتا ئەم گەهاندینە گوندێ غولدیا و پاشی ئەو ڤەگەریاڤە دوکەرێ. ئەم بووینە مێڤانێن یاسین عبدالله و حسێن یەعقوبێ غولدی. ل وێرێ ژی ئێکێ غولدی دگەل مە هات هەتا ئەم گەهاندینە گوندەکێ دی یێ سەر خابووری دگۆتێ بارهۆلێ. ل وی گوندی کەسەك نەبوو وێڤەتر دگەل مە بهێت، هەمی زەلام چووبوونە سەر ئیش و کارێ خوە. پاشی ژنکەکێ گۆت: پیرەمێرەکێ هەی یێ دبێژیت، هەکە دگەل من بێن ئەز یێ ب تنێ مە، دێ وان دگەل خوە بەم. من ژی گۆتێ: نە ئەو مە دهەلگریت و نە ئەم دێ وی ل پشتا خوە کەین، بۆ مە باشە، دێ پسیارا ژی ژێ کەین و دێ بۆ مە بڕێڤە ئاخڤیت ژی. ئینا ژنکێ گۆت: پا دێ ڕابن بکەڤنە دویف وی، ناڤێ وی حەسۆیە و خەلکێ گوندێ کوڕکا یە. ئەم دگەل حەسەنی ژگۆندی دەرکەتین و کەتینە دویڤ پێ وی. مە دیت ڕۆندکێن وی هاتنە خوار. مە ژی گۆتێ: مام تە چیە؟ گۆت: مامۆ خودێ هوین یێن بۆ من هنارتین، من دوو کوڕێن هەین، هەردوو یێن چووین، ئەز و پیرەژنکا خوە بتنێ یێن ماین، هەما دێ دگەل وە هێین و مە بگەهیننە کوڕێن مە. من ژی گۆتێ: باشە مام، لێ جارێ ئەم ژی چ ژ ڕێکا خوە و چارەنڤیسێ خوە نزانین، بلا بچین دەرباز ببین، یا ل تە ئەو بیت وان ببینین و وە ژی ببەینە دەف وان.

دلێ حەسۆیێ بابێ حەفزولای خوەش بوو، پێکڤە ئەم گەهشتینە گوندەکی دگۆتێ بلێجانێ. ئەم چووینە مالەکێ بۆ مە تری

ئینا، مە ژی خوار و ئەم چووینە زۆما گوندێ وان ل سەر خابووری. وان دگۆتە ڤێ زۆمێ کانی ماسیکێ. ئەم بووینە مێڤانێن حەسەنێ کوڕکی ل بن کەپرەکا مەزن و بلند و خوەش. گوندی هاتنە دەڤ مە ب گوندی ڤە. وەکی دهاتە گۆتن و زانین، مرۆڤێن خراب دزۆرن و دوژمن یێ هار و دژوار بووی و هندەك کەس یێن ل سەر ڤان تۆخیبان گرتین یان جەندرمەیێن تورکان یێن ڕادەستی وان کرین و وان ژی یێن ل سێدارێ داین. ئەڤ کارێ چەپەلێ یێ بەردەوام بوو.

شەڤا 28-1975/8/29 ئەم ل گوندێ کوڕکا ماین. سپێدێ کەسەك نەبوو دگەل مە بهنێرن دا مە ل جادا کانی ماسێ- باتیفا دەربازبکەت. ئێڤاری حەسۆی گۆت: ئەڤە مرۆڤەکێ مە یە، ناڤێ وی مەجیدە خەلکێ ئێکمالا سویلێ یە، بخوە تری یێ ئینای بفرۆشیت و دێ زڤریتەڤە، هەکە دگەل بچن باشە، ئەو بخوە یێ هەژارە، ئەگەر هوین تشتەکی ژی بدەنێ هێشتا باشترە. من گۆتێ: تە چەند دڤێت؟ وی گۆت: پێنج دینار. من ژی گۆتێ: باشە وەرە دا بچین.

پشتی نیڤرۆیا 1975/8/30 ئەم ژ گۆندی دەرکەتین وبەرەڤ گوندێ گرێ بیێ ل سەر جادا باتیفا-کانیماسێ نێزیکی بێگۆڤا، ل وێرێ ب پشت جادێ کەتین بۆ گوندێ ڕویسێ. بەری ئەم بگەهینە ڕویسێ ئەز ب بەری وان کەتم و سەرکەتم و چووم، ئەز گەهشتمە سەر کانیکەکا ئاڤێ د ناڤا ڕێ دا، جگارەین مە هەرسێکا نەمابوون، دبینم کو دەستمالەکا سپی و پاکیتەکا جگارەیێن جمهوری یێن ل سەر بەرەکی. من ئاڤ ڤەخوار و ل وارا هاتم و چووم و گەڕیام، من کەس نەدیت. من ئەو پاکیتە ڤەکر، دبینم کو ئێك جگارە بتنێ یا ژێ هاتیە

دەر. من ڕاکرن تا هەڤالێن من هەمی هاتین و ئاڤ ڤەخواری، من ژی هەر ئێکی جگارەك دایێ. وان گۆت: ئەڤە تە ژ کیڤە پەیداکرن؟ من ژی گۆتێ: خودێ یا دایە مە. گۆتن چەوا؟ من ژی گۆت: دگەل دەستمالەکێ ل سەر ڤێ ئاڤێ بوون.

پشتی بێنڤەدانێ، مە داڤەرێ. بڕێڤە مە هندەك تیڤلکێن خیاری ل سەر ڕێ دیتن، مە گۆت: هەبیت نەبیت ئەڤ کەسێن خیار خوارین خودانێن وێ پاکیتا جگارا و دەستمالکێ نە، دێ لدویف چین بەلکی ببینین. ئەم چووین تا کو گەهشتینە هندەك کۆلێن پەزی. مە سلاڤکرە خودانێن پەزی، مەجیدی ئەو دنیاسین. مە بێنا خوە ل دەف وان ڤەدا. پاشی مە گۆتێ: مە پاکیتەکا جگارا بڕێڤە یا دیتی، دیارە یا مرۆڤێن وەیە. وان گۆت: قوتابیێن مە بەری وە دهاتن، لێ ئەو جگارا ناکێشن. پاشی مە داڕێ، بۆ ڕۆژئاڤا، دگەل بانگی ئەم گەهشتینە بنێ گوندێ سویلێ، مالا موختاری یا لبنێ گۆندی بوو ویێ ل سەر سفرێ فتارێ دکەن. مەجیدی گۆت :ئەڤە مختارە ئەز ژی دێ چمە گوندی ڕێیا منا دویرە. من ژی گۆتێ: بخێر بچی.

مە سلاڤ کرە مختاری، ڕەمەزانە و ڕۆژئاڤایە، یێ ل سەر سفرێ ل بن گویزەکێ، بەرێ خوە دا مە، پارییێ خوارنێ یێ د دەڤی دا، پاشی ئیشارەت دا ڕەخێ ڕۆژئاڤای ڤە و گۆت: وێن هە بامەرنی نە، یێن دچن. من ژی گۆتێ: بلا، لێ مە پسیارا کەسێ نەکریە و ئەم نزانین بامەڕنی کی نە و چ کەسن، لێ من دڤیا بزانم هوین چ مللەتن!

وی بەرسڤا مندا و گۆت: بۆچی؟ من گۆتێ: مێڤانان سلاڤکر و هوین یێ ل سەر خوارنێ، هەما خوە هوین ل سەر خوارنێ ژی نەبان،

ما هوین بەرسڤا سلاڤێ ژی نادەن، نابێژن بخێرهاتن، کەرەمکەن، وە چ دڤێت؟ ئو ئەم ل سەر پێ خوە زڤڕین و مە ڕاست داڕێ. موختار گەلەك د بەر خوەدا کەت و گەلەك شەرمکر. ژنوی گۆت: ل من ببوورن، هندی دلێ منێ ب وە ڤە بوو، تشتەك نەما ل بیرا من و ئینا ئێکسەر گۆت: کەرەمەکەن ڕوینن. من گۆتێ: ناڕوینین و دێ هەر چین. موختار زڤڕی بن گویزێ سێ نان ئینان و گۆت: مادەم هوین هەر ناڕوینن، دڤێت نانێ من بخۆن. مە ژی نان ژێ وەرگرت و ئەم چووین.

زەلامەك د وێرێ ڕا هات، مە پسیار ژێکر کا ئەڤ ڕێکە کیڤە دچیت؟ وی گۆتە مە: دچیتە زۆمێن مە. ئەم ژێ بوورین و مە نانێ خوە دخوار، هەڤالەکێ وی هات و سلاڤکر و گۆت: هوین پارا ناکڕن؟ من ژی گۆتێ: مرۆڤ تشتا ب پارا دکڕیت، ما ئەو چ پارەیە داکو ئەم بکڕین؟ گۆتی: پارێ تورکی یە و هوین دێ پێدڤی بن. من ژی گۆتێ: کا دا بزانین یێ چەوایە. وی ژی کاغەزەکا پارەی داف من و گۆت: ئەڤە 500 هزار لیرێ مە یە. مە ژی بازارکر و مە ملیونەك ب 25 دینارێ ئیراقی ژێ کرێ. پشتی مە هندەك پسیار ژێ کرین ل سەر سویك و ڕێکا تورکیا کانێ چەوایە و چەند پارە تێرا چەندێ دکەت، ئەم چووین و گەهشتینە زۆما سویلیا.

جامێرەکی ئەم برین بن کوینێ خوە ئەم مێڤانکرین. پاشی خودانێ کوینی دەرکەت و کەس نەما ل بن کوینی. پشتی بێنەکێ گوندیەکێ وی هات، سلاڤکر و گۆت: کەرەمکەن دا بچینە دەف مە. من ژی گۆتێ: چ چیبوویە؟ گۆت: پەزێ ڤێ مالێ یێ بڕبووی، ئانکو یێ

بەرزەبووی و نەهاتیەڤە، لەوما خەلکێ مالێ هەمی یێن چووین بۆ ئاڤاری ل پەزی بگەڕن، ئەز ژی مرۆڤێ وانم و مالا من مالا وانە. ئەم ژی ڕابووین چووینە بن کوینێ وی، وێ شەڤێ بووینە مێڤانێن وی، خەلکێ ڤی گوندی هەمی مرۆڤێن باش و جامێر بوون.

ل ئێڤاریا ڕۆژا 1975/8/31 خودانێ وێ مالێ ئەم دگەل هندەك کاروانیان هنارتین کو مە بگەهیننە گوندێ هەدریشێ یێ باکوورێ کوردستانێ، ل دەف عبداللەی. ب شەڤ ئەم بڕێکەتین و درەنگی شەڤ گەهشتینە ڕەخێ گوندەکی دگۆتنێ مەرگەهێ. ئەوی کاروانییێ ئەم دگەل، گۆتە مە: ڕێکا من بۆ ڕەخێ ڕۆژئاڤایە و هوین ژی دێ ژێهەل چن. من گۆتێ: مانێ ئەم وەسا یێ دگەل تە هنارتین کومە بگەهینیە دەف عبدالله ی ل هەدریشی. وی گۆتە من: مانێ ئەو نە ل سەر ڕێکا منە. من ژی گۆتێ: باشە بلا گوندیەك مە ببەت، چونکی ئەم نەشەهرەزانە و چ ڕێکا نزانین و کەسێ ژی نانیاسین. وی گۆت: باشە. پاشی گازی ئێکی کر: بنیامێن، مە دیت بنیامێن ژ خانیەکی دەرکەت. وی گۆتێ: دێ ڤان ئیراقیا گەهینیە هەدریشێ دەف عبداللەی. وی ژی گۆت: باشە لێ دڤێت تشتەکی بدەنە من. مە بازاڕێ خوە کر ئەم ل سەر پێنج دیناران پێکهاتین. لێ وی گۆتە مە: نوکە هێشتا زویە، وەرن دا بچین بنڤین و پشتی پاشیڤێ دێ چین. ئەم نڤستین و ڕابووین مە پاشیڤ خوار و پاشی بڕێکەتین، پشتی دەمەکێ گەلەکێ کورت مە هندەك ڕۆناهی ل نێزیك خوە دیتن. وی گۆتە مە: واهە هەدریشێ یە، دێ ڤێجا هەڕن. مە گۆتێ: بازارێ مە وەسایە کو تۆ مە بگەهینی و نابیت نوکە ئەم بچینە وێرێ. ئەم ژی بێنەکێ د ناڤ

هەڤشيێ پەزى دا نڤستين، سپێدەهيا 1975/9/1 ئەم چووينە گوندى، مە سلاڤكرە عبداللەى يێ لبن کەپرەکێ بوو تێشت دخوار.

بامەڕنێ و مۆسل ل سەرێ گێڕيا مارى هەڤدوو هەمبێز دکەن

پشتى بنيامێنى ئەم گەهاندينە عبداللەى ئەو زڤڕيڤە و عبداللەى پێشوازيەکا باش ل مە کر و کەيفا خوە ب مە ئينا و بخێرهاتن ل مە کر. پاشى وى گۆتە مە: وێ هەنێ کاروانەکێ بامەڕنيايە، دا باش بيت ئەگەر وە خوە گەهاندبا وان، لێ دڤێت نانى بخۆن، هەکە هوين د زيرەك بن دگەل مە وەرن دێ وە گەهينينە وان. مە گۆتێ: باشە. ئەم ڕونشتين، نان و خوارن ئينا مە خوار و چا ئينا مە ڤەخوار. عبداللەى گۆتە مە: وان بامەڕنيا دوو يان سێ دەوار يێن ب کرێ گرتين، هەر دەوارەك ب 25 ديناران، پيرەمێرەك و دوو ژنك و زاڕۆکێن بچويك دگەل وان بوون.

پشتى مە شيڤ خوارى و ڤەخوارى، ئەم کەتينە دويف هندەك مێڤانێن وان يێن دى کو ئەو د ڤەچاخ بوون ژبەر خويندارييێ. ئەم نيڤرۆ گەهشتينە سەرێ چيايێ گێڕا مارى. ل وێڕى وان گۆتە مە: هوين ب خێر بچن، ئەوێن هەنێ هەڤالێن وە يێن بامەڕنى نە. ئەم گەهشتينە وان، مە سلاڤ لێکر، ئێکسەر بپێش مە ڤە هاتن و مە خوە پێکدا نياسين و پێك هاتينە دەر. مە بێنەکێ ل سەر کەڤيێن بەفرێ بێنا خوە ڤەدا و نان ژى خوار. باوەريا مە ب ئێکوودوو هات و وان ژى

ڕێدا مه کو ئەم دگەل وان بین. ئێدی ئەم و گرۆپا بامەڕنیان بووینه ئێك گرۆپ.

ئەو کاروانێ ئێکێ یێ مه و بامەڕنیا ل رۆژا 1975/9/2 ئەم ئەڤ کەسه بووین:

١-عبدولحەمید حسێن عەبدولجەلیل (حەمۆیێ عەبدولجەلیلا) ژ دایك بوویێ سالا 1926 خەلکێ بامەڕنێ.

٢-ئیسماعیل مستەفا ئیسماعیل، ژدایك بوویێ سالێن پێنجیانه خەلکێ بامەڕنێ.

٣-زهێر رەمەزان (حەداد) رەجەب، خەلکێ بامەڕنێ.

٤-ئەنوەر تاهر عەبدولجەبار، خەلکێ بامەڕنێ.

٥-سالح حەجی عەلی، خەلکێ بامەڕنێ ل رۆژا 1976/11/1 ل تەحتەستویرێ ناڤبەرا گوندێ چەقەلا و چەمیکی بخیانەت هاته شەهیدکرن.

٦-خوشناڤ مستەفا ئیسماعیل ژ دایك بوویێ سالا 1956 خەلکێ بامەڕنێ .

٧-ئەحمەد حەسەن عەبدولرەحمان، خەلکێ بامەڕنێ

٨-بەهزاد رەمەزان رەجب، خەلکێ بامەڕنێ.

٩-خالد هیرۆ مزووری ژدایك بوویێ سالا 1961

١٠-مستەفا مزووری

١١-محەمەد سەلیم محەمەد حسێن بریفکانی

١٢-سویدا عەلی بێدوهی، خێزانا ئیسماعیل مستەفا دگەل چار زارۆکا

١٣-سەناو عەلی رەجەب خێزانا زهێر بامەڕنی

مە هەمیا پشتی نان خوارنێ و بێنڤەدانێ ل سەر وان کەڤیێن بەفرێ، ژووردا خوە بەردا خوارێ، ل ڕەخێ ژووری ل هنداڤی گوندێ کەسپیانشێ. خەلکێ وی گوندی هاتبوونە ئاگەهدارکرن کو ئەم مێڤانێن وانین. ئەم گەهشتینە بنێ چیای، گوندی بپێش مە ڤە هاتبوون، بچویك و مەزنێن وان شەوقە ل سەری بوون، مە هزرکر کو جەندرمێن تورکا نە. ئەم ژ بەر وان ڕەڤین و مە خوە ڤەشارت. هەمیا گازی مە کر: وەرن وەرن نەترسن ئەم گوندی نە، نە جەندرمەینە. پاشی ئەم ژ وان دەحلا ئینایینە دەر و برین گوندی و ئەم ل سەر مالان بەلاڤکرین، هەر مالەکێ دوو کەس ب بەرکەتن.

مە ل بەر بوو کو ئەم بڕێیا باکوورێ کوردستانێ خوە بگەهینینە ڕۆژهەلاتێ کوردستانێ، چونکی سەرکردایەتیا شۆڕشا ئەیلولێ و هەژمارەکا مەزنا پێشمەرگا پشتی شکەستنێ خوە گەهاندبوونە وێرێ. مە دڤیا ئەم ژی خوە بگەهینینە دەڤ وان. ژ بەر هندێ ژی ڕۆژا پاشتر ڕێبەرێ مە چوو دا کو بۆ مە سەحکەتە ڕێکا دەربازبوونێ، ئەم نێزیکی هەفتیەکێ ماینە ل گوندێ کەسپیانشێ ل هیڤیا وی. پاشی ڕێبەرێ مە زڤری و گۆت: من ترومبێلەکا گرتی دا وە ببەت، ڤێجا ڕابن جلکێن کوردی بێخن و هندەك پەنتۆر و چاکیتان بکەنە بەرخوە. وان مالان بۆ مە ئەو جلك دابینکرن.

ڕێ دگرتینه، لێ گوندێ مەردا دبیته وار و پەناگەها مە

سپێدەیا 1975/9/10 ئەم سوارى ترۆمبێلێ بووین، پشتی هندەك ئاخفتنێن كێم یێن توركی نیشا مە داین، دا كو ل خالێن پشكنینێ ڕاستی چ ئارێشان نەهێین. ئەم د هندەك گوند و ڕێكێن سەخت و ئاسێ ڕا دەرباز بووین تا كو گەهشتینە بنێ گوندەكی. ئەم پەیاكرین و ڕێبەرێ مە گۆت: ئەڤە مارونسە، دێ پچەكێ ل ڤێرە بین هەتا ڕێكەكا باشتر پەیدا دكەین و پاشی دێ ڕێكا خوە بەردەوام كەین بەرەڤ ڕۆژهەلاتێ كوردستانێ ڤە.

پشتی ئەم ژ ترۆمبێلێ پەیابووین ئەم كەتینە ڕێكەكا بەتەن و بەڕۆژ، ل دانگا ڕێكێ هندەك بیستان هەبوون، وەرزێ كەسكاتی و فێقی یە، ڕێبەرێ مە ل پێشیا مە بوو، وی سلاڤكرە مرۆڤەكی كو ل ناڤ بیستانی بوو. بڕاستی مرۆڤەكێ مەرد و جامێر بوو. وی بەرسڤا وی دا و گۆت: ئەڤە دێ كیڤە چن؟ ڕێبەرێ مە گۆتێ: دێ چینە سەرێ گۆندی. وی مرۆڤی گۆتێ: ئەو مالا هە مالا مەیە و نابیت هوین ببوورن، هەڕن ڕوینن، ئەز ژی دێ نوكە هێمە مالێ. وی گەلەك سویند هاڤێتنە بەر مە هەكە ئەم دەربازبین. مە ژی گۆت: ئەرێ ئەڤە كیە هۆسا یێ مەرد و جامێر ؟ وی گۆت: ئەڤە سادق مارونسی یە، لێ ناڤێ وی یێ دروست خالد ئەحمەد عەلی یە. ئەم نەچار بووین بچینە مالا وی، ئەم بژوور كەتین، برازایێ وی پێشوازی ل مە كر و هەر وێ گاڤێ

سەماورێ چایێ ئینا و پێخوارن دانان و گۆتە مە: دێ کەرەمکەن، ئەم دزانین هوین د وەستیاینە، چونکی مە ژی ئە ڤ کارە یێ دیتی و یێ کری.

ناڤێ برازایێ خالدی، محەمەد تاهر عەلی ئەحمەد بوو. پاشی ڕێبەری ئەم برینە دوماهیا گوندی و ل بن کوینەکی دانایین. خودانێ وی کوینی بەدەل ڕەشید مارونسی بوو، وەکی مە زانی ئەو پێشمەرگە بوو. پشتی شکەستنا شۆڕشێ ئەو یێ هاتیەڤە گوندێ خوە. بەری پتر ژ 15 سالان ئەو ژ گوندی چووبوو و ل باشوورێ کوردستانێ ببوو پێشمەرگە. ئانکو ئەو ژی وەکی مە مشەخت و هەژارە و خودان خێزانە. وی بۆ مال و زاڕۆکێن خوە دوو ژوورێن برەخ کوینی ڤە ئاڤا کرین، لێ هێشتا هەلاش و ئاخوبان نەکرینە. بەدەل جامێرەکی مەرد و دلسۆز بوو. بەری مە پێشمەرگەکێ دی ژی ل دەف وی بوو، خەلکێ دەڤەرا دۆسکیا بوو، ناڤێ وی ئیسلام رەمەزان عیسا بوو.

ڕۆژا دووێ و سیێ ژی بەدەلی وەنەکر ژ بلی وی کەسەکێ دی بەر مە ڤە ڕاوەستیت، بۆ ئاڤەکێ، یان چایەکێ، دڤێت ئەو بخوە خزمەتا مە بکەت. ئەم نەدشیاین داخوازا فرەکا ئاڤێ ژ زاڕۆکەکی بکەین، چونکی   ئەو بخوە دا بەزیتێ وئینیت. هەمی گاڤا دەستێ وی ل سەر سینگێ وی بوو و یێ ببەر خزمەتا مە ڤە ڕاوەستیای بوو.

ل ڕۆژا سیێ گوندیەك هاتە سەرەدانا زهێر بامەڕنی و ژنکا وی. وی جامێری گەلەك کەیفا خوە ب مە ئینا و گۆتە وان: دبیت مانا وە ل ڤێرە یا درێژ بیت، وەرن دا بچینە مالا مە.

پشتی ڕێبەرا ئەم ئاگەهدارکرین کو دەربازبوونا ڕۆژهەلاتێ کوردستانێ یا بزەحمەتە و پێزانین ژی بەردەوام تێن کو هەرکەسێ خەلکێ باشوورێ کوردستانێ گەهەشتە ڕۆژهەلاتێ کوردستانێ حکومەتا ئیرانێ ئێکسەر وان دگریت و دبەت ڕادەستی حکومەتا ئیراقێ دکەت. لەوما ئەم ئێدی ژ دەربازبوونا ڕۆژهەلات بیهیڤی بووین. ل ڕۆژا پێنجێ من گۆتە هەڤالان: بۆچی ئەم کۆمبوونەکێ نەکەین! وان ژی گۆت: باشە. ئەم هەمی چووینە بن گویزەکێ پچەك دویری مالا بەدەلی. من گۆتە وان: ئەڤ جامێرە (بەدەل مارونسی) وەکی مە مشەخت و خێزاندارە و ژیان ل ڤارا یا ب کوتەکە و ڤی جامێری ئەم گونەهبار کرین، هندی یێ ببەر مەڤە ڕاوەستییایە، ئەم نەشێن ئاڤەکێ بخوازین، بتنێ ئەوە، ناهێلیت کەسەکێ دی ژ وی پێڤە ل مالێ تشتەکی بۆ مە بکەت. ئەڤی مرۆڤی بەری مە ژی مێڤانەکێ هەی. هوین دزانن ژی کو هیڤیا دەربازبوونێ بۆ ڕۆژهەلات گەلەکا لاوازە و دبیت ئەڤ ڕەوشە ڤەکێشیت و گوند یێ بۆشە، باشترە ئەگەر ئەم ڕابین خوە ل سەر مالان پارڤەکەین. وان ژی گۆتن: چەوا؟ من گۆتێ: زهێر تە و ئیسماعیل و حەمید مرۆڤێن هەین، هاتبوون سەردانا وە، ڕابن هەرن دەڤ وان و بێژنێ مە یا خوە ل سەر گۆندی بەلاڤکری و ئەم یێن هاتینە دەڤ وە. ئەم دێ بتنێ ئیسلامی هێلینە ل دەڤ بەدەلی و ئەڤێن دی ئەز دێ بەم ل سەر گوندی بەلاڤ کەم، ڤێجا ڕابن دا بچین بێژینە بەدەلی کو ئەم دێ چین و خاترا خوە ژێ بخوازین.

ئەم ڤەگەڕیان بن کوینی، مە گۆتە خالێ بەدەل: ل مە ببوورە، مە بڕیارا بەلاڤکرنا خوە دا، ئەم هەمی دێ ڕابین چینە ناڤ

گوندی، بتنێ دێ ئیسلام ل دەف تە هێلین. وی گۆتە مە: ئەز وەناکەم هوین بچن و ب دلێ من نینە، گەلەك كر و گۆت، مە گۆتێ: ب خاترا تە.

زهێر و ئیسماعیل چوونە مالا نیاسێن خوە. یێن دی ژی ل سپێدەیا 1975/9/15 من برنە مالا سادقی. پشتی سلاڤێ من گۆتە وان کو مە یێ خوە ل سەر گۆندی بەلاڤكری و ئەڤە ئەم ژی هاتین دەف هەوە و ئەم بارا ئویجاخا وە نە. کەیفا وان گەلەك هات کو مە ئەو ژ هەژی دیتنە و ژ بیر نەکرینە.

ئویجاخ و مال مەزنێن گوندی وی دەمی ژ ڤان کەسایەتیان پێکدهاتن:

ا-خالد ئەحمەد عەلی (سادق مارونسی)، وی دوو هەڤژین هەبوون، سەید خەدیجا بیبەکر ئامێدی و جانێ. وان حەفت کوڕ هەبوون، دوو یێن جانێ بوون و پێنج ژی یێن سەید خەدیجایێ. ناڤێ هندەك ژ کوڕێن وان: جەبار خێزاندار بوو، عەزیز، بشار و واحد. ئەڤ مالباتە ژ کۆچەرێن هاجانە.

ب- دوو برازا هەبوون ب ناڤێ محەمەد تاهر عەلی و حەسەن عەلی، هەردوو خێزاندار بوون، بابێ وان عەلی ئەحمەد عەلی (حەسەن) ل هەرماشێ ل کوردستانا باشوور هاتبوو کوشتن. ئەڤە هەمی د ئێك مال دا پێکڤە دژیان.

ج-سلێمان ئەحمەد عەلی، برایێ سادق، مالا وی ژی ل نێزیکی وان بوو.

د-بەدەل هەجەر ئەحمەد عەلی، برازایێ سادق، مالا وی ل بنێ گوندی بوو.

محەمەد تاهری گۆتە مە کو مامێ وی سلێمان جیرانێ وانە، بلا ئێك بچیتە وێرێ ژی. من گۆتە شەهید سالح بامەڕنی تۆ هەڕە وێرێ. پاشی گۆت: مامەکێ من یێ دی یێ ل بنێ گوندی، بلا ئێك بچیتە وێرێ ژی. من گۆتە محەمەد سەلیم تۆ هەڕە وێرێ. پاشی وی گۆتە من: هوین ژی مێهڤانێن منن.

بڤی ڕەنگی ئەم مابنە ل مارونسێ، ڕۆژا پاشتر مە سەرا ئێکودوو دا و مابنە ل ناڤ گوندی، هەر وەکی گوندیان. هەمیان ڕێز ل مە دگرت و هاریکاریا مە دکر و چاڤێ وان ل سەر مە بوو و چاڤەڕێبوون کو مزگینییێن خوەش بدنە مە، چونکی وان دزانی کو ئەم کەسێن شۆڕشگێڕین و مە ڕێبازەکا هەی و ڕێکەك یا ل بەر.

ڕۆژا 1975/9/17 ئەمێ ل کۆچکا سادقی دڕوینشتینە، کابرایەك بژوورکەت و دوو نامە دانەف سادقی، مام سادق ئێك ڤەکر و خاند، دیاربوو ب زمانێ تورکی بوو و هەلگرت، یادی بەرێ خوە دا من و گۆت: تۆ زمانێ عەرەبی دزانی؟ من ژی گۆتێ: بەلێ ئەز دزانم. ئینا ئەو نامە هاڤێتە بەر من و گۆت: بخوینە و پاشی ناڤەڕۆکا وێ بۆ من بێژە. من نامە ژێ وەرگرت و ڤەکر و خاند، دبینم کو ئێکی ب ناڤێ سەرکردایەتیا پارتی هنارتیە، تێدا سلاڤ د ڕێکا مام سادقی را بۆ هەمی گوندیان هنارتینە و دبێژیت: "دڤێت هاریکاریا وان کوردێن باشوور بکەن ئەوێن ل گوند و دەوروبەرێن وە، چونکی وان ڕۆژەکا نێزیك یا

هەی، دێ ب سەربلندی زڤرن و چاكی و خەباتا وە دێ هەر ل بیرا مە بیت."

من ژی د دەلیڤەكێ را مام سادق بتنێ دیت و ناڤەڕۆكا نامێ گۆتێ و سلاڤێن سەركردایەتیا پارتی گەهاندنێ و درێكا وی ڕا بۆ گوندیان ژی.

گەلەك كەیفا وی هات و گۆت: پێدڤی گۆتنێ نینە، ئەم برایێ هەڤن و مللەتەكین و ئەركە ل سەر مە هاریكاریا وە بكەین و وە بخودان كەین. وان ئەم برینە گوندی، مە سەرا هەڤالێن خوە دا، هندەك ژ هەڤالێن مە دگەل خودانێن مالان چووبوونە زۆمان ل هاڤینگەهـ و جهێن چەروانێن پەز و كەوالێن وان.

ڕۆژا 1975/9/25 گوندیان ئەم ئاگەهداركرین كو هندەك ئیراقی (كوردێن باشوور) یێن هاتینە سەرێ گوندی. هەتا مە پسیاركر كانێ كینە. وان گۆت: كەسەكێ ب تنێ یە ناڤێ وی مەلا محەمەدە.

ئەو كەس ئەبو عنتەر بوو، ناڤێ وی یێ دروست هاشم رەمەزان محەمەدە، من ئەو ل سەردەمێ شۆڕشا ئەیلولێ د نیاسی، چونكی ئەو ئەندامێ دەزگەهێ پاراستنێ بوو ل ئێسفنێ. ئەبو عنتەر بۆ سەرژمێریەكا نهێنی هاتبوو دا بزانیت كا چەند كۆچبەرێن باشوورێ كوردستانێ ل ڤان گوندێن سەر سنووری هەنە. وی ئەم كت كتە دیتین، ژبۆ نیاسین و زانینا شایانێن مە و گۆتە مە كو ئەو یێ ژ سوریێ هاتی و سەركردایەتیێ یێ ڕاسپارتی كو هندەك كاران ئەنجامبدەت. وی هندەك پسیار ژ من كرن، كا دێ چەوا شێین خەباتێ كەین، ل كیژان دەڤەرێ و كی و كی دێ دگەلێك بن.

دەمێ ئەو پسیار ژ من کرین، من گۆتێ: ئەزێ مزوری مە، ژ دەڤەرا شێخانم، ل لایێ ڕاستێ یێ باژێڕی مۆسل ژ دایك بوویمە، بەری بوونا من ب بیست سالان بابێ من هاتیە مۆسل و ئەز نوی فێری کوردیێ بوویمە، چونکی من ب زمانێ عەرەبی خاندیە، ئەز ئامادەمە ل هەمی جهێن کوردستانێ خەباتێ بکەم، بتنێ ل دەڤەرا شێخان نەبیت.

وی پسیارکر: بۆچی؟

من گۆتێ: دەڤەرا شێخان مزوری دگەل بەرواری ژێریا، ئێزدی، کرستیان و کۆچەرلێ هەنە، بۆ من هەمی وەکی مزوریانە و مللەتێ منن و من دنیاسن، دێ زانن ئەز کیمە و کوڕێ کێ مە، نەڤیێ کێ مە، ژ کیژان ئویجاخێ مە، ژبەر ڤێ چەندێ ئەز نەشێم ساخلەم و ب دلسۆزی کار بکەم و ڕەفتارێ دگەل وان بکەم. دبیت ژی دناف وان دا هەبن ب من خوەش نەبن، دکەڤندا کەرب ژ باب و باپیرێن من هەلگرتبن، لەوما یا چاك ئەوە ژ بلی دەڤەرا شێخان ل هەر جهەکێ دی بیت ئامادە مە کار و خەباتێ لێ بکەم.

هیڤی گەش دبن

پشتی هەڤدیتنا من و ئەبو عنتەری ئەز وەك کادر هاتمە دەستنیشانکرن بۆ ڕێکخستنێ دناڤ وان کوردێن باشوورێ کوردستانێ دا ئەوێن هاتینە گوندێن کوردستانا باکوور و جارێ ل دەڤەرا مارووینسیان دمینن.

دا کو ئەم وەکی کەسێن جودا نەهێنە دیتن، ب تایبەت ژ بەر جەندرومێن ترکا، وی دەمی من ژی وەکی هەمی گوندیان شەوقەك دکرە سەرێ خوە و مرۆڤ ب وان شەوقان دهاتە نیاسین.

ستوینا بەری دبیتە زێڕ

من ل ڕۆژا 1975/9/27 سالح بامەڕنی دگەل خوە بر و ئەم ژ گوندی دەرکەتین، بڕێڤە من شەوقێ خۆ گهۆڕی و ئێکێ دی من کرە سەرێ خوە، داسەر و سیمایێ خوە بگهۆڕم. ئەم چووینە گوندێن ئانیتۆسێ، نسپانسێ و قەسرێ. ئەم ل گوندێ دویماهیێ بووینە مێهڤانێن مالەکێ، ناڤێ مەزنێ وێ مالێ باوەردکەم حەجی کەلەش بوو. پشتی سلاڤێ ئەم ڕوینشتین و حەجی بخێرهاتنا مە کر و گۆت: هوون ژ کودەرێ نە؟ من ژی گۆت: ئەم ژ مارونسێ هاتینە. کەیفا خوە پتر ئینا و گۆت: هوون ژ کیژان مالێ نە؟ من گۆتێ: ئەم ژ مالا خالدێ ئەحمۆی نە. -باشە تۆ چیێ ویی؟ من گۆتێ: ئەز کوڕێ وی مە. وی گۆت: لێ زمانێ تە نە وەکی یێ وانە. من گۆت: ڕاستە، ئەز ل دەڤ خالێن خوە بووم ل ئامێدیێ، لەوما زمانێ من وەکی یێ ئیراقیا (کوردێن باشوور) یە. وی گۆت: من باوەرنەکر، لێ جارەکە دی هوون بخێرهاتن. پاشی وی چیرۆکا پاشایێ سزادار بۆ مە گۆت و تا فراڤین دروست بووی ل دەڤ مە ڕوینشت و د بەرڕا دگۆت: ئەز دزانم هوون ل چ دگەڕن. پاشی گۆت: وەلاتەك دناڤ دەریایەکا مەزندا هەبوو، ل وی وەلاتی گەلەك ئۆل و ئایین و نەتەوە تێدا دژیان، پیرەك لێ هەبوو

دگۆتنێ پیر چاك. هەمیا ڕێز لێ دگرت و باوەری پێ هەبوو کو مرۆڤەکێ خودێ نیاسە و بتنێ کارێ وی پەرستنا خودایە. پاشایەکێ گاور ئەو وەلات برێڤە دبر، هەمی خەلکێ وەلاتی پێ دخوەشبوون، وی پاشای هەمی هەڤوەلاتیێن خوە وەکی ئێك دڤیان. ئەو دەمەکێ درێژ بوو پاشایی و حوکمڕانیا وی وەلاتی دکر. ڕۆژەکێ پاشا مر. پشتی ڤەشارتنا وی، ڕەشاتی بۆ دەمێ مەهەکێ کەتە سەر وەلاتی. پشتی هینگێ جڤاتا هەلبژارتنا پاشاتیێ ئاگەهداریا هەڤوەلاتیان کر کو هەر کەسەکێ ژیێ وی ژ چل سالێ پێهەل بیت و دل د پاشاتیا وەلاتی دا هەبیت ل ڕۆژا هەلبژارتنا ڤڕالی بلا ل مەیدانا پایتەختی ئامادەبیت، دێ بالندەی فڕینین کا دێ ل سەر ملێ کێ دادەت و دێ کی بیتە پاشایێ وەلاتی. ل ڕۆژا دەستنیشانکری جەماوەرەکێ زۆر و گەنج و لاوێن دل د پاشاتیێ دا هەی ل مەیدانا پایتەختی ئامادەبوون و جڤاتا هەلبژارتنا ڤڕالی ژی بالندە بەردا، ئەو ژی بلند فڕی، بەرێ هەمیان یێ لێ و هەوار دکرن بەلکی ل سەر ملێ ئێکی ژوان دادەت. بالندە پشتی بێهنەکێ ل هنداڤ سەرێ وان فڕی، ل سەر ملێ لاوەکێ بەژن بلند و ژێهاتی دادا. جڤاتا ناڤبری ل دویفچوو و پسیارا وی لاوی کر و ژێ پرسین: تۆ کی؟ وی ژی گۆت: ئەز کوڕی پیر بارۆیمە یی ناسیار ب پیرێ چاك. ئەندامەکێ جڤاتێ گۆتێ: پیر بارۆ یێ بێ دویندەهە. وی ژی گۆت: ئەڤە نازناڤێ منە. ژبۆ کو جڤات پشتڕاست ببیت، ئەو لاو برن و چوونە دەف پیر بارۆی ئانکو پیرێ چاك. وی ژی گۆتە جڤاتێ: ڕاستە ئەو نە کوڕێ منە، لێ ژ زاڕۆکینیێ و هێشتا د لاندکێ دا و تا نهو من ئەو یێ بخودانکری و وی ڕەوشت و ڕەفتارا منا هەلگرتی. من

خواندن و خودانیاسین نیشا وی دایە و ل بن دەستێ من دەرچوویە، لێ وەك نفش ئەو نە کوڕێ منە. جڤاتێ گۆت: ئەڤە نابیت. باڵندێ خوە بر و ئەو لاو هێلا ل باژێڕی و جارەکا دی زڤڕینە ڤە مەیدانێ و باڵندێ خوە فڕاندەڤە. باڵندە جارەکا دی بلند ل هنداڤ سەرێ جەماوەری فڕی، پاشی قەستا باژێڕی کر و جارەکا دی دادا سەر ملێ زڕکوڕێ پیر چاکی. دیسان جڤاتێ پەسەند نەکر و گۆت: ئەو بکێرناهێت. هندەکا باڵندە برەڤە مەیدانێ و هندەکا ژی ئەو لاو برە مالەکا بەرزە و کرە د ژوورەکێ ڤە و دەرگەهـ لێگرتن و چوون بۆ جارا سیێ باڵندێ خوە فڕاند و بەرێ وان ما لێ کا دێ دادەتە سەر ملێ کێ. باڵندە ژی ل هنداڤ باژێڕی هەر فڕی و ئەندامێن جڤاتێ ژی ب دویڤ کەتن، دچن دبینن کو جارەکا دی یێ ل سەر ملێ زڕکوڕێ پیر بارۆی دادایەڤە. جڤاتێ هەردوو ئینان و هاتنەڤە مەیدانێ و گۆت: دیارە خودێ وەسا حەزکریە ئەڤ کوڕە ببیتە قڕال. بەری قڕالیا وی بڕاگەهینن، هندەك شیرەت لێکرن و داخواز ژێ کر کو قڕالیێ بدەتە بابێ خوە. وی ئەڤ چەندە رەتکر و گۆت: ئەز قڕالم و ئەز دزانم دێ چکەم. پاشی بانگ هەلدێران و ڕاگەهاند کو ڕاستڤان بوویە قەڕال. هەر ل وێ مەیدانێ شەهیان هاتن گێڕان و پاشایێ نوی برن دانانە سەر تەختێ پاشاتیێ. بوو کەیف و خوەشی کو کوڕێ پیر چاکی بوویە پاشا و قڕالێ ڤی وەلاتی. هەمی بڕیار و فەرمان دێ د دەستێن وی دابن. وان هیڤی و لاڤەکرن کو یێ باش و سەرکەفتی بیت و مللەت هەمی دگەل دا بیت و هاریکارێ وی بیت.

پشتی ئەو ل سەر تەختێ قرالیێ ڕوینشتی، دەست ب گهۆڕینا کر. هەمی فەرماندە، ڕێڤەبەر و بەرپرس گهۆڕین و هەر ئێك بۆ جهەکێ دی ڤەگوهاست. دەزگەهێن ئاسایش و ئەولەهیێ پەیت و مکوم کرن. هەر کەسێ فەرمانا وی ب جهنەئینای هەر د گاڤێ دا ژ کار دئێخست یان بڕیارەکا تۆند د راستا وی دا دەردکر. پشتی هەفتیەکێ دەست ب کارێ خوە کر. هەر ژ مەهێن دەستپێکا فەرمانڕەوایا خوە وی دەست بکارێن خراب کر و پەنا برە بەر کوتەکی و زۆرداریێ.

د هزر و بیرێن خەلکی دا ڕاستڤانێ کوڕێ پیر چاکی دێ یێ باش، ڕاست و قەنج بیت و دێ بیتە جهێ دلخوەشیا وان، لێ بەرۆڤاژی هزر و دیتنا وان دەرکەت و وان سەد خوزی بۆ قرالێ گاور دخواستن.

ڤی قرالی زیندانێن نوی ئاڤاکرن و تخویب مکومکرن و سیخوڕ مشەکرن، هاولاتی هەمی ئێخستن د تەنگاڤیێ دا. پشتی سالەکا بڤی شێوێ فەرمانڕەواییێ، هندەك جامێر و ڕیهسپی ب هەلکەفتنا جەژنەکێ چوونە پیرۆزباهیا پیرچاکی، پشتی پیرۆزباهی لێکرین، وان داخواز و هیڤی ژێکرن کو ب حوکمێ بابینیێ پێش وانڤە دگەل ڕاستڤانی باخڤیت، بەلکی پیچەکێ ستەم و زۆرداریێ ل سەر خەلکی سست بکەت. پیرچاکی ئاخینکەك ڕاهێلا و گۆت: خوزی وە ئەڤ داخوازە ژ من نەکربا، چونکی ڕاستڤان کوڕێ منە و من ئەڤ ناڤە یێ دانایە سەر دا یێ باش بیت و ڕاست و دروست بیت، لێ وەکی من ڤیای دەرنەکەت و باوەر بکەن ئەگەر پێش وەڤە ڤێ هیڤیێ ژێ بکەم دێ خرابترکەت.

ڕۆژا پاشتر پیرچاك ژ بەر ڕێوڕەسمێن جەژنێ ب کوتەك شیا پاشای ببینت و بتنێ شیا هیڤی و داخوازێن مێهڤانێن خوە بگەهینیتێ، لێ پشتی جەژنێ هەر وەك وی چاڤەڕێکری پاشای خرابترکر. چ مال ژ چ تاخ وکۆلانێن باژێڕ و گوندان نەهێلان گەنجەك دوو ژێ نەگرتین و نە هاڤێتینە د زیندانان دا و ژ مال و کەس و کارێن وان دویر نەئێخستین. هەڤوەلاتی هەمی تەنگاڤکرن و ترس و لەرزەکا مەزن ئێخستە دناڤ وان دا. گرانی کەفتە د ناڤ بازاڕی دا. زۆرداری و کوتەکیێ هەمی ناڤەند و سەرایێن میری داپۆشین. باوەری د ناڤ مرۆڤان دا ل چ دەڤەر و جهان دا نەما. هەمی ژێك دترسن، هەر کەسەك هزر دکەت کو یێ دی سیخوڕە و گۆتن گوهێزێ دەزگەهێن ئەولەهیێ و ئاژانسێن میری یە.

جارەکا دی ڕیهسپی و ماقوولێن باژێڕی نەچار بوون هەوارا خوە ببەنەڤە دەف پیرچاکی، بەلکی قڕال ڤی بارێ گران ل سەر مللەتی سڤك بکەت کو پیچەك بێهنا مللەتی دەرکەڤیت.

پیرچاکی سپێدێ پشتی نڤێژێ مێهڤانێن خوەهێلان و قەستا سەرایا قڕالی کر، دا زوی ژ بەر مێهڤانێن خوە بزڤڕیتەڤە، ئەو گەهشتە بەر دەرگەهێ سەرایێ لێ وەکی هەر جار زوی ڕێنەدایێ و ئەو هێلا ل بەر دەری هەتا بوویە ڕۆژئاڤا، هینگی شنوی ڕێ دایێ. هەر ل بەر دەری قڕالی لێ حەیتان و گۆتێ: دیسا تۆیی، دێ بزڤرە دا بچینە ژدەرڤە، قڕال بەراهیا پیری کەت و زێرەڤانان دا پەی وان هەتا گەهشتینە پشت ئاڤاهیەکی، چراگەهەکا ستویر یا ژێ مای وەکی ستوینەکا بلندە ، قڕالی گۆتە پیری: تۆ ڤێ ستوینێ دبینی؟ گۆتێ:

بەلێ. ئینا پاشای گۆتێ: دێ هەڕە، خەلکێ هەمی باژێڕ، باژێرکا و گوندان، تاخ ب تاخ، مال ب مال، خێزان ب خێزان، ئاگەهدارکە کو ژنهو هەتا هەفتیەکا دی ئەگەر ئەڤ ستوینە نەبیتە زێڕ دێ سەرێ مەزنێ هەر مالەکێ، ژن بیت مێربیت، دێ ل بەر دەرگەهێ مالا وی بڕم، دێ ڤێجا هەرە. پیرچاك ب ستیوییێ خوارڤە ڤەگەریا دەف مێهڤانێن خوە و فەرمانا ڤڕالی گەهاندە وان.

ئەو ستوین هند یا بلند و ستویرە، ئەگەر خەلکێ وی وەڵاتی هەمی سامانێ خوە کۆم بکەن و بکەنە زێر و ببشێڤن بتنێ ستوین پێ ناهێتە تامدان. ئەڤ فەرمانە گەهشتە مللەتی هەمیێ، مەزنێن مالان چ ژن و چ مێر کفن، ئاڤ و مریشۆیێن خوە ئامادەکرن بۆ ڕۆژا ژڤانێ مرنێ. کەسێ ژ بلی خودێ چ تشتێ دی نەما ل بیرێ. هەمیان دەستێن خوە بەرەڤ عەرشێ خودێ بلندکرن و نزا و لاڤە ژێکرن بەلکی ل وان ببووریت و وان ژ ڤێ تەنگاڤییێ قورتال بکەت.

هندیکە پیرچاکە ئەو مینا بەرێ هەر مژولی پەرستنا خودێ یە و دلێ وی تژی سەهم و ترسە. ل ڕۆژا حەفتێ مەسینکێ خوە هەلگرت و چوو دا دەستڕوی ڤەدەت. ڤی دەمی ئەو دبینیت کو ڕۆناهیەکا گەش ژ لایێ چراگەهێ یا گەش دبیت. ئەو ژی بەرەڤ وێ ڕۆناهێ چوو هەتا نێزیك بووی دبینیت کو ئەو چراگە (ستوین) یا زەردکەت. وی مەسینکێ خوە هاڤێت و چوو ستوین ب نینوکا ڤەڕەنی، دبینیت کو هەمی یا زەرە. بەرەك هەلگرت و لێدا، پارچەکا مەزن ژێ ڤەبوو، هەلگرت و باش تەماشەکر، دبینیت هەمی زێڕە. دیسا تەماشەی وی جهێ پارچا زێڕی ژێ ڤەبووی کر، دیت کو ئەو ژی

زێڕه‌. وی مه‌سینێ خوه‌ هێلا ل ده‌ف ستوینی و ڕاست به‌ره‌ڤ سه‌رایێ چوو، گه‌هشته‌ وێرێ گازی زێره‌ڤانان کر و گۆته‌ وان: دڤێت ئه‌ها نوکه‌ پاشای ژ خه‌و ڕاکه‌ن و بێژنێ پیر یێ هاتی و کاره‌کێ فه‌ر و بله‌ز یێ ب ته‌ هه‌ی. هێشتا زێره‌ڤان بژوور نه‌که‌تین دبینیت کۆ ئه‌ڤه‌ پاشا ده‌رکه‌ت و پێشوازی لێکر و دا پێشیا خوه‌ و بره‌ ژوور و گۆتێ: من های ژێ هه‌یه‌، کا تۆ هه‌ڕه‌ ده‌سترۆی ڤه‌ده‌ و نڤێژا خوه‌یا سپێدێ بکه‌ و پاشی دێ ته‌ بینم. پشتی نڤێژێ سه‌رتێشت پێکڤه‌ خوار و گازی کره‌ هنده‌ك ئه‌فسه‌ران، ده‌سته‌کێ جلکا د ناڤ مێده‌که‌کێدا دا ده‌ست وان و داخوازکر کو پیری ببه‌نه‌ سه‌رشوێ دا خوه‌ بشۆت و سه‌رو ڕیهێن خوه‌ بتراشیت و وان جلکا ل به‌ر خوه‌ بکه‌ت و پاشی بهێته‌ ده‌ف من. پشتی پیری سه‌رێ خوه‌ شوشتی و سه‌ر و ڕیهێن خوه‌ تراشین مێده‌کا جلکان ڤه‌کر دا بکه‌ته‌ به‌رخوه‌، دبینیت کو جلکێن پاشایه‌تیێ نه‌. وی هه‌ر جلکێت خوه‌ یێن به‌رێ هلکێشانه‌ به‌ر خوه‌ و گازی ئه‌فسه‌ران کر و گۆته‌ وان کو پاشای بشاشی جلکێن خوه‌ یێن هنارتین. ئه‌فسه‌ران گۆتێ: بکه‌ به‌ر خوه‌، مه‌ بۆ ته‌ یێن ئینای. ئه‌و ژی نه‌چاربوو کرنه‌ به‌رخوه‌ و ده‌رکه‌ت. دگه‌ل ده‌رکه‌تنا وی وان ئه‌فسه‌ران پێکڤه‌ سلاڤا له‌شکه‌ری لێکر و ڕێکا وی ڤه‌کر دا ببێش وان بکه‌ڤیت. وی داڕێ و ئه‌فسه‌ر ژی د دویڤ دا. ئه‌و گه‌هشته‌ سه‌رایێ، پاشایێ بچویك پیشڤه‌ هات و ده‌ستێن خوه‌ بۆ دانانه‌ سه‌رێك و گۆتێ: پاشایێ مه‌زن که‌ره‌مکه‌، پاشاتی ل ته‌ پیرۆزبیت و گۆتێ: زیندانی هه‌می د پاراستی نه‌ و یێن د ئاڤاهیان ڤه‌، زێره‌ڤانێن ل به‌ر، بلا که‌س و کارێن وان بهێن ببه‌ن. من مللەت یێ وه‌لێ کری ملکه‌چ و گوهداری ته‌ بیت، دا بشێی سه‌رۆکاتیا

وی بکەی. ئەگەر من ل دەستپێکێ پاشاتی ڕادەستی تە کربا، باوەربکە تۆ نەدشیای سەردەرییێ دگەل بکەی و سەرۆکاتیا وی بکەی، چونکی ئەڤ مللەتە وەلێ هاتبوو ڤی وەلاتی سەروبن بکەت، لێ خودێ ل سەر خاترا ئێکگرتن و ئێك دلیا وە ئەڤ کەڤر و بەرە کرە زێڕ، جارەکا دی پاشاتی ل تە پیرۆز بیت و ژیێ تە یێ درێژ بیت.

حەجییێ مە چیرۆکا خوە بدوماهی ئینا و گۆت: دڤێت مللەت ل کوردستانا باشوور ژی دەڤ و دل و کارێ خوە بکەنە ئێك، ئانکو داخواز و ئارمانجێن وان ئێك بن. پشتی خوارنێ مە سەرەدانا وی خەلکێ مشەخت ل وان دەوروبەرا کر و هەر وێ ڕۆژێ ب شەڤ ئەم ڤەگەریاینەڤە مارونسێ.

ئەو نە تەنێ هەڤال بوو،
لێ ئەو چیایەك بوو ل پشت من

ئێدی شەهید سالح بامەڕنی ژ بۆ من ببوو هەڤال، برا، ڕێبەر، چاڤ، دل و هەر تشتێ من، چ ل گەڕێن باشوور و چ ژی ل گەڕێن باکوورێ کوردستانێ. هندی بێژی مرۆڤەکی هێژا، رحسڤك، خوەشمێر، ماندینەناس، شارەزا، ڕێبەر و خزمەتکار بوو. ئەز باوەر دکەم ئەگەر ئەو نەبا، نەدووره د وان دەمێن سەختێن دەستپێکێ دا ژ 1975 هەتا دوماهیا 1976، ئەز نەهاتبامە پاراستن و بدەستێن لەشکەر و سیخوڕێن دوژمنی ئەم ژناڤچووباین. چونکی ئەز نە یێ فێری ژیانا

چیا و دەربازکرنا سنووران و پارتیزانی و بزاڤێن ڤەشارتی بووم، لێ د وان سالێ و نیڤا دا ئەز گەلەك تشتا ژ ڤی جامێری فێر بووم. مخابن بشێوەیەکی گەلەك کرێتێ خیانەتکاری ئەو و هەڤالێ وی حسێن بامەڕنی ل شەڤەا 1976 11/1 ل تەحتە ستویریێ دناڤبەرا گوندێ بابیرێ و چەقەلا دا، بدەستێ سیخوڕەکی خیانەتکارهاتنە شەهید کرن. پشتی شەهید بوونا وی بەردەوام مە هەست ب وێ ڤالاهیێ دکر یا کو سالحی ل دویڤ خوە هێلایی دناڤ مەدا .

پشتی ڤێ گەڕا ناڤ گوندێن باکوورێ کوردستانێ، ئێدی دۆرا باشوورێ کوردستانێ ژی هات، کو ئەم هێدی هێدی خوە بەردەینە ناڤ خەلکێ مە و مزگینیا ڤەژینا شۆڕش و کوردایەتیێ بدەینەڤە وان .

چریسکا مزگینییێ دناڤ شەڤا تاری دا

ژ بۆ بەلاڤکرنا مزگینیا ئامادەکارییێن شۆڕشێ، ل رۆژا 1975/10/20 من و شەهید سالح بامەڕنی بەرپێکێن خوە گرێدان و ژ باکوورێ کوردستانێ مە خوە بەردا ناڤ گوندێن باشوور و مە گەڕا خوە ژ دەڤەرا گولیا دەستپێکر و پاشی ئەم دەربازی گوندێن شخوییێ بووین ل قۆنتارا ڕۆژاڤایێ چیایێ مەتینا .

دەستپێکا هاتنا من یا نەپەنی ژبۆ ڕاچاندنا هێل و شانێن ڕێکخستنا پارتی و بەرهەڤکرنا وان ژبۆ پێشوازیا هەلکرنا شۆڕشا گولانێ و هاتنا مەفرەزێن پێشمەرگەی بۆ وەلاتێ شخوییێ بوو، ئانکو وەلاتێ جان وشۆخ و شەنگ، کو دەڤەرەکە دکەڤیتە قۆنتارا چیایێ

مەتینا و قولاچکەکا جودایە، هینگێ سەر ب کانی ماسێ ڤەبوو. خەلکێ وێ دەڤەرێ خوە ب دۆسکی دهەژمێرن. ئەڤ وەلاتە ژ ڤان گوندان پێك دهێت: وەرمێلێ، گەرەگوهـ، بابیرێ، چەمیکی، کانی بەلاڤێ، کەلها شخو، بانکا، ئەرزێ، باب گۆریا (بابگۆیی یا). خەلکێ وان گوندان هەمی دباش و کوردپەروەرن. هەمیا سینگێ خوە و دەرگەهێن مالێن خوە بۆ ڕێکخستنا شۆڕشێ و مەفرەزێن پێشمەرگەی ڤەکر. هاریکاریا مە دکرن، چ ژ لایێ گەهاندنا پێزانین و هشیاری و ڕێبەریێ ڤە، چ ژی ژ لایێ حەواندن و خوارن و ڤەخوارنان ڤە، هەمی خورت و لاوێن دەڤەرێ خوە ب پێشمەرگە دزانین. دەڤەرەکا خوەش یا گەشت و گوزاریە، دکەڤیتە هنداڤی ڕوبیارێ خابووری. من گەلەك بیرهاتن و سەربۆرێن خوەش ل ڤێ دەڤەرێ، هەر ژ چەمیکی و تا وەرمێلا کەڤن هەنە. دبیت من ئامازە ب هندەکان ژ وان دابیت.

هینگێ بەعسیا ڕەوشەکا وەسا پەیداکربوو کو باوەریا بابێ ب کوڕی نەدهات. ژ بەر هندێ ب شەڤێ مە خوە ل چیایەکی ئاسێ و دویری مرۆڤا هشارددا و بشەڤ ژی ئەم دچووینە هندەك گوندان بۆ دیتنا هندەك مرۆڤێن بژارە. ئەو کەسێن مە ددیتن پڕانیا وان یان کادرێن شورشا ئەیلولێ یان پێشمەرگە، یان ژی مرۆڤێن ناسیار بجامێری و پاکیێ بوون، کو پڕانیا وان سەرکردایەتیا پارتی ناڤێن وان ددانە مە و هندەکا ژی بڕێیا نیاسینا شەهید سالح بامەڕنی مە پەیوەندی پێدکر. ئەڤە گەڕا مە یا ئێکێ بوو و جارا ئێکێ ژی بوو کو پشتی شکەستنا 6 ئادارا 1975 چریسکەکا هیڤیێ ژ بۆ خەلکی هەلببیت، لۆما ژی ڤێ گەڕا مە تا ڕادەیەکا باش دناڤ خەلکێ دلسۆز دا

دەنگڤەدا. پشتی مە گەڕا خوە بدوماهی ئینای ئەم جارەکا دی زڤڕینەڤە باکووریێ کوردستانێ .

مەلایێ شۆڕشێ

وی دەمی هێشتا جەوهەر نامق و کەریم شنگالی نەهاتبوون، لەوما بەرپرسێ مە یێ ئێکێ ئەبو عنتەر (هاشم رەمەزان) بوو، کو ل وێرێ وەك مەلا محەممەد خوە دابوو نیاسین. ئەبو عنتەری بارەگایێ خوە دانابوو گوندێ بێرمانێ یێ باکووریێ کوردستانێ ل نێزیکی سنووری، ل مالا مام ئیسڤێ بێرمانی.

هەر جارا ئەز و سالح ژ گەڕا خوە یا ڕێکخستنێ ل ناڤ باشووریێ کوردستانێ دزڤڕین، ئەم دهاتینە بێرمانێ دەف ئەبو عنتەری، مە ڕاپۆرتا خوە دنڤێسی و ددایێ، پاشی ئەز ژ وێرێ دچوومە مارونسێ دا بزانم کانێ ڕەوشا خالدێ برایێ من چەوایە. چونکی خالد هینگێ ژیێ وی تنێ 14 سالێ بوو، مە ئەو هێلا بوو ل مارونسێ ل مالا سادقێ مارونسی.

پەیکێن رۆناهیێ ناڕاوەستن

پشتی مە ڕاپۆرتا گەڕا خوە دایە ئەبو عنتەری و من سەرا خالدێ برایێ خوە دای و پچەك بێنا خوە ڤەدای. مە ڕێنماییێن نوی وەرگرتن و جارەکا دی ئەز و سالح ل دوماهیا مەها 1975/11 بەرەڤ

باشوورێ کوردستانێ هاتینە ڤە، لێ ڤێ جارێ بۆ گوندێن صەیدا ل بەر ئاڤا خابووری. ئەم هاتینە گۆڤکا سەری یان گۆڤکا صەیدا. گۆڤکا صەیدا (گۆڤکا سەری) گوندەکە دەکەڤیتە دەڤەرا گولیا، دۆرێن 40 مالان لێ هەبوون، هەمی ژی مرۆڤێن ئێك بوون. بۆ جارا ئێکێ ل 1975/11/30 ب شەڤ ئەم گەهشتینە گوندی، ب دزیڤە مە مختارێ گوندی حەجی موسا چۆلی دیت، ئەو کەسەکێ دلسۆز و کوردپەروەر بوو. وی ژی کورێن خوە ئاگەهدارکرن کو هندی ئەم ل دەف وان دڤەشارتی بین، دڤێت ل مە دهشیاربن، هاریکاری و خزمەتا مە بکەن و گۆتە وان: دڤێت کەس نەزانیت کو ئەڤ مرۆڤە یێن ل ڤێرێ. گۆڤکا سەری و گۆڤکا بنی، ئانکو گۆڤکا حەجی سادقی نێزیکی ئێکن، هەتا دەنگێ وان ژی دگەهیتە ئیك. حەجی موسای گۆتە کورێن خوە: بخوە دڤێت خەلکێ گۆڤکا بنی ژی نەزانن کو ئەڤ مرۆڤە یێن ل دەف مە.

گۆندێن صەیدا ئەوێن ل بەر خابووری وەکی من دیتین، هەمی دباش، هاریکار و کوردپەروەربوون، هەمی دئامادەبوون قوربانیان پێشکێشی مللەتێ خوە و وەلاتێ خوە بکەن. ژ وان گوندێن (غولدیا، مێسکێ، گۆڤکا سەری.)

پشتی دیتنا هندەك کەسان و ئەنجامدانا هندەك کارێن رێکخستنێ ل وان گوندان، کو تنێ چەند رۆژەکا ڤەکێشا، جارەکا دی ئەم بەرەڤ بنگەهێ خوە ل باکوور کەڤتینە ڤە رێ و ئەم گەهەشتینە مارونسێ و مە راپۆرتا خوە یا ڤێ جارێ ژی پێشکێشێ ئەبو عنتەری کر.

ل ڤێرێ من دڤێت ئەز تشتەكی بێژم، دا ڕەوشا هینگێ بۆ وە یێن ڕێزدار پتر روونببیت. دبیت هوین وێ تێبینیێ بكەن كانێ بۆچی هەر مەهەكێ ئەم ژ باكوورێ كوردستانێ دهاتینە باشوور و مەگەڕەك ئەنجامددا و هندەك كەس ددیتن و هندەك كار دكرن و جارەكا دی، د دەمەكی كورت دا و گەلەك بلەز، ئەم دزڤڕینەڤە و مە گەڕێن خوە نەدكرنە دوو یان سێ مەهـ، كو بشێین پتر كارێن ڕێكخستنێ تێدا ئەنجامبدەین؟! ئەو بخوە پسیار ل جهێ خوەیە، لێ بەرسڤ ژی ئەوە كو، بەعسیا بشێوەیەكی كوردستان ئێخستبوو بن چاڤ و پەنج و چەكۆچێ خوە، كو هەبوون و گەڕیانا هندەك كەسێن كو ئەو وەك دوژمنێن خوە دبینن، د دەڤەرێ دا پتر وەكی كارەكی خوەكوژی بوو و نەزێدەتر. ئەگەر ل جهەكی هەست ب هەبوونا مە كربا، دبیت دناڤ دەمژمێرەكێ دا بسەدان جاش و لەشكەر و سیخوڕ و هەلیكۆپتەر ل سەر سەرێ مە كۆمكربان و ئێدی وی دەمی ژی ڕزگاربوون دا گەلەكا دژوار بیت. لەوما ژی ئەم د گەڕێن خوەدا گەلەك بلەز و بزاڤەكا زێدە دهاتین و دزڤڕینەڤە. دبیت گەلەك جارا دوژمنی پێزانین ل سەر مە وەرگرتبن، لێ بزاڤا مە هندا بلەز بوو، كو دبیت گەلەك جارا هەتا دوژمنی خوە ئامادە دكر كو بێتە سەر مە، ئەم ب پشت سێ چیا دكەفتین، یان ل سنووری ژی دەرباز دبووین.

چانتکێ مزگینییێ

پشتی بێنڤەدانا گەڕا دووێ، جارەکا دی ئەز و سالح بامەرنی چووینەڤە بێرمانێ. ل وێرێ بەلاڤۆکا ئێکێ یا پشتی شکەستنا شۆڕشا ئەیلولێ، مە وەرگرت داکو ببەین ل باشوورێ کوردستانێ بەلاڤکەین. ئەو بەلاڤۆك مزگینیا فەرمی یا یا ڤەژاندنا پارتی و ڕاگەهاندنا شۆڕشێ بوو و بەیانا ئێکێ بوو. ئەو ب زمانێ عەرەبی ل 1975/12/10 ژ ئالیێ سەرۆك مەسعود بارزانی ڤە هاتبوو نڤێسین، ل ژێر ناڤێ (یا جماهیر کوردستان ناضلي وارفضي واقع النکسة)، ئەی خەلکێ کوردستانێ خەباتێ بکەن و کەتوارێ شکەستنێ قەبول نەکەن. هەر دیسان دڤێ بەیانێ دا هاتبوو، کو پارتی جارەکا دی خوە ل ژێر ناڤێ (پارتی دیمۆکراتی کوردستان-سەرکردایەتیا کاتی)، القیاده المؤقه، ڕێکخستیەڤە و دێ جارەکا دی دەست ب خەبات و شۆڕشێ کەتەڤە.

هۆسا ل دوماهیا مەها 12/ 1975 بۆ جارا سیێ من و هەڤالێ خوە یێ چەلەنگ، شەهید سالحی بەرێ خوە داڤە باشوور. لێ ڤێ جارێ گەڕا مە و کارێ مە و پەیاما مە بۆ خەلکێ کوردستانێ گەلەکا جوداتربوو. جارێن چووین تشتەکێ فەرمی د دەستێ مە دا نەبوو، کو ئەم دناڤ خەلکی دا پێ دپشتگەرم بین. تشتێن مە دکرن و مە دگۆتن یان ژ دەڤ خوە و ل گۆرەی شیانێن خوە مە دکرن و دگۆتن، یان ژی ئەو ڕێنما و ئاخفتن بوون یێن ئەبو عنتەری ددانە مە. لێ ڤێ جارێ نە وەکی جارێن چوویی یە. ڤێ جارێ ئەم گەلەك دخورتین و ئەم دچەکدارین ب مزگینیەکا گەلەکا مەزن، کو پشتی وێ خوپانا مەزنا بهارا 1975 چریسکەکا گەشا هیڤیێ ددەتە خەلکێ کوردستانێ

و دبێژیتێ: ئەم ڕادەست نابین. ئەم داگیرکەریێ قەبول ناکەین و دێ شۆڕشێ دەستپێکەینەڤە.

مە ب سەدان کۆپییێن ڤێ مزگینیا مەزن کرنە د چانتێن خوە دا و من و سالحی چانتکێن تژی مزگینی هاڤێتنە پشتا خوە و ئەم کەفتینە ڕێ.

ڤێ جارێ ئەرکێ مە نە ئەوە کو ئەم بچین خەلکێ بینینە ناڤ ڕێکخستنێ یان بۆ وان باخڤین، لێ تنێ ئەرکێ مە ئەوە کو ئەم بلەز ڤێ بەیاننامێ بگەهینینە هەمی وان هێلێن ڕێکخستنێ یێن کو بەری هینگێ مە چێکرین و دڤێت برێکا وان بەیاننامە ل هەموو دەڤەرێن پارێزگەهێن دهۆك و نەینەوا بەلاڤ ببن و هەر درێکا وان هێلا ڕا بگەهنە مۆسل و بەغدا ژی.

ئەم گەلەك بلەزین دا بگەهینە دەڤەرێ و بێژینە وی خەلکێ کو ئەڤە دوو جارە ئەم بۆ دئاخڤین و هیڤیێ ددەینێ، دا ئەم بێژینە وان: هێ تەماشەکەن، وە دیت؟ ما مە نەدگۆتە وە دێ شۆڕش دەستپێکەتەڤە و ئەم دوژمنان ل سەر ئاخا خوە ناهێلین! ئاها ئەڤە بەلگە و بەیاننامە سەرۆك مەسعود بارزانی مە بۆ وە ئینا.

ئەم ل خابووری دەرباز بووین و د ڕێکا هەدریشێ را، بەرەڤ باشوورێ کوردستانێ برێکەتین، بۆ دەڤەرا گولیان. ئەم گەهشتینە گوندێ نەرمکێ ل باشوورێ بێگۆڤا ل بەر خابووری. مە دڤیا ئەم دەربازی ئالیێ ڕۆژهەلاتی ببین، بەرەڤ گوندێ چەمیکی و بابیرێ. لێ ل ڤێرێ ئاریشەیەك هاتە پێشیا مە، ئەو ژی ئەو بوو کو سالح نەیێ مەلەڤان بوو و پچەکێ ژ ئاڤێ ژی دترسیا. پشتی دانوستاندن و

گفتوگۆییێ، سالحی گۆته من: بلا گوندی ته ل ڤێرێ دەرباز بکەن و هەڕە چەمیکی. ئەز یێ شارەزامە، ئەز دێ دبەر ئاڤێ داچم هەتا دگەهمە گوندێ دووکەرێ، دێ ل وێرێ ل پرێ دەرباز بم و ژێهەل دبەر خابووری ڕا هێمە ڤە و دێ ل وەرمێلێ گەهمە تە. هینگێ خەلکێ گوندا هندەك کولند دچاندن دگۆتنێ کولندێن ئاڤێ. ئەڤ کولندە مەزن دبوون و دگرۆڤڕ و وەکی سەرکەکی پێڤە بوو، ناڤبەرا سەرکی و کەلەخێ کولندی وەکی گەوریەکێ بوو. نیڤا کولندی ژی یا ڤالا بوو. دەمێ دگەهەشتن، کولند هشك و ڕەق دبوو و کونەك د سەرکێ وان ڤەدکر و ئێدی ئەو شوونا دۆلك و ئامانان بۆ ئاڤێ بکارتینان، لەوما ژی دگۆتنێ کولندێن ئاڤێ. بەلێ دهەمان دەمدا گوندێن بەرئاڤێ ئەو وەك کەلەك ژی بکاردئینان بۆ دەربازبوونێ ژ ڕووباران. سەرکێن دوو یان سێ ژ وان کولندان پێکڤە گرێددان ب بەنەکی یان ڤەدوەریسەکی وزەلامەکی زکوزك خوە دئاڤێتە سەر و هۆسا پێ ل ئاڤێ دەرباز دبوونە ئالیێ دی.

ب شەڤ سالح کەفتە ڕێکێ بەرەڤ دووکەرێ و هندەك گوندییێن نەرمکێ ئەز ژی ب کەلەکا کولندا دەربازی ئالیێ ڕۆژهەلاتێ خابووری کرم و ئەز چوومە گوندێ چەمیکی. ژبەر کو جارەکێ بەری هینگێ ژی لگەل شەهید سالحی ئەز چووبوومە چەمیکی، لەوما من ڕێیا گوندی دزانی .

بەرێ جفتا شونێ یێ ل سینگێ من

نیڤ شەڤە، ئەز بتنێ مە و گەهەشتمە چەمیکی، من دەرگەهێ مالێ لێدا، شونێ و کچ و بویکێن خوە هاتنە پشت دەرگەهی. شونێ لولیلا تڤەنگا قورمە (جفتە) د جهێ قفلا دەرگەهی را ئینا دەر و گۆت: ئەم تە نانیاسین و دەرگەهی ژی ل تە ناڤەکەین. هندی ئەز مامە ب وانڤە و من گۆتێ: ئەز ئەوم ئەوێ جارا دی دگەل سالح بامەڕنی هاتیمە مالا وە. وێ گۆتەمن: تۆ چ بێژی و چ بکەی ئەم هەر دەرگەهی ڤەناکەین. من گۆتە شونێ: خالەت ئەز کەسەکێ نەشەهرەزامە و کەسێ نانیاسم و ب چ دەرا ناکەڤم، ب تنێ ئەز دگەل سالح هاتبوومە مالا وە و ئەم شەڤەك و ڕۆژەکا مێهڤانێن وە بووین. وە ئەم د ناڤ کۆلێ دەوارا دا ڤەشارتبووین. وێ هەر گۆتە من: ئەم تە نانیاسین. من گۆتێ: پا چ بکەم خالەت؟ زستانە و سڕ و سەقەمە، ئەز دێ ژ دەرڤە ژ سەرمادا مرم. شونێ گۆت: ب کەیفا خوە بکە، کارێ مە ب تە نینە. ئینا من گۆتێ: پا باشە بلا ئەز دبن ڤێ بەرسڤکێ ڤە بمینم و ئاگری بۆ خوە هەلکەم؟ وێ گۆت: ئەرێ. من گۆتێ: ئاخر بەرامبەری لیوا لەشکەری یا بێگۆڤایە. گۆت: چنینە، ئەو دزانن ئەڤە گوندە و مالە.

من ژی ئاگر د کوچکێ وان دا هەلکر و گۆرێن خوە دانانە ڕەخێن کوچکی دا زوها ببن. وان د قولقولکا دەرگەهی را تەماشەی من دکر. پشتی بێهنەکێ، من هند دیت دەرگەهێ خوە ڤەکر و گۆتە من: ڕابە وەرە ژوور و ل مە ببوورە مە تۆ نەنیاسی، ئەم ل ڤێرە ئێك مالەینە و ئەم دترسین، مە ژی تۆ باش نەنیاسی، ڤێجا ڕابە کەرەمکە

وەرە ژوور. ئەز بژوور کەتم و من پسیارکر: کانێ نونو، کانێ یێن دی؟ شونێ گۆت: ئەم ب تنێ یێ ل مال. ئەز ئێکسەر ڕاوەستیام و من گۆتێ: ل من ببوورن مادەم زەلامێن وە نە ل مالن، ئەز ناهێمە ژوور، دێ چمە جهەکێ دی خوە ڤەشێرم هەتا سوبەهی ب شەڤ. ئینا شونێ گۆت: ب ئنجیلێ تۆ ناچی، تۆ ژی وەکی کوڕێ منی، وەرە ژوور. ئەز بژوور کەتم و ڕوینشتم، خوارن بۆ من ئینا و مە شەڤبێریا خوە کر و جهەکێ ڤەشارتی بۆ من دانا، من ئەو هێلان و ئەز چوومە سەر جهێ خوە.

چەمیکی گوندەکە ژ مالەکێ بتنێ پێکدهات و دکەڤیتە سەر ڕوباری نهنهکی نێزیکی خابووری د ناڤبەرا گوندێ بابیرێ و چەقەلا دا، گوندەکێ ب ئاڤ و دار و بار بوو و نەدکەتە سەر چ رێ و ڕێباران. شونێ ڕێبەرا وێ مالێ و وی گوندی بوو. خێزانا وێ ژ (10) کەسان پتر پێکدهات، ناڤێ کوڕێ وێ یێ مەزن (باکۆس دەریاویش باکۆس یوخنا)، بوو، نازناڤ دگۆتنێ نونو. ڤێ مالێ نەخاسمە شونێ گەلەك هاریکاریا مە دکر، ئەم ب دزیڤە بخودان دکرین و پۆستێن مە یێن ڕێکخستنێ ژی بۆ مە دگەهاندنە مۆسل و بەغدا.

شەڤا پاشتر ئەز گەهەشتمە گوندێ وەرمێلێ، من هندەك کارێن ڕێکخستنێ کرن و سالح ژی ل وێرێ گەهشتە من. شەڤا سیێ ئەز و ئەو د گەل بانگێ سپێدێ چووینە گوندێ بابگۆیی یا (بابگۆریا). دهاتە گۆتن کو خەلکێ گوندی مرۆڤێن چاك، جامێر و کوردپەروەرن و هندەك ژ وان پێشمەرگێن شۆڕشا ئەیلولێ بوون. ل سەری ناڤێ ئەسکەندەر بابگۆیی برایێ عەریف ناسری دابوونە مە، کو ئەم

پەویوەندیێ پێ بکەین. سالح ژی یێ شەهرەزا بوو و مال دنیاسین. ئەم چووینە پشت دەرگەهێ مالا ئەسکەندەری، هندی مە دەرگەهـ قوتا، لێ کەس هشیار نەبوو. سەیێن گوندی ڕەوین و هاتنە مە. سەنگەرێن (رەبیە) سوپایێ ڕژێمێ یێ ل هنداڤی گوندی و ل گەلیێ دهێ ل قونتارا چیایێ مەتینیا، ل دۆرمانێن گوندی. د وان ناڤبەینادا برایێ ئەسکەندەری ژ بۆ نڤێژا سپێدێ هشیار بوو، دەرکەتە دەرێ و ئەم دیتین. وی زانی کو ئەم مێهڤانین نە دەروێشین. مە گۆتێ: کانێ خودانێ ڤی خانی؟ وی بەرسڤدا و گۆت: پشتی شکەستنا شۆرشێ مالا خوە یا بریە دهۆکێ، هوین ژی هەڕن ل ڤان دەرا نەمینن. ئو ئێدی ئاخفتن ژ وی زەلامی نەهات، ب تنێ ب زمانێ جەستەی و دەستا گۆتە مە: هەڕن، دونیا یا ڕۆهن بووی دێ سەرباز وە بینن.

دۆرمانێن گوندی هەمی رەبیێن لەشکەرێ ئیراقێ نە و هێدی هێدی رۆناهیا دکەڤیتە ئەردی. چ دەلیڤە نینن ئەم بشێین خوە بگەهینینە جهەکێ ئارام و ئەولەهـ. لۆما دڤێت ئەم دناڤ مالا دا خوە هشاربدەین. ئەز و سالح نەچاربووین ل پشت خانی زڤڕین، مە جهەك دیت کو کادینا کایێ و جهێ هێلیڤانکێن مریشکا و دەستئاڤا ژنکا بوو. مە خوە دناڤ کایێ قوتا بێی خوارن و ڤەخوارن، کەسێ ژی هاش مە نەما، هەتا ڕۆژئاڤابووی و شەڤ ب سەر مە دا هاتی. شەڤا پاشتر ئەم چووینە ڕەخێ پاسێ و دوکەرێ و بەرەڤ دەڤەرا مانگێشکێ، گوندێن صەیدا ل بەر خابیری، سپنەی، وەڵاتێ شخوییێ، دەڤەرا بەرواری باڵا و پاشی جارەکا دی بۆ دەڤەرا گولیا. ل گۆرەی پلانا هاتیەدانان مە بەیاننامە بەڵاڤکر و بڕێکا هێلێن ڕێکخستنێ بەرەڤ هەمی باژێڕ و

بازێرکان چوو خوارێ، ئەم ژی جارەکا دی زڤڕینەڤە بارەگایێ خوە ل بێرمانێ دەف ئەبو عنتەری و مە جارەکا دی راپۆرتا گەڕا خوە پێشکێشی وی کرەڤە.

گوندێ بانکا- مەتینی

گوندەکە دچیایێ مەتینی را، دکەڤیتە د ناڤبەرا گوندێ ئەرزێ و کانی بەڵاڤێ، نێزیکی 60 خێزانان لێ دژین، پتریا وان سەیدن، نێزیکی بامەڕنێ یە و هینگێ سەرب کانی ماسێ (بەرواری بالا) ڤەبوو. بانکا گوندەکێ نەڕێکخستی یە.

ل 1976/2/7 ب چەند مەهان بەری چریسکا شۆڕشا گولانێ گەش ببیت، ئەز و شەهید سالح حەجی عەلی بامەڕنی ژ گەڕا ڕێکخستنا دەڤەرا دهۆکێ دزڤرین. شەڤەکا تاریا تلچاڤا ب باران و ڕژی ئەم گەهشتینە گوندێ بانکا. مە چ پێزانین ل سەر خەلکێ گوندی نە بوون. پەنتەرۆنەکێ دپێ من و چاکیتەکێ ل بەر من، من گۆرا خوە یا ریسی یا ژپێ خوە کری و یا د دەستێ من دا. سالحی ژی شەلوالەك یێ د پێی و ئەم هەردوو یێن ل بنێ گوندی و دبێ چەکین و ژ سڕ و سەقەمێ ڤەدلەرزین و دبرسی و وەستیاینە. من گۆتێ: سالح تۆ چ کەسان ل ڤی گوندی نانیاسی؟ گۆت: نەخێر کە سێ نانیاسم. من جارەکا دی پسیار لێکرەڤە. وی گۆت: بۆچی تۆ ڤێ پسیارێ دکەی؟ من ژی گۆتێ: داکو پیچەك بێهنا خوە لێ ڤەدەین، خۆ گەرمە بکەین، تشتەکی بخۆین و پاشی بچین. وی جارەکا دی گۆت: ئەز کەسێ نانیاسم. من گۆتێ: ماڵا تە تۆ هندێ سەرنیاس و شارەزا و تنێ سێ

گوندێن د ناڤبەرا بامەڕنێ و ڤی گوندی دا، گەلەك سەیرە كو تۆ كەسێ ل ڤێرێ نانیاسی! وەسا دیار بوو كو وی هەست ب كێماتیێ كر و گۆت: باشە وەرە دا بچین. ئەز كەتمە دویف و ئەم چووینە پشتا دەرگەهەكی. سالحی بەرێ خوەدا من، ئانكو چ بێژمێ. من ژی گۆتێ: بێژێ ئەز سالحم. من هزركر هەكە نەنیاسیت دا چ هزرێن خراب یان شەرم ژێ نەكەت، چونكی خەلكێ دەڤەرێ نە.

دەمێ سالحی ناڤێ خوە گۆتی، خودانێ مالێ نە بتنێ دەرگەهـ ڤەكر بەلكو دلێ خوە ژی بۆ مە ڤەكر و ب زمانەكێ گەلەك شرین گۆتە مە: كەرەمكەن، ئەز بژوور كەتم و چوومە پشتا سوپا دارا ل دانگا پێن خێزانا ویا نڤستی و من گۆرا خوە دانا بەر سۆپێ دا زوها ببیت. سالح ما ل پشت دەرگەهی و گۆتە خودانێ مالێ: ئەڤە نە مالا فلان كەسی یە؟ وی ژی گۆتێ: بەلێ خانیێ وی یە، لێ پشتی كورد شكەستین وی مالا خوە یا بریە خوارێ. سالح گۆتێ: پا تۆ كی ئەز تە نانیاسم. وی گۆت: ئەز سەید محەمەدم، مرۆڤێ وی و پسمامێ وی مە. ئەز ل خوارێ بووم لێ پشتی ژ سەربازیێ خلاس بوویم من چ جهـ ل خوارێ نەبوون لەوما من مالا خوە و زارۆكێن خوە ئینان و ئەز هاتمە جهێ پسمامێ خوە. ڤێجا هوین مێڤانێن منن و گەلەك بخێرهاتن. ڕەنگێ سالحی هاتە گهۆڕین و ترسێ دێمێ وی داپۆشی. لێ سەید محەمەدی هەر ب دلخوەشی ڤە بخێرهاتنا مە دكر و هەر دار د بەر ئاخفتنا خوە ڕا دكرنە سۆپێ، داكو ئاگر خوەشبیت و مە پتر گەرمببیت. من ژی هەست ب نەئارام بوونا شەهید سالحی كر و من گۆتە خودانێ مالێ: برا مە سار نینە و ئەڤە مە بێهنا خوە دا و دێ

ڕابین چین و ئەم د برسی ژی نینن، ئەڤە ئەم یێن نێزیکی مرۆڤێن خوە بووین، ئەم ژی ل ناڤ بەرواریا ل پشت چیایێ مەتینی دژین. سەیدی گۆت: هوین هۆسا ب ساناهی ناچن و دبەرڕا هەر یێ دارا دکەتە سۆپێ. د وان ناڤبەیناڕا وی گازی هەڤژینا خوە (سالحا) یێ کر و چاڤکرێ ئانکو وەرە ژدەرڤە. ژنك ڕابوو فانۆسك هەلگرت و دناڤبەرا من و سالحی را چوو دەرڤە دەف مێرێ خوە و وان دەرگەهـ گرت. سالح یێ نێزیکی دەرگەهی بوو، وی گوهـ لێبوو کو زەلام یێ دبێژیتە ژنا خۆ: هەڕە مالا برا و مرۆڤێن من و بێژێ بلا بهێن بۆ مە مێهڤانێن هاتین. سالحی ب دەستا وەسا ئەز تێگەهاندم کو ژنك هنارتە گوندی دا مرۆڤان کۆمکەت و بهێن مە بگرن و ب دەستا یێ دبێژیتە من: زویکا هلۆ دا بچین هێشتا ئەم نەگرتین. من ژی هەر ب دەستا بەرسڤ دایێ و گۆتێ: کا جارێ خوە بگرە بلا ب ژووربکەڤیت، هەکە دێ دەرگەهی ژدەرڤە ل مە گریت. مە خوە گرت، سەید محەمەد ژی بژوورکەت و ژنکا وی ژی چوو. من ژی گۆتێ: برا تە ڤێ نیڤشەڤێ ژنکا خوە کیڤە هنارت، ئەم دێ چین. سەید محەمەد گۆت: برا چ هزرا نەکەن، من ئەو هنارتە دویف برا و پسمامێن خوەڕا دا بهێن دەف مە ژبۆ شەڤبێریێ و مژویلاهیێ، هەتا خوارنەکێ بۆ هەوە چێدکەین. من گۆتێ: برا ئەڤە ئەم چووین و مە خوە ل دەرگەهی دا و ئەم ب غار ژ گوندی دەرکەتین. گۆرا من ژی ما ل وێرێ، ژنویکا سالحی گۆتە من: تۆ زانی ئەڤە بانکایە، دوژمنداری یا دناڤبەرا وان دا هەی، هەمی ب بەرێکەڤە دڕاوەستیاینە و ڕیکخستنا بەعسیان ژی یا د ناڤ دا هەی، مسۆگەر تۆڕێن ئیستخبارات و ئاسایشا وان ژی د ناڤ دا هەنە، گوندێ هۆسا

جهێ باوەریێ نینە، لەورا من حەز نەدکر تە ببەمە چ مالان. من گۆتە سالحی: ئەم دێ ل پشت گوندی مینین دا بزانین کا ئەو دێ چ کەن، کا هندەك ل دویف مە تێن یان نە. مە ژی ل هنداڤی گوندی ل بن بەرەکی خوە ڤەشارت. مە دیت کو ئەو ژنك ب فانۆسا خوە یا ل کۆلانێن گوندی ل مە دگەریێت، پاشی ژ مە بێهیڤی دبیت و دچیتە دخانییێ خوەڤە. ئەم ژی ژ گوندی داکەتینە خوارێ و برێڤە د هزرا خوە دا من بریاردا ئیدی دڤێ رێکێ ژی را نەهێم، چونکی دوژمنداری و خویننداری د ناڤ دا هەیە. پشتی هینگێ من پێ خوە ژ رێکا وی گوندی بری وئێدی ئەز د رەخێ راستێ یێ خابوری را دچووم و دهاتم، گەرا مە یا ڤێ جارێ ب ڤی ئاوایی ب دوماهی هات و ئەم ڤەگەریاینەڤە بێرمانێ و پشتی بێهنڤادانێ هاتینە گەرا دووێ.

پشتی بریارا ڤەگوهاستنا من ژ سەرکردایاتیا دەمکی بۆ دەڤەرا چیاییێ مەتینیا ژی دەرکەتی، من خوە نێزیکی وی گوندی نەدکر، لێ پشتی دەستبکاربوونا من ل وێ دەڤەرێ من پسیار ژ رێکخستنێن مە دکر کا ئەو مرۆڤ یێ چەوایە، بەرسڤ هەردەم یا ب ئەرێنی بوو کو ئەو کەس مرۆڤەکێ چاك، دلسۆز و نیشتمانپەروەرە.

چیرۆکا گۆرێ ناهێتە ژبیرکرن

ل ناڤەراستا مەها گولانا سالا 1977، ئانکو پشتی دەربازبوونا پتر ژ 15 مەهان ل سەر رەڤینا مە ژ گوندێ بانکا، ل شەڤەکێ کو هەمی رێك ژ بەر بەفرێ دگرتی بوون، من گۆتە

بەرپرسێ لەشکەری یێ مەفرەزا مە: کو من دڤێت بێی کو کەسەك ب چیرۆکا ڕەڤا مە ژ وی گوندێ بانکا بزانیت، ئەم بچینە وێرێ. وی ژی گۆتە من: ژ بلی سەنگەرێن دوژمنی سەربازگەههەك ژی یێ لێ و چوونا وێرێ گەلەك یا مەترسیدارە. من ژی گۆتێ: بەفرێ هەمی ڕێکێن گرتین و سرِ ژی یا دژوارە، دوژمن نەشێت بلڤیت، چونکی ئەم دێ بەرسینگی لێ گرین. من فەرمان دا هێزا پێشمەرگەی بۆ گوندێ بانکا برێ بکەڤین. بەری نیڤا شەڤێ ئەم گەهشتینە گوندی، پێشمەرگە ژ لایێ مختارێ گوندی ڤە ل سەر مالان هاتنە بەلاڤکرن، شانسێ من ژی کەتە مالا مختاری. پشتی بێنڤەدانێ ئەز ڕابووم دا دەرکەڤم و بچم ل گۆرا خوە بگەڕم، مختاری گۆتە من: خوارنێ بخوە پاشی هەڕە. من ژی گۆتێ: دێ زڤڕمەڤە. ئەز ژی چوومە وێ مالا من گۆرا خوە لێ هێلای، پشتی بژوور کەتیم ، من سلاڤکرە خودانێ مالێ و ئەز چووم دەستێ وی و پاشی برەخ مێڤانێن وی یێن دی یێن پێشمەرگە ڤە ڕوینشتم. من چەند جاران پسیارا ساخی و سلامەتیێ ژ خودانێ مالێ کر، من هزر کر بەلکی من بنیاسیت، لێ وەکی دیار ئەز نەنیاسیم، چونکی وەختێ ئەم هاتین دەف دنیا شەڤ بوو و ئەو جلکێن هینگێ ل بەر من چاکیت و پەنترۆن بوون، لێ ڤێ جارێ جلکێن پێشمەرگەی یێن ل بەر من و ئەزێ چەکدارم و جەمەدانیەکا سۆر یا ل سەرێ من، لێ ژنکا خودانا مالێ پشتی هاتیە ژوور و بهویرکاتی تەماشەی سەر و سیمایێ من کری وێ ئەز نیاسیم و بەری بخێرهاتنا من بکەت وەکو مێڤان، وێ گۆتە من: ئەرێ تۆ نە ئەوی ئەوێ تە گۆرا خوە ل دەف مە هێلای؟ من ژی گۆت: نەخێر. بەرسڤدا و گۆت: ئەز یا پشتڕاستم کو تۆ ئەوی

ئەوێ بەری سالەکێ ل دەف مە بووی مێڤان و پشتی هینگێ تۆ ڕەڤی و تە گۆرا خوە ل دەف مە هێلای. من بۆ سویند خوار کو ئەڤە جارا ئێکێ یە ئەز تێمە ڤی گوندی. زەلامێ مالێ ژی د بەر ڕا هەرێ تەماشەی من دکەت. هەر چەندە شەڤا جارا ئێکێ گەلەك گۆتۆبێژ د ناڤبەرا من و زەلامی دا چێببوو لێ وی ئەز نەنیاسیم، لێ ژنکا وی بێی کو وێ شەڤێ من ببینیت و بتنێ دەنگێ من گولێ ببوو، لێ ژ توونا دەنگێ من هەستەك بۆ وێ چێبوو کو ئەز ئەو کەسم یێ وێ شەڤێ گۆرا خوە ل دەف وان هێلای و ڕەڤی. وێ چەندین جاران وەگۆتە من، لێ من ژی هەر دگۆتێ: گەلەك مرۆڤ وەکی ئێکن، دبیت ئەو کەسێ تە دیت یێ وەکی من بیت. ئینا وێ گۆت: نەخێر تۆ بخوە بووی. من ژی گۆتێ: چێدبیت ئەوێ تە مەبەست برایێ من بیت، چونکی ئەو ژی پێشمەرگەیە. وێ گۆتە من: ژیێ برایێ تە چەندە؟ من ژی گۆتێ: ئەو ب چەند سالان ژ من بچویکترە. لێ ژنك ل سەر ئاخفتنا خوە یا ڕژد بوو و گۆت: ئەز یا پشتڕاستم کو تۆ ئەو کەسی. دوماهیێ ژ ئەگەرێ ڕژدیا وێ ئەز نەچاربووم دانپێدانێ بۆ وێ بکەم کو ئەز خودانێ وێ گۆرێ مە. ئینا وێ گۆت: من ئێکسەر تۆ نیاسی. پشتی هینگێ بخێرهاتنا من کر و چوو ئۆدا دی و هاتەڤە من دیت گۆرا منا د دەستادا. وێ گۆرا من بۆ من شویشتبوو و ل دەف خوە پاراستبوو و ئەمانەتێ من ڕادەستی من کر و گۆت: بۆچی وێ شەڤێ هوین ڕەڤین؟ من ژی گۆتێ: من هوین نەنیاسین و باوەریا من ب وە نەدهات. ئینا زەلامێ وێ گۆت: وێ شەڤێ من زانی کو هوین ب نهێنی بۆ بەرژەوەندیا مللەتێ مە یێ کار دکەن و من دخواست کەس و کارێن

خوه ژی ب ڤێ چەندێ هایدار بکەم، هەتا ئەم خوارنەکێ بۆ وە ئامادە دکەین، لێ ئەم سەرکەفتی نەبووین و هوین چوون.

مەحمود ئێزدی و عادل مزووری

دوماهیا شواتا 1976 بوو، من و سالح خوە ژ بۆ گەڕا دووێ یا وێ سالێ ئامادە دکر. مە هندەك پەرتووك و بەلاڤۆك دگەل خوە ئینان و ئەم ل خابووری دەربازبووین و چووینە گوندێ هەدریشێ. پشتی مە فراڤین ل مالەکێ خواری، ئێدی ئەم ل هیڤیێ بووین کو ببیتە شەڤ دا ژ سنووری بەرەڤ باشوورێ کوردستانێ دەربازببین. ئەم د ئامادەبووین دا بدەینە رێ، گوندیەك ژ رێکخستیێن مە هات و ئەم ئاگەهدارکرین کو دوو کەسێن نەنیاس یێن هاتین و دبێژن کو ئەو یێ ژ سوریێ هاتین و یێ داخوازێ دکەن کو ئەم وان ببەینە دەف سەلیم سۆرانی و سەرکردایەتیا کاتی القيادة المؤقتة). دیسان وی گۆتە مە: باشە کو هوین وان ببینین و پاشی بێژنە مە کا ئەو جهێ باوەریێ نە، ئەم وان ببەینە دەف سەلیم وان یان نە.

ئەز دگەل وی زەلامی چوومە مالا وی، ئەز بژوورکەتم و من سلاڤکرە وان. خودانێ مالێ ما ل بەر دەرگەهی. ئەز چوومە دەستێ وان. دیاربوو من هەردوو نیاسین، ئێك (حسێن ئەحمەد حسێن شکەفت هندی) بوو و گۆت ناڤێ من عادلە و هەڤالێ من ژی مەحمودە. ئەز مەحمودی ژی دنیاسم ناڤێ ویێ دروست ژی هاشم ئەلیاس سلۆیە. عادل گوندیێ منە و ئەم هەڤالێن ئێك یێن زارۆکینیێ بووین و ل قوتابخانێ پێکڤە بووین، ل شۆڕشا ئەیلولێ ئەو ل قەلەمێ

هێزا شێخان بوو و ئەز ژی ل بەتالیۆنا سپینداریان بووم. مەحمود ژی هینگێ سەربازەکێ ئیراقێ بوو، ب پلا کۆمیسیار، ئەو هاتبوو ناڤ ڕێزێن شۆڕشا ئەیلولێ ببوو پێشمەرگە. پشتی شکەستنا شۆڕشا ئەیلولێ ژی من های ژ ڤان هەردوو جامێران نەمایە کا ئەو ب چ سەری دنیا چوونە.

پشتی من بخێرهاتنا وان کری و پسیارا ژین و ژیارا وان کری، من گۆتێ: ئەڤە هوین ژ کیڤە تێن و دێ کیڤە چن و ل چ دگەڕن؟

عادلی گۆت: ئەم یێ ژ سوریێ تێن و دێ چینە دەف قیادا موئەقەت. من گۆتێ: قیادا موئەقەت کیە و چیە و ل کیڤە یە؟ ئینا عادلی گۆت: هێشتا تۆ نزانی؟ من ژی گۆتێ: نە باوەر بکە ئەز نزانم و من تازە ئەڤ ناڤە بهیست. وی گۆتە من: تە باوەری ب مە ناهێت، یان تۆ خوە خشیم دکەی؟ من گۆتێ: ئەز بخوە یێ ژ ئیراقێ هاتیمە ڤارا، ل سەر سنووری بۆ خوە کڕین و فرۆتنێ دکەم و من ئاگەهـ ژ چ شۆڕش و قیادا موئەقەت نینە. عادلی گۆت: ئەز باوەر ناکەم کو تۆ ڤێ چەندێ نزانی، لێ یان تە باوەری ب مە ناهێت؟ نێ ئەز و تۆ مرۆڤێن ئێکین، بۆچی دێ ترسی؟ من گۆتێ: کاك عادل دەولەتا ئیراقێ ب هەمی مللەت و چینێن خوەڤە یا د دۆخەکا وەسا ئالۆز دا دبووریت، کەسێ باوەری ب کەسێ نەمایە، ل سەر بێباوەریێ هەمی ژێك دترسن، ڤێجا ئەڤە دەمسالەکە ئەم ژێك دویرکەتین، مادێ چەوا من باوەری هەبیت! وی گۆتە من: چ ژ مە دهێتە خوازتن کو هوین باوەریێ ب مە بینن؟ من گۆتێ: دڤێت نڤێسینەکا فەرمی نیشا مە بدەن، ئەگەر نە

هوین دگرتینه. عادلی جارەکا دی گۆت: ئەم مرۆڤێن ئێکین. من گۆتێ: بەلگەیێ باوەریێ مەرجە.

عادلێ دەستەکێ شەل و شەپکا ل بەربوو، دەستێ خوە دبن شویتکێ را برە بەریکا پارا یا شەلوالی، نڤشتۆوکەك ئینا دەر و دا من، من ئەو ڤەکر، دبینم کو بەلێ نڤێسینەکا فەرمی یە ژ مەکتەبا قامشلۆ یا پارتی. تێدا هاتیە کو ئەو هەردوو کادر عادل مزووری و مەحمود ئێزدی ژ کادرێن پارتی نە، بۆ هەرێما ئێك یا بەهدینان هاتینە هنارتن داکو ل وێرێ ل دەڤەرا شێخان دەست ب کار و خەباتێ بکەن. پشتی من ڤەکری و خواندی ژنوی من گۆتە وان: ڕاستە پیچەك باوەری تێدا هەیە. عادلی گۆت: چەوا؟ من گۆتێ: بەلێ ئەڤە بتنێ یا تەیە، دڤێت کاك مەحمودی ژی ئێك هەبیت. وی گۆتە من: ئاخر ناڤێ مە هەردووا یێ تێدا هاتی. من گۆتێ: ڕاستە، هەما تۆ ل ئاڤا مەزن خەندقی یان هاتیە گرتن، ما ئەڤە ماڤێ مەحمودی نە بەرزەبووا لەوما پێدڤیە هەر کەسەکێ ژ سنووران دەربازببیت، کا چەندن هەر ئێکی و دەقەکێ وێ نڤێسینێ ب ناڤێ وی دگەل دا بیت. چونکی خودێ نەکەت هەر ڕوودانەکا بقەومیت و باراپتر ژ وان نەمینن، ئێك ب تنێ ژی بمینیت دێ وێنێ نڤێسینێ و ناڤێ وی دگەل دا مینیت. ئینا عادلی گۆت: ڕاستە لێ دیارە وان ئەو هزر نەکریە.

ل دوماهیکێ من گۆتێ: بخێرهاتن. پاشی من خودانێ مالێ ژی ئاگەهدارکر کو ڕۆژا پاشتر وان هەردوو هەڤالان ببەنە دەف کاك سەلیم.

ئەز دەرکەتم و من ڕاپۆرتا خوە سەبارەت وان هەردوو کادران نڤێسی و من دا دەستێ زەلامێ خودانێ مالێ و من گۆتێ: دێ ڤان هەردوو کادران بەیە بنێ گوندی، دێ وان ل وێرێ هێلی و تۆ دێ چیە دەف کاك سەلیم و دێ ل هیڤیا بڕیارا وی مینی.

پاشی من و سالح خاترا خوە خواست و ئەم ژ گوندی دەرکەتین بەرەڤ سنووری و دەربازی لایێ دی بووین. مەهەکێ ل دەڤەرا گولیا ل ڕەخێ زاخۆ ماین ژ بۆ ئاڤاکرنا تۆڕێن شانە و ڕێکخراوێن نهێنی یێن پارتی. بۆ بەری نەورۆزی ئەم بۆ بارەگایێ سەری ڤەگەڕیاین.

ل ڕۆژا 1976/3/20 و پشتی بێهنڤەدانەکێ جارەکا دی ئەم وەك مەفرەزەکا پچەك مەزنتر د ڕێکا گوندێ چەمیکی ڕا داکەتینە خوارێ. پاشی مە دەست ب کارێ ڕێکخستنێ کر، ل دەڤەرا قولاچا چیایێ مەتینی ل گوندێن وەرمێلێ، بانکا، کەلا شخو، کانی بەلاڤێ، بابیرێ و گەرەگوهێ. ل گوندێ گەرەگوهێ هەڤالێن مە یێن ڕێکخستنێ ئەم هەمی ب ڕۆژێ د خانیەکی ڤە ڤەشارتین. گەلەك جارا هەمی ئەندامێن مالێ ژی نەدزانی کو ئەم یێ دخانیێ وان ڤە. هەتا دبوو ڕۆژئاڤا وەکی گرتیخانێ ئەم کەڕ و بێدەنگ دماین. ب تنێ بۆ دەستئاڤا زراڤ بۆ مە ئامانەك ددانا د ژوورڤە ل پشت دەرگەهی. هەر ڕۆژ هۆسا ل مالەکێ ئەم ڤەدشارتین و ب شەڤ ژی مە کارێ خوە یێ ڕێکخستنێ و هەڤدینێن خوە دکرن.

ڤەسریکا گەرەگوهێ

ئێڤاریا 1976/3/25 ئەز و شەهید سالح و ئیسماعیل بامەڕنی و چارهەڤالێن دی ل گوندێ گەرەگوهێ د ژوورەکێ ڤەبووین. جهێن مە ددانابنە. ئەو مال یا ل بنێ گوندی بوو، ل هنداڤ کانیێ. کچ و ژنێن گوندی وەکی ڕێزکا مێریا ب هاتن و چوونن بۆ سەر کانیێ. ژبەر وان مال و گوندیان ئەم نەشێین کیێنێ بکەین یان پێژنەکێ ژی ژ خوە بینین. من دیت دەمەکی بۆ ئاخ و ئۆفا سالحی و وی گۆتە من: ئەز گەلەکێ تەنگاڤم و دڤێت بچمە دەستئاڤێ. من ژی گۆتێ: بێهنا خوە فرەهکە، چ نەمایە دێ بیتە شەڤ. لێ وی گۆتە من: ب هیچ شێوەیەکی ئەز نەشێم. لگەل هندێ من دیت ڕەنگ لێهاتە گهۆڕین. هەر چار هەڤالێن مە ژی، ژبەر کەنیێ یێ خوە دڤەشێرن و دەڤێ خوە دگرن. من ژی دڤیا دەست دلێ وی بدەم و مژیل کەم بەلکی خوە بگەهینیتە دەمێ تاریبوونێ. من گۆتێ: ها بۆ تە تزبیا، خوە پێڤە مژویل کە. لێ هەر یا بێ مفا بوو. ئەوێ سەرێ خوە دهەژینیت و هەرێ دبێژیت: بخودێ ئەز دێ مرم. من ژی گۆتێ: سالح بکەڤە سەر پشتێ و پێن خوە بلندکە، بەلکی پیچەك بهێنا تە بێت و بشێی خوە ڕاگری. دەمەکی من دیت ئەو بشکفت و کرە کەنی. من گۆتێ: دیارە تۆ نوکە یێ چێتری؟ وی گۆت: ئەواهە! من گۆتێ: چ؟ وی گۆتە من: تۆ وێ ڤەسریکا دلاندکێ دا دبینی، یا ب دیواری ڤە؟ من ژی گۆتێ: ئەرێ. ئەو ڕابوو چوو ڤەسریك ئینا خوارێ و دوخینێن خوە ڤەکرن، ب دەستەکی دوخین گرتن و ب دەستێ دی ڤەسریکا بن زراڤ دا بن خوە و بوو ترتڕا وی و نەکرە نەمەردی هۆ ڤەسریك د خمخمکا ڕا کر. من

ژی هندەك پەڕ و كاغەز هاڤێتنە بەر دا خوە پێ پاقژكەت. وی ژی قەسریك داناڤە جهێ وێ، بێهنا وی هات و دلێ وی خوەش بوو و ژ مرنێ قورتال بوو. خودانێ مالێ یێ ل پشت دەرگەهی دا مە ببەتە ژوورا دی، خوارن یا ئامادەیە دا خوارنێ بخوین و خوە پاڤێژین. من گۆتە سالحی: پا ڤێجا ئەم چ ل ڤێ قەسریكێ بكەین؟ وی گۆت: هەما بهێلە بلا لوێرێ بیت. من گۆتێ: نابیت، دێ هەر زانن، تۆ دگەل ڤەكرنا دەرگەهی قەسریكێ ببە پشت خانی دانە وێرێ و دەستێن خوە بشوو و وەرە. وی ژی وەكر و هندی ئەم لوێرێ كەسێ ژ مالێ ب چیرۆكا قەسریكێ نەزانی.

پشتی ئەنجامدانا هندەك كارێن ڕێكخستنێ ل وێ دەڤەرێ، ئەم جارەكا دی زڤڕینەڤە بارەگایێ خوە ل بێرمانێ.

هورمز هاتە شەهیدكرن

ل ڕۆژا 1976/4/4 جارەكا دی ئەم بەرەڤ كوردستانێ كەفتینە ڤە ڕێ. دەمێ مە خوە ئامادەدكر بۆ هاتنا كوردستانێ، ل بێرمانێ نووچەیەكا غەمگین گەهەشتە مە، ئەو ژی نووچەیا شەهیدكرنا كادرەكێ مە یێ ناڤخوەیی یێ بەركەتی بوو. ئەڤ كادرێ هێژا و ئێك ژ كەسایەتیێن بژارەیێن دەڤەرێ، هورمز شامانە هورمز، ژ دایك بوویێ سالا 1927 بوو، ئەو كادرێ هەردوو شۆڕشێن ئەیلول و گولانێ و مختارێ گوندێ چەلكا كرستیانا بوو. پشتی شكەستنا شۆڕشا ئەیلولێ ل 6/ ئادارا/1975 ڕژێما بەعسیا ئیراقێ، چەوا پەزەكی

بێخودان بکەڤیتە بەر دەڤێ ڕەڤدەکا گورگێن دەڤ بخوین، وەسا بەعسی کەفتنە سەر پشتا مللەتێ مە. هندی کەسەکی بێهنا کوردایەتیێ ژێ دهات یان زیندان کرن یان دوورئێخستنە بیابانێن باشوورێ ئیراقێ و گەلەك ژی بدەستێ سیخوڕ و ئاغا و بەگ و کەڤنە جاشان دانە شەهیدکرن. شەهید هورمز ژی ئێك ژ وان کادر و کەسایەتیان بوو یێن کو بەعسیا بڕێکا هندەك کەڤنە جاش و سیخوڕا دایە شەهیدکرن .

کێ نهێنی ئاشکرا کریە؟

پشتی ئەم ژ کۆماتەی پێدا هاتینە خوارێ بەرەڤ چەمێ ئاغای، ل وی جهێ خابوور دکەڤیتە دناڤ باشوورێ کوردستانێ دا، د ناڤبەرا گوندێ نزدورێ یێ دەڤەرا گولیا و گوندێ کێستە یێ دەڤەرا بەروارییا، ئەم پێنج کادر بووین (ئەز، ئیسماعیل بامەڕنی، سالح بامەڕنی، زهێر بامەڕنی و محەمەد سەلیم بریفکانی). مە خوە گیرۆکر هەتا تاری کەفتیە ئەردی، دا بشێین ل سنووری دەرباز ببین. پشتی مە دایە ڕێ، مە هند بهیست کو دەنگێ قیڕینا هندەك مرۆڤان یا دهێت، نە مە ئەو ددیتن و نە ژی وان ئەم دیتین، لێ وان دزانی کو ئەم یێ ل دویف وان ڕا دچین. دبیت وان دزانی کو ئەم پێنج کەسین. پشتی ئەم گەهەشتینە چیایێن گوندێ کێستە ل ناڤبەرا بالۆلەی و ملا ڕەدێ وان مرۆڤا ئەم دیتین. پاشی ئەو ژێلەل چوون، وەك دیار مرۆڤێن وان ل وارا هەبوون. من ژی گۆتێ: گەلی برا ئەز حەز دکەم بەحسێ مە نەکەن. ئەو چوون و ئەم بوورین و بەردەوام بووین تا کو ئەم گەهەشتینە چیایێ مەتینا و دەرباز بووین.

ل چیایێ مەتینا مە کۆمبوونەك کر و پلانا خوە یا کاری دان و ل گۆرەی وێ پلانێ مە کارێ خوە بڤی شێوێ خوارێ پارڤەکر: ئەز و سالح چووین بۆ دەڤەرا بەرواری ژێریا و ئەترووشێ، زهێر و ئیسماعیل چوون بۆ دەڤەرا دهۆکێ و محەمەد سەلیم ژی چوو ژ دهۆکێ پێدا هەتا رەخ و دۆرێن مۆسل. مە جهەك دەستنیشانکر و ژڤانەك دانا کو هەر کەس و گرۆپێ کارێ خوە یێ هەڤدیتن و رێکخستنێ ئەنجامدا و ب دوماهی ئینا دڤێت د رۆژا دەستنیشانکری دا بزڤرێتە وی جهی و ئەم هەمی دێ ل وێرێ کۆمببین.

د وێ هەفتییێ دا پێزانینەك ژ لایێ هەوالگیریا ئیراقێ ڤە بەلاڤ ببوو و ئاگەهداری دابوو دەزگاییێن لەشکەری و سیخورییێن خوە کول مەها نیسانێ پێنج کەس ژ تورکیا ژ لایێ خابووری ڤە یێن دەربازی ئیراقێ بووین بۆ بامەرنێ و دەڤەرا وێ، هەروەسا بۆ مانگێشکێ و باتیفا گولیا و کانی ماسێ. رژێما ئیراقێ ژی ل سەر ڤێ چەندێ ئاگەهداری دا بوو دەزگاییێن خوە کو دویڤچوونێ بکەن و د ئاگەهدار و هشیاربن و هەولبدەن ڤان مرۆڤان چ ب ساخی و چ مری بگرن.

پشتی مەهەکا کار و خەبات و هەڤدیتن و ژیانەکا دژوار و سەخت، رۆژا 1976/5/8 ئەز و سالح برێکا گوندێ سارکێ و کەڤلەسنێ و د بنێ گوندکا نەبی را هاتین و ئەم هەمی د وێ شەڤا دەستنیشانکری دا، جارەکادی زڤرینە ڤە وی جهێ کو مە ژڤانێ هەڤدیتنێ لێ دای، ل ڤۆنتارا چیایێ مەتینا ل نێزیك گوندێ زێوا شێخ پیرامویس ل دەڤەرا بامەرنێ. وەسا دیار بوو ئەم هەر پێنج هەڤال

ئاگەهداربببووین کو هەوالگیریا ئیراقێ پیزانینێن ل سەر هاتنا مە وەرگرتین. ئێدی ئەم ل هەڤدوو ب گۆمان کەفتین. مە هەمیا وەسا هزرکر کو ئێك ژ مە هەر پێنجایە کو ئەڤ نهێنیە دەهری کری. هەر ئێك ژ یێ دی بگۆمان کەفت. ئەم ژ جهێ ژڤانێ برێکەفتین بەرەڤ قۆنتارا ڕۆژاڤا یا چیایێ مەتینا و تا کو ئەم گەهشتینە گوندێن وەلاتێ شخۆیێ، هەر کەسێ ب دزیڤە ژی مە دیتی د گۆتە مە توخویب دگرتینە و هوین نەشێن دەرباز ببن.

ڕویس و خاس ژ شکەفتەڕەشێ هەتا بێرمانێ

ئێڤاریا ڕۆژا 1976/5/10 ئەم گەهشتینە سنوورێ باشوور- باکوور ل چەمێ ئاغای، نێزیکی شکەفتەڕەشێ، جهێ ئاڤا شیڤرەزانێ تێتە سەر خابووری. ل ڤی جهێ کو ئەم دێ لێ دەرباز بین، چونکی بازەکا بەرنیاسە، پرانیا دەما بۆسێن ترکا ل وێرێ تێنەدانان. ل پێشیا مە ژی دەستپێکا ڕێکا کۆماتەیە. کۆماتە چیایەکی هندی بێژی بلند و فراکە و ڕێیەکا گەلەکا ئاسێ و سەختە. من گۆتە هەڤالان: جارێ هوین ل ڤێرەبن، ئەز و سالح دێ چین ل دوکەرا ئاڤا شکەفتەڕەشێ دەربازبین، دا بزانین کانێ بۆسا ترکا هەیە یان نە، ئەگەر جەندورمە هاتبن دێ ل وێرێ بینین، چونکی وێرێ جهێ سەربازگەهێ یە، دەمەکی خوە بگرن هەکە چ دەنگێ تەقێ نەهات، وی دەمی بزانن کو ئەمێ بسلامەتی دەرباز بووین و هوین ژی وەرن، ژ خوە ئەگەر تەقەیەك ژی هاتە کرن، هوین دێ بهیزن و ئەگەر ئەم ژ بۆسێ ژی ڕزگار بووین، دێ زڤرینەڤە دەف وە و دێ د ڕێکەکا دی ڕا دەربازبین.

هۆسا مە ئەو هێلان و ئەز و سالح چووینە سەر ئاڤا شکەفتەڕەشێ. مە بەری نوکە ژی ئاماژە پێدابوو کو ئێك ژ ئارێشێن مە یێن هەری مەزن ئەو بوو کو شەهید سالحی فۆبیا ئاڤێ هەبوو و هەرجار مە گەلەك دژواری ددیت هەتا کو مە ئەو ل ڕووبارەکی دەرباز دکر، لەوما ئەم نەچاربووین هێدی هێدی بەرەڤ ژێهەل بۆ ئالیێ ڕۆژهەلاتی و شکەفتەڕەشێ ڤە بچین، بەلکی ئەم جهەکی یان بۆڕەکی ئاڤێ ببینین نەیێ کویربیت دا لێ دەربازببین. هندی ئەم ژێهەل دچین و ئەز هەوڵددەم کو ل جهەکی دەرباز ببین، لێ سالح دخوەڕا نابینیت دەرباز ببیت. پشتی دەمەك دەرباز بووی و چ دەنگ ژ مە نەهاتی، هەڤالێن مە زانی کو ئەم نەشیاینە ل ئاڤێ دەرباز ببین، ئێدی ئەو هەرسێ ژی هاتن و گەهشتنە مە. پشتی ئەم گەلەك د بەر ئاڤێ دا هاتین و چووین، مە جهەکێ باش دیت کو بشێین لێ دەربازببین. من هەمی جلکێن خوە ژبەر خوە کرن، بتنێ من دەرپێ کورت هێلا ل بەر خوە، دا کو ئەز هەڤالێن خوە ئێك ب ئێك ل ئاڤێ دەرباز بکەم. بەری ئەم دەرباز ببین، سالحی گۆرا خوە یا ژ پێ خوە کری، چونکی بکێر نەدهات. ئیسماعیل بامەرنی ژی جلکێن من هەمی ژ من وەرگرتن داکو د سەر ڕووبارکی ڕا ڤاڤێژیتە ڕەخێ دی یێ ئاڤێ. شەڤە و تاری یە، وی ژی جلك هەمی کرنە د شەلوالی دا و ب دۆخینێ گرێدان و کرنە گولچك و هاڤێتن، ما بۆچی گولچکا جلکێن من ب تایەکێ دارێ ناکەڤیت و بکەڤیتە د نیڤا ئاڤا ڕووباری دا. ئاڤ ژی یا ڕژدە و بەزەکە، ئاڤێ جلکێن من برن و ئەز ل نیڤا شەڤێ د وان کاودانان دا، ل دەرباز

بوونا ڕووباری، سڕ و سەقەما زۆزانان، دەربازبوونا جهێ بۆسا ترکا و کۆماتەیێ کامباخ ژی ل پێشیا منە، ئەز مامە رویس و پێخواس.

ب هەر ئاوایەکی بیت ئەم دەربازبووینە ئالیێ دی، ل ناڤ ئاخا باکووریێ کوردستانێ. ل وێرێ مە کەس نەدیت. مە پیچەك دەنگ ژی ژ خوە ئینا دا پشتڕاست ببین کانێ بۆسەیا ترکا هەیە یان نە، لێ دیاربوو کو هێشتا جەندورمە نەهاتینە بۆسێ. ئەزێ ڕیس و پێخواسم ل وی چوولی و وێ نیف شەڤا سڕ و سەقەم ئەزێ ژ سەرمادا ڤەدلەرزم و پێن من هەمی ژ بەر ستری و دار وتەفشە بەرا خوینالو بوون. هەڤالێن من ژ بەر من گەلەك غەمگین و دلگران بوون، لێ من ڤیا وەسا نیشابدەم کو چ ئارێشەیەکا وەسا مەزن نینە، لەوما بۆ دلێ هەڤالێن خوە من ستران دگۆتن و ئەز ڕابووم چەپا و دلەیزیم. ئیسماعیلی گۆتە من: تۆ مایە ڕویس. من گۆتێ: چنینە ئەم هەڤالێن ئێکین. وی گۆتە من: من بێجامەکێ خەتخەت یێ بخوە ئینای، دێ کەیە پێ خوە؟ من گۆتێ: ئەرێ. پاشی زهێری ژی گۆت: من گوملەکەکێ سپی یێ نایلۆنی یێ بخوە ئینای، تۆ دێ کەیە بەرخوە: من گۆتە وی ژی: ئەرێ بلا.

وەسا ب گۆرەکا دڕیای، پێخواس، ب بێجامەکێ خەتخەت و گوملەکەکی نایلونی ئەز کەتمە رێ. شڤانەکی خەلکێ گوندێ بێتکارا قوشویریا کەتە دڕێکا مە دا. ژنکا وی خوارن بۆ ئینابوو، ل بن بەرەکی وی تێشتا خوە دخوار. مە سلاڤکرێ و هندەك نان و ماست مە دگەل وی خوار و چایەك ژی مە ڤەخوار. پچەك هشێن مە هاتنە سەرێ مە. شڤانی پسیار ژ مە کر: ئەڤە وە خێرە چ بسەرێ وە هاتیە،

هوین بڤی کار و کوکی؟ مه ژی چیرۆکا خوه بۆ گۆت. شڤانی گۆته مه: ببوورن بخودێ من تشتەك نینه بدەمه وه و هاریکاریا وه بکەم.

من ژی گۆته هەڤالێن خوه: هوین هەڕنه بارەگایێ مه ل بێرمانێ، دەستەکێ جلکێن هەڤالێ مه سەید حەسەن یێ لوێرێ، ئێك ژ وه بۆ من بینن و وەرن. هەڤالێن من گۆته من: ئەم ته ناهێلین. من گۆتێ: سێ ژ هەوه هەڕن و بلا ئێك بمینیت. وان هەر گۆت: ئەم ته ناهێلین. من ژ بەر ڕەوشا خوه یا خرابا ڕیسی و پێخواسیێ، چ تشتێن دی نەمابوونه ل بیرا من. پاشی پشتی من دیتی کو ئەو هەر درژدن و دبێژنه من: ئەم ته ناهێلین. ژنوی هاته بیرا من کو پشتی ئەو شەڤا ئەم هەمی ل بەڕۆژێ گوندێ زێوا شێخ پیراموس، ل قۆنتارا چیایێ مەتینا گەهەشتینه ئێك و مه هەمیا بەحسا وێ چەندێ کری کو پێزانین ل سەر هاتنا مه هەر پێنجا بۆ دەڤەرێ یێن گەهەشتینه ڕژێما بەعس و مه گۆته هەڤدوو کو ئەڤ پێزانینه یا ژناڤ مه ڤان پێنجا دەرکەتی و هەر ئێك ژ مه ل یێ دی کەته گۆمانێ. لەوما ژی هەڤالێن من نەدڤیا کەس ژ مه ڤەمینیت و وان دڤیا ئەم هەمی پێکڤه بگەهینه بارەگایێ خوه ل دەف سەرکردایەتیێ، دا کو لژنەیەك ڤەکۆلین و دویڤچوونێ لگەل مه هەمیا بکەت، کانێ کێ ئەڤ نهێنیه دەرێخستیه. پشتی ئەز مەرەما وان تێگەهەشتیم، من گۆته وان: باشه ڕابن دا بچین. شڤانی گۆته من: دێ چەوا ل ڤێ ڕێیا ئاسێ وکۆماتەیێ بلند و دژوار پێخواس چی؟ من گۆتێ: ما ئەز چبکەم، نەچاریه دڤێت ئەز هەر بچم. ئینا شڤانی گۆته من: بسه، ئانکو ڕاوەسته. ئەو ڕابوو چانتا خوه یا تشت و پیدڤیێن ویێن شڤانیێ تێدا، ژ ملێ خوه ڤەکر و گۆته

ژنا خوە: کا وەرە هاری من بکە دا ببڕین. ژنا وی چانتە گرت و وی چەقۆك دایێ و چانتە کرە دو کەر، هەر پیەکێ من دانا سەر کەرەکی چانتەی وهەردوو رەخ ل سەر پشتا پێ من گەهاندنە ئێك. هۆسا وی پیەکێ من ب کەرەکێ چانتەی نخافت و ب شویژنێ ل سەر پشتا شەیێ پێ من پێکڤە دورین. ئەو چانتە د هەردوو پێن من وەکی ڕەشکێن بەرێ لێهات. پاشی وی گۆتە مە: ببوورن من چ پێلاڤێن زێدە نەبوون ئەز بدەمە وە و بتنێ ئەڤە ژ دەستێ من تێت .

ب بێجامێ خەتخەت، گوملەکێ نایلونی و ڕەشکا پیا یا چانتەی، مە خاترا خوە ژ شڤانی و ژنا وی خواست و سوپاسیا وان کر و ئێدی مە سینگێ خوە ب چیایێ ئاسێ وبلند و دژواریێ کۆماتەی ڤەنا و مە داڕێ. چیایێ کۆماتەی هەمی بەر وکەڤر و هەلەمیتەکێ هندێ ئاسێ و دژوارە کو دبیت جارنا سعەتەکێ مرۆڤ بڕێ بچیت و پێ مرۆڤی نەکەڤیتە سەر ئاخێ، لۆما پشتی بیست خولەکا ڕەشکا چانتێ ڕیسی دپێ من دا پەڕتی و بەن ب بەنی ڤە نەما. لێ من چ ڕێ نینن، دڤێت ئەز هەر بچم، دا کو ئەم هەر پێنج پێکڤە بگەهینە بارەگای و پێکڤە ژی ل بەرامبەر لژنا ڤەکۆلینێ ئامادە ببین. پێن من هەمی خوینەلوو بوون. هەر گاڤەکا ئەز ڕادکەم و ددانم هەروەکی ئەز پێن خوە ددانمە سەر کێر و شویژنا. ئەگەر کەسەك د دویڤ مە ڕە و ل شۆپا مەبهێت، دێ بێژیت دیارە پەزەکا سەرژێکری یا دڤێ ڕێکێ ڕا بری. هەر جارەکا ئەز پێ خوە ڕادکەم و ددانم خویسیێ ب دلێ من دکەڤن ومن دڤێت ژبنێ پیا بکەمە ڤێڕی کو کەڤر و زنارێن کۆماتەی دەنگڤەدەن، لێ دا کو مۆرالێ هەڤالێن من نەهێتە خوارێ، ئەز هەرێ

دناڤ وان ئێش و ژانان دا بۆ وان دئاخڤم و سترانا دبێژم و سوحبەتێن بکەنی دکەم. بۆ وان ژی تشتەکی سەیر بوو، کو ئەڤ خوینە هندە ژ پێن من درژیت و ئەز هۆسا یێ کەیفخوەش، ئەو نزانن ئەزێ د دلدا دسۆژم. ب هەر حالێ هەیی، بەری نیڤرۆ مە خوە گەهاندە بێرمانێ. دۆستەکێ من ل گوندی هەبوو، ئەز ڕاست چوومە مالا وی، من پەردا دەرگەهی هەلدا و سلاڤکر و بژوورکەتم، خودانێ مالێ گەلەك حێبەتی بوو و گۆتە من: ئوهوهوهو ئەڤە تۆ هۆسا وەکی تەشابەتا ژ کیڤە تێی مال نەکامباخ! من گۆتێ: ئەزێ ژ کوردستانێ تێم، هەمی جلك و پێلاڤێن من ئاڤێ برن، من ژی هۆسا ڕێکا کۆماتەی یا بڕی و ئەڤە ئەز گەهشتم. وی ژی دڤیا پچەکێ ژ ئێش و ژانێن من سڤك کەت و گۆتە من: تۆ هەر بژی، بڕاستی تۆ شۆڕشگێڕی. بخودێ ئەوا تە کری خوە باپیرێ مە یێ مهاجر ژی نەکریە، ئەوێ کو نوکە هەستیکێن وی ل کۆماتەی دناڤ بەراڕانە .

ڕۆژا دی سپێدێ ئەم هەر پێنج چووینە دەف سەلیم، مە بزاڤ و چالاکیێن خوە یێن وێ گەڕی بۆ ڤەگێران و مە گۆتێ: ئەم ل کوردستانێ بەلاڤبووین، هەر ئێکی ژ مە ل دەڤەرا خوە بهیست کو دوژمنی پێزانینێن ل سەر هاتنا مە بۆ کوردستانێ وەرگرتین. سەلیم دەستخوەشی ل مە کر و گۆت: وە کارەکێ باشێ کری، ئەز حەز دکەم بێژمە وە، کو پێدڤی ناکەت هوین گۆمانێ ژ هەڤدوو بکەن ل سەر وان پیزانینێن گەهەشتینە دوژمنی. پشتڕاست بن کو ئەو کەسێن ل بەراهیا وە دچوون، وان تنێ ب پێژنا هەوە یا زانی کو هوین پێنج

کەس بوون، وان کەسان ئەو نووچەیێ بەڵاڤکری و پاشی ژی یێ گەهشتیە گوهێن ڕژێمێ.

هندەك ناڤێن ئاستەنگ و ڕێکێن نەخوەشێن کۆماتەی

وەکی بەری نوکە ژی مە ئاماژە پێدای، چیایێ کۆماتەی و دەڤەرا وی ئێك ژ چیا و دەڤەرێن هەری ئاسێ یێن کوردستانێ یە. ژبەر کو د وان سالێن دەستپێکا شوڕشا گولانێ دا، هەم بارەگایێ مە ل وێ دەڤەرێ بوو و هەم ژی هاتنووچوونا مە هەمی ل وان چیا و ئاستەنگان بوو، لەوما من دڤێت ل ڤێرێ ناڤێن هندەك ژ وان جهێن کو ماینە ل بیرا من بۆ وە یێن هێژا دیاربکەم. ئەڤە ژی هندەك ژ وان جهانە :

ئاستەنگا شکەفتەڕەشێ کو دکەڤیتە هنداڤی چەمێ ئاغای، جهێ بۆسێن جەندورمێن تورکا بوو، ل هنداڤی سێکوچا ڕووبارێ خابووری و ئاڤا شکەفتە ڕەشێ کو ژبن ئەلەمونێ و شیڤڕەزانێ تێت. پشتی مرۆڤ بەرەڤ باکوور ڤە دچیت و دگەهیتە کۆماتەی بخوە، کەڤرەکێ بلند و ئاسێ یە، ڕێ دنیڤا وی زنارێ بلند ڕا دچیت و دکەڤیتە هنداڤی خابووری، هندەك کوورك لێ هەنە بتنێ جهێ سەرتبلێن پیا لێ هەیە کو مرۆڤ پێ خوە دانیتێ و بسەرکەڤیت، ئەگەر پێ مرۆڤی ژێ ڤەڕەسیت دێ د وی زنارێ بنلد دا فڕیت و ب نیڤا ڕووبارێ خابووری کەڤیت. دبێژنە وی جهی پانیا سەی. بێهنەکێ دێ

چی دێ گەهیە قورمێ دارەکێ، ل نیڤا ڕێ کەڤرەکێ تێدا هاتیە چکلاندن، جهێ ڕوینشتنێ بۆ بێهنڤەدانێ ل سەر هەیە دبێژنێ کیرێ ڤەشەی. پشتی وێ بێهنڤەدانێ دەمەکێ دی دێ چی دێ گەهیە کۆمەکا بەرا، دبێژنێ هەستیکێن مام مهاجری. دێ هەر بەردەوام بی هەتا دگەهیە سویلاڤا ڕەبەنا، دێ ژ سویلاڤێ بووری دێ گەهیە وێ ئیشکێ ئانکو قولاچکا کەڤری ل هنداڤی خابووری یا بلندە، دڤێت مرۆڤ خوە بچەمینیت ئەگەر نەشێت لێ دەربازببیت، دبێژنێ ئیشکا مەشکا دۆشاڤێ .

ناڤێ ئیشکا مەشکا دۆشاڤێ ژ کیڤە هاتیە؟ وێ ژی چیرۆکا خوە یا هەی. دهێتە گۆتن کو ڕۆژەکێ ژنکەکێ مەشکا دۆشاڤێ ل پشتێ بوو و دا د وێرێ ڕا دەرباز بیت، خرابکارەکی ژ پشتڤە ئەو ژنك گرت و گۆتێ: تە چ ڕێك نینن، یان ڤۆنێ یان مەشکا دۆشاڤێ، لەوما ناڤێ وێ ئیشکا ئاستەنگ یێ کریە ئیشکا مەشکا دۆشاڤێ. هەردیسان ئەڤ ئاخفتنە هەتا نوکە ژی ل هەمی دەڤەرا بەهدینان گەلەکا بەلاڤە و بۆ ڕەوشەکێ تێتە گۆتن کو مرۆڤی تنێ دوو ڕێ هەبن. لۆما ژی دبێژن: یان ژ ڤونێ یان ژ مەشکا دۆشاڤێ.

چریسکا ئێکێ یا شۆڕشا گولانێ

شۆڕشا گولانێ ل ڕۆژا 26/گولانا/1976 ب چەند چالاکیەکا ل دەڤەرا بەهدینان دەستپێکر. وی دەمی بارەگایێ سەرکردایەتیا دەمکی ل هەرێما ئێك ل گوندێ بێرمانێ بوو، پاشی هاتە ڤەگوهاستن

بۆ سەرێ کۆماتەی. مەفرەزە و گرۆپێن بچویکێن پێشمەرگەی ب کادر و بەرپرس ڤە هاتنە هنارتن بۆ ناڤ باشوورێ کوردستانێ. هندەك بۆ لایێ زاخۆ و هندەك ژی بۆ دەڤەرا دهۆکێ. وی دەمی ئەز و ئیسماعیل و کۆما بامەڕنیا دگەل سەید یاسین چەمسەیدی، سەید نوری چەمسەیدی، ئەحمەد چەلکی، خالد چەلکی وهندەك پێشمەرگێن دی دگەل سەید حەسەن باکرمایی کو کادرێ مەفرەزا مەیە و ئەز و ئیسماعیل بامەرنی ژی جێگرێن وینە، ئەم ژی هاتینە هنارتن بۆ دەڤەرا دهۆکێ. پێشمەرگێن مەفرەزا مە پتریا وان بامەڕنی بوون. ئەم دوو مەهـان ل دەڤەرا دهۆکێ ماین، کو پتر ئەم مژیلی کارێ ڕێکخستنێ و هشیارکرنا خەلکی بووین .

ئەم و ئێکەتی ل نیڤا شەڤێ بسەرێك هەلدبین

هەر دڤێ گەڕا مە دا شەڤەکێ ئەم بڕێکا داڤەرستێ ژ لایێ گوندێ کوڕکا ل دەڤەرا گولیا ژ خابووری دەربازبووین بۆ گوندێ گەرگوهێ. پێشمەرگەیەك ب مەلەڤانیا دەرباز ببوو لایێ دی و وی وەریس دکێشا و هەڤال ئێك ئێکە ب وەریسی دەرباز دکرن. شەڤا ژ نیڤێ بووری، شەڤەکا بێدەنگ و ئارامە، تنێ دەنگێ مشێنا ئاڤا خابووری تێتە گوهێن مە. هەیڤا هەلاتی و ڕۆناهیا خوە یا دایە ئالیێ خابووری یێ بەرامبەر مە. دەمەکی بوو دۆرا ئیسماعیل بامەرنی کو

دەرباز ببیت، بۆچی ئیسماعیل ژ داڤەڕستێ ناکەڤیت و دکەڤیتە دئاڤێ دا، لێ باش بوو ب هەر حالەکی هەبیت ئەو ژ ئاڤێ دەرکەت و ل جهەکێ دویر و نە پێش چاڤ جلکێن خوە زوها دکرن. د وێ گاڤێ دا مە هند دیت کو ڕێزا کاروانەکێ مرۆڤان یێن بەرەڤ داڤەڕستێ ڤە تێن. مە گۆتە سەید حەسەن: ئەرێ ما چ کەسێن دی هەنە بهێنە دگەل مە؟ وی گۆت: من های ژێ نینە کو چ کەسێن دی بێنە لگەل مە. د وی دەمی دا ئەو ڕێزا زەلامان گەهشتنە سەر داڤەڕستێ. ژ لایێ دی مە لێکرە گازی. وان گۆتە مە: ئەم پێشمەرگێن یەکێتی نیشتمانی کوردستانین و هوین کینە؟ مە ژی گۆتێ: ئەم پێشمەرگێن پارتی دیموکراتی کوردستانین. پاشی مە گۆتێ: بلا هندەك ژ وە دەربازی لایێ مە ببن دا دگەلێك باخڤین. وان ژی سێ کەس ڤرێکرن دەرباز بوون و هاتنە دەف مە. ئەو گەهەشتن و ئەز و سەید حەسەن و بەدەل مارونسی دگەل وان ڕوینشتین. پشتی مە پسیار ژێکری: کانێ ئەڤە هوین کینە و چ دکەن ل ڤارا و کی بەرپرسێ وەیە؟ وان بەرسڤدا: ئەم یەکێتی نیشتمانی نە و بەرپرسێ مە ئیبراهیم عەزۆیە. پاشی وان گۆت: ئەمێن هاتینە ڤێ دەڤەرێ کارێن ڕێکخستنێ بکەین و ئەمێ ل ڤێ دەڤەرێ و نابیت چ کەس و گرۆپێن دی، نە دوور نە نێزیك ل ڤان دەڤەران هەبن. مە ژی گۆتێ: مادەم وەسایە و هوین بڤێ هزرکرنێ هاتینە، پا ئەڤە سالەکە ئەمێ کارێ ڕێکخستن و بزاڤێن دی ل ڤێ دەڤەرێ دکەین. دیسان شۆڕش ژی مە یا دەستپێکری و چەندین چالاکیێن لەشکەری ژی مە یێن ئەنجامداین ل ڤێ دەڤەرێ. لێ د سەر ڤێ هەمییێ ژی ڕا و بۆ بەرژەوەنیا گشتیا خەلکێ کوردستانێ، ئەگەر وە

بڤێت ئەم دشێین هەماهەنگیێ بکەین و پێکڤە کار و خەباتێ بکەین یان مە های ژ هەڤدوو هەبیت. لێ وان گۆتە مە: نە ئەم هەماهەنگیێ دگەل وە دکەین و نە ژی قەبوول دکەین کو هوین ل ڤان دەڤەران بمینن. پشتی ڤی هەلویستێ وانێ شەڕانی، مە ژی گۆتێ: مادەم هزرکرن و هەلویستێ وە ئەڤەیە، نابیت هوین دەرباز ببن و دڤێت هوین بزڤرنەڤە وی جهێ هوین ژێ هاتین. د وان گاڤان ڕا هەڤالەکێ وان دەستێ خوە برە نارنجووکەکێ دا ب مە ڤە بپەقینیت، چاڤێ بەدەل مارونسی لێ بوو، بەدەلی ئێکسەر نارنجۆك ژ دەستا ئینا دەر و مە کرنە دەر و ئەو ژی دەربازبوونە دەڤ هەڤالێن خوە و جارەکا دی بۆ لایێ چیایێ کوڕکا و کانیا تۆیا و بلێجانێ چوون .

ئێدی مە چ ژ وان نەزانی، هەر وێ شەڤێ سەید حەسەنی نامەیەك بۆ سەرکردایەتیا مە نڤێسی و گۆتە من: تۆ ڕابە ڤێ نامێ ببە و زویکا بەرسڤێ بۆ مە بینە. من ژی ل ئێڤاریا 1976/6/2 پشتی تاری کەتیە ئەردی پۆستێ خوە هەلگرت و بەرێ خوە دا سنووری، د ڕێکا شکەفتەڕەشێ ڕا بۆ کۆماتەی، سپێدێ ئەز گەهشتم و من پۆستە دا دەستێ کاك سەلیم. وی ژی پۆستە ڤەکر و خواند و گۆت: هەڕە مادەم هەلویستێ وان ئەوە کو دگەل وە کار ناکەن و دێ ڕێکێ ل وە گرن و بزاڤا کوشتنا وە ژی کریە، ل هەر جهێ وە دیتن لێبدەن.

ڕۆژا 1976/6/5 مە جارەکا دی ژ سەرکردایەتیێ داڤە ڕێکێ دا کو بەرسڤا کاك سەلیم بینم و بگەهمەڤە هەڤالێن خوە ل دەڤەرێ. ئەم د ڕێکا گوندێ هەدریشێ ڕا بۆ گوندێن سویلێ و ڕویسێ

بڕێکەفەتین. دوو پێشمەرگێن ئێکەتیێ ب چەك ڤە هاتبوون گەهشتبوونە مە، چەکێ وان یێ وی دەمی کلاشینکۆفێن تەك لنگ بوون، کو سوریێ ددانێ. هینگێ وان بتنێ ئەو جۆرێ کلاشینکۆفان هەبوون و ل هەر جهەکی خەلکی ئەو ب کلاشینکۆفێن وان دنیاسین، لەوما ژی دەما ئەم گەهەشتینە ناڤ زۆمێن سویلیا، وان گۆمان ژ مە کر کو ئەم پێشمەرگێن ئێکەتیێ نە. هە تا کو ئەو کەسێن نیاس ژی ل مە ب گۆمان کەتن و ترسیان کو مە مێڤان بکەن. ئەم دناڤ کەپرێن زۆمێ ڕا چووین. پاشی دوماهیێ هندەکا دەست بجورئەتا خوە ڤەنا و ڕێ دا مە کو ئەم بچینە بن کەپرێن وان ڕوینین. من هەست کر کو تشتەکێ نە نورمال یێ هەی، لەوما من هەردوو خودانێن تەك لنگا هێلانە دگەل خوە و ئەز و ئەو پێکڤە چووینە مالەکێ ئەم ڕوینشتین و وان بەرهەڤیا شیڤێ بۆ مە کر. هەتا خوارن دروست بووی سێ چار چەکدارێن نە نیاس هاتن و پسیارا مە کرن و گۆتن: هوین پێشمەرگێن کێ نە، کی بەرپرسێ وەیە و هوین چ پارتن. ل دوماهیێ من خوە تووڕەکر ئەز و ب گرمی دگەل وی کەسی ئاخفتم و من گۆتێ: کا بێژە من کا کی بەرپرسێ وەیە، دا ڕابم بچمە دەف، دا بزانم کا وی چ ژ مە دڤێت!

ئەو لگەل من هات و وی ئەز برمە بن کەپرەکێ، ئەز دبینم کو ئەڤە پیرەمێرەك ژ کوردێن باکوور یێ ڕونشتیە ل بن کەپرێ و هندەك زێرەڤان یێ ل دۆرا و هەر وەکی کابرا یێ ژ مە تووڕە و تژی و داگرتیە. پشتی سلاڤێ ئەز چوومە دەستی و ڕوینشتم و من گۆتێ: هەڤالێن وە گەلەك پسیارا مە دکەن و مە خوە بۆ دا نیاسین لێ دیسا

هاتن و پسیار کرەڤە، ڤێجا ئەز ژبەر هندێ یێ هاتیم دا بزانم کا وە چ ژ مە دڤێت. کابرای گۆت: هوین چ کەسن. من گۆتێ: ئەم پێشمەرگێن پارتی نە، ئەم یێ ژ بێرمانێ تێین و دێ چینە کوردستانێ . بەرپرسێ مە ژی سەید حەسەن زاخۆیی یە. وی گۆتە من: تۆ چ کەسی؟ من گۆتێ: ئەز جەلالی مە! ئینا وی گۆتە من: سل نەبە ئەڤە پسیارە. من گۆتێ: باشە مام ما هوین دێ دەهـ جاران هەمان پسیارێ کەن! کا بۆ من بێژە کا وە گۆمانەك ل سەر مە هەیە یان ژی دلێ وە د چەکێ مەدایە؟ ئەگەر وە چەکێ مە دڤێت، شەرمە هوین دناڤ زۆمێ دا ڤێ چاڤسۆرییێ دکەن، فەرموون ژ زۆمێ دەرکەڤن ژبەر خێزان و مالان و هەڕن د گەلی دا ڕێکا مە بگرن. ئەگەر هوین وێ ژی ناکەن وەرن دا دگەل وە بچینە سەرکردایەتییێ داکو ل وێرێ ئەم ئێك و دوو بنیاسین. ئەگەر وەسا نەبیت یا مە گۆتی، هینگێ بلا چەکێ مە بۆ وە بیت. پشتی ڤێ ئاخفتنێ کابرای گۆت: ل مە ببوورن، ئەم ژ بەر وان تەك لنگا ل وە ب گۆمان کەتبووین. پشتی ڤێ خرەجرێ و پشتی ئەو هاتینە ئاشێ هویر، مە خاترا خوە ژ وان خواست و مە دا ڕێ بەرەڤ کوڕکا، گەرەگوهێ، وەرمێلێ و کەلا شخۆ.

ل سەر خابووری مە بەرسڤا سەرکرایەتییێ گەهاندە سەید حەسەن و ئەمماینە ل دەڤەرێ، ل گوندێن بابیرێ، گەرەگوهێ، وەرمێلێ و کەلا شخۆ و ل وان گوندان مە دەست بکارێ خوە یێ ڕێکخستنێ کر.

ل سەر سەرێ پێشمەرگا شەڕەکی گرانە

ڕۆژا 1976/6/12 ئەمێ ل بەر خابووری ل ناڤبەرا گوندێن گەرەگوهێ و گرێ بیێ، ل قەراغێ ڕۆژاڤاییێ خابووری، وێ ڕۆژێ مەحمود ئێزدی دگەل سەید حەسەن و ئیسماعیل بامەڕنی هاتبوونە دەف مە، دا کو ب شەڤێ ل خابووری دەربازی ئالیێ ڕۆژهەلات بکەین و بەرەڤ گەرەگوهێ ڤە بچن. هەر ئێڤاری ئەو ژ دەف مە چوون. ئەم ژی ماینە ل چەپا خابووری. بشەڤ هەڤالەك هاتە سەر خابووری و گازی مە کر داکو مەحمود ئێزدی دەرباز بکەین من ژی گۆتێ: مەحمود و هەڤال هەر ئێڤاری یێن هاتین بۆ گوندی. د گەل گازیا وی، هەڤالەکی ل وی چیاییێ هنداڤی مە گازیکر و گۆت: ڕابن سەید حەسەن و هەڤال یێن ل گوندێ کوڕکا و لەشکەرێ ئیراقێ ڕەخ و دۆرێن وان یێن گرتین و ئەوێن هاتینە دۆرپێچکرن. مە ژنوی ب ئاخفتنا زانی کا هەڤالێن مە ل کیڤەنە. مە ژی بلەزوبەز دەستدا تڤەنگێن خوە و ئەم بەرەڤ گوندێ کوڕکا ڤە چووین. پشتی ئەم نێزیك بووین مە دیت کو ڕاستە لەشکەرێ ئیراقێ گوندێ دۆرپێچکری. مە ژی ژ پشتڤە ل سوپاییێ ڕژێمێ دا، شێلکەکا گەرما گوللەیان مە لێکر، ئێدی شەڕ گەرم بوو و ل هەمی ئالیان بوو تەقە. هەم ل ئەردی هێزەکا مەزنا دوژمنی کەفتبوو هەمبەری مە و هەم ژی ل ئاسمانان شەش هەلیکۆپتەرا بەردەوام ئەم ددانینە بەر ڕۆکێتا و شێلکێن ڕەشاشا. شەڕی هەتا پشتی نیڤرۆ ڤەکێشا. پێشمەرگەی دربەکێ مەزن ل هێزا دوژمنی دا و سوپاییێ ڕژێمێ پیس شکەست و بەرەڤ بلێجانێ و بارهۆلێ ڤە ڕەڤی. کەلەخێن کوشتییێن خوە ژی ل مەیدانێ هێلان و پشتی

هینگێ ژی هەر لێ نەزڤڕین، بەلکو گوندیان ئەو بن ئاخ کرن. هەر ل دەستپێکا شەڕی دۆرپێچا دوژمنی ل سەر هەڤالێن مە هاتە شکاندن و هەڤالێن مە ژی خوە ژ ناڤ دۆرپێچی ڕزگارکر و ئێدی وان ژی لگەل مە هێرش برە سەر لەشکەرێ دوژمنی .

دڤی شەڕی دا دربەکی مەزن بهێزا لەشکەرێ ئیراقێ کەفت، لێ بخوەشحالیڤە هێزا پێشمەرگەی یا بێزیان بوو. مخابن وەکی هەرجار دوژمنی بخوە کریە ڕەفتار، دەمێ هێزێن ڕژێمێ ژ نەرمکێ و بێگۆڤا ڤە بەرەڤ کوڕکا هاتین، هندەك گوندی ل بەر پەزی بوون، تەڤە ل وان کربوو و چەند کەس بریندارکربوون و گوندیەك ژی ب ناڤێ چاڤشین شەهیدکربوو.

چونکی ل دەما شەڕی گرۆپێ مە یێ سەید حەسەنی لگەلێك نەبوون و ل خوەڤەکێشانێ ژی مە های ژ هەڤدوو نەمابوو، لەوما ل شەڤا د دویڤدا ئانکو ل 1976/6/13 ئەم جارەکا دی دەرباز بووینەڤە وان گوندێن ئالیێ ڕۆژهەلاتێ خابووری، وەرمێلێ، بابیرێ و گەرەگوهێ، ئەم ل وان گوندان گەڕیاین و مە پسیارا هەڤالێن خوە کر. باش بوو مە هەمی دیتن و پتر کەیفا مە هات کو ئەو ژی وەکی مە د بێزیان بوون، ب تنێ هندەك جلك و نڤین وهندەك پەرتووکێن وان ب ئاڤێ دا چووبوون.

پشتی ڤی شەڕی پێزانین گەهشتنە مە کو د وێ ڕۆژا شەڕی دا مەفرەزەکا ئێکەتیێ ل ڕۆژئاڤایێ خابووری، ل سەرێ چیایێ بلێجانێ، ل هنداڤی ڕێکێ بوو. جهێ وان گەلەکێ گونجای و خوەش بوو بۆ شەڕی و دەمێ لەشکەرێ ئیراقێ شکەستی پڕانی دبەر دفنا وان ڕا

دەرباز ببوون، لێ مخابن وان خوە ل وێرێ بێدەنگ کربوو و ئێك گولله ژی نەتەقاندبوو. ئەگەر ل وێرێ وان ب تنێ پیچەکا شەڕی ژی کربا دا شێن زیانێن مەزن گەهینە دوژمنی، لێ وان ڕۆلی تەماشەکەرا هەلبژارت و ئێك فیشەك ژی د ڕوویێ دوژمنی دا نەتەقاند .

پشتی شەڕی ئەم چووین بۆ لایێ سپنێ بامەڕنێ، مە سەرەدانا گوندێن پاسێ و دوکەرێ (چەم سویسکێ) دا و پاشی بەرەڤ گوندێ هەمزا و تەحلاڤا چووین. مە ل وان گوندان هەمیا ڕێکخستن هەبوو. پاشی ئەم زڤرینە دەڤەرا چیایێ مەتینا. هەر ل وێ دەڤەرێ ل ڕۆژا 1976/6/13 بەرپرسێ مە سەید حەسەن خوە ب نەبینا و شەڤکویری ئینادەر. لێ بدیتنا من ئەو تنێ هێجەت بوو دا کو جارەکا دی ئەو بزڤڕیتەڤە بارەگای ل بێرمانێ. وی هەمی لیستە و تۆمارێن ڕێکخستنێ ڕادەستی ئیسماعیل بامەڕنی کرن، کو هینگێ ئەو جێگرێ وی یێ ئێکێ بوو. وی گۆتە ئیسماعیل: تۆ دێ پێش من ڤە، وەك کادرەکێ بەرپرس دێ ب کارێ ڕێکخستنێ ڕابی. مە هەمیا ژی گوهداریا کاك ئیسماعیل کر، وی ژی د وی دەمی دا کارێ خوە بچاکی بڕێڤەبر .

بەرپرساتییێ سەرێ من خوار

ڕۆژا 1976/6/15 و پشتی چوونا سەید حەسەنی، کاك ئیسماعیل ڕاپۆڕتا خوە یا بزاڤ و چالاکیێن مە ل دەڤەرێ ئامادەکر و ڕادەستی من کر دا کو ئەز وێ بگەهینمە سەرکردایەتییێ. من ژی پۆستێ خوە وەرگرت و دڕێکا گوندێ کوڕکا ڕا بۆ گرێ بیێ و ژ جادا

کانی ماسێ – زاخۆ دەربازبووم بۆ گوندێ ڕویسێ و سویلێ، وەسا ب سەرکەتم بۆ تۆخوببی و ل خابووری دەرباز بووم و ڕۆژا دوێ من پۆستە گەهاندە گوندێ بێرمانێ جهێ بارەگایێ هەرێما ئێك کو جەهوەر نامق (سەلیم سۆرانی) لێبوو. پشتی بێهنڤەدانەکێ ئەز چوومە دەف کاك سەلیم و من پۆستە دادەستی. وی ژی پسیارا ڕەوشا کاری ژ من کر. من ژی هەمی تشت بۆ شرۆڤەکرن. وی بەرسڤا پۆستێ مە داف من و گۆت: تۆ دێ نوکە ڕابی و جارەکادی چیەڤە دەف هەڤالا، دێ ناڤ و لیستەیێن ڕێکخستنا ژ کاك ئیسماعیل وەرگری و بەرپرساتیا وی گرۆپێ پێشمەرگەی تۆ دێ وەگری و ئێدی تۆ دێ وان هەڤالا برێڤەبەی. من گۆتێ: کاك سەلیم ئەز نەشێم. وی گۆتە من: بۆچی؟ من بەرسڤدا: کاك سەلیم پێشمەرگێن گرۆپێ مە هەمی خەلکێ وێ دەڤەرێ نە، بامەڕنی، گولی و بەرواری نە. هەمی ژی خەلکێ ئێك دەڤەرن و شارەزایی یەکا باش لگەل ئێك هەیە، لێ ئەز کەسەکی بیانی مە و نە خەلکێ ڤێ دەڤەرێ مە و ئەز کەسەکی بتنێ مە، ئەز باوەر ناکەم ئەو بەرپرساتیا من بپەژرینن. سەلیم گۆتە من: هەڕە من یا بۆ وان نڤێسی، تۆ دێ بەرپرس بی ژ هەر کار و ڕویدانەکێ. ئەز نەچاربووم پۆستەی ژێ وەرگرم و ڕێکا ڤەگەڕێ بگرم. پشتی دوو ڕۆژێن چوون و زڤڕینێ، جارەکادی ڕۆژا 1976/6/17 ئەز دیسان گەهەشتمەڤە دەف هەڤالێن خوە ل بەرێ برویسی ل قەراغێ ڕۆژهەلاتی یێ ڕووبارێ خابووری کو دکەڤیتە دبن گوندێ گەرەگوهێ دا. من پۆستە دا دەستێ هەڤال ئیسماعیل و ئەز ڕوینشتم دا پیچەك بێهنا خوە بدەم. من دیت کو کاك ئیسماعیل پۆستە ڤەکر و ئێدی

ڕەوش هاتە گوهڕین. ئێدی وی دەستپێکر هەڤال ئێك ئێكە ڤاڕێکرن و لگەل وان بتنێ ئاخفت. ب ڤان بزاڤان من تێئینادەر کو ئەو ژ ڤێ بڕیارا سەرکردایەتیێ نەڕازی نە و ئەو بەرپرساتیا من ناپەژرینن.

ئێڤارەکا درەنگ کاك ئیسماعیل گۆت: ئەڤ شەڤە ئەم دێ چینە گوندێ بلێجان و بارهۆلێ و پاشی بەرەڤ باشوور بۆ گوندێن صەیدا دێ چین. گوندێن صەیدا یێن ل وێ دەڤەرێ (غولدیا، مێسکێ، گۆڤکا سەری، بلدێشا و هندەك گوندێن دی). هێشتا ئەم یێ ل خابووری دەرباز دبین دا کو بەرەڤ گوندێ بلێجانێ ڤە بچین، من دیت کو هندەك هەڤال یێ نەڕازیبوونا خوە دیاردکەن و وەسا دیاردکەن کو وان نەڤێت ئەز دگەل وان بم. ئینا من ژی گۆتە وان: گەلی هەڤالا ئەز ژی وەکی وە کوردم و پێشمەرگەمە، پیدڤی ناکەت هوین ب ڤی چاڤی سەحکەنە من، ئەز دێ بۆ وە چایێ چێکەم و چادانکی هەلگرم، ئەز دێ بپێن خوە هێم و چ کەس ژ وە من ناهەلگرن. لێ دیسان ئەز نەشیام دلێ وان رازی بکەم. هەمی ل ئاڤێ دەرباز بوونە ئالیێ ڕۆژئاڤا، هەر چەوا بیت ئەز ژی ل دوماهیا کاروانی دەربازبووم . ئەم چووینە گوندێ بلێجانێ، کاك ئیسماعیل ل وێرێ گۆت: دڤێت هوین بلەز نانێ خوە بخۆن و تێرا تێشت و فراڤینێن سوبەهی ژی نانی لگەل خوە هەلگرن و زوی وەرنە سەر خابووری ل بنێ گوندی، دێ ل وێرێ کۆمبین و بڕێکەڤین. ئەم ل سەر مالێن گوندیان هاتینە بەلاڤکرن، هەر دوو سێ کەس بۆ مالەکێ. ئەز ژی وەك هەر پێشمەرگەکی چوومە مالەکێ، من خوارن خوار و نانێ خوە هەلگرت و چوومە بنێ گوندی هەتا هەمی هاتین. ئیسماعیل کەتە بەراهیا مە و گۆت: دێ هێدی

هێدی وەرن. ئەم بیست گاڤەکا چووین من دیت هەمی ڕاوەستیان. ئیسماعیل یێ ل پێشیێ ڕاوەستای و یێ دئاخڤیت، لێ ژبەر مشمشا ئاڤا خابووری دەنگ باش ناگەهیتە من و ئەز نزانم کانێ چ دبێژیت. جارەکا دی دەست بچوونێ کر، نەهـ دەهـ پێنگاڤەکێن دی ئەم چووین و جارەکا دی ڕاوەستیان. ئەز کەفتمە گۆمانان، من هزرکر کو پشتی من ئەو بڕیار ژ کۆماتەی ئینای و نەڕازیبوونا پێشمەرگا دیار بووی و دەڤێ هندەکا ژ وان ل سەر من ڤەبووی، ئەڤ هندە چوون و ڕاوەستانە ژی پەیوەندی ب وێ چەندێ ڤە هەیە. جارەکادی مە درێژی دا ڕێکا خوە هەتا ئەم گەهشتینە جهەکێ ڕاست وەك مەیدانەکێ، د گۆتنە وێرێ دەشتا خوجکێ. کاروانێ مە هێدی هێدی دچوو، من ژی خوە پیچەك نێزیك هەڤالێن پێشیا خوە کر، دا بزانم کانێ ئەڤ ئالۆزیە چیە، گەلۆ تشتەکە ل سەر من یان بابەتەکێ دیە. هاتە گوهێن من کو ئەو یێن دبێژن کا دا پسیارا کاك مستەفای بکەین. ئەو ڕاوەستان و گازی من کر، ئەز ژی ببێش وان ڤە چووم، من گۆتێ: چ چێبوویە؟ کاك ئیسماعیل گۆتە من: ل بلێجانێ مە یێ زانی کو شەش پێشمەرگێن (ی ن ك)، کو ب تنێ چەکەکێ ئاڕ بی جی 7 و گوللە دگەلدانە و ژ ڕەخێ ڕۆژئاڤای ڤە یێن هاتینە گوندێ بارهۆلێ و ل وێرێ نان یێ خواری، ڤیچا کا تۆ چ دبێژی و ئەم چ بکەین؟ من بەرسڤدا: ما من چ ژێیە، ئەز یێ دگەل وە، بۆچی هوین پسیارا خوە ب من دکەن، وە بکوتەکی یا هێلای کو ئەز دگەل وە بم، ڤێجا ما چ بڕیار د دەستێ من دا هەیە؟ وەسا دیاربوو کو ئەو ژ ڕەفتارێن خوە یێن بەری نوکە د پەشێمان بوون و گۆتە من: برا هندەك هەڤالێن کێم

مەژی ئەڤ تشتە یێ کری، ئەم هەمی دگەل هندێ نینین، تۆ هەر برایێ مەیی و ژین و ژیارا مە پێکڤەیە، لەوما بۆ مە گرنگە کو تۆ هزر و بیرێن خوە بۆ مە بێژی دا ئەم ژی کار پێ بکەین. لێ هێشتا دلێ منێ شکەستیە ژ ڕەفتارا وانا وێ ڕۆژێ، لەوما من هەر گۆتە وان: برا ئەز نەفەرەکم دگەل وە و دێ دگەل وە بم و وەکی وە کەم، هوین خودان بڕیارن و ئەز ژی دێ ل دویڤ بڕیارێن وە هێم. لێ جارەکادی وان گۆتە من: نە برا تۆ بەرپرسێ مەیی، ژبەر هندێ مە دڤێت ئەم دیتنا تە بزانین کانێ بڕیارا تە چیە دا ئەم بجیبینین.

دوماهییێ من داخواز ژ وان کر کو هەمی بێن کۆمببن. هەمی هاتن و ڕوینشتن. من ژ وان پرسی: کا بۆ من بێژن چ چێبوویە، من های ژ چ نینە. وان گۆتە من: ئەڤ نووچەیا مە بۆ تە گۆتی مە یا ل بلێجانێ بهیستی. من گۆتێ: باشە ما نە ئەو شەشن و ئەم بیست و شەشین؟ گۆتن: بەلێ. ئێ ما چێدبیت ئەم ژ وان بترسین و ئەو ژ مە نەترسن! مانێ هوین دزانن کو ئەو یێ ژ بەر مە دڕڤن، ئەگەر ئەم بزڤرینەڤە بلێجانێ هەمی دێ زانن کو ئەم یێ ژ ترسادا زڤرین. هەمیا گۆت: ڕاستە و شەرمە ئەم بزڤڕینەڤە. من گۆتێ: باشە ئەگەر سوبە ئەڤ نووچە وەسا نەدەرکەت ما شەرما وێ نە مەزنترە بۆ مە؟ هەمیا گۆتن: بێ گۆمان مەزنترە. من گۆتە وان: دێ وەرن ئەز ل پێشیا وە و هوون بکەڤنە دویف من. هەمی ڕابوون و من سەرکێشیا وان کر و برنە گوندێ بارهۆلێ. من پێشمەرگەیەك دگەل خوە بر و ئەز چوومە مالەکێ کو ڕێکخستنێن مە بوون. من پسیار ژ وان کر، کا چ ژ بۆ ڤێ نووچەیێ هەیە! وان گۆتە من: ڕاستە شەش کەس هاتبوون، ب ترس و

لەرز نانەك زوی خوار و خوە ل چیای دان و مە نەزانی کا کیڤە چوون.

ئەم ڕابووین مە وەکی ڕاڤەکەوێ و هێلا مازیا، خوە بەردا ب ئاڤاری دا و مە دەستپێکر ئەو دەڤەر کێومالێ (تەمشیت) کر. هەر ژ بنێ بارهۆلێ هەتا گوندێن ئاڤهێ و بانیێ و بنێ گەلیکێ ئەم چووین، لێ مە چ ژێ نەزانی. پاشی مە بادا بەرەڤ ڕۆژهەلاتی و بۆ چەپا خابووری و بەرامبەر ڤەڕێژا ڤونتارا چیایێ مەتینا ئەم چووین. ل وێرێ مە خوە هشاردا. من گۆتە هەڤالێن خوە: ئەڤ گرۆپێ مرۆڤا دڤێت د ڤێ ڤۆنتارا چیایێ مەتینا ڕا بن یا بەرامبەر مە، لەوما پێدڤیە گەلەك باش خوەهشاردەین و ب هشیاری زێرەڤانیا وان بکەین.

ئێڤاریا ڕۆژا 1976/6/26 هەڤالەکێ مە ئێك ژ وان دیت ل پشت بەرەکی مەزن ل سەرێ چیایێ بەرامبەر مە. وی گازی مەکر و گۆت: یێ ل پشت بەرێ هەنێ. مە نەدزانی کانێ بەری وەختی وان ئەم دیتینە و کارێ بۆسەکێ ل دژی مە کریە یان نە. لێ مە دزانی کو جهێ ئەم لێ ژ خابووری دەرباز ببین بۆ ئالیێ وان ئەو مە نابینن. هۆسا ئەم ژ ئاڤێ دەربازبووین و مە خوە کرە دوو جوین، جوینەك هەر ل وێرێ ب سەرکەتن و یێن دی ژی من دگەل خوە بۆ چیای برن داکو ژ دارستانان دەرباز بین و بشێین دگەل هەڤالێن خوە چارەکێ ل وان بکەین.

خالد چەلکی لاوەکێ نووهاتیە و هێشتا یێ بێ چەکە، هندەك فیشەکێن زێدە یێن ڕەشاش برنۆیا ئەحمەد چەلکی یێن دگەل وی دا. ئەحمەد چەلکی یێ دگەل گرۆپێ دی. خالدی گازی من کر و گۆت:

ئەحمەد لگەل گرۆپا دی چوو و فیشەکێن ویێن ڕەشاش بڕنۆیێ مانە لگەل من. من ژی گۆتێ: پێن خوە سڤککە و هەڕە بگەهینێ، هێشتا یێ ب بەتەنێ ڤە. ئەم ب وی بەڕۆژی ڤە چووین، مە هندەك شڤانێن زاڕۆك دیتن، ئەو پێشمەڤە هاتن و گۆتە مە: خال د ڕێکا بنێ گوندی ڕا نەچن، ئەم د ترسین، ئانکو ڕێکا گوندێ پاسێ نەگرن. وەسا دیاربوو وان ئەو شڤانێن زاڕۆك بەری هینگێ دیتبوون، ڤێجا ب هەر شێوەیەکی هەبیت وان زاڕۆکێن تێگەهاندین کو بەرێ مە بدەنە سەر بۆسەیا وان، کو ئەو هەر زوی هاتبوون ل بنێ گەلیکی بۆسە بۆ مە دانابوو. هندە گرك هەبوون ئەم گەهشتینە بنێ وان گرکا و وان سورمێن کلاشینکۆفێن خوە ل مە کێشان. مە ژی زوی خوە هاڤێتە پشت وان بەرا، هەڤالێن مە ژی دەمێ گوهـ ل دەنگێ وان بووی هەر زوی ل تانا مە هاتن، لەوما ئێدی ئەو نەوێران تەقێ ل مە بکەن، چونکی وان زانی کو هەڤالێن مە یێ ل پشت وان زڤڕین. ئەز نزانم کانێ کارەکێ پلانکری بوو یان ژی هەر هۆسا، هەر د وێ گاڤێ دا پەزێ شڤانێن زاڕۆك د وێرێ ڕا بووری، وان ئێکسەر خوە هاڤێتە دناڤ پەزی و ب وێ ڕێکێ ڕەڤین. ئەو ڕەڤین و چوون، ئەم هەردوو گرۆپێن مە ژی گەهشتینە ئێك. مە پسیارا ئێك و دوو کر و سەحکرە جهێ وان، دا پشت ڕاستبین کو چ کەس ل وێڕێ نەماینە. پاشی من ژ هەڤالان پسیار کر: کانێ خالد؟ وان گۆت: مە نەدیتیە. ئەم ماینە ل سەرێ گری، بەلکی خالد ل جهەکی دیار ببیت. نە هەرێ ئەو دیار نەبوو. پاشی من گۆتە ئیسماعیل: ئێکی ببە و هەڕە ل خالدە بگەڕە، ئەز و شەهید سالح ژی ل دویف شۆپا پێن گرۆپا ئێکەتیێ چووین دا بزانین کا کیڤە

چووینه. دیار بوو ئێکەتی ل دەستێ چەپێ زڤڕیبوونە دەڤەرا سپنەی و بەرەڤ دەڤەرا بامەڕنێ و ئامیدیێ ڤە چووبوون. خالد ژی پشتی بوویە شەڤ مە بخوە ئێك ڤڕێکرە خوارنێ ل گوندێ پاسێ، دەمێ خوارن هاتی مە دیت کو ئەڤە خالد ژی لگەل هات. دیاربوو وی دەمێ ئەم و ئێکەتی لێك بووینە ڕەشە و ئەو بگروڤەکێش چێبووی، خالد ژی کو یێ بێ چەك بوو، ئەم ژی لێ بەرزە ببووین، وی ژی نەزانی بوو دێ چکەت، هەما خوە گەهاندبوو گوندی پاسێ .

سلێمان تۆڤی دڤیا ببیتە پێشمەرگە، ئەو بوو زیندانیێ ترکا

پشتی ئەڤ گەڕا مە بدوماهی هاتی و ئەم زڤڕینەڤە سەرکردایەتیێ، جارەکا دی مە گەڕەکا دی بۆ دەڤەرا دهۆکێ دەستپێکر. ڤێ گەڕا مە بۆ دەمێ سێ مەها ڤەکێشا، کو پتر ئەم مژیلی کارێ ڕێکخستنێ بووین. مە گەڕا خوە ل دەڤەرا دهۆکێ ب داوی ئینا و ئەم زڤڕینەڤە دەڤەرا بەرواری بالا. ئەم هاتینە گوندێ گرکا. محەمەد حەجی ئەحمەد تۆڤی کو بەرپرسەکێ ڕێکخستنا مە بوو ل ڤی گوندی، وی ئەز ئاگەهدارکرم کو خوارزایەکێ وی بناڤێ سلێمان ئیبراهیم حسێن تۆڤی، سنێلەیە، سێوی یە، چ کەسێ خوە نینە و ڕژێما ئیراقێ ئەو یێ بریە سەربازیا نەچاری، لێ وی ل بەرە ژ سەربازیێ بڕەڤیت وبێت خوە بگەهینیتە پێشمەرگەی، ڤێجا ئەگەر ئەو هات ئەز حەز دکەم چاڤێ تە لێ بیت. من ژی گۆتێ: باشە ئەگەر هات ل دەف خوە

ڤەشێرن و بپارێزن، پاشی ئەم ژی دێ بینین و دا باش بنیاسین، پاشی دێ بێژمە تە بینە بگەهینە مە.

پاشی سلێمان ڕەڤی و هاتە گرکا. لێ مخابن وی لەزکر و خوە ل مە نەگرت. ئەو بێی مە کەفتە ڕێ و بەرەڤ سنوورێ باکوور ڤە چوو. ل سەر سنووری، ل نێزیکی گوندێ ئارووشێ یێ باکوور، ژ لایێ جەندرمێن تورکا ڤە دهێتە گرتن و وی دبەنە زیندانا چەلێ. هەلبەت وی دەمی هەرکەسێ خەلکێ باشوور ترکا ل وان دەڤەرا دگرت ئێکسەر ڕادەستی ڕژێما ئیراقی دکر و وان ژی بێی سێ و دوو سێدارەددان. ڤی چارەنڤیسی چاڤەڕێیێ سلێمانێ ڕەبەن ژی دکر. لێ باش بوو کارەکی گەلەك باش ژ ئالیێ ڕێکخستن و هەڤالێن پارتی ڤە ل وێ دەڤەرێ بۆ هاتە کرن، ب تایبەتی ماجد بەگێ چەلی کو ڕۆلەکێ گەلەك بەرچاڤ د شۆڕشا گولانێ دا هەبوو، ئەو شیا پلانەکێ بۆ سلێمانی دا نیت و وی ژ زیندانێ برەڤینیت و ژ چارەنڤیسەکێ ڕەش ڕزگاربکەت. پاشی پشتی مەهەکا زیندان و ئەشکەنجەدانێ و پشتی گەلەك ئاستەنگ ونەخوەشیان سلێمان شیا خوە بگەهینیتە مە و ئەو بوو پێشمەرگەیەکی چەلەنگ و ژێهاتی و پاشی ژی بوو کادرەکی زیرەك و هەتا نوکە ژی یێ بەردەوامە دکار و خەباتا خوە دا.

ل دوماهیا سالا 1976 هێزا پێشمەرگەی بەرەڤ زێدەبوونێ ڤە دچیت

ل دوماهیا سالا 1976 کۆمەکا خەلکێ وەلاتپارێز و دلسۆز، کو گەلەك ژ وان ئەندامێن رێکخستنێن مە بوون و هەمی ژی خەلکێ دەڤەرا بەرواری بالا بوون، بەلێ پشتی گوندێن وان وێرانکرین، ئەو دەربەدەری دەردۆرێن دهۆکێ ببوون. د ئێك دەم دا ئەو هاتن و پەیوەندی ب شۆڕشێ کرن. ژ بەر کو هێشتا هینگێ مە بارەگا و جهێن ڤەحەواندنا پێشمەرگا نەبوون، لەوما ئەو ل ناڤ گوندێن دەڤەرا ڤەشووریان هاتنە بەلاڤکرن. پاشی ئەو وەك پێشمەرگە کەفتنە دکار و ئەرکی دا. پشتی هینگێ هندەك ژ وان رۆلێن بەرچاڤ دیتن و بوونە کادرێن لەشکەرییێن چالاك. هندەك بوونە بەرپرسێن رێکخراوا، ئەندامێن رێکخراوا و هندەك ژ وان ژی د مەیدانا خەباتێ دا داستانێن قارەمانییێ یێن بناڤودەگ تۆمارکرن و هندەك ژ وان ب قارەمانی شەهید بوون. ئەو خەباتکەر ژی ئەڤە بوون:

١-عەبدولخالق محەمەد عەبدوللا تۆیلەری شەهیدبوویە

٢-تەیب عومەر تۆیلەری

٣-سەدیق عومەر عەبدوللا تۆیلەری

٤-سەعید سلێمان پیرۆ سپیندارى سالا 1982 شەهید بوویە

٥-رەمەزان عومەر عەبدوللا بێدوهی

٦-سلێمان عومەر عەبدوللا بێدوهی

٧-هشیار عومەر حەسەن بێدوهی

٨-مەجید رەمەزان عومەر بێدوهی ل سالا 1982 لگەل سەعید سپینداری شەهید بوویە

٩-عەبدولرەحمان محەمەد بێدوهی

١٠-عومەر محەمەد حسێن بێدوهی

١١-جەمیل ئیسلام بێدوهی

١٢-مستەفا وەیسی بێدوهی، چوویە بەر دلۆڤانیا خودێ

١٣-جبرائیل سلێمان هەدێنەیی، چوویە بەر دلۆڤانیا خودێ.

قۆناغەکا نوی یا خەباتێ
ل دەڤەرا بەرواری بالا

ل ڕۆژا 1977/5/15 بڕیارەك ژ سەرکردایەتیا هەرێما ئێك دەرکەت، ل گۆرەی وێ بڕیارێ ئەرکێ ڕێکخستنا پارتی ل ڕۆژئاڤایێ دەڤەرا بەرواری بالا ب من هاتە سپارتن. ئەو سنوورێ بۆ چالاکیێن من هاتیە دەستنیشانکرین ژ ڕۆژئاڤا ڤە ژ ڕووبارێ خابووری دەستپێدکر و بەرەڤ ڕۆژهەلات هەتا ناڤەڕاستا مشارا بەرواری بالا. ژ باشوور ژی چیایێ مەتینا و هەتا خوە ل سنوورێ باکوورێ کوردستانێ ددەت. مخابن پشتی ل بهارا سالا 1975 نووچەیا شکەستنا شۆڕشا ئەیلولێ بەلاڤ بووی، هندەك خوەفرۆشا ل دەڤەرا زاخۆ فەرماندە عیسێ سوار و هەردوو زێرەڤانێن وی شەهیدکرن. هەروەسا د هەمان دەم دا هندەك خوەفرۆشێن دی ژی ل دەڤەرا کانیماسێ و ل گوندێ ئەدنێ مەلا نەبی و ئەحمەد جخسی ژی شەهیدکرن. ژبەر هندێ

هندەك كادرێن مە وەسا هزردكر كو دبیت هێشتا ئەڤ خوەفرۆشە ل وێ دەڤەرێ دزالٚ بن و ئەو دەڤەر یا ب مەترسی بیت. هەرچەندە پشتی ئەز هاتیمە وێ دەڤەرێ دروست بەروڤاژی دەركەفت و ئەو دەڤەر بوو جهـ و هشارا مە یا هەری ئارام و جهێ باوەریێ. چونكی هێشتا ل سالٚا 1975 شەهید عەلی عبیداللە مایی ب ڕاسپاردا ادریس بارزانییێ جانەمەرگ ل وێ دەڤەرێ دەست بكارێ رێكخستنا پارتی كربوو و ڕێكخستنێن وی شۆڕببوونە ئامێدیێ، سەرسنكێ، دهۆكێ و هەتا مۆسل و بەغدا ژی چووبوون. كەواتە دەمێ ئەم چووینە ڤێ دەڤەرێ بنگەهەكێ موكومێ ڕێكخستنێ لێ هەبوو، كو شەهید عەلی عبیداللە ئەو ئاڤا كربوو.

كاك سەلیم (جەوهەرنامق) ژبۆ ڤێ مەبەستێ كۆمبوونەك دگەل مە ئەنجامدا و فەرمانا هنارتنا مە بۆ دەڤەرا ڕۆژئاڤایێ بەرواری بالا دا مە. هەروەسا وی هەڤالێن من ژی بڤێ بڕیارا سەركرداتەتیێ ئاگەهداركرن، كو ئەركێ بەرپرسیاریا دەڤەرێ ب من هاتیە سپارتن، دیسان وی ئەو ئاگەهداركرن كو ئەز (مستەفا) ژ هەر كار و بزاڤەكێ بەرپرسم و بڕیارا ئێكێ و یا دوماهیێ یا ددەستێ من دا و بهیچ ڕەنگەكی نابیت كەس ژ فەرمانا من دەركەڤیت. بڤی ئاوایی كاك سەلیم ل گۆر بڕیارا سەركردایەتیێ هەموو دەسهەلاٚت ل دەڤەرێ دانە من.

ل دوماهیا بهارا سالٚا 1977 مە ژ گوندێ بێرمانێ دا ڕێ بەرەڤ دەڤەرا بەرواری بالاٚ. زڤستانا چوویی بەفرەكا مەزن كەتبوو،

لەوما هێشتا هەمی ڕێ و ڕێبار د تژی بوون ژ بەفرێ، ژ بەر هندێ ژی ئەم پچەك درەنگ گەهەشتینە دەڤەرا چالاكیێن خوە.

ل ڕۆژا 1977/5/20 ئەم گەهشتینە گوندێ هرۆرێ یێ وێرانكری. سەربازێن عەرەب یێن ڕژێما ئیراقێ ژ سەرنگەرێن خوە ئەوێن ل سەرێ وان چیاییێن ل هنداڤی گوندی داكەتبوونە خوارێ ناڤ ڕەز و باغێن گوندی. هاتبوونە ناڤ ئاڤاریێ گوندی. هینگێ سەربازێن عەرەب فێرببوون دهاتنە ناڤ باغ و ڕەزێن گوندێن كوردستانێ، دارێن گویزا سپی دكرن و قەلپێن وان بۆ ژنێن خوە دبرن، وان لێڤێن خوە پێ ڕەش دكرن. ئەم گەهەشتینە ناڤ كاڤل و باغێن گوندی و ئەم بسەر وان هەلبووین و شەڕ و لێكدانێ د ناڤبەرا مەدا ڕوودا. پشتی شەڕەكی گەرم سەربازێن ڕژێمێ شكەستن و گویز و قەلپێن گویزا ژی دجهدا هێلان و ڕەڤین. هەلبەت پشتی ڤێ جارێ جارەكا دی ژی بشێوەیەكێ سەیرتر هەر ل ڤێرێ ئەم و لەشكەرێن ئیراقێ بسەرێك هەلبووین و شەڕەكێ دژوارتر دناڤبەرا مە و وان دا ڕوودا.

پشتی ڤی شەڕی مە درێژی دا پێڤاژوویا خوە و ئەم دگەلیێ هرۆرێ دا چووین بەرەڤ گوندێ چەلكێ و پاشی ل جادا بێگۆڤا-كانیماسێ دەربازبووین و بەرەڤ گوندێ بابیرێ ڤە چووین.

گوندێ بێلیزانێ

ل گۆرەی نەخشە و پلانێن مە، گوندێ بێلیزانێ یێ كو دكەڤیتە ڕۆژاڤایێ باكوورێ قۆنتارا چیایێ مەتینا، ل دەڤەرا بەرواری

بالا، ئەو دێ ویسگەهێ مە یێ ئێکێ یێ کار و ڕێکخستنا مە بیت و دێ ژ وێرێ دەستپێکەین.

گوندێ بێلیزانێ دکەڤیتە د بن چیایێ مەتینا ڕا، ل هنداڤی گەلیێ هەترشێ. باشوورێ وی چیایێ مەتینایە و ڕۆژاڤا گوندێ بابیرێ یە، باکوور گوندێ هەترشێ و ڕۆژهەلات ژی گوندێ بازێ یە. بێلیزان گوندەکێ کویر و ئاسێ یە و گەلەکێ ب ئاڤ و دار و بارە. گوند دناڤ جوانیا دارێن گویز، سێڤ، خۆخ و حولیکێن ڕەز و باغێن خوە و دارێن مازی و دیندارێن بەتەنا چیایێ مەتینا دا وەکی بهەشتەکا ڤەشارتی خوە دهەمبێزا چیایێ مەتینا دا ل دوژمن و داگیرکەران ڤەشارتیە. ئەڤ گوندە ژ نێزیکی 15 مالان پێکتێت. ئەم ژ بابیرێ دەرکەتین و مە بەرێ خوەدا گوندێ بێلیزانێ. ئەم بسەر سوارکا هەڤدە ئوومەرا کەتین و ئەم هلباسکی بەتەنا چیایێ مەتینا بووین ل هنداڤی بێلیزانێ. ل وێرێ ئەم چووینە دناڤ تەڕاشەکێ ڕا، دگۆتنە وی جهی کووربڤزێ. ڕێلەکێ تاریە ژ دارو بارا، لێ جهەکێ هشك و بێ ئاڤە، کەس لێ ناژیت. تنێ وەکی جهێ ژیانا هرچ و دەهبایە، لێ ئەز باوەرناکەم ئەو ژی بشێن لێ بژین. بتنێ پێشی لێ دژین. هەتا هینگێ من چ جهێن دی یێن وەسا تژی پێشی ل کوردستانێ نەدیتبوون. ئەم دناڤ وان تەڕاشا ڕا د مت و کەڕ و بێدەنگبووین و پێشیا هێرش بەردانە مە، وان چ حال بۆ مە نەهێلا. بەری نیڤرۆ د ناڤبەرەکێ ڕا کەریەکێ پەزی هاتە هنداڤی سەرێ مە، دوو شڤانێن گەنج ل بەربوون، وان ئەم دیتین و ژ ترسادا ڕەڤین. من ژی گازیکرێ: وەرن نەترسن ئەم ژی کوردین. هندیکە یێ مەزن بوو هات، لێ هەڤالێ وی ما و خوە نێزیکی مە

نەکر. مە چایەك دا یێ مەزن و من هندەك شیرەت لێکرن، دا ناڤ و نیشانێن مە ئاشکەرانەکەت. هندە ئێدی دەمێ بێرێ یە، ئەو دێ پەزی بەنە بەر بێرێ دا بێریڤان بدۆشن. من گۆتێ: بەحسێ مە بۆ کەسێ نەکەن و نەبێژنە کەسێ کو وە ئەم یێن دیتین، بلا چ بێریڤان ژی نەزانن کو ئەمێ ل ڤێرێ، چونکی ئەگەر وان زانی ئەڤە دەنگ ڤەدا و بەلاڤبوو و پاشی دێ زیان گەهیتە وە و گوندی ژی، ئەم ب خوە ژی ل ڤێرە نامینین، بتنێ خودێ دزانیت کا دێ کیڤە چین. دیسان من گۆتێ: هەڤالێ خوە ژی شیرەت کە چونکی ئەو یێ بچویکە. وی ژی گۆت: باشە و چوو. پشتی وان پەزێ خوە بەرویڤەی ملێ کری و ژ مە دویرکەتین، من گۆتە هەڤالا: ڕابن دا ژ ڤێرێ بچین. ئەم ژ نزارێ کووربڤزێ چووینە بەڕۆژی، ل جهەکی دگۆتێ ناڤ گرا، ل هنداڤی نزارێ خالکا. ل وێرێ مرۆڤ گەلەك باش جادا بێگۆڤا-کانیماسێ و گوندێن بێگۆڤا، چەقەلا، بریفکا و گرکا ژی باش دبینیت و هەر لڤینەکا دوژمنی ژ وی ئالی ڤە هەبیت ئەم دێ هەر زوی بینین. هندەك پێشمەرگێن مە گۆتن کو ئەم وی شڤانی دنیاسین و گۆتن: ناڤێ وی عزالدین کوڕێ سەید عەبدولرەحمانێ بێلیزانی یە .

وێ ئێڤارێ هێزەکا مەزن یا سوپایێ ڕژێمێ ژ بامەڕنێ بۆ وێ دەڤەرێ دهات. وەسا دیاربوو کو وان شڤانان ئەو سەروبەر گەهاندبوون بێریڤانان، ئێکی ژی یان کەسەکێ دی یێ گەهاندیە مختاری، وی ژی ڕژێم یا پێ ئاگەهدارکری. ئەو هێز ل مە دگەڕیا وهەتا بنێ دەشتکا بێلیزانێ ژی هات و نێزیکی گوندی ببوو، لێ وان چ ژ مە نەزانی. مە ژی هەمی گاڤا شوینوارێن خوە، چ جهێ کوچکی با یان شونپێ و

پێلاڤێن خوە مە بەرزەدکرن. دەمێ ئەم برێدکەتین ژی، ئەو کەسێ ل دوماهیا کاروانێ مە دهات وی تایەکێ چلی یان هەژێ تەڕاشەکێ د دویڤ خوەڕا دکێشا دا شۆپا مە بەرزەکەت.

هندەك ژ پێشمەرگێن مە ب ڤی کاری تەنگاڤ بوون و وان گەفکرن کو دڤێت ئەم تۆلا خوە ل وان کەسا ڤەکەین من گۆتە هەڤالێن خوە: جارێ ئەم نزانین کانێ ڤان کەسان هەبوونا مە ل ڤێرێ ئاشکرا کریە یان هندەك کەسێن دی، یان ژی دوژمن هەر هۆسا ژ بەرخوەڤە هاتیە ل ڤێ دەڤەرێ ل پێشمەرگەی بگەڕیت. ئەڤە دەستپێکا کارێ مە یە ل ڤێ دەڤەرێ و ئەڤە شۆڕشە، دێ گەلەك تشتێن دی یێن هۆسا بینین و ئاستەنگێن گرانتر دێ کەڤنە درێکا مە دا. پێدڤیە ئەم دبێهن فرەهـ بین و هەمی کار و خەباتا مە ژ بۆ پەروەردەکرنا ڤی خەلکی بیت. ئەڤە مللەتێ مەیە و نابیت هزر ل دوژمناتیا وان بکەین، لێ دڤێت ئەم وان هەمیا بخوە بکەینە هەڤال و پشتەڤان. پێدڤیە ئەم وەسا ب چاکی خوە نیشا وان بدەین کو بۆ وان ببین نموونە و وان تێبگەهینین کو ئارمانجا مە نەهێلانا خرابکاریێ و ڕزگارکرنا وانە ژ دەستێ دوژمنێ داگیرکەر.

هەتا هینگێ بارا پتر کار و چالاکیێن مە یێن ڕێکخستنێ ل گوندێن دەڤەرا گولیا یا بەر خابووری، گوندێن شخۆیێ و هەتا سپنەی بوون و ئەم نەچووبووینە مشارا بەرواری بالا و ئەو دەڤەر پچەك بوومە یا نەنیاس بوو. هەروەکی مە گۆتی ل شکەستنا 1975 هندەك بەگێن وێ دەڤەرێ مەلا نەبی و ئەحمەد جخسی ژی شەهیدکربوون، لۆما گەلەکا ژ مە وەسا هزردکر کو نە دوورە کارو

چالاکی و مانا ل ڤێ دەڤەرێ نەیا بساناهی بیت. گەلەك جارا پێشمەرگە ژی ژ بەر ڤێ ئەگەرێ د دوودل بوون. لێ من هەمی گاڤا دەست د دلێ وان ددا و هەولددا ومۆرالێ وان بلندکەم و گیانێ خوەڕاگریێ د لەشێ وان دا خورتتر لێ بکەم. لۆما من بەردەوام دگۆتە وان: ئەڤە شۆڕشە و پێدڤیە ئەم بسەبر و هەداربین و بیروباوەرێن شۆڕشێ د ناڤ خەلکی دا بەلاڤ بکەین و باوەریێ بۆ وان چێکەین کو شۆڕش پێخەمەت ئازادیا وان و وەلاتێ وانە. ژبەر هندێ ژی ئەزێ پشتراستم کو مللەت دێ نانی ژی دەتە مە و دێ مە پارێزیت و ل مە خودان ژی دەرکەڤیت. لێ وان ژ من باوەر نەدکر و هەر دابێژن تۆ کادری دێ چی تێر خۆی و هێیەڤە و دێ بێژی مە کو تۆ یێ برسیی. من ژی سۆزدا وان کو ئەز بێی وان پاریەکێ نانی ژی نەخۆم.

بوو شەڤ و ئەم هێشتا یێ ل هشارا خوە ل ناڤگرا، هنداڤی نزارێ خالکا. ژبەر کو مە بتنێ نانێ ڕۆژەکێ هەبوو، نانێ مە نەما، بتنێ هندەك چنیکێت بچوویك و ڕەق مان، کو ئەو ژی بێ ئاڤ نەدهاتنە خوارن. هەم بۆ پەیداکرنا نانی و هەم ژی بۆ نیاسین و پەیداکرنا هندەك کەسان ل ڤی گوندی، دا کوبشێین کارێ خوە یێ ڕێکخستنێ دەستپیبکەین، دڤیا هەر چەوا بیت ئەم خوە بگەهینینە گوندی.

پشتی بوویە شەڤ، من هەڤالەکێ خوە یێ هەرێ نێزیك و جهێ باوەریێ لگەل خوە برو من گۆتە هەڤالان: هوین خوە ل ڤێرێ بپارێزین و زێرەڤانیا خوە بگرن، ئەم دێ چینە گوندی. ئەم هاتینە هنداڤی گوندی، ئەم کەسێ نانیاسین، رەخ و دۆرێن گوندی هەمی

گۆڕستانە و دارێن مەزنن. دەمسال دەستپێکا هاڤینێ یە. من دیت ل ڕەخێ گوندی کابرایەك یێ ل سەر تەختێ خوە، ل سەر بانێ خانی، وی ئەنیشکا خوە یا دایە بەر خوە و پێن خوە یێن درێژ کرین و یێ چوویە د هزرەکا کوور دا.ئەو یێ بتنێ یە، چ ژن و زاڕۆك ژی ل ڕەخ و دۆرا نینن. من تڤەنگا خوە هێلا ل دەف هەڤالێ خوە و من گۆتێ: ئەز دێ چم قەستا وی مرۆڤێ هەنێ کەم، تۆ ژی دووربینێ دانە بەرچاڤێن خوە و گوهێ تە ل سەر من بیت. ئەگەر ئەز کوخیم، تۆ وەرە، لێ ئەگەر دەنگ ژ من نەهات بزانە ڕەوش نەیا باشە، دا بۆ هەر ئەگەرەکێ یێ بەرهەڤ بی. ئەز ژی بڕێکەتم و چووم و سەرکەتمە سەربانی. ژ خشخشا سەرکەتنا من بۆ سەربانی زەلام ل سەر ملێ خوە زڤری. من سلاڤکرێ، وی ژی سلاڤا من ڤەگێڕا و گۆت: سەرچاڤا کەرەمکە، ئەڤە خێرە تۆ ژ کیڤە تێی؟ من ژی گۆتێ: ئەز چووبووم ئامێدیێ، ژ بەر دەرێخستنا دەفتەر خدما خوە و ڕێکا من بڤی گوندی کەت و من ژی قەستا مالا تە کر. وی گۆتە من: ئێ پا نوکە تۆ یێ برسی ژی مانە؟ من ژی گۆتێ: ئەرێ باوەرکە ئەزێ بەرسیمە. وی ژی قازانکەك ژبن کولەی کێشا و دانا بەر من و گۆت: دێ کەرەمکە. من ژی گۆتێ: ما تۆ ژی دگەل من ناخۆی؟ ئینا وی گۆت: مالا منە من تێرا خواری. من دیسا گۆتێ: دێ هەما بۆ سەبر پیچەکێ دگەل من بخوە. ئەز هەرێ دبەر سوحبەتا خوە ڕا دکوخم دا هەڤالێ من ژی بهێت. وی ژی کوخکا من بهیست و هات. هەردوو تڤەنگ ژی یێن ب ملی ڤە. وی ژی سلاڤ کر. دەما چاڤێ کابرای ب هەردوو تڤەنگا کەفتی ڕەنگ لێ نەما ژ ترسادا. من گۆتێ: تە خێرە مالا تە، تە خوە بزداند. وی گۆتە

من: باوەربکەن ئەڤە ژنکەك یا ل ڤێرە سیخوڕا ڕژێمێ یە. من گۆتێ: شەرمە ڤێ ئاخفتنێ نەبێژە ژنکا کورد و سیخوڕی مالا تە!!! وی گۆتە من: مامۆ تۆ نزانی! ئەو ژنك هەڤژینا سەید عەبدورەحمانی یە، دوو کوڕێن وێ یێن هاتینە کوشتن، ئێك ژ وان هۆستایەکێ زیرەك بوو، ل هەولێرێ ب دەستێ پێشمەرگەی یێ هاتیە کوشتن، یێ دی ژی ل سەر ڕێکا کانی ماسێ.

خودانێ مالێ گەلەك ترسیا و داخواز ژ مە کر کو ئەم زوی دەرکەڤین بچین و ب پێسترکێ ژی خوارنەکەڤین، بەلکو ب لەز خوە دبانی دا پاڤێژین دا ژنك هەست ب مە نەکەت. هەڤالێ من گۆت: بخودێ بەر ل سەر بەری نەمینیت ئەز خوە دبانی دا ناهاڤێژم. ئینا پتر زەلام ترسیا. پاشی مەزانی کو ناڤێ خودانێ وێ مالێ محەمەدێ ئەحمەدێ مریەمێ بوو. من جارەکا دی گۆتێ: خوە نەترسینە، نیڤا شەڤێ یە و کەس مە نابینیت و مە کارەکێ ب تە هەی، ڤێجا ئەگەر زەحمەت نەبیت دگەل مە دەرکەڤە. وەلا مێرك دگەل مە دەرکەت. ئەم چووینە بەتەنەکێ ل دەرڤەی گوندی. من گۆتێ: ئەم پێشمەرگەینە و ئەم ل ڤێرە کەسێ نانیاسین و دنەشەهرەزاینە. ئەم نێزیکی 15 کەسانە، مە بتنێ نانێ بترسی دڤێت و مە قەبووله پێنج نان بو سێ دانا و بۆ شەش دانا ژی هەر مە قەبووله و دێ مەمنون ژی بین. کابرای گۆت: بەختێ خودێ وەلا ئەز نەشێم ب ڤی کاری ڕاببم و بهێمە دناڤ وە دا. من گۆتێ: نەهێ ناڤ مە، ئەم ژی حەز ناکەین بهێی مە ببینی و جهێ مە بزانی، داخوازا مە بتنێ ژ تە ئەوە سەرکەڤیە سەرێ دەشتکا بێلیزانێ، هندەك گوهویژك یێن ل وێرێ هەین، تۆ

مێدەکەکا نانی بۆ مە پێڤەکە و ڤەگەڕە و هەتا تۆ نەگەهیە گوندی ئەم ناهێن نانێ خوە ببەین و ئەم دێ ب دووربینێ چاڤدێریا تە کەین.

پشتی ڤێ سوحبەتێ ئەم ڤەگەڕیاینە ڤە دەف هەڤالێن خوە، وان گۆتە مە: ها وە چکر!! من ژی گۆتێ: دێ نان بۆ مە هێت. وان ژی گۆتن: هەی هەی بێلیزانی و نانی بدەنە مە ! وەی تە نان کەرنەکر. من ژی گۆتێ: سۆزبیت نانی ژی بخۆین و ڕێکخستنێ ژی لێ دانین، لێ دڤێت بێهنا مە یا فرەهـ بیت. هینگێ گەلەك بزەحمەت بوو مرۆڤ شیابا باوەریێ بۆ پێشمەرگەی چێکەت، هەر ئێکی سروشتەکێ تایبەت هەبوو، نەخاسمە ئەگەر بامەڕنی بن.

ئەم وێ شەڤێ ژی ماینە ل هشارێ دناڤ وان بەرارا، هەتا ڕۆژا پاشتر و ب دووربینێ مە چاڤدێریا کابرایێ گوندی دکر کانێ دێ بۆ مە نانی ئینیت یان نە. سپێدێ مە دیت کو ئەو زەلام بەرەڤ دەشتکا بێلیزانێ ڤە هات و گەهەشتە دەف گوهیژکا مە گۆتی، وی مێدەکا خوە یا نانی ب تایێ گوهیشکێ ڤەکر و چوو. پاشی هەڤالەکی مە چوو نانێ مە ئینا و مە ب وی نانی هەتا ڕۆژا پاشتر ئێڤاری ڤەتاند. پشتی بوویەڤە شەڤ ئەم بەرەڤ گوندێ بازێ کەڤتینە ڕێ .

ئوشانەیێ بازی
ئێکەمین ڕێکخستییێ مە ل دەڤەرا بەرواری بالا

هەر چەندە مە پێشوەخت هندەك پەیوەندییێن سست دگەل وەردەییێ مختارێ بازێ هەبوون، لێ ئەڤ پەیوەندیە نەبببوونە پەیوەندییێن ڕێکخستنەکا فەرمی. هۆسا ژی دەستپێکا ڕێکخستنا گرۆپێ مە ل دەڤەرا بەرواری بالا ژ برایێن کرستیان دەستپێکر. کەسێ ئێکێ یێ کو ئەم شیاین ڕێکبێخین هەڤوەلاتیەکێ کرستیان یێ خەلکێ گوندێ بازێ بوو، ناڤێ وی ئۆشانە بوو. ئوشانە هۆستا بوو، وی دەست و پێن خەلیای و شکەستی ڤەدگرتن.

ئەم ژ ئالیێ گوندێ چەم سەیدا ڤە بەرەڤ بازێ هاتین. ئەم د شیڤەکا کوور ڕا بسەرکەتین وگەهشتینە گوندێ بازێ. بڤی ڕەنگی بۆ جارا ئێکێ ئەم چووینە مالا ئۆشانەی. ناڤێ هەڤژینا وی نازێ بوو، خانییێ وی ئێك بێشە، لێ یێ چەپەرکریە بڕەنگەکی کو جهێ ڕوینشتنێ و نان خوارنێ و لێنانێ ژێك جودا دکەت. مە سلاڤکرێ، دا بێژی تە جەڕکەکێ ئاڤا سار ب سەرێ وی داکر، لەرز و تایەکێ گرت و هشك و زهابوو، لێڤ لێ لەرزین، ب هەر حالێ هەی بەرسڤا سلاڤا مە دا. من گۆتێ تە: خێرە، تۆ هۆسا هشك و زوها بووی؟ وەکو دیار ئەڤە جارا ئێکێ بوو ئەو پێشمەرگەی دبینیت، لەوما ئەو گەلەك ترسا. پاشی وی بەحسێ ژنکەکا هەڤسویا خوە کر و گۆت کو ئەو سیخوڕا ڕژێمێ یە. من ژی گۆتێ: ژنکا کورد و سیخوڕا ڕژێمێ! بخودێ ئەڤە نەکەتە سەرێ من و چ ڕاستی ژ بۆ ڤێ چەندێ نینە. ب هەر حال ئەم

ڕوینشتین. بوو سپێدە نازێ کوچك هەلکر و دەست هاڤێتێ دا کارێ سەرتێشتێ بۆ مە بکەت. د وان دەلیڤان دا ئەو ژنك هات دا بچیت تەنویرێ هەلکەت. وێ ببستەهی ڤە گازی نازێ کر و گۆتێ: ها نازێ تۆ چ دکەی؟ وێ ژی گۆتێ: وەلا خوشکێ زاڕۆك درەنگی یێ ژ خەو ڕابووین، ڤێجا ئەز ژی یا بەرهەڤیا تێشتێ بۆ وان دکەم. ناڤێ وێ ژنکێ حەسینایە، ئەو کچا محیەددین بەگێ بێقولکی یە و هەڤژینا سەلامێ مەلا سەلمانێ کێستەیی یە. سەلام مرۆڤەکێ جامێر بوو، لێ وی برایەك هەبوو، ناڤێ وی محەمەد بوو ئەو نە هندێ باش بوو. سەلام هەم خوارزایێ بەگانە وهەم ژی زاڤایێ وانە.

حەسینا ئێکسەرهاتە مالا ئۆشانەی و تڕانە ب نازێ کرن. هەلبەت ئەو گوندیێن ئێکن و لێك دبستەهن. حەسینایێ گۆتە نازێ: هەی جەمباز، ما ئەز تە نانیاسم، نێ ئەز دزانم تە مێڤانێن هەین، حسابا من ژی بکەی ها، دێ چم تەنویرێ هەلکەم و هێم دگەل وە تێشتێ خۆم. ئەمێ ل ئودا دی ل پشت ناڤبڕا چەپەرکی، گوهێ مە یێ ل سوحبەتا وان. ژبەر سوحبەتا حەسینایێ لگەل نازێ، ئۆشانە ئێکجاری بزدیا، ها ها ژ ترسادا روح دێ دسەردا چیت. من ژی هەر دەست دلێ وی دا و گۆتێ: نەترسە مالا تە، تە خێرە تە هۆسا خۆ بزداند، پشتڕاست بە چ ژنێن کورد سیخوڕیێ بۆ دوژمنا ناکەن.

حەسینا ڤەگەریاڤە و ئەو بخوە هات سفرا تێشتێ ژ دەف نازێ هەلگرت و ئینا دانا بەر مە و وێ بگەرمی بخێرهاتنا مە کر. مە ژی سوپاسیا وێ کر. مە و وێ خوە بهەڤدوو دا نیاسین. پاشی من ئاڤ ژێ خواست. ئەو ژی چوو بۆ من ئاڤێ بینیت. من ئەو ب مەرەم ڤڕێکرە

ئاڤێ، دا کو دەلیڤە بۆ من چێببیت و جارەکا دی بێژمەڤە ئۆشانەی: نەترسە، ئەڤ ژنە نەیا خرابیێ یە، ئەز دێ دگەل وێ ئاخڤم. پشتی وێ ئاڤ بۆ من ئیناى ڕوینشتە خوارێ. من ژی گۆتێ: هوین گوندیێن ئێکن و ئێك مللەتن، ئەم ژی پێشمەرگەینە، ئەڤرۆ لڤێرە و سوبەهی ل جهەکێ دی، ئەم ڤی جامێری ژی نانیاسین و مە یێ خوە هاڤێتی د مالا وی ڤە، چونکی یا مە بتنێ پەیداکرنا پاریێ نانی یە نە تشتەکێ دی، ڤێجا وە ئێمانەت قەنجی و ئەم حەز ژی ناکەین کەس بهاتنا مە بۆ ڤێرێ بزانیت. حەسینایێ سۆزەکا ژ دل دامە و ئەم پشتڕاست کرین کو ئەو دێ ڤێ نهێنیێ لگەل خوە بەتە بن ئاخێ و کەس بهاتنا مە نەزانیت. ل دوماهیێ ژی دەرکەت کو ئەو ترسا ئۆشانەی بتنێ گۆمان بوو، ژبەر کو حەسینا ژ مالێن بەگا بوو، لێ بەگێن ناڤ بەرواریا کەتەکا کێم نەبیت ئەڤێن دی هەمی خۆشمرۆڤ و وەڵاتپارێز بوون. پشتی هینگێ بۆ مە دیار بوو ژی کو حەسینا گەلەك خوەش ژنك و کوردپەروەرەکا بنەجهـ بوو. هەر ژ بەر هندێ ژی دڤێ گەڕا خوەدا ئەم شیاین هەم ئۆشانەی و هەم ژی حەسینایێ ڕێکبێخین و بکەینە ئەندامێن ڕێکخستنا نهێنیا پارتی ل گوندێ بازێ.

پشتی ڤێ گەڕێ پەیوەندیێن مە دگەل ئۆشانەی گەلەك پێشڤەچوون و ببەردەوامی مە سەردانا وی دکر و ئەو بۆ مە ببوو ژێدەرەکێ سەرەکی یێ دابینکرنا نانی و پێزانینان ل سەر دوژمنی. هەلبەت مە (وەردە) یێ مختارێ گوندی ژی نیاسی. ئەو ژی مرۆڤەکێ جامێر بوو و وی گەلەك هاریکاریا مە دکر، نەخاسمە د بیاڤێ دابینکرنا خوارن و ڤەخوارنێ دا بۆ پێشمەرگەی.

ئەو گۆمانێن دەستپێکێ ل سەر ڤێ دەڤەرێ ل دەف مە چێبووین و پرۆپاگندەیێن ل سەر دەڤەرا بەرواری باڵا هاتینەکرن هەمی بێ بنەما دەرکەتن. دروست ئەڤ دەڤەرە بەرۆڤاژی وان گۆمانان بوو و ئەو چەند کەسێن کێمێن کو ل ساڵا 1975 ئەو خیانەت کرین و دوو پێشمەرگە شەهیدکرین، ل ناڤ دەڤەرا بەرواری باڵا دڕووڕەش کری بوون و چ جارا ژی نەدوێریان بێنە ڤێ دەڤەرێ، ژ بەر خەلکێ وێ یێ وەڵاتپارێز و دلسۆز. پشتی گەڕا مە یا ئێکێ، ئێدی مە دیت کو ئەڤ دەڤەرە پاکترین و باشترین و ئارامترین دەڤەرە بۆ پێشمەرگەی. خەلك گەلەکێ هاریکار بوو دگەل مە و دگەل شۆڕشێ بگشتی. ئەز دشێم بێژم ژی کو ڕێکخستنا مە یا ڤێ دەڤەرێ دەرکەت باشترین ڕێکخستن هەتا دوماهیێ ژی.

مە بنگەهێ ڕێکخستنا خوە هێدی هێدی ل دەڤەرا بەرواری باڵا بەرفرهکر. د سەر هندێ ڕا کو مەخفەرا سوپایێ ڕژێمێ ژی لێ هەبوو، لێ ئەم شیاین ئێکەمین ڕێکخراوا پارتی بناڤێ (ڕێکخراوا 11 ئاداری) ل گوندێ چەلکێ بدامەزرینین، کو دەستپێکێ عبدالله بناڤی و پاشی ژی مەلا عەلی چەلکی بەرپرسێ وێ بوو. پاشی ڕێکخستنا مە گەلەك بلەز پێشکەفت و مەزن بوو و ئەندامێن مە گەلەك زێدە بوون، لەوما هەر ژ ڤێ ڕێکخراوێ مە سێ ڕێکخراوێن دی ژی چێکرن. ڕێکخراوەك بناڤێ (پێشکەفتن) کو شەهید خدر مەحمود هرۆری بوو بەرپرسێ وێ، لێ مخابن ئەو لگەل 8 هەڤالێن خوە ل ساڵا 1981 هاتنە سێدارەدان. ڕێکخراوەك ژی بناڤێ (مهاباد) کو عبدالخالق بابیری بوو بەرپرسێ وێ و ڕێکخراوا سیێ ژی ل گوندێ قومریێ مە

دامەزراند، شەهید مەلا رەمەزان قومری (بهەشتی) بوو بەرپرسێ وێ. سنوورێ چالاکیێن مە ل ڕۆژئاڤا ژ گوندێن شخۆیێ دەستپێدکر و ل ڕۆژهەلاتی هەتا گوندێ ئێکمالا بەرواری بالًا دچوو. ل ڕۆژهەلاتێ مە ژی سنوورێ چالاکیێن هەردوو کادران فوئاد میرانی و ملازم عەلی (زەعیم عەلی) بوو.

ئەرکێ سەرەکیێ ڕێکخستنێن مە، ژبلی دابینکرنا نانی بۆ پێشمەرگەی، ڕەفتار و سەرەدەریەکا ماقیل بوو دگەل خەلکی، بەلًاڤکرنا دەنگوباسێن چالاکیێن پێشمەرگەی، چاندنا باوەریێ دناڤ خەلکی دا ب زیندیبووناڤە یا شۆڕشێ. زێدەباری گەهاندنا پێزانینان ل سەر پلان و بزاڤێن دەزگەهێن لەشکەری و سیخوڕیێن دوژمنی و لڤین و پێشڕەوییێن لەشکەری ل دژی پێشمەرگەی. ژبۆ ب ساناهیکرنا گەهاندنا پێزانینان و کێمکرنا مەترسیا ڕژێمێ و سیخوڕێن وێ ل سەر ڕێکخستیێن خوە، بۆ هەر گوندەکی مە جهەکێ دەستنیشانکری هەبوو، کو ڕێکخستنێن مە پۆستێن خوە ب زویترین دەم بگەهیننە مە. بارا پتر ژی بن بەرەك یان شکەفتەك بوو ل چوولەکی، کو بۆ وان دهاتە دەستنیشانکرن دا کو پۆستێن خوە داننە وێرێ و ئەگەر مە ژی پۆستەك بۆ وان هەبیت ئەم دانینە وێرێ. مە ژی ببەردەوامی سەرەدانا وان جهان دکر، دا کو بزانین کانێ هەڤالێن من چ پیزانین بۆ مە ل وێرێ دناینە و مە چ پۆست هەنە دا بەرسڤا راپۆرتێن وان بدەین و بۆ دانینەڤە وی جهێ دیار.

خیانەتەکا ڕەش و کرێت

سالح حەجی عەلی بامەڕنی یێ بەرنیاس ب (سالحێ میرانێ) ژ دایکبوویێ سالا 1946 یە ژ بنەمالەکا هەژارا کوردپەروەرە. هەر ل دەستپێکا شۆڕشا ئەیلولا مەزن ل سالا 1961 ئەو هاتیە ناڤ ڕێزێن شۆڕشێ و بوویە پێشمەرگەکێ دلسۆز و گەلەك بدلسۆزی کار و ئەرکێن خوە یێن کوردایەتی و نیشتمانپەروەریێ بجی ئینباینە و بەردەوام بوویە ل سەر خەباتا خوە هەتا شکەستنا شۆڕشێ ل سالا 1975. لێ هەمی پلان و هێرشێن ڕەش و کرێتێن داگیرکەران نە شیان هیڤی و ئۆمێدێن وی بکوژن و ڕۆناهیا چریسکا دەستپێکرنا شۆڕشێ د دلێ وی دا بڤەمرینن. لەوما جارەکا دی ل دوماهیا مەها 8 ل سالا 1975 ئەو دگەل کۆمەکا خورت و لاوێن بامەڕنێ خوە ڕادەستکرنێ و وی کەتۆارێ تالێ بدارێ زۆرێ ل سەر مللەتێ کورد هاتیە سەپاندن قەبول ناکەن و عەشقا ئازادیێ و چیایێن کوردستانێ دهەلبژێرن و دکەڤنە ڤە د چەپەر و قادا خەبات و تێکۆشینێ دا و ئەو دبیتەڤە پێشمەرگەکێ دلسۆز و ئێك ژ وان خەباتکەرێن بژارە یێن ئامادەکاریێن شۆڕشا گولانێ کرین و چریسکا ئێکێ یا شۆڕشێ ل سەر چیایێن بلندێن کوردستانێ گەشکریەڤە.

هەر ل دەستپێکا کارێن مە یێن ڕێکخستنێ و هێشتا ل سالا 1975 سالح دبیتە نێزیکترین هەڤال و جهێ باوەریا من. هەما بێژە چ گەڕێن خوە یێن هاتنا خوارێ بۆ دەڤەرێ ئەز بیێ وی نە دهاتم. چونکی ئەو بدروستی ژی وەلاتپارێز و پارتیزانەکی نموونەیی بوو. د هەمان دەم دا ئەو کەسەکێ هندی بێژی دلسۆز، پاك، چەلەنگ،

فیداکار و ماندینەناس بوو. ئەو هەڤالێ منێ پلە ئێك یێ جهێ باوەریا من و نێزیکترین و دلسۆزترین هەڤالێ منێ خەباتێ بوو. ب تایبەتی ل ڕۆژێن دەستپێکێ یێن ئامادەکاری و دەستپێکرنا شۆڕشێ، وی گەلەك منەتا ل سەر من هەی.

پاشی ئەو دبیتە پۆستەچییێ باوەرپێکری دناڤبەرا لژنا شێخان-ئاکرێ و بارەگاییێ هەرێما ئێك دا ل کۆماتەی.

ل پایزا 1976 کەسەك بناڤێ ئەحمەد محەمەد سەلمان، تێتە ناڤ شۆڕشێ، ل سنوورێ لژنا دەڤەرا ئاکرێ و شێخان، کو ئەو ژ ئالیێ شۆڕشێ ڤە یێ نەنیاس بوو، لێ ئەو خەلکێ بامەڕنێ بوو. ل وی دەمی بڕیارا شۆڕشێ وەسا بوو کو هەر کەسەکێ هاتبا ناڤ ڕێزێن شۆڕشێ، دڤیابا ل پێشییێ پەیوەدییێ ب بارەگاییێ سەرەکییێ هەرێمێ بکەت ل کۆماتەی .

سالح و هەڤالێ خوە حسێن عومەر خالد بامەڕنی ژی وی دەمی ل سنوورێ لژنا شێخان و ئاکرێ بوون و دا سەرکەڤنە کۆماتەی. مخابن ئەو باوەرییێ ب وی کەسی دئینن و ڕەزامەندیا بەرپرسێ لژنێ وەردگرن کو وی دگەل خوە ببەنە بارەگاییێ سەرکردایەتییێ ل کۆماتەی. هەر سێ پێکڤە بشەڤ ددەنە ڕێ. هەر گوندێ گەهشتبانێ خەلکی ئەو نەدحەواندن و دکرنە دەر، قەدەکا نانی ژی نەدانێ، وەدیارە خەلکێ وان گوندان یان ئەو کابرا دنیاسی یان ژی لێ بگۆمان بوون. دوماهی گوند گوندێ بابیرێ یە کو ئەو دگەهنێ. ل بابیرێ ئەو دچنە ماڵەکێ و خوارنێ دخون وهندەك نانی بۆ ڕێکا خوە دهەلگرن و ددەنەڤە ڕێ. ژبەر کو ئەو ژ ڕێیەکا دوور هاتبوون و گەلەك

وەستیابوون لەوما ئەو بڕیارێ ددەن کو ل جهەکی پچەك بێنا خوە ڤەدەن، پچەك بنڤن و بەرێ سپێدێ ل جادا کانیماسێ-بێگۆڤا بدەن دەربازببن و د ڕێکا چەقەلا، چەلکێ و هرۆرێ را بەرەڤ قۆناغا خوەڤە بچن. شەڤا 1976/11/1-10/30 ئەو دگەهنە جهەکی بناڤێ (تەحتەستویرێ)، ل ناڤبەرا گوندێ بابیرێ و چەقەلا ل نێزیك خابووری. ئەو بڕیارێ ددەن کو ل سەر وێ تەحتێ پچەك بنڤن و پاشی بدەنە ڕێ. وەسا دیارە کو کابرایێ نووهاتی یا گۆتیە سالح و حسێنی هوین بنڤن و ئەز دێ زێرەڤانیێ ل وە گرم. چونکی پایز بوو و سەقا یێ سار بوو لەوما سالح و حسێنی هەردووکا پشتا خوە یا پێکڤەنای و ییێن نڤستین. پشتی دەنگێ خەوێ ژ وان تێت، کابرا بەرێ تڤەنگا خوە دئێخیتە سینگێ سالحی و ب گوللەکێ هەردووکا د سمیت و دسینگێ حسێنی دەردکەڤیت. ئەو هەردوو تەرما دهێلیتە دناڤ خوینا وان دا و خوە دهاڤێژیت و دچیتە بارەگایێ لیوا بێگۆڤا یا لەشکەرێ ئیراقێ و وان ب وی کارێ خوە یێ کرێت ئاگەهداردکەت.

سپێدێ هندەك خەلکێ بابیرێ دچنە سەر کارێن خوە و بسەر تەرمێ هەردوو شەهیدان هەلدبن. هەردوو شەهید ژی ل دەڤ خەلکێ وی گوندی دنیاس بوون، لەوما بلەز ئەو تەرمێن وان ڕادکەن و دبەنە سەر خابووری دشۆن و هەر ل بەر خابووری و ل جهەکێ نەپەنی تەرمێن هەردووا ڤەدشێرن. مەفرەزەکا مە یا پێشمەرگەی ب سەرپەرشتیا زهێر حەداد بامەرنی و هەڤالێن وی ل هشارەکێ ل بەر خابووری نێزیکی جهێ ڕوودانێ نە، ئەو تێنە ئاگەهدارکرن و بلەز

دچنه جهێ ڕوودانێ، كەل و پەل و چەكێن شەهیدان ڕادكەن و دزڤڕنەڤە.

پشتی نیڤرۆ هێزەكا مەزنا لەشكەرێ ئیراقێ برێبەریا وی خوەفرۆشێ هەردوو پێشمەرگە شەهیدكرین، دگەهیتە جهێ ڕوودانێ و وێ دەڤەرێ هەمیێ دۆرپێچ دكەن و هندی ڕێنجبەرەك، شڤانەك، گاڤانەك و هەركەسەكێ ل وێ دەڤەرێ هەی دگرن و ددەنە بەر ئەشكەنجەیەكا هۆڤانە، دا كو تەرمێن شەهیدان نیشا وان بدەن. پاشی ل دیڤ شۆپا خوینا وان دچن و تەرمێ هەردوو شەهیدان دئیننەدەرێ . ل وێرێ هندەك ژ وان خەلكێ گوندێ بابیرێ و گوندێن دی دكەنە د گۆڕێن شەهیدا دا و ئاخ و بەرا دكەنە سەر و لێددەن دا كو دانپێدانێ بكەن كو وان تەرمێن شەهیدان یێن ڤەشارتین. پاشی ئەو تەرمێن هەردوو شەهیدان و وان خەلكێن سڤیلێن وان ل وێ دەڤەرێ گرتین ب ئەشكەنجە و لێدان لگەل خوە دبەنە بارەگایێ لیوا بێگۆڤا. ل بارەگایێ لیوایێ ئەحمەد محەمەد سەلمانێ خوەفرۆش و بكوژێ شەهیدان هندەك ژ وان خەلكێن گوندێ بابیرێ یێن گرتی بۆ ئیستخباراتا بەعسیا دەستنیشان دكەت و دبێژیتە وان: بشەڤ ئەمێن هاتینە مالێن ڤانا و وان نان و خوارن و شەكر و چا و هەتا چادانكێ چایێ ژی یێ دایە مە. ئیستخبارات ژی وان دەست و چاڤ گرێدایی دهاڤێژنە دترۆمبێلا دا و پشتی ل زاخۆ و دهۆكێ وان گەلەك ئەشكەنجە ددەن، ئەو ڕاست وان دبەنە ئەشكەنجەخانا بناڤودەنگا هەیئا كەركووكێ و ب مەهان وان ل وێرێ ئەشكەنجە ددەن، كو دوماهیێ ژی هندەك ژ وان هەمی ژیانا خوە ژ ئەنجامێن وێ ئەشكەنجا هۆڤانە ڕزگار نەبوون.

هەلبەت ئێك ژ جاش و خوەفرۆشێن مەزنێن دەڤەرا بەهدینان بهاریکاریا ئەمنا بەعسیا ئەو ئەحمەد محەمەد سەلمان ڤرێکربوو ناڤ شۆڕشێ و ڕاسپاردبوو کو سالح بامەرنی شەهید بکەت. پاشی ل سالا 1987 ئەو جاشێ مەزنێ ئەو ڤرێکری، ژ ئالیێ پێشمەرگەی ڤە هاتە گرتن و ل سەر شەهیدکرنا ڤان هەردوو قارەمانان و چەند گونەهەکێن دی ژی یێن وەکی ڤان دادگەها شۆڕشێ ئەو گەهاندە سزایێ ویێ دادپەروەر.

مامێ وەردە دناڤ بەرا مە و فەوجا سۆتکی دا

هەر وەکی بەری نوکە ژی مە دیارکری، وەردە مختارێ گوندێ بازێ بوو و مە تێکەلیەکا گەلەك باش دگەل وی هەبوو، ئەو مرۆڤەکێ نانده‌هبوو، لێ ژ بەر کو مختار بوو، گڤاشتنێن ڕژێمێ گەلەك ل سەر هەبوون. هەمی مختارێن گوندا ژی هاتبوون ڕاسپارتن کو بەردەوام پێزانینان بگەهیننە ڕژێمێ ل سەر هاتن و چوون و بزاڤ و چالاکیێن پێشمەرگەی.

ڕۆژەکێ ئەم چووینە مالا وەردەیێ مختار و مە داخوازا نانی ژێکر. جامێری ل دویڤ پێدڤیاتیا مە نان بۆ مە دابین کر و دا مە و ئەم چووینە سەر ڕێکا خوە. وی ژی ئێکسەر بێ گیرۆبوون قەستا فەوجا سۆتکی کر، کو نێزیکترین خالا سوپایێ ڕژێمێ یە بۆ گوندێ بازێ، دا ڕژێمێ ئاگەهدارکەت کو پێشمەرگە یێ هاتی مالا وی و (نانێ بخورتی ژێ ستاندی). ئەمێ ل چیای ل هنداڤی بازێ و چاڤێ مە یێ

لێ، مە دیت کو وەردە ژ فەوجێ زڤریڤە مال. ئەم ژی د دویف وی دا چووینەڤە مالا وی و مە داخوازا نانی ژێ کرەڤە. وەردەی گۆت: ئێ مامۆ ما من بەری نوکە نان نەدایە وە؟ من ژی گۆتێ: بەلێ، لێ تێرا مە نەکر، ڤێجا دەولەت سەرێ خوە هندەك دی نانی بۆ مە دابین بکە. بوو نچ نچا وی و گۆت: ئاها هەکە وە ئەڤ گوندە بدەستێ ڕژێمێ نەدا وێرانکرن ئەز دێ بیرا وە ئینم. ب هەر حال وەردەی جارەکا دی هندەك نانێ دی بۆ مە کۆمکر، مە ژی نانێ خوە هەلگرت و ئەم چووینە ڤە چیای ل هنداڤی گوندی، بەرپالا چیایێ مەتینا. دڤێت وەردە جارەکا دی بچیتەڤە فەوجێ، مختارە ئەگەر وەنەکەت دێ تووش بیت. وەردێ مە ژی جارەکا دی ڕێکا فەوجا سۆتکی گرت و چوو و فەوج ئاگەهدارکر و ڤەگەڕیاڤە بازێ. ئەو نانێ جارا ئێکێ وی دایە مە ژ مە زێدەیە، لێ هەما بۆ زەوق ئەم بۆ جارا سیێ ژی دیسا چووینەڤە مالا وەردەی و مە داخوازا نانی ژێکرەڤە. ڤێ جارێ بوو پتپتا وەردەی و گۆت: ئێێێ مامۆ ما ئەڤە هوین عویجن چنە، ما ئەڤە ئەو نان هەمی چوو کیرێ؟ ئەڤە ئەڤرۆکە من دوو جارا نان دا وە، هەڕن مامۆ دێ گوندی دەن وێرانکرن. من ژی گۆتێ: مامێ وەردە تۆ ڕاست دبێژی، لێ پێشمەرگەی ب سەرمەدا گرت و دبرسی بوون، مە ژی نانێ خوە دا وان، ڤێجا ئەگەر زەحمەت نەبیت هندەك نانێ دی بۆ مە پەیدا کە، ئەم د برسینە، دێ خۆین و چین. ما ڕەبەنێ وەردە دێ چ کەت! ڕابوو ب مالان کەت و هندەك نانێ دی بۆ مە لێکدا و دا مە، مە ژی نانێ خوە هەلگرت و دیسا مە خۆ ل چیای دا.

وەردە دڤێت بۆ جارا سیێ ژی د ئەڤرۆکە دا بچیتەڤە فەوجا سۆتکی. چاڤێ مە ژی یێ لێ و حیل حیلا مە یە ئەمێ ب مامێ وەردە دکەینە کەنی، ڕەبەنێ وەردە دەستێ خوە ب تەحێلا خوە ڤەنا و جارەکا دی چووڤە قەستا فەوجێ کر و ئەو ئاگەهدارکرن کو وی د ئەڤرۆکە دا بۆ جارا سیێ ژی ژ نەچاری نانێ دایە پێشمەرگەی.

ئێدی فەرماندێ فەوجێ ژی ب وەردەی ڤە وەستیا ولێ تۆڕەبوو و کرە ڤێری و گۆتێ: دەرکەڤە ما دێ ئەڤرۆکە هەمیێ ب تەڤە بم؟ بۆ تە هندەك ئاری نەڤڕێکەین دا بۆ (مخەربا) پێشمەرگا بپێژی؟

ئێڤاری ئەم زڤڕینەڤە وی گۆتە مە: ها دیسا وە نان دڤێت؟ مە ژی کرە کەنی و گۆتێ: مامێ وەردە یا سپێدێ وەرە هەمی بۆ سوحبەت بوو.

هەلبەت مە بۆ سوحبەت و دەربازکرنا وەختی ئەڤە ب سەرێ وەردەی ئینا، چونکی پێشمەرگاتی یا درێژ و ب زەحمەت بوو، پێدڤی بوو جاروباران خوەشیێ ژی بخوە ژێ چێکەین، ئەگەر ژ کیستێ مام وەردەی ژی بیت .

ڕوبەڕووبوونا جاش و لەشکەرێ ڕژێمێ د گوندان دا قەدەغەیە

هەر دەمێ ئەم کەفتباینە د گوندەکی دا و ڕژێمێ زانیبا، دا دەست ب لەشکەرکێشیێ کەت بۆ سەر وی گوندی ب مەرەما لێدانا

پێشمەرگەی. گەلەك جاران ئەم دشیاین گورزێن مەزن داوەشینینە هێزێن هێرشبەرێن ڕژێمێ، لێ ڕێنمایێن سەرکردایەتی بهیچ ڕەنگەکی ڕێ نەددا پێشمەرگەی کو دناڤ گوندان و دەڤەرێن ئاکجیبوونێ دا ڕویبڕوی هێزێن ڕژێمێ ببن، چونکی ڕژێما داگیرکەرا ئیراقێ بێ بهانە گوند وێران دکرن و خەلکێ سڤیل دکوشت و دگرت، ڤێجا هەر گوندەکی شەڕەك تێدا چێببا، ژ خوە ئەو باشترین بهانە بوو ژ بۆ ڕژێمێ کو وی گوندی وێران بکەت. سەرکردایەتیێ ژی وەسا ڕێنمایێن داینە مە کو خۆ ئەگەر بزانین دێ دربێن مەزن ژی ل دژمنی دەین بەلێ د هەمان دەم دا زیان بگەهیتە خەلکێ سڤیل و گوندان نابیت ئەم دەستپێشکەر بین د وان شەڕان دا و دوان دەلیڤان دا بتنێ شەڕێ مە دێ بۆ خوە پاراستن و خوە ڕزگارکرنێ بیت ژ گرتن و مرنێ .

ئەم د گوندی دانە و لەشکەرێ دوژمنی گوندێ دۆرپێچکری

ل شواتا سالا 1977 زڤستانە وهێشتا بەفرا ل عەردی، ئەز و سەید یاسین چەم سەیدی و جەوزەل مزووری ومەهدی بەرگارەی، ژ سەرکردایەتیێ هاتینە خوارێ بەرەڤ دەڤەرا بەرواری بالا. سەید یاسین و جەوزەل هەردوو پێشمەرگێن دێرین و خودان سەربۆر بوون. لێ مەهدی قوتابی بوو، ژنوی هاتبوو ناڤ شۆڕشێ و یێ بێچەك ژی بوو. پشتی ئەم گەهەشتینە دەڤەرێ، خەلکی ئەم ئاگەهدارکرین کو پێزانینێن هەین دێ هێزێن ڕژێمێ پێشرەویێ بۆ ڤێ دەڤەرێ کەن. مە بخوە ژی تشتەکێ وەسا بهیستبوو، لێ چ پێزانینێن پشتڕاستکری مە نەبوون، بەلکو ب تنێ گۆت گۆتکە. هەرچەندە ڕێکخراوەکا مە یا

نهێنی ڕاپۆڕتەك ژی بۆ مە هنارتبوو، تێدا هاتبوو کو هێزێن ڕێژێمێ دێ هێرشێ بەنە سەر گوندێ هرۆرێ ب ئارمانجا (ژناڤبرن و دەستبسەرداگرتنا ئێزگێ شۆڕشێ)! هەلبەت چ ڕاستی ژ بۆ ڤێ چەندێ نەبوو، ژبەر کو وی دەمی شۆڕشێ هێشتا ئێزگە نەبوو، چونکی ئێزگە بۆ جارا ئێکێ ل دوماهیا سالا 1977 بۆ دەستپێکا سالا 1978هاتە دانان، لەوما ژی مە باوەریا خوە ب وان پروپەگەندان نەئینا، لێ دسەر هندێ ڕا مە ئامادەباشیا خوە بۆ هەر ئەگەرەکا نەچاڤەڕێکری وەردگرت و مە گۆت چ ئاگر د بێ دویکێل نینن.

هندیکە سەید یاسین بوو، وی داخوازکر کو بچیتە گوندێ چەمسەیدا بۆ دیتنا مال و زاڕۆکێن خوە، مە ژی ڕێ دایێ، لێ مە ئەو ئاگەهدارکر کو دەنگۆیێ هاتنا هێزێن دوژمنی بۆ دەڤەرێ یێ هەی، لەوما دڤێت ئەو گەلەکێ هشیار بیت. مە گۆتێ ژی: ئەگەر تۆ زوی بزڤڕی، دێ مە ل مالا وەردەیێ بازی بینی. ژ خوە ئەگەر تە ئەم ل وێرێ نەدیتین، دێ مە ل گەلیێ بازێ بینی، دیسان ئەگەر ئەم ل وێرێ ژی نەبووین، وەرە شکەفتا بابەکرا، ل سەرێ گەلیێ بازێ د چیایێ مەتینا ڕا، دێ مە ل وێرێ بینی. ژ خوە ئەگەر تە ئەم ل وێرێ ژی نەدیتین، کەواتە ڕەوش نە یا نۆرمالە و وی دەمی هەر ئێك ژ مە کوڕێ بابێ خوەیە.

ئێڤاریەکا درەنگە و سەقایێ دنیایێ گەلەکێ سارە. سەید یاسین بۆ گوندێ چەمسەیدا بڕێکەفت و ئەم هەرسێ یێن دی، مە بەرێ خوە دا گوندێ بازێ. ئەم گەهشتینە نێزیکی گوندی، دەنگێ ڕەوینا سا دهاتە مە. مە مەهدی پچەك هێلا ل پاش و ئەز و جەوزەل

چووینە بنێ گوندی، ل سەر ڕێکا کانی مەزنێ و گوهێ مە ما ل سەر گوندی و مە چاڤدێریا ڕەوشێ کر. نە ژ ڕەخێ چەمسەیدا و نە ژی ژێێ کانی مەزنێ مە گوهـ ل چ بزاڤ و لڤینا نەبوو و چ تشتێ نە نۆرمال ژی دیار نەبوو. من گۆتە جەوزەلی: جەوزەل نە ئەڤ گوندە بتنێ، بەلکو هەمی مالێن گوندێن ڤێ دەڤەرێ وەکو مالێن منن و هەر مالا ئەم بچینێ و لێ پالدەین، نە هەر بتنێ دێ وان پێخوەش بیت، بەلکو بۆ وان جەژن و شادیە کو پێشمەرگە ل وان ببیتە مێڤان، ب تایبەت ئەم. لەوما ژی ئەم دشێین هەر دەمژمێرەکێ یان دوو دەمژمێران ل مالەکێ دەربازکەین، هەتا ل مە دبیتە بەرسپێدە و پاشی خوە ل چیای بدەین.

پشتی مە چاڤدێریا گوندی کری و چ تشتەکێ نە نۆرمال مە نەدیتی، ئەم هەرسێ پێکڤە چووینە مالا هاوڵاتیەکێ کرستیان. ئەم رونشتین، مە شیڤ خوار و چا ڤەخوار. ئێدی شەڤ یا بەرەڤ نیڤیێ ڤە دچیت و هێشتا دەنگێ ڕەوینا سا نە ڕاوەستایە و هەرا دهێت، لەوما ژی دلێ منێ ئارام نەبوو و من دڤیا بەری ئەم ل گوندی پاڵدەین و خوە بنەجهـ بکەین، ئەز بدروستی پشڕاست ببم کانێ ئەڤ ڕەوینا ڤان سەیا یا چیە. من گۆتە خودانێ مالێ: ئەم دێ مەهدی ل دەڤ تە هێلین و ئەز و جەوزەل ژی دێ چینە بنێ گوندی دا بزانین کانێ ڤان سەیا چیە، لێ بزانە دنیا ژی خراب ببیت ئەم دێ هەر هێین و مەهدی بەین، چونکی ئەوێ نویهاتیە و نەیێ شەهرەزایە و ئەم لێ بەرپرسیارین.

پشتی ئەم دەرکەتین مە باشتر گوهداریا ڕەوینا سا کر، مە دیت کو ڕەوینا وان بخوە ژ چەمسەیدا هەتا وی گرکێ دکەڤیتە هنداڤی بازێ یا دهێت. هندی ئەز و جەوزەل ل بنێ گوندی ماینە گوهڤەچنی و مە تەماشەی وان دەردۆران کر مە چ نەدیت. پاشی ئەم چووینە مالا تەیارێ بازی، تەیار بخوە یێ بنیات تۆڤی یە، وی دوو کوڕێن هەین، هەردوو قوتابیێن ئامادەیێ نە و گەنجن، ناڤێ ئێکی ژ وان سەلیمە و مەلایێ گوندی یە، یێ دی ژی ناڤێ وی زێرەڤانە. دەنگێ سا هەر یێ دهێت و ناڤەبڕن. سەلیمی گۆت: ئەز دێ چم سەحکەمێ بەلکی تشتەکی ژێ بزانم. سەلیم و زێرەڤان هێشتا قوتابینە و دبێ سەربۆڕن. سەلیم چوو و زویکا هاتەڤە و وی گۆت: ئەهـ جامێر خودێ تشتەك نینە. من ددلێ خوەدا د گۆتێ: چ نینە، پا خوەزی تۆ د دلێ مندا بای، دا زانی کا چ هەیە یان نینە !

دەنگێ سا هەرێ بەردەوامە و دلێ من هیچ ئارام نابیت. مام تەیارێ بۆ مە دئاخڤیت، لێ ئەز نزانم کا ئەو چ دبێژیت، گوهێن من و هزرا من هەمیا ل سەر ڕەوینا سا و ئەز هەرێ د دلێ خوە دا دبێژم: ب چ شێوا ئەڤ ڕەوینە نە ڕەوینەکا نۆرمالە. هەرچەندە سەلیم یێ گەنجە، لێ ئەو خەلکێ گوندی یە و یێ شارەزایە لەوما دلێ من پتر ب وی خۆش بوو کو سەحکەتە ڤێ ڕەوینا سا، لێ دوماهیێ ئەز ب سەحکرنا وی ژی قایل نەبووم لەوما من گۆتە جەوزەلی: جەوزەل هۆسا ئەم دێ هێینەگرتن، کا تۆ هەڕە بزانە ئەڤە چ ڕەوینە. پشتی کێلیکەکێ ئەز ژی د دیڤ جەوزەلی دا دەرکەفتم، من ئەو دیت و گۆتێ: ها تە چ دیت و چ زانی؟ وی بەرسڤدا و گۆت: ئەز بێژم چ نینە.

لگەل ڤێ سوحبەتا مە، ئەزێ گوهێ خوە ددەمێ کو دەنگێ سا جار بۆ جار یێ نێزیکتر لێ تێت. من تەماشەی دەرێ گەلیێ بازێ کر، کو دکەڤیتە پشت گوندی، هەلبەت هەمی زنار و کەڤر و بەرێن مەزنن، ئاڤەکا بۆش د ناڤڕا دهێتە خوارێ و دبەر گوندی دا دچیتە سەر ڕووبارێ نهنهکی ل ناڤبەرا بازێ و چەمسەیدا. دەرێ گەلی و دۆرێن وی هەمی داروبارێن گویزا، سپیندار، باهیڤ، دارمازی و بەڕوی نە. هەما بێژە گەلی ژ دار و بارا یێ تژیە. چەند شەڤا تاریە، کووراتیا گەلی و دار و بارا ئەو هندا دی یێ تاری کری. هەلبەت د شەڤەکا وەسا دا، دشیان دا نینە کەسەك ل وی گەلی بێ رۆناهی دەرباز ببیت. ل وی دەمێ کو بەرێ من ل دەرێ گەلی بوو و من هزرا خوە د وێ تاریاتیا گەلی دا دکر، ژ نشکەکێ ڤە من دیت کو چریسکەکا ڕۆناهیێ دناڤ وێ تاریا گەلی دا هەلبوو، هەر وەکو ئێکی چەقماقا ئاگری هەلکری و ڤەمراندیڤە. هەرچەندە چریسکەکا ڕۆناهیێ د شەڤەکا تاری دا، ب تایبەت د هەلبەستێن هەلبەستڤانان دا، دبیت کو مزگینیەکا مەزنا خۆشی و سەرکەفتنێ بیت، لێ ئەڤ چریسکا ڕۆناهیێ د وێ شەڤا تاریا گەلیێ بازێ دا بۆ من نەخوەشترین مزگینی بوو، لەوما ئێدی ئەز پشتڕاست بووم کو ڕەوینا سا یا ژ ئێڤاری وەرە بێ ئەگەر نەبوویە. پشتی ڤێ چریسکێ ئێدی من پتر فۆکۆسا خوە ئێخستە سەر گەلی و هەردوو چیاکێن ئالیێ چەپێ و ڕاستێ یێن گەلی، کو دکەڤنە هنداڤی گوندی. د وێ تاریێ دا من بەرێخوەدانا خوە پتر ئێخستە سەر جهێن بلند، چونکی چەند تاری ژی بیت، لێ دەما مرۆڤ ل سەر گر و ملا دبزڤن و بەرهەسوی دبن، مرۆڤ کێلاهیا وان دبینیت.

ئەز چ ببینم ! تەماشە دکەم کو لەشکەرێ دوژمنی پشتا گوندی ژ ئالیێ گەلی ڤە یا گرتی و تژی سەر وان بلنداهیا مرۆڤن. ئێدی من زانی کو وان گوندێ دۆرپێچکری. مە بلەز خوە هاڤێت و قەستا جهێ مەهدی کر. مە مەهدیێ خوە ئینا و ئەم ئێکسەر ژ گوندی دەرکەتین. پانێ ژ ئێڤاری وەرە دەنگێ سا ژ ڕەخێ گوندی یێ کو دچیتە چەمسەیدا ڤە دهات و ئەڤە گەلی و پشتا گوندی ژی ل مە گرت، کو ڕێکا ڤەکێشانا مە یە بەرەڤ چیایێ مەتینا. ئەڤە دوو ئالیێن خوە ئەم پشتڕاست بووین کو یێن هاتینە گرتن، لێ ئالیێ ڕۆژهەلات و ڕۆژئاڤا ئەم نزانین کانێ هاتینە گرتن یان نە، بەلێ هەر چەوا بیت دڤێت هەر ژ گوندی دەرکەڤین. مە بەرێ خوە دا ڕەخێ هەترشێ ڤە بۆ ڕۆژئاڤای. ئاڤا کو ژ گەلی دبەر ئالیێ ڕۆژاڤایێ گوندی دا دچیت ئەم لێ دەربازبووین بۆ ڕەخێ ڕۆژئاڤا. د هەمان دەم دا مە زانی کو لەشکەرێ دوژمنی ژی، بەرۆڤاژی مە ل ئاڤێ دەربازبوو بەرەڤ گوندی ڤە. ئەو هێز دبەر مە ژی ڕا بهێت، نە ژبەر تاریێ ئەم دبینین و نە ژی ژ بەر مشمشا ئاڤێ مە گوهـ ل پێژنا وان دبیت.

پشتی ئەم دەربازبووین مە پچەکا دی خوە دا بەتەنێ، دناڤ هندەك تەڕاشاڕا ئەم دەربازبووین. د ڤی دەمی دا چبکێت بارانێ ژی لێدکرن .

وەردەیێ مختارێ گوندی زانیبوو کو ئەم یێ ل گوندی، لەوما ئەو ژبەر مە گەلەك تەنگاڤ ببوو. وی هزرکربوو کو ئەمێت ماینە دگوندی دا.

پشتی ئەم ژناڤ دۆرپێچا دوژمنی دەرکەفتین، هێشتا ئەم ژ وان دوورنەکەفتینە و ئەمێ دناڤ وان بەر و تڕاشا ڕا، سڕ و سەقەمە و باران ژی یا ل مە دکەت. دیارە هەتا ئەم ژ گوندی دەرکەفتین دوژمنی ژی دۆرپێچا خوە ل دۆر گوندی ئالاند و خەلەکا خوە یا دۆرپێچێ پتر نێزیکی گوندی کر وچ دەرگەهێن دەرکەفتنا ژ گوندی نەهێلان. لەوما وان ل نێزیکی مزگەفتا گوندی کو دکەفتە ئالیێ ڕۆژهەلاتێ گوندی پچەك ژ دەرڤەی مالا، ل وێرێ وان گوللەیەك تەقاند. ب وێ مەرەمێ دا کو ئەم ژ گوندی بڕەڤین و بکەڤینە بۆسەیا وان. دیارە کو ئەو دزانن ئەم بتنێ سێ کەسین، هەر وەکو بێژنە مە دەرکەڤن دەرکەڤن. مە ژی زانی مەرەما وان ئەوە و ئەم ژی یێ ژ دۆرپێچێ دەرکەتین. من ژی بۆ دلخوەشیا هەڤالێن خوە هێدی گۆت: ئەم دەرکەتین دەرکەتین. د وێ ڕەوشا نەخوەش دا بۆ حیل حیلا مە، سڕ و سەقەمە و تاریستانە و مشمشا ئاڤێ یە. پاشی وان گوللەیەکا دی ژی تەقاند و دۆرپێچا گوندی ژی مکومکر و هەتا بوویە سپێدە وان زێرەڤانی دکر و ب هەمی هزرا وان ئەم یێن د گوندی دا و دێ سپێدێ بۆ وان بینە نێچیرەکا قەلەو و بساناهی. هەروەکی بێژنە مە دێ باشە نەدەرکەڤن، ما هوین دێ کیڤە چن، مانێ دێ سپێدێ وە بدەستا گرین.

هەتا هینگێ ژی ئەم هێشتا نزانین کانێ ئەڤە چ هێزن، جاشن، لەشکەرن، چنە، هەژمارا وان چەندە، لێ بتنێ ئەم دزانین کو هێزێن دوژمنی نە، بەلێ مە گوهـ لێ هەیە کو ئەوێ بکوردی ژی دئاخڤن و جار جار گازی دکەن و دبێژنە مە: دەرکەڤن دەرکەڤن.

هەتا بوویە بەرسپێدە ئەم د ناڤ وان تەڕاشاڕا ل بەر بارانێ ماین، ئەمێ ژ سەرما ڤەدلەرزین، لێ دیسان ژی ئەم د کەیفخوەشین کو ئەم ژ وێ دۆرپێچا موکوما دوژمنی ڕزگاربووین. بەرێ سپێدێ، هێشتا بەری ڕۆناهی بکەڤیتە ئەردی، مە دا ڕێ و ئەم کەتینە وی نزارێ ل هنداڤ ڕەزێ عارف بەگێ. ئەم ب چیای ڕا سەرکەتین و بەرەڤ کووراتیا چیایێ مەتینا سەرکەفتین و چووینە گەلی هشکی، کو دکەڤیتە د چیایێ مەتینا ڕا ل ڕۆژئاڤایێ گەلیێ بازێ. ئەو گەلی بخوە گەلیەکێ هندێ ئاسێ یە بەراز نەشێت لێ بچیت. من هزرێن خوە کرن یارەبی ئەم چ بکەین؟ ئەم سەرکەڤین، خوە بدەینە بەر ڕەڤەزەکێ، بەر تەحتەکێ، ئەم دوەستیاینە دێ نڤین، ئەگەر ئەم نڤستین ژی ئەڤە ئەم هاتینە گرتن. پاشی من هزرێن خوە کرن و گۆتە خوە: نە، دڤێت ئەم هەدارێ بکێشین و هشیار بمینین. لۆما ئەم ڕابووین چووینە جهەکێ گەلەك ئاسێ و نەخوەش، هەمی تەفشە بەرن، سەرێ وان وەکی سەرێ ڕم و خەنجەران یێ تیژە. من گۆتە هەڤالێن خوە: ئاها ڤێرە یا باشە، ئەم سێ نەفەرین، ڤێجا کانێ کی دێ نڤیت و کی دێ زێرەڤانیێ گریت، ئەم تێرا هندێ ناکەین. بهەر حال قولاچکەکا بن بەرەکی ژ مە پێهەلتر هەبوو، من گۆتە جەوزەلی و مەهدی: هوین هەڕنە وێرێ، ئەز ژی دێ ل ڤێرە مینم هەتا ئەز دوەستم، پاشی ئێك ژ وە وەرنە جهێ من، هەتا ل مە دبیتە سپێدە کا دێ ڕەوش چ لێهێت.

بهەر ڕەنگەکێ هەی ل مە بوو سپێدە. جهێ ئەم چووینێ ل بلنداهیا چیایێ مەتینا بوو، مە ئەو دەڤەر هەمی ددیت. پشتی بوویە سپێدە مە دیت کو ئەو هێز ل گوندێ بازێ بەلاڤبوو، وان تێشت خوار

و دەرکەتن. ئەم ژی بدووربینێ یێ بەرێ خوە ددەینێ. ئەم یێ دبینین کو هەمیا ڤاپیتێن درێژ ئەوێن مە دگۆتێ ڤاپیتێن حەجێ، یێن ل بەر وان. وی دەمی مە زانی کو ئەو جاشن. ئەو گاڕانا جاشا ژ گوندی دەرکەفت و هاتن ل سەر کانیا هاجێ ل دەرێ گەلیێ بازێ کۆمبوون. پاشی ل وێرێ وان خوە کرنە چەند گرۆپێن بچویك. هندەکا ژ وان ڕێکا بێشیلێ گرت و بەرەڤ ڕۆژهەلاتی ڤە چوون، هندەکا ژی ڕێکا بێلیزانێ گرت بەرەڤ ڕۆژئاڤای ڤە. گرۆپێ سیێ ژی ڕاست بەرێ خوەدا وی گەلیێ کو ئەم ل هنداڤێ.

سەید یاسین ژی یێ هاتیە بنێ وی گەلیێ ئەم ل هنداڤ، گەلی گەلەکێ کویر و ئاسێ یە، نە ئەم وی دبینین و نە ئەو مە دبینیت. مە هند بهیست کو پێشیێ دەنگێ گوللەیەکێ هات و پاشی شێلکەکا گوللەیان د دیڤدا هاتە تەقاندن. مە هزرکر کو هەبیت نەبیت ئەڤە سەید یاسینێ هەڤالێ مەیە کەتیە بۆسا وان و ئەو هاتە شەهیدکرن. من د وان گاڤان ڕا گۆتە جەوزەلی: چ بکەین؟ وی گۆتە من: باوەرکە ئەز ژی نزانم کا ئەم چبکەین. من گۆتێ: ئەگەر وان سەید یاسین شەهیدکر بیت، ئەو دێ کەنە قەرەبالغ و دێ خرڤەبن، وی دەمی ئەم ژی دێ پچەك خوە بەردەینە خوارێ، ل هنداڤی وان و دێ دەستڕێژەکا باش ل وان کەین و پاشی دێ خوە دەینە چیای. وی ژی گۆت: بلا ئەو باشە. ئێدی مە خوە پچەك وێڤە کێشا دا کو بشێین بنێ گەلی ببینین. لێ مە دیت کو بەرۆڤاژی یە، شوونا ئەو قەستا گەلی بکەن و لێ کۆمببن، ئەوان پشتا خوە یا دایە گەلی و یێ ژێ دویردکەڤن. مە دیت کو ئەو گەلەك دشەپلی و شەپەشۆڕ و بێ سەروبەر و چەپەلێ و پیسن.

هۆسا وان پشتا خوە دا مە و ڕێکا بێشیلێ گرتن و چوون. ئیدی بۆ مە دیاربوو کو وان چ نەکریە، هەما ژ قەستا وان ئەو گوللە یێن تەقاندین.

پاشی مە دیت کو ئەو گرۆپێ جاشا یێ بەرەڤ بێلیزانێ ڤە چووی، ئەو ژی زڤڕینەڤە بەرەڤ بێشیلێ. پشتی مە دیتی کو جاش ل ناڤبەرا بازێ و بێشیلێ بڕێکەتێن و چووینە بێشیلێ، ئەم ژی بەرۆڤاژی سەمتا وان بەرەڤ ڕۆژئاڤای ڤە چووینە بێلیزانێ. ل وێرێ مە کەسەکێ جهێ باوەرییێ هنارتە بازێ، دا بۆ مە پێزانینان بینیت. هنارتییێ مە زڤڕیڤە و وی ئەم ئاگەهدارکرین کو ئەو هێز مەفرەزەیەکا جاشێن ئیستخباراتێ بوو و یا پێکهاتی بوو ژ 80 جاشان. دوو ئامووریێن بێتەلێ ژی دگەلدا بوون. ئەو چوونە بێشیلێ. چ تشت ژی چێنەبوویە.

جاش مێڤانێن جەمیلا بێشیلی نە و ئالیکا وان ژی کا و جەهن

ڕۆلێ ژنا کورد د شۆڕشان دا ژ ڕۆلێ زەلامی کێمتر نەبوویە. ژبلی کو ئەو دایکەکا دلۆڤان بوویە و د کاودانێن گەلەك سەخت و دژواردا زاڕۆکێن خوە بخودان و پەروەردە دکرن، هەردیسان ئەو بئەرکێ خوە یێ شۆڕشگێرییێ ژی ڕابوویە. ئەگەر پێچێنەببا ببیتە پێشمەرگە ژی، لێ وێ پێشمەرگە بخودان دکرن، جل و بەرگێن وی دشویشتن و پڕانیا جاران کارێن ڕێکخستنێ یێن هەری گران، ب تایبەتی ڤەگوهاستنا بەلاڤۆك و پۆستان بۆ ناڤ باژێڕان، ژن پێ ڕادبوو.

دەرمان و فیشەك بۆ پێشمەرگەی ژ ناڤ جەرگێ دوژمنێ دئینان و هەمی گاڤا هێزەکا جوری ددا پێشمەرگەی، لۆما ژنا کورد ژی مینا زەلامێ کورد دهاتە گرتن و ئیشکەنجەدان و شەهیدکرن. لێ سەرەڕای ستەم و زۆرداریا ڕژێمێ ژی وێ دەست ژ هەلویستێن خوە یێن کوردپەروەری و شۆڕشگێری بەرنەددا.

ئێك ژ وان هەلویستێن مەردانە یێن ژنا کورد د دیرۆکێ دا تۆمارکرین، کو ژ هەژیە ب پیتێن زێڕین بهێتە نڤێسین هەلویستێ جەمیلا سەعدوللا یە. جەمیلا هەڤژینا حەجی رەشیدێ بێشیلی و خویشکا سالح و حەبیب بێشیلی یە. هەڤژینێ وێ هینگێ چووبوو بەر دلۆڤانیا خودێ. جەمیلا ئافرەتەکا کوردپەروە، مەرد، خودان جەرگ، وێرەك، زیرەك و بڕیاردەر بوو.

ژ بلی هندێ کو ئەو دایك و خوشکەکا دلسۆز و وەڵاتپارێزا هەمی پێشمەرگا بوو، ماڵا وێ ژی هەمی دەما ماڵا پێشمەرگا بوو. ژ بەر ڤێ چەندی ئەو ژ زۆڵم و زۆریا ڕژێما داگیرکەرا بەعس ڕزگار نەبوو. بۆ نموونە ل زستانا ساڵا 1985 تۆپخانا دوژمنی بدژواری گوندێ بێشیلێ تۆپباران کر و ئێك ژ وان تۆپێن گران ب خانیێ جەمیلایێ کەفت. خانیێ جەمیلایێ بێلا بوو. بەرگری مللی ئەمجەد ئەدنی ڤەحەویاییێ وێ بوو د خانیێ وێ ڤە بوو. زاڕۆکێ ئەمجەدی یێ ساڤا دلاندکێ دا بوو ل ڤاتێ دووێ یێ بێلاییێ. تۆپێ بانێ خانی کونکر و ب زاڕۆکێ ساڤا و لاندکا وی کەفت و ئەو برە ڤاتێ ئێکێ و زاڕۆك شەهیدکر و دەیکا وی ژی بریندارکر.

مە پێشیێ گۆت کو ئەو گارانا جاشا یا شەڤا چووی ئەم د گوندێ بازێ دا دۆرپێچکرین، پشتی خوە ژ وان دەرا بێهیڤی کرین، بەرەڤ گوندێ بێشیلێ چوون و ل وێرێ کۆمبوونەڤە سەرێك. دیارە وان دڤیا فراڤینێ بخۆن لەوما ل مالێن گوندی بەلاڤ بوون و هندەك ژ گرەگرێن جاشا ژی چوونە مالا جەمیلاییێ. هەلبەت مالا وێ هەروەکی مە دیارکری، قەسرەکا مەزنە و بێلایە. جاش ژی سەرکەتنە قاتێ دووێ یێ مالا وێ و ڕوینشتن و بیهنا خوە ڤەدان. هندەکان ژی ل دەرێ نووبەداری دگرت و چاڤەڕێی فراڤینێ نە. دەما جەمیلاییێ دیتی کو هێزەکا مەزنا جاش و کرێگرتیێن کورد بۆ دوژمنێ داگیرکەر یێن بدویڤ سێ پێشمەرگەیان کەتین، دا وان بگرن یان بکوژن و تەرمێن وان بدەنە دەستێ دوژمنێ وەلاتێ خوە، کەلا غیرەتا کوردایەتییێ خوە ل سەرێ وێ ددەت و ئەو بڕیارێ ددەت کو وان جاشان کرێت و شەرمەرزار بکەت. لەوما بێی کو ئەو هزرا مرنێ یان ئەشکەنجێ یان ژی هەر مەترسیەکا دی بکەت، جەمیلا دادکەڤیتە خوارێ سفرەکا مەزن تژی کا دکەت و چار مستێن جەهی ژی ب سەر وەردکەت و سفرا خوە هەلدگریت و سەردکەڤیتە بێلاییێ و دبەت ددانیتە بەر وان و دبێژیتێ: کەرەمکەن ئالیکا خوە بخۆن، نوکە هوین گەلەك وەستیاینە و دبرسینە!

دەمێ گرەگرێن جاشان ئەڤ هەلویستێ جەمیلاییێ دیتی، کو وێ ئالیکا کەر و دەوارا دانایە بەر وان، ئێکسەر وان گۆتە ئێکودوو: مادەم ئەڤە ژنك بیت و بڤی ڕەنگی ڕەفتارێ دگەل مە بکەت، کەواتە نە بەس ئەم نەشێین چ کریارا ل ڤێ دەڤەرێ بکەین، بەلکی

ڕزگاربوونا مه ژی ل ڤێ دەڤەرێ نینه و هۆسا ئەڤ خەلکه یان دێ مه بدەستێ پێشمەرگەی دەنه کوشتن یان گرتن، ڕابن کەس خوارنێ نەخۆن. وان ل جاشێن دی کره ڤێڕێ و گۆتێ: کەس خوارنێ نەخۆن و زوی و بهشیاری دەرکەڤن و کۆم نەبنه سەرێك، ئەڤه نه جهێ باوەریێ نه. ئەو بلەز ژ گوندی دەرکەتن و دوو دوو و سێ سێ بەرێ خوه دانه گەلیێ بێشیلێ و ژووردا ڕاتەڤیان و چوونه فەوجا سۆتکی. د وی دەمی دا ڕژێما داگیرکەرا بەعس یا هار و هۆڤ بوو و کەسەك نه دوێرا ژ بەر لەشکەر و جاشا تشتەکی بکەت یان بێژیت، لەوما ڤی هەلوێستێ جەمیلاییێ یێ شێرانه ل دەڤەرێ هەمیێ دەنگڤەدا و ئەو بەری هینگێ چەند خودان بها و ڕێز بوو دناڤ پێشمەرگەی و شۆڕشێ و خەلکێ دەڤەرێ دا، ئەو هندی دی بلند و خۆشتڤیتر بوو.

پشتی جاش ب سەرشۆڕی ڤەگەرییاینەڤه، بێی کو بشێن ئارمانجێن دوژمنێ پێکبینین، ئەم ژی د ڕێکا بێلیزانێ ڕا چووینه بازێ و پاشی چووینەڤه بێلیزانێ. پاشی پێزانین ژی گەهشتنه مه کو هەڤالێ مه سەید یاسین ژی یێ ب سلامەته و دێ ل بازێ ئێکودوو بینین. پاشی ئەم زڤڕینەڤه بازێ و ل وێرێ مه سەید یاسین ژی دیت و پێکڤه ئەم چووینه بێشیلێ و ژ وێرێ ژی بەرەڤ ڕۆژهەلاتی ڤه چووینه گوندێ شێلازا.

بەری مه ڕێکخستنا پارتی ل شێلازا هەبوو

بەری ئەم بچینه گوندێ شێلازا، ڕێکخستنا پارتی ئێکسەر پشتی شکەستنا شۆڕشا ئەیلولێ ب ڕێکا شەهید عەلی عبیدالله لێ

هاتبوو ئاڤاكرن. ئێك ژ ڕێكخستیێن بەراهیێ یێن گوندێ شێلازا عەبدولستارێ مەلا زەكی بوو. مە ب ڕێكا وی هاتن و چوونا گوندی دكر. ڕۆلێ وی و یێ مەلا زەكیێ بابێ وی و حەجی حەسەن ڕۆڵەكێ گەلەك ئەڕێنی و هاریكار بوو. هەم د بەرفرەهكرنا تۆڕا ڕێكخستنا پارتی دا، هەم ژی د بیاڤێ گەهاندنا پێزانین و هاریكاریێن لۆجستی دا.

حەجی حەسەن نە تەنێ كارێ هاریكاری و ڕێكخستنێ بۆ مە دكر، لێ گەلەك جاران ب تایبەت ئەگەر ئەم گەلەك دوەستیای باین، وی زێرەڤانی ژی ل مە دگرت، دا ئەم بخۆ بنڤین یان بێهنا خوە ڤەدەین. هەر چەندە بنگەهێن جاش و لەشكەرێ ڕژێمێ د نێزیكی گوندی نەبوون، لێ ڕژێم یا دەست ڤەكری بوو. بودجەیەكا مەزن، لەشكەرەكێ مەزن و تێر چەك و كۆمێن مەزن و هارێن جاشا و ب سەدان هەلیكۆپتەر ل بەر دەستی بوون. هەر جهێ ڤیابا دشیا د دەمەكێ كورت دا تژی جاش و لەشكەر بكەت. ژ خوە ئەگەر چیایەكێ بلند و ئاسێ با ئێكسەر بهەلیكۆپتەرا لەشكەر ژ ئاسمانان بەرددا سەر. بنگەهێن هێزێن دوژمنی ل چیایێ گامنێركی و چارچەلێ چیایێ مەتینا و ل سۆتكی هەبوون .

ڕێکخستنێن ژن

ڕێکخستنا مه ل دەڤەرا بەرواری باڵا تایبەتمەندیەکا خۆ هەبوو و یا جودا بوو ژ دەڤەرێن دی، ئەو ژی ئەو بوو کو مه ڕێکخستنا ئافرەتان ژی هەبوو ل وێ دەڤەرێ، نەخاسمه ل گوندێن شێلازا، بازێ و بێلیزانێ. د هەمان دەم دا مه ڕێکخستنەکا مکوم دناڤ خەلکێ مه یێ کرستیانێن دەڤەرا بەرواری باڵا دا هەبوو. بڕاستی ژی مه گەلەك مفا هەم ژ شیانێن وان یێن ماددی و هەم ژی یێن زمانی و ڕۆشەنبیری ددیتن. ڕژێمی ژی چ جارا ئەو هزر نەدکرکو ئەم دێ شێین کاریگەریێ ل سەر کرستیانێن دەڤەرێ چێکەین و وان کەینه پاڵپشت و هاریکارێن شۆڕشێ. چونکی هەر ل ساڵا 1975 و پشتی شکەستنا شۆڕشێ، دەمێ لەشکەرێ ئیراقێ هاتی و کوردستان داگیرکری، ئێك ژ بنەماییێن سیاسەتا وان ئەو بوو کو کوردێن مسلمان و کرستیانان ژێك جوداکەن و وان لێك بکەنه ڕەشه. لێ بەرۆڤاژی دیتنا ڕژێمێ و ئارمانجا وێ یا ڕەش، ئەم شیاین وەکهەڤی و براتیەکا موکوم دناڤبەرا هەمی خەلکێ دەڤەرێ دا، ب هەمی ئول و باوەری ڤە، بەلاڤ بکەین و باشترین ڕێکخستنێن مه ئەو بوون ئەوێن د ناڤ خەلکێ مه یێ کرستیان دا.

ب ڤی شێوەی مه درێژی ب گەڕا خوه دا و هەر هەیام هەیام مه ڕاپۆڕتەك ل سەر کار و چالاکیێن خوه بۆ سەرکردایەتیێ بلند دکر، وی دەمی سەلیم سۆرانی(جەوهەر نامق)، کەریم شەنگاری و ئەبۆ عنتەر بەرپرسێن مه بوون.

گوندێ هرۆرێ، ئەو بهەشتا وێرانکری

ڕژێما داگیرکەرا ئیراقێ هەر ئێکسەر پشتی شکەستنا شۆڕشا ئەیلولێ ل 6/ ئادارا/ 1975، پلانەکا دۆزەخی ژ بۆ کوردستانێ دانا، ب وێ مەرەمێ کو ئێدی ب ئێکجاری کورد و کوردستان بێنە ژناڤبرن. ژ بۆ بجی ئینانا ڤێ مەرەما خوە یا ڕەش ژی، هەر ل سالا 1975 وان دەستپێکر هندی کەسەکێ بێهنا کوردایەتیێ ژێ بهێت، ب مال و زارۆك ڤە گرتن و برن ل بیابانێن باشوورێ ئیراقێ زیندان و دەستەسەرکرن. بەری هینگێ ژی، هێشتا ل سالا 1974 ڕژێمێ دەستپێکربوو دەڤەرێن کوردستانێ یێن دەشتایی، هەر ژ کەرکوك و گەرمیان، باشوورێ هەولێرێ، دەشتا مۆسل، شێخان، ئەترووش، دەشتا دۆبانێ، رۆژاڤاییێ دیجلەی و هەتا شەنگالێ، خەلکێ کورد ژ مال و گوندێن وان دەرێخستن و عەرەب ئینان دانانە سەر ملك و مالێن وان. ل دەڤەرێن سنووری و چیاییێن کوردستانێ ژی پشتی هەمی گر و چیا و مل و زۆزانێن کوردستانێ ب چەپەر و بنگەهێن لەشکەری داگیرکرین، ئیدی دەست هاڤێتە وێرانکرنا کوردستانێ، کو ئەڤە ژی ئێك ژ خالێن سیاسەتا بەعسیا یا بناڤێ ئەردێ شەوتاندی الارض المحروقة) بوو، کو ل دژی کوردستانێ بکارئینای. ب تایبەت ژی بۆ ڤێ سیاسەتا خوە یا دوژمنکاری، گوندێن کوردستانێ کرنە ئارمانج، کو بنگەهـ و ژینگەها شۆڕش و بەرخوەدانێن دژی داگیرکەران بوون.

ل قۆناغا ئێکێ ڕژێمێ گوندێن سنوورییێن باشوور-ڕۆژهەلات، باشوور-ڕۆژائاڤا و باشوور-باکوور ب کووراتیا پتر ژ 20کلم وێرانکرن و خەلکێ وان دەربەدەرکرن. ل قۆناغا دووێ ژی، ل سالا 1978 ئێدی

گوندێن ماین ژی ب کووراتیا 35کلم، ئەو ژی هەمی وێرانکرن و خەلکێ وان د زیندانێن مەزنێن کو بناڤێ گومەلگەهێن سەردەمی هاتبوونە ئاڤاکرن، ئەو ژی د وان دا زیندانکرن .

گوندێ هرۆرێ ژی ئێك ژ وان گوندان بوو یێن کو ب بەر هەوا ئێکێ یا وێرانکرنێ کەفتی. هرۆر بخوە گوندەکێ بۆش و مەزنێ دەڤەرا بەرواری بالایە. گوندەکێ ڤەدەرە و دەڤەرەکا چیایی و ئاسێ یە، کو دکەڤیتە د گەلیەکێ کویر دا. ئەڤ گوندە یێ تژیە ژ ژێدەرێن ئاڤێ و دەولەمەندە ب دار و دەرامەتی و فێقیەکێ هەمە جۆر لێ هەیە، وەکی سێڤ، خوەخ، مژمژە، گویز، هنار، هەژیر، باهیڤ، حلویك، تری، تۆیشەمبی، هرمیك،...هتد. سێ ئالیێن ڤی گوندی چیایێن بلندن. ل زڤستانێ بەفر سەرێ وان چیا و دارو باران ب ڕەنگێ خوە یێ سپی مینا کراسێ بووکێ دخەملینیت. ل بهارێ ژی ئەو بەفر هیدی هێدی ژ گەرما تیرۆژکا ڕۆژێ وان لات و زانارن بەردەت و دبیتە جوو و سولاڤێن ئاڤێ و ژووردا خوە ب گوندی دا بەرددەت، هەموو رەز و باغ و چوول بەیاران تێر ئاڤددەت، لۆما مرۆڤ نە ل گوندی و نەژی دەوروبەرێن وی بهۆستەکا بەیار نابیینیت. ئاڤ ل هەر دەرێ دزێت و کانی ل هەر دەرێ دپەقن. هەمی ڕەنگێن گول و کولیکێن دار و باری وی گەلی دخەملینن و تژی بێهنێن خوەش و دلڤەکەر دکەن. هاڤینان ژی ژ بەر کەسکاتی و ئاڤێن خوە یێن سار و شرین سەقایەکێ هینك وی گەلی تژی دکەت. مرۆڤ هەر حەز دکەت ل ژێر سیبەرا دارێن گویزا و لەسەر وان کانییێن زەلالێن ئاڤێ پالبدەت و ژێهەل تماشەی وان دیمەنێن خوەزایی یێن وان چیا و دۆل نەوالان بکەت و خوەشیا ژیانێ

هەست بکەت. پایزان ژی وەرزێ فێقی یە، بێهنا سێڤان وێ هاڤینگەها کێم وێنە تژی دکەت، د هەمان دەم دا داروبار کراسەکێ زەر و زێڕین ل بەژنا خوە دکەن، دناڤ بەلگێن رەزادا سێڤێن سۆر دناڤ رەز و باغاندا دبرسقن. بڕاستی گوندێ هرۆرێ مینا تابلۆیەکێ هونەری یێ جوان و ڕەنگینە، ل هەر وەرزەکی ب ڕەنگەکێ نوی بەژنا خوە دخەملینیت، لۆما پڕ ئەستەمە مرۆڤ ب چەند پەیڤان بشێت جوانی و سپەهیاتیا ڤی گوندی ڤەگوهێزیتە سەر کاغەزێ.

مخابن هەروەکی مە دیارکری، ل سالا 1976 ئەڤ گوندە لگەل بسەدان گوندێن دن یێن کوردستانێ دکەڤیتە بەر پێلا خوپان و وێرانکرنا ڕژێما بەعسا فاشی. گوند دهێتە چۆلکرن و خەلکێ گوندی ژی داکو روحا کوردایەتیێ ل دەف وان بکوژن و ژهاریکاریکرنا پێشمەرگە و شۆڕشا گەلێ کورد بێبەهر بکەن، وان پرت و پەلاتەی دەڤەرێن جودا جودایێن دووری گوندێ وان دکەن.

ئەم پشتی بوورینا سالەك و چەند مەها ل سەر وێرانکرنا گوندێ هرۆرێ، ل ڕۆژا 1977/10/26 چووینە ڤی گوندی. بۆ پتر نیاسینا ڤی گوندی، جوگرافیا وی بڤی شێوێ خوارێ یە: ل باشوورێ گوندی زنجیریەکا چیایی یە د بێژنێ سەرێ حەمێ. سەرێ حەمێ ژ ڕەخێ ڕۆژئاڤای ڤە د کەڤیتە هنداڤی گوندێ چەلکێ و ژ ئالیێ ڕۆژهەلاتی ڤە دکەڤیتە هنداڤی گوندێ قومریێ. ژ باشوور ژی ڤە دکەڤیتە هنداڤی گوندێن بریفکا و چەڤەلا و ژ لایێ باکوور ژی ڤە دکەڤیتە هنداڤی هرۆرێ بخوە. کەلهەکا بناڤودەنگ بناڤێ کەلها قومریێ دکەڤیتە دوماهیا زنجیرا سەرێ حەمێ، ل هنداڤی گوندێ

قومرییێ.ئەڤ کەلهە هێشتا یا سەردەمێ میر و پاشایێن میرگەها بەهدینان و ئامێدییێ یە و تاکو سالێن 1800 ان ژی میرێن ڤێ دەڤەرێ د ڤێ کەلهێ دا دەسەڵات کریە. نڤیسەر سەدیق دەمەلوجی ژی د پەرتووکا خوە دا امارة بهدينان الكوردية) دا، بەحسا ڤێ کەلهێ و دەسەلاتدارێن وێ دکەت.

گوندێ هرۆرێ ژی وەکی هەمی گوندێن مشارا بەرۆژی یا دەڤەرا بەرواری بالا، کو دکەفتنە بەر زۆنا ئێکێ یا وێرانکرنێ، هەر ژ بێدوهێ بگرە بۆ ئۆرە، هەدێنە، بناڤییێ و کێستە، زێدەباری گوندێن بێتکار، سپیندار و کارە ل ئالیێ دیێ رووبارێ زێی، ژلاییێ ڕژێما ئیراقێ ڤە هاتبوو کاڤل کرن و خەلکێ وان گوندان ژی، هند بۆ ژێریا ئیراقێ و هند ژی پرت و پەلاتە کربوون ل دەڤەرێن زاخۆ، سەرسنکێ، دهۆکێ و جهێن دی. گوند د وێرانن، هەمی کەسکاتی، ڕەز و باغ، دار و بار، گویز، باهیڤ، هنار، سێڤ و هەژیرهەمی دبێ خودانن و ئەڤ وەڵاتە وەکی بووکەکا خەملاندی، لێ دیل و زنجیرکری ددەستێ دوژمنان دا دهاتە بەرچاڤێن مرۆڤی. دەما چاڤێ مرۆڤی ب وان ڕەز و باغێن فێقی یێن وەکی بهەشتەکا بێخودانا وێرانکری دکەفتن دلێ مرۆڤی دکوزری. سەرەرای ڤێ چەندێ هەمییێ ژی سەرێ وان گر و چیان هەمیا سەنگەرێن سوپاییێ ڕژێمێ لێ هاتینە دانان و ڕۆژانە ئەو ژ ئەرد و ئاسمانان چاڤدێریا ڤێ بهەشتا وێرانکری دکەن، دا کو هەر خودان ڕوحەکێ لێ بلڤلڤیت ئەو بکوژن و ژناڤ ببەن. جار جار ژی دەمێ پویش دبەهیت بەرێ گوللەیێن خوە یێن ئاگری ددەنە ناڤ وان باغ و

ڕەز و دارستانان و ئاگری بەرددەنێ دا کو ب ئێکجاری ژیانێ ل ڤێ بهەشتێ نەهێلن.

شەڕکەفتە کولانا ڕەزا

دناڤا ڤان دیمەنێن غەمگین دا ڕۆژا 1977/10/26 ئەم گەهەشتینە گوندێ هرۆرێ کو یێ بەڕۆژە و ئاڤ ژی لێ مشەیە، مە ڤیا ل ڤێرێ بێهنا خوە ڤەدەین، بالاڤا خوە بکەین و سەرێن خوە بشۆین. مە ل ناڤ کاڤلێن گوندی مەنجەلەك پەیداکر و ل لایێ ڕۆژئاڤایێ گوندی، مە جهەك بچاڤکر کو یێ نەپەنی بنگەهێن دوژمنی یە، د وی گەلیێ کوور دا، ل سەر جوویەکا ئاڤێ مە کوچکەك چێکر و ئاگر تێدا هەلکر. مە مەنجەلا خوە دانا سەر کوچکی و تژی ئاڤ کر و ئاڤ تێدا گەرمکر. من و سەید نوری چەمسەیدی گۆتە هەڤالێن خوە: هوین بالاڤا خوە بکەن، ئەم نوکە بالاڤێ ناکەین. ئەم دێ چینە ناڤ گوندی، سەحکەینە کاڤلێن قوتابخانێ، مزگەفتێ و نەخوەشخانێ، کا ئەم هندەك پەرتووکا بۆ خواندنێ و هندەك دەفتەر و کاغەزا بۆ نڤێسینێ پەیداناکەین! ئەم هەردوو چووینە بنێ گوندی، ئەم ل کاڤلێ مزگەفتێ گەڕاین مە چ تشت نەدیتن. پاشی ئەم کەتینە کۆلانا ڕەزا ل پشت مزگەفتێ و بەرەڤ ڕۆژهەلاتی بۆ قوتابخانێ و نەخوەشخانێ ئەم چووین. کۆلان یا تەنگە، ئەم ژێهەل چووینە سەرێ کۆلانێ. بیستانەکێ سێڤا یێ ل وێرێ و برەخ ژی ڤە دارێن گویزانە. وێ سالێ وان گویزا هندێن گرتین، وەختە دێ تایێن وان ژ گرانیا گویزان قڕیێن. پشتی لەشکەرێ ئیراقێ ل سالا 1975 کوردستان داگیرکری،

هێشتا بەری گوندان وێرانکەن و پشتی هینگێ ژی، سەربازێن عەرەب وەکی ڕەڤدا بەرزا دکەفتنە ناڤ ڕەز و باغێن خەلکی و دهاتن قورمێن گویزا سپیدکرن و قەلپێن وان دبرنە مالێن خوە بۆ ڕەشکرنا تشتا و هەروەسا بۆ ڕەشکرنا لێڤێن ژنێن خوە. ئەم چووینە د کاڤلێ نەخوەشخانێ دا. سەید نوری دەفتەرەکا مەزن (سجل) دیت، یا سۆرە. کەیفا مە هات کو مە دەستکەفتەك هەبوو. ئەم دەرکەتین، سەید نوری ئەو سجل کرە دبەر پشتا خوە ڕا دبن ڤایشا ساجۆڕا ڕا. من گۆتێ: سەید تە ئەڤ دەفتەرا سۆر بۆ دوژمنی کرە خوەش ئارمانج، سۆرێ وێ یێ دبرسقیت. وی گۆتە من: چ نینە، ئەگەر تشتەك چێبوو دێ ئەنیشکا خوە لێدەم و هاڤێژم .

ل زڤڕینێ ژی دیسا ئەم د ڕێکا خوە و د کۆلانا ڕەزا ڕا ڤەگەڕیاین. هەردوو ئالیێن کولانێ پەژانن. ئەم ژووردا هاتین، سەید نوری یێ ل بەراهیێ و ئەزێ د دیڤڕا. ئەمێ بخوە دئاخڤین و بێ منەت د کۆلانێ دا تێینە خوارێ و دهزرا خوە دا ئەمێ ل جهەکێ ئارام و چ مەترسیەك ل ڤێرێ نینە. من هند دیت سەیدی خوە چەماند و ڕوینشتە سەر پییێن خوە. لگەل هندێ ئەز هۆ زڤڕیم چ ببینم! ل هەردوو ئالییێن مە باغێن فێقی دتژی لەشکەرێ ئیراقێ یێن چەکدارن. ئەو ژ مە دبێخەمترن. بێ ترس و ب دەنگەکێ بلند یێ دئاخڤن و چ هزرا ژی ژ کەسێ ناکەن. ئەو مژیلی چنینا فێقی نە. ئەفسەرێن وان ژی یێن دگەل. دەمێ من ئەڤ دیمەنە دیتی ئێکسەر ئەز ژی ڕوینشتمە سەر پییێن خوە و من خوە نزم کر. د وی دەلیقەی دا سەید نوری، وەسا چەماندی ل من زڤڕی و ڕێکا ژێهەل گرت و ئەز ژی کەتمە دویف

وی. ئارمانجا مە ئەوە ئەم خوە بگەهینینە جهەکی کو ئەم دزالٚ بین ل سەر وان دا بشێین دەستەکی خورت ل وان بوەشینین. لێ بەری ئەم بگەهینە جهەکێ بۆ دەستهلاندنێ، سەربازێن عەرەب ئەم دیتین و وان پێکڤە بەرێ چەکێ خوە دامە. ئێدی ژبلی دەستهلانینێ مە ڕێکەکا دی نەما. لەوما ئەم ژی لێ زڤڕین و مە تەقە یەکا باش لێکر. ئەم و ئەو گەلەك دنێزیکی ئێکین، لەوما مەدیت کو هندەك کەلەخێن وان ژی کەتنە کولانێ. ئەم دوونە و ئەو گەلەکن. شەڕ گەرم بوو و وان ژی ژ هەمی رەخا ڤە تەقە ل مە کر. من دیت کو سەید نوری خوە کێشا و چوو د قوتابخانێ ڤە. من گازی کرێ: دێ چ کەی؟ گۆتە من: تۆ ژی خوە بکێشە ڤێرێ، دێ شەڕی د ڤێرەڤە ل پشت دیواری کەین. من گۆتێ: نە وەرە، وەسا دێ مە گرن. ل پشت قوتابخانێ جوویەکا کویر و درێژا هەی، ل دۆر گۆڕستانا گوندی. مە خوە هاڤێتە د وێ جووێ دا، دا بێژی مە بۆ دلێ خوە ئەو جوویا بۆ شەڕی چێکری. هەر وەکی ئەم د چەپەری دا شەڕێ خوە دکەین. پشتی شەڕەکێ گەرم، کو ئەم ئێدی باش دزالٚ بووین ل سەر وان، ئێدی هند ژ وان پاشڤە ڕەڤین و هند ژی وەك ئاسێ بوونێ مان و بەرە بەرە تەقە دکر. مەهزرکر هەڤالێن مە دێ دهەوارا مە هێن، دا کو مە بپارێزن و ئەم هێرشێ بکەین و بچینە سەر کەلەخێن وان چەکی و دەستکەفتا بینین، لێ هەڤالێن مە نەهاتن.

ئەم بێزیان زڤڕینەڤە دەف هەڤالێن خوە و دوی گەلی دا مە خوە پاراست تا کو بوویە شەڤ. ئەم دپشتڕاست بووین کو لەشکەر نەوێرن بشەڤ بمینە د وی گەلی دا، چونکی ئەو نەهێزەکا مەزن و

هێرشکەر بوون، لێ ئەو سەربازێن وان بنگەهێن سەرێ حەمێ بوون. بشەڤ ئەو نەوێرن ژ بنگەهێن خوە دەرکەڤن. لەوما پشتی باڵاڤێ و پشتی تاری کەفتیە ئەردی، ئێدی بوو دەمێ دەربازبوونێ. ئەم کەفتینە گەلیێ هرۆرێ و بەرەڤ باشوور ڤە مە هاژووت. مە هرۆر هێلا و ل خابووری دەربازبووین و چووینە گوندێ شیڤا ڕێوانێ، ئەوێ دکەڤیتە دناڤبەرا نەرمکێ و گرێ بیێ دا. پشتی مە خوارن خواری و پچەك بێنا خوە ڤەدای، بەرێ سپێدێ ئەم چووینە شکەفتا سیداڤەی، ل هنداڤی خابووری، بەرامبەری جادا بێگۆڤا — کانی ماسێ. سپێدێ مە دیت کو هەژمارەکا زۆر یا ترومبێلێن سەربازی بەرەڤ گوندێ بریفکا و چەقەلا ڤە چوون. هەڤالێن مە گۆت: ئەو چوونە هرۆرێ گوندی ب سۆژن. بەلێ پاشی مە دیت کو وان ژ گوندێ بریفکا دەوار ژی دگەل خوە برن. ئێدی مەسەلە بۆ مە ڕوون بوو و من گۆتە هەڤالێن خوە: ئەو چوون کەلەخێن سەربازێن خوە بینن. ئەم ماینە هەوەداری وێ هێزا دوژمنی، پاشی پشتی نیڤرۆ مە دیت کو ئەو هێز جارەکادی لگەل وان دەوارا زڤڕی ڤە. پاشی بڕێکا ڕێکخستنێن خوە مە زانی کو هەشت سەرباز و ئەفسەرەك هاتبوونە کوشتن و وێ ڕۆژێ وان کەلەخێن وان هەر نەها ب دەوارا ژ هرورێ ڤەگوهاستنە سەر جادێ.

ئەز و هەلبەست

هەرچەندە خواندنا منا قوتابخانێ ب زمانێ عەرەبی بوو، ژ بەر کو من ل مۆسل خواندبوو، لێ دیسان ژی ژبەر عەشق و ئەڤینا کوردایەتی و وەلاتپارێزیێ، هەر زوو من خوە هیکرە خواندن و نڤێسینا ب زمانێ کوردی. پشتی من شارەزایی دناڤ زمانێ کوردی دا پەیدا کری، ئێدی ئەز بوومە عاشقێ هەلبەستێن مەلایێ جزیری، ئەحمەدێ خانی و سەیدایێ جگەرخوین. هەرچەندە هینگێ پەرتووکێن ڤان هەلبەستڤانێن مەزن بدەست من نەدکەفتن، لێ هەمی دەما تۆمارەکا مەزن د چانتکێ من دا هەبوو، من هەلبەستێن وان بخوە تێدا دنڤێسین و هندەك ژ ڤان تۆماران ژی ل هندەك جهێن ئێمن من بخوە ڤەدشارتن، گاڤا ئەز دگەهەشتمە وێ دەڤەرێ من دئینانە دەرێ دخواندن و ئەگەر هەلەبەستەکا نوی ژی بدەست من کەفتبا من تێدا دنڤێسی و ل یێن دی زێدەکر. پشتی خواندنا هەلبەستێن هەلبەستڤانێن کورد، ئێدی من ژی دەستپێکر هەلبەستێن کوردی نڤێسین. هەرچەندە ژ بەر وان شلق و پێلێن شکەستن و دەربەدەربوونا وشەڕ و ڤەگوهاستنا، گەلەك ژ وان ژناڤچوون و نەمان، لێ دیسان ژی چەند نموونەیەك ل دەف من و هندەك ژی ل دەف هندەك هەڤالان مان، ئەز دێ وان ل گۆرەی دەمی جهەکی دەمە وان ژی دناڤ ڤان بیرەوەریان دا. ئێك ژ وان نموونمێن هەلبەستێ ژی ئەڤ هەلبەستا ل خوارێ یە:

پێشمەرگە

پێشمەرگە شێرێن جیهانێ
گازی دکەن دوژمن کانێ
درەنگە وەرنە مەیدانێ
وە ئەڤرۆکە مەفەر کانێ

بابێ مەسعود کورد جەماندن
چەك و گوللە لێ بژاندن
گەلەك دوژمن پێ قەلاندن
کەلەخ هێلان ل مەیدانێ

چەند ل سەر کەڤرا نڤستن
ل بەر سەقەمێ چەند قەرستن
سڕ نە دا ب پارە و پەرستن
خودانێت سۆز و پەیمانێ

ژبەر زیندانا ئەم ناگرین
نە ل کوشتنێ و نە ل بەر بڕین
تا کو بمرین دێ خۆ گرین
ژ بۆ کورد و کوردستانێ

لاوێ کوردامە ئەز ئەڤم

ماندی نابم ئەز ناکەڤم
ئەز ناڕوینم و ئو ناڕەڤم
دخوازم ماڤێ ژیانێ

پێشمەرگەمە ژ بۆ وەڵات
من نەڤێن نیشان و خەلات
من دڤێتن برج و کەلات
دا بکەین کەیف و دیلانێ

هەر بژیتن سەرۆکێ مە
خورت و هشیارە کەکێ مە
چەندی بێژم هێشتا کێمە
شۆڕیشگێڕە ل مەیدانێ

تنێ کاك مەسعود ڕەوایە
پێشڕەوێ خورت و لاوایە
ئەو سەرۆکە و پێشەوایە
پڵنگ و شێرێ جیهانێ

بەرواری بالا 1977

حەجی تێجر ل سەید عەزیزی دبیتە ڕەشە و سێ جارا ل خابووری دەرباز دبیت، لێ ئەو هێشتا هەرێ ل جهێ خوە

ئەو دەمەك بوو ئەز نەچوویمە ئالیێ بەرواری بالا و چیایێ مەتینا، شەڤا 1977/11/15 ئەز ژ ئالیێ دەڤەرا گولیا ڤە، ژ خابووری دەربازی وی ئالی بووم و درەنگی شەڤ ئەز گەهشتمە گوندێ بازێ ل بەر چیایێ مەتینا و بدزیڤە چوومە مالا یاسین وەیسی بناڤی (یاسینێ هەیبەتێ)، ئەز دبینم کو ئەوهێشتا دهشیارن. وی دەمی ژی نە تشتەکێ نۆرمال بوو کو خەلکێ گوندا هەتا درەنگی شەڤ بمینن هشیار. من پسیارکر: ئەڤە وە خێرە هوین دهشیار، چ قەومیە؟

گۆتە من: تە سەید عەزیزێ مختارێ خانکێ نەدیتیە؟ من ژی گۆتێ: نەخێر. وان گۆتە من: پانێ ئەو وەکی ژانددان یێ ل تە دگەریێت و هاتە ڤێرێ ژی و چوو. من گۆتێ: خێرە چ ڕویدایە؟ وان بەرسڤدا: هندەك یێن لێ بووینە ڕەشە و ئەو ژی یێ ڕەڤی .

سەید عەزیزێ خانکی مختارێ گوندێ خانکێ یە و کەسەکی هێژا و پاکە و جهێ باوەریا مەیە. لەوما من ڤیا زوی خوە بگەهینمە دەف وی دا کو بزانم کانێ چ چێبوویە. ئەز ژ گوندێ بازێ دەرکەتم و بلەز من بەرێ خوە دا گوندێ خانکێ، دا بگەهمێ هێشتا نەبوویە ڕۆژ. ئەز گەهەشتمە خانکێ و ڕاست چوومە مالا سەید عەزیزێ مختار، دبینم کو ئەو ژی هەمی دهشیار و دل تەنگن. پشتی ئەز ڕوینشتیمە

خوارێ. ئەز گەلەکێ بلەزم دا بزانم کانێ ئەڤە چیە و سەید عەزیز ژبەر چ و ژ بەر کێ ڕەڤیە! بەری ئەو ئاڤەکێ یان چایەکێ بۆ من بینن، ئێکسەر من پسیار ژ سەید عەزیزی کر و گۆتێ: مختار تۆ نابێژیە من ئەڤە چیە و چ بسەرێ تە هاتیە؟ وی بەرسڤدا و گۆت: دوهی ئەمنا بەعسیا یا باتیفێ ئەم مختارێن گەلەك گوندان گازیکربووینە باتیفێ بۆ کۆمبوونەکێ. تۆ دزانی ئەم ژی نەچارین دڤێت هەر بچین. ئەز ژی چووم و پشتی ژ کۆمبوونێ خلاس بوویم، ئەز کەفتمە ڕێ بەرەڤ ڕێکا بێگۆڤا و کانیماسێ. ئەز هەر هاتم چ تۆمبێل نەهاتن کو بشێم لگەل سواربیم. دوو سێکەك کەتنە ڕێکا من بەلێ هەمی دتژی بوون و جه نەبوو من سواربکەن. ئەز ژی جادە و جادە هاتم هەتا گەهشتیمە گوندێ گرێ بیێ ل ڕۆژئاڤایێ بێگۆڤا. ئیدی ڕۆژ ژی بەرەڤ ئێڤارەکا درەنگ ڤە چوو. ل ڕەخێ گوندی دبینم کو ڤەرتەمێرەکێ دارا بۆ سۆپێ دبڕیت. من سلاڤکرێ و من دڤیا دەرباز ببم، لێ وی گازی من کر و گۆت: برا ئەڤە دێ کیڤە چی؟ من ژی گۆتێ: دێ دەربازی ڕەخێ دی بم و چمە گوندێ خانکێ، ئەز خەلکێ وێرێ مە. ئینا وی گۆتە من: مامۆ تۆ ژی باش دزانی کو هەمی ڕێك و هەمی گر و چیا ب لەشکەری دداگرتینە، درەنگی ڕۆژێ یە، دێ ل جهەکی لەشکەر تە گرن و تە ئێشینن و تو بۆ ئەڤ شەڤە ژی هەر ناگەهیە خانکێ، ڤێجا وەرە ئەڤ شەڤە نەچە، ل دەف مە بە، واهە مالا منە، ژن و زاڕۆکێن ل مال، هەڕە مال ئەز ژی دێ نوکە هێم. مالا وی یا ل بنێ گرەکی، سەرێ وی گری بنگەهەکێ لەشکەرێ ئیراقێ یێ ل سەر. ئەز چوومە مالا وی و بژوورکەتم، زاڕۆیێن وی ل مال بوون. وان

برێزڤە گۆتە من: فەرموو. ئەز ژی ڕوینشتم و پشتی من نڤێژا ڕۆژئاڤا کری زەلام ژی هاتە مال. وی دار ژی بۆ سۆپێ ئینان. ئەو هاتە دەستێ من و کەیفخوەشی دگەل من کرو ڕوینشت، پاشی وی ژی نڤێژا خوە کر. ژنکێن مالێ شیڤ ئینا، مە شیڤا خوە ژی خوار. پاشی چا ئینا، مە چا ژی ڤەخوار. ئیدی هێدی هێدی سوحبەتێن مە نێزیك هەڤ بوون و مە باوەری ب هەڤدوو ئینا. من ژی هەستکر کو ئەزێ ل مالا خوە. من چاکیتێ خوە ئێخست ب کەلەمی ڤە کر و ب ئارامی پالدا. پشتی مە ناڤێن خوە ژی بۆ هەڤدوو گۆتین و خوە بۆ ئێکودوو دایە نیاسین، ئێدی ئەم کەتینە سوحبەتێ. خودانێ مالێ پسیارا من کر: مامێ سەید عەزیز ئەڤە تۆ ژ کیڤە تێی و خەلکێ کیرێی؟ من ژی گۆتێ: ئەز خەلکێ دەڤەرا بەرواریا مە و مختارێ گوندێ خانکێ مە. ئەزێ ژ کۆمبوونا مختاران تێم، ل باتیفێ، ئەمنا وێرێ ئەم کۆمەکا مختاران گازیکربووینە کۆمبوونەکێ. ئینا وی گۆت: خودێ مامۆ ئەز ژی مختارم، بەلێ خودێ مالا ڤان بەعسیا خرابکەت. مانێ ئەز ژی مختارێ گوندێ ئێکمالا سویلێ بووم، بەلێ پار گوندێن مە هەمی وێرانکرن و ئەم ژی دەربەدەر کرین. من ژی مالێ و زارۆکێن خوە یێن ئیناین و ئەمێن هاتینە ڤی گوندی. ل ڤێرێ ژی نە مە ملکە، نەڕەزە و نەتشتەکە. ب چ ڕەنگا ناهێلن ئەم بچین زەڤی و ڕەزێن خوە ژی بۆ دەبارا زارۆکێن خوە شینکەین. ژ ڤێرێ و وێڤە ژی ئێدی ئەم نزانین کانێ دێ چ دی بسەرێ مە ئینن، ئەمێن کرینە کەنگرپەڕا بەر بارۆڤێ. ئێدی مە هەردووکا خەم و کۆڤانێن خوە بۆ هەڤدوو ڤەگێڕان ومە

پێکڤە بەحسێ وێ زۆلْم و زۆریا بەعسیا کر یا ئەڤە دوو ساڵە بسەرێ خەلکێ کوردستانێ دینن .

من نڤێژا خوە یا عەیشا کر. خودانێ مالێ ژی گۆت: بلا جهێن مە دەینن، تۆیێ وەستایی بخوە بنڤە دێ سپێدێ ژی برێ چی. ئەز ژی دەرکەفتم، من مەسین هەلگرت دا بچمە دەستاڤێ هەتا ژنك جهێن مە چێدکەن. پشتی ئەز خلاس بوویم، ئەز زڤڕیم من قەستا دەرگەهی کر، مەسینێ ددەستێ من دا دێ چمە ژوور. من دەستێ خوە هاڤێتە دەرگەهی دا ڤەکەم، من دیت دەنگەك ژ ژوورڤە هاتە من و زەلامێ خودانێ مالێ یێ دبێژیت: دێ باشە خودی کەریمە بۆ من و عەزوی، دێ ل من و وی بیتە سپێدە، سۆزا خودێ ل سەر روحا من بیت ئەز ئێکێ بسەرێ وی بینم، هندی ئەو هەیە ئەو وێ ژبیرنەکەت! مەسینێ من ما ددەستێ من دا و ئەز ل پشت دەرگەهی وەك دارەکی هشك و ڕەق بووم. وی دەمی مرۆڤ نە دشیا ل دەف ژنا خوە ژی بخرابی بەحسێ بەعسیا بکەت، هند خەلك ل سەرێك کربوونە جاسوس و سیخوڕ. ئێکسەر هاتە بیرا من کو ئەڤ کابرایێ خودانێ مالێ مختارە و پڕانیا مختارا ژی هەڤالێن ئەمنا بەعسیانە. ژ ئێڤاری وەرە ژی من کیسکێ خوە یێ بۆ ڤی داقوتای هندی من بەحسێ زۆلما بەعسیا یاکری. ئەڤە بنگەهێ لەشکەرێ بەعسیا ژی یێ ل هنداڤی مالا وی. ئەو یێ گەفا دکەت و دێ سپێدێ من کەتە ددەستێ لەشکەرێن بەعسیا دا و ل سەر من بیتە شاهد ژی کو منا هاڤێتیە وان. پا بخودێ ئەو ڕۆژا ئەز تێبچم هەما ئاها ئەڤ ڕۆژە بخوەیە. من مەسینێ خوە دانا بەردەرگەهی و ئەز هێدی هێدی پشتوپشت هاتم هەتا چەند

پێنگاڤەکا ژ مالێ دورکەتیم، ئێدی من هێز دا پیا و گۆت یا خودێ تۆ من ژ ڤێ چاما مەزن ڕزگاربکەی، من خوە هاڤێت و ئەز ڕەڤیم هەتا ئەز گەهشتیمە بن شیڤا ڕێوانێ، ل بەر ڕووبارێ خابووری، پچەك ل باشوورێ گوندێ ڕێوانێ. من هزرا خوە کر کو چاکیتێ من ما ل وێ مالێ و ناسناما من و جزدان و پارێن من ژی یێن تێدا، لێ من گۆتە خوە: دێ چ ل ناسنامێ و پارا کەم! روحا من ژ وان هەمی تشتا گەلەك گرنگترە و ئەزێ دبێژمە خوە: یا گرنگ ئەوە من خوە ژ مرنەکا مسۆگەر ڕزگارکر .

ئەز نوکە یێ ل بەر ئاڤا خابووری. هەرچەندە شەڤە ژی، لێ ئەز ل جهەکی گەڕیام کو ئاڤا وێ یا تەنك بیت و بۆڕ بیت، دابشێم لێ دەرباز ببم. من جهەك دیت، من گۆتە خوە: ئەڤە بۆڕە دێ لێ دەربازبم. من گۆرە و پێلاڤێن خوە ئێخستن و من دا ئاڤێ تاکو دەربازبوویم چوویمە ڕەخێ دی. من گۆرە و پێلاڤێن خوە کرنەڤە پییێن خوە و ئەز ڕابووم کەتمەڤە رێ. چەندەکێ ئەز چووم دبینم کو ئەڤە جارەکادی خابوورەکێ دی یێ ل پێشیا من، ئەز ل وی ژی دەرباز بووم. ئەز گەلەکێ بلەز و تەنگاڤ بووم، دونیا ل من هاتبوو ئێك، لەوما من دڤیا زوی دەربازبم بۆ ڕەخێ دەڤەرا بەرواری بالا، چونکی من هزردکر کو نەدوورە مختارێ خودانێ مالێ ڤێگاڤێ لەشکەری بدویڤ من دا بینیت و بگەهنە من. ئەز وێڤەتر چووم من خابوورێ سییێ ژی دیت. ئێدی هەمی ڕێك ل بەر من بەرزە بوون و سەرێ من لێکزڤڕی. من هزرێن خوە کرن و گۆتە خوە: بابۆ ئەز چەند جارا یێ ژ ئالییێ ناڤ بەروارپا دەربازی ئالییێ ناڤ گولیا بوویم، من هەر ئێك خابوورێ دیت،

ئەڤە چ سێ خابوورن، بۆ خاترا خودێ! ئەگەر هۆسا بیت دێ شەڤا من هەمی ب دەربازبوونا ڤان خابووران ڤە چیت و ئەز ڕزگارنابم. پاشی ل وێ شەڤا تاری ئەز ڕاوەستیام و من هزرێن خوە کۆمکرنە سەرێك و بەرێ خوە دا چیاییێن بلند دا کو بزانم کانێ ئەز ل کیڤە مە و ئەڤە هەمی چ ڕووبارن کو ئەز قەت ژێ خلاس نابم! چونکی شەڤ چەندا تاری بیت مرۆڤ چیاییێن بلند هەر دبینیت. من تەماشەکر کو چیاییێ مەتینا یێ ل پشت من و زنارا کێستە ژی یا ل پێشیا من. ئێدی ژنوی من زانی کو ئەز نە ژ ڕۆژاڤا بۆ ڕۆژهەلاتی دچم، بەلکی ئەزێ ژ باشوور بەرەڤ باکووری ڤە دچم. بەرۆڤاژی سەمتا هەڕکینا ئاڤا خابووری. ل وێ دەڤەرێ ژی ژ بەر چیا و گرا، خابوور ل چەند چەپەکا دزڤڕیت، ئەز ژی بۆ سەمتەکا شاش یێ چوویم، لۆما هەر چەندەکێ ئەزێ دچم و چەپەکا خابووری یا دکەڤیتە پێشیا من و ئەزێ لێ دەرباز دبم، بێی کو ئەز بزانم ل شوونا کو ئەز بەرەڤ ئالیێ ڕۆژهەلات ڤە دەرباز ببم و بچم، ئەزێ ژێهەل بەرەڤ سەمتا هاتنا ئاڤێ دچم. ئەڤە دوو جارە ئەز دەرباز دبم و هێشتا ئەزێ ل ئالیێ ڕۆژاڤا (دەڤەرا گولیا). ئێدی هندی ئەز ژ خوە تووڕە بووم، جارا سیێ من ب گۆرە و پێلاڤ ڤە دا ئاڤێ و ئەز دەربازبوومە ڤە ئالیێ ڕۆژهەلاتی. ئێدی من چیاییێ مەتینا و زنارا کێستە بخوە کرنە نیشانە کو چیاییێ مەتینا بکەڤیتە دەستێ منێ ڕاستێ و زنارا کێستە ژی بکەڤیتە دەستێ چەپێ دا کو ئەز سەمتا چوونا خوە شاش نەکەم.

وەرە شەڤەکا سڕ و سەقەما تاری و تلچاڤ، تۆ ژ بەر مرنێ بڕەڤی و پشتی هند بەز و ڕەڤێ، ڤێجا سێ جارا ژی تۆ ل خابووری

دەرباز ببی، کا دێ حالێ تە چ بیت! ب هەر حالێ هەی ئەز دەرباز بووم، لێ ژبەر بۆسەیێن لەشکەرێ ئیراقێ ئەز نەوێرام چ رێکا ژی بگرم، بەلکی چوولبڕ ئەز کەفتمە وان چیا و بەتەنا تاکو گەهەشتیمە گوندێ بازێ. ل ویرێ من پسیارا تە کر و گۆتێ: وە مستەفا مزووری نەدیتە؟. وان گۆتە من: مستەفا ژ مێژە هێرڤە نەهاتیە. پاشی من ل وێرێ ژی خوە گیرۆ نەکر و ئەز هاتمە مال ل گوندێ خانکێ. ڤێجا ئاها ئەڤە تۆ ژی د ئەڤ شەڤە دا گەهشتیە دەف من، وەسا دیارە تۆ یێ د هەوارا من هاتی. سوپاس بۆ هاتنا تە و گەلەك بخێر هاتی. هەتا مە سوحبەتێن خوە کرین ئێدی بوو بەرێ سپێدێ، ئەز ژی وێ ڕۆژێ بدزیڤە مامە ل مالا سەید عەزیزی هەتا بوویە شەڤا پاشتر ب شەڤ ئەز ڕابووم من داڤە ڕێ بەرەڤ ڕۆژئاڤا، جارەکا دی بۆ دەڤەرا گولیا ئەز زڤڕیم. ئەز ژ خابووری دەربازبووم و ب شەڤ چوومە گوندێ کانیا تویا. من ژ وێرێ هەڤالەك هنارتە گوندێ گرێ بیێ، دا ساکۆیێ سەید عەزیزی بینیت. ئەو چوو و هات و تشتێن وی ئینان. وی هەڤالی گۆتە من: وێ مالێ گەلەك شەرم دکر و مابوونە د خەما مێهڤانی دا. وان نەدزانی کانێ وێ شەڤا سار و تاری مێڤانێ وان ب چ سەری دنیا چوو. پشتی من گۆتیە وان: ئەو یێ ژ وە ترسیای و یێ ڕەڤی، ئێکجار بۆ وان نەخوەش بوو و پتر غەمباربوون.

ڕۆژاپاشتر من تشتێن سەیدی هەلگرتن و ب شەڤ جارەکا دی ل خابووری دەرباز بووم و من تشتێن وی بۆ برنە گوندێ خانکێ. مە گەلەك دبەر سەیدی دا کر و گۆت کو ئەو مالەکا پاك و دلسۆز و کوردپەروەرن و تۆ شاشێ د وان گەهەشتی و پێتڤی نینە تۆ خوە ل

حکومەتێ ڤەچاخ بکەی و خوە نەدە چیای، لێ کەس ژ مە نەشیا سەیدی قایل بکەت. ڤێجا نزانم وی باوەر نەدکر کو ئەو مال زەرەرا وی ناکەن یان ژی تێکەتبوو و نەدڤیا ژ یا خوە بێتە خوار!

ئەو بخوە ناڤەرۆکا مەسەلێ ژی بڤی شێوێ خوارێ بوو: مالا گرێ بیێ یا کو سەید عەزیز لێ بوویە مێڤان، مالا حەجی تێجرێ ئێکمالا سویلێ بوو. حەجی تێجر هندی بێژی کەسەکی جامێر و پاك و وەلاتپارێز بوو. ناڤێ کورێ ویێ مەزن ژی عەزیزە. دیارە عەزیز و هەڤالێن خوە یێن گەنج هەرشەڤ ل جهەکی کۆمدبوون و شەڤبێرکا خوە پێکڤە دکرن. حەجی تێجری ژی ژ بەر وێ ڕەوشا خرابا بەعسیا ئافراندی و ڕۆژانە خەلك دگرتن و دکوشتن و ئەشکەنجە ددان، وی نەدڤیا زاڕۆکێن وی هند ژ مال دەرکەڤن و تێکەلیا خەلکێ دی بکەن دا تووشی چ ئارێشا نەبن. دیارە وێ شەڤێ ژی هەر دیسا عەزیزێ کورێ وی یێ چوویەڤە ناڤ هەڤالێن خوە. ل دەمێ ئامادە بوونا سەید عەزیزی، حەجی تێجری یا ئەدەب کری ڤێ مەسەلێ لگەل خانما خوە گفتوگۆ بکەت. پشتی سەید عەزیز چوویە ژ دەرڤە سەر دەستاڤێ، دەلیڤەیا بۆ وی هەلکەفتی کو پسیارا کورێ خوە بکەت و ڤێ مەسەلێ لگەل خانما خوە گفتوگۆ بکەت. وی ژی پسیارا ژنا خوە یا کری: دیسا کا عەزۆ، ڤێ نیڤ شەڤێ هێشتا نەهاتیە مالێ؟ ژنا وی یا گۆتیێ: یێ چوویەڤە دەڤ هەڤالێن خوە. وی ژی یا گۆتی: ئەڤە چەند جارا من گۆتە ڤان کوڕا، دنیا ئەڤ دنیایە یا هەی، ئێدی باوەریا مرۆڤی ب برایێ مرۆڤی ناهێت، بەس دەرکەڤن و بەس هەتا درەنگی شەڤ بمیننە ب کولاناڤە. ژنا وی ژی یا گۆتیێ: ما تە چ ژیە، بەلا خوە ژێڤەکە، ما چ

خرابیا تە کریە. دڤی دەمی دا سەید عەزیزێ گەهەشتیە بەر دەری و دەنگێ ژنکێ یێ بهیستی کو دبێژیتە زەلامێ خوە: بەلا خوە ژێڤەکە، ما چ خرابیا تە کریە؟ و حەجی تێجر ژی دبێژیتێ: چەوا من چ ژێیە؟ ما ئەڤە دێ بۆ وی مینیت؟ بلا عەزۆ ڕاوەستیت دێ ل من و وی بیتە سپێدە، سۆزا خودێ ل سەر روحا من کەتبیت ئەز سپێدێ ئێکێ بسەرێ وی بینم کو ئەو د هەمی ژیانا خوە دا ژبیرنەکەت .

دەما سەید عەزیز ڤێ گفتوگۆیا ناڤبەرا حەجی تێجری و خانما وی دبهیزیت، ئەو ئێکسەر دبێژیت: ئهم بخودێ ئەڤە ل سەر منە، من ژ ئێڤاری وەرە هندا ب داهۆلا بەعسیا دادای، ئەڤ مختارە ژی دەرکەفت هەڤالێ وان، سپێدێ ئەو دێ من دەتە سێدارەدان. ئەو مەسینێ خوە ددانیت و خوە دهاڤێژیت.

سەید عەزیز پشتی هینگێ دبیتە پێشمەرگەیەکی زیرەك و دلسۆز و جامێر تا کو ل ڕۆژا 2017/6/22 وەغەرا دوماهیێ دکەت.

وێرانکرنا گوندێن دەڤەرا بەرواری باڵا و ڕاگوهاستنا خەلکێ وێ

وەکی ئەم دزانین ڕژێما بەعسا ئیراقێ ل ساڵا 1976 دەستپێکر زنجیرە گوندێن سنووری یێن کوردستانێ، یێن هەڤسنوور لگەل ڕۆژاڤا، ڕۆژهەلات و باکوور، وێرانکرن و خەلکێ وان ژی دەربەدەر کر. ڤێ هەوا هۆڤانە ڕێزە گوندێن سنووری یێن دەڤەرا بەرواری باڵا ژی، ژ بێتکارێ ژ ڕۆژهەلاتی ڤە تا کو کێستە ل ڕۆژاڤای،

ببەرکەفتن و هاتنە وێرانکرن و بێی کو جهەکێ ئاکنجی بوونێ بۆ خەلکێ وان گوندان بێتە دابینکرن یان هاریکاریەکا دارایی بۆ بێتە کرن، ئەو هاتنە دەربەدەرکرن. دوو سالێ ل سەر هەوا ئێکێ دەربازبوون و ئێدی ڕژێمێ قۆناغا دووێ یا وێرانکرنا گوندان دەستپێکر. ڤێجارێ ئێدی هەژمارەکا مەزنترا گوندان وێران و چوولکرن. لێ ڤێ جارێ خەلکێ وان برە کۆمەلگەهێن کو تایبەت بۆ وان هاتبوونە ئاڤاکرن. ئەو بخوە ئەو کۆمەلگەهە پتر وەکی زیندانەکا مەزن بوون ل بن کۆنترۆلا زەلامێن ئەمن و سیخوڕێن ڕژێمێ. ئەڤ کۆمەلگەهێن زۆرەملی د ڤالا بوون ژ سادەترین بنەما و پێدڤیاتییێن ژیانێ. ئەڤ پێنگاڤا ڕژێمێ پشکەك بوو ژ وێ سیاسەتا وان ئەوا دگۆتنێ سیاسەتا ئەردێ سۆتی (سیاسه الارچ المحروقه)، کو ئارمانج ژێ سۆتن و ژناڤبرنا هەمی ژێدەرێن ژیانێ یێن تاکێ کورد بوون. کومکرنا وان ژی د وان کۆمەلگەهێن زۆرەملی دا، ژبۆ هندێ بوو کو بساناهیتر ژلایێ ڕژێمێ ڤە بهێنە کونترۆلکرن و هەمی پەیوەندی و هاریکارییێن وان ژ شۆڕش و پێشمەرگەی بێنەبڕین.

ئەو دەمێ هەوا دووێ یا وێرانکرنا گوندێن دەڤەرا بەرواری بالا ل هاڤینا سالا 1978 دەستپێکری، هینگێ ئەز ل گوندێ سەرەڕۆ بووم. ڕاگوهازتن و وێرانکرنا ڤێجارێ ژی گوندێن مشارا بەرۆژی یا دەڤەرا بەرواری بالا، ئەوێن هەڤسنوور دگەل باکوورێ کوردستانێ ڤە گرت، ژبلی چەند گوندەکێن نزاری ئەوێن دکەڤنە باشوورێ جادا بێگۆڤا-کانیماسێ و قۆنتارا چیایێ مەتینا، ڤێ جارێ پڕانیا گوندێن دەڤەرێ، هەر ژ کارە و تروانش و مایێ و سەرەڕۆ و ئەدنێ هەتا خوە

ل گوندێ چەلکێ ددەت کەتنە بەر ڤێ هەوا وێرانکرنێ. ل ڤێ هەوا دووێ پتر ژ 20 گوندێن دەڤەرا بەرواری بالا هاتنە وێرانکرن. رژێمێ هزر دکر کو ئەگەر گوند و گوندنشین نەمان ئەڤە پێشمەرگە و شۆرش ژی نەمان. بێگۆمان کاریگەریا وێرانکرنا گوندا و ڤەگوهاستنا گوندنشینان ل سەر مە گەلەك یا دژوار بوو، زێدەباری وێ زیانا گەهاندیە ژێرخانا ئابووری یا کوردستانێ ئەوا کاریگەریا وێ هەتا نوکە ژی مای، دیسان تێکدانا تۆبۆگرافیا کوردستانێ، ژناڤبرنا بهزاران شینوارێن دیرۆکی، ژ دێر و مزگەفت و خانییێن دێرین و سوتن و هشککرنا ب دەهان هزار هکتارێن دەخل و دان دارو بارێن فێقی و یێن سرۆشتی، ب تایبەتی سێڤێن ڤێ دەڤەرێ کو ل هەمی رۆژهەلاتا ناڤەراست بناڤودەنگ بوون. راستە ژیانا مە بزەحمەتر لێهات. ئەم ژ هەژمارەکا مەزنا رێکخستنێن خوە ڤەقەتییاین. پەیداکرنا نانی بۆ مە بوو کارەکێ گران و سەخت، لێ د سەر ڤێ چەندێ ژی را ئاگرێ شۆرشێ نەڤەمریا، بەلکو رۆژ بۆ رۆژێ گەشتر لێدهات و ئێدی هەکە گەلەك ژ رێکخستنێن مە نەدشیان خوە بگەهیننە مە، ئەم ب دیڤ وان دا هاتین و ئەم شیاین خوە نێزیکی کۆمەلگەهـ وبازێران بکەین و بیر و باوەرێن شۆرشێ پتر د ناڤ خەلکی دا بەلاڤ بکەین، تۆرێن رێکخستنێن خوە دناڤ جەرگێ دوژمنی و دام دەزگەهێن وی دا بەرفرەهتر لێبکەین، چالاکیێن جۆری ئەنجام بدەین، رۆژ بۆ رۆژێ گەنج و لاوێن کوردستانێ پەیوەندی ب رێزێن شۆرشێ دکر و هێزا پێشمەرگەی گەشە دکر و زێدەتر لێدهات.

مزویری ناخۆن کلکا کویری

هەروەکی پێشیێ ژی مە دیارکری، پشتی ئەز و برایێ خوە خالد و هەڤالێ خوە محەمەد سەلیم بریفکانی گەهەشتینە باکوورێ کوردستانێ، لگەل گرۆپێ هەڤالێن بامەڕنی، ئەم پێکڤە ل گوندێ مارونسێ ل باکوورێ کوردستانێ بنەجی بووین. وی دەمی حەجی قادۆ گراڤی، پشتی کو ئیران وی دگریت و ڕادەستی ئیراقێ دکەت و پاشی ئەو خوە ژ دەستێ ئەمنا ئیراقێ ڕزگاردکەت، ئەو ژی تێتە مارونسێ. حەجی قادۆ بەری شکەستنا شۆڕشێ فەرماندێ بەتالیۆنێ بوو ل هێزا زاخۆ و کەسەکێ بەرنیاس ژی بوو، من و هەڤالێن خوە ژی جار و باران، ل مارونسێ سەرا وی ددا. حەجی قادۆ ژی هەر دەمێ ئەز دیتبام دا ب تڕانەڤە بێژیتە من: (مزویری ناخۆن کلکا کویری). هەلبەت ئەڤ ئاخفتنە یا بەلاڤە دناڤ خەلکی دا بۆ حەنەك تێتە گۆتن. دیسان ل گۆرەی ڤەگێڕانێن گەلێری ڤێ گۆتنێ سەرهاتیا خوە یا هەی و بۆ سەردەمێ میرنشینا بەهدینان ڤەدگەریت. تێتە گۆتن کو جارەکێ میرێ بەهدینان هەمی سەرۆك هۆزێن بەهدینان بۆ مێڤانداریێ ڤەخواستبوونە کەلها ئامێدیێ، دەمێ ئەو هاتین و ل دیوانا میری ڕوینشتین، خوارن بۆ مێڤانان تێتە پێشکەشکرن، ما بۆچی ئەو سفرا ب بەر شاندێ هۆزا مزووریان دکەڤیت یا تژی گۆشت و هەستیکێن کماخێ و کوریێ نابیت. دەمێ مەزنێ مزووریان وێ سفرێ وەسا دبینیت، پێ خوە ل سفرێ ددەت، وێڤە دهاڤێژیت و دبێژیت: (مزویری ناخۆن کلکا کویری) و ب تۆڕەبوونڤە ڕادبن و دەردکەڤن.

ئەڤە دناڤ خەلکی دا هۆسا تێتە ڤەگێڕان، ڤێجا کا چەند ڕاستە و چەند ژی ئاخفتنەکە خەلکی ل هەڤئینایە، ئەز بدروستی وێ نزانم.

ڤێجا ئەڤ ئاخفتنە کەتبوو سەر زارێ شەهید حەجی قادۆی ژی، هندی وی ئەز دیتبام دا وەبێژیتە من. هەلبەت من ژی ئەو گۆتن ب چ ڤە وەرنەدگرت، چونکی ئەو پتر تڕانە بوو و ژ بۆ کەیفخوەشیێ بوو. لێ هندیکە محەمەد سەلیم بریفکانیێ هەڤالێ من بوو، ئەو بڤێ ئاخفتنێ گەلەك تێکدچوو. من ژی هەمی گاڤا هەول ددا تۆڕەبوونا وی کێم کەم و باوەریێ ژی بۆ وی چێکەم کو ئەڤە گۆتنەکا کەڤنە و بەر ناکەڤیت ئەو شەرمێ ژێ بکەت. لێ مخابن ب چ شێوا ئەز نەشیام باوەریێ بۆ وی چێکەم، کو بەس خوە ل سەر ڤێ ئاخفتنێ دلگران بکەت. پاشی ژی من گۆتە وی: محەمەد سەلیم برا حەجی قادۆ ڤێ گۆتنێ ئاراستەی مە دکەت چونکی بڕاستی ژی ئەم مزووری نە، لێ ئەو ل سەر مە ناگونجیت، چونکی ئەم شۆڕشگێڕین و ئەم هەمی تشتا ژی دخۆین، دیسان ڕژدیا حەجی قادۆی ژی ل سەر ڤێ گۆتنێ یا قەبوولکریە، چونکی یا ئێکێ ئەو ژ مە مەزنترە و یا دووێ ژی وی چ مەرەم بڤێ ئاخفتنێ نینە کو ل دژی مە بێژیت، بەلکی ئاخفتنەکا لێکئینایە و یا کەفتیە سەر زارێ وی و ئەو ب تڕانەڤە دبێژیت نەکو بۆ سڤکاتیێ یان شکاندنا مە دبێژیت.

پشتی هینگێ سەرکردایەتیا هەرێما ئێك و کاك جەوهەر نامق بڕیارێ ددەن کو هندەك بارەگا دناڤ ئاخا باشووری کوردستانێ دا بهێنە ڤەکرن. ل گۆرەی ڤێ بڕیارێ ئەحمەد شانە هرۆری بڕیارێ ددەت کو بارەگایێ خوە ل وارگەهێ بێلمبیرێ ڤەکەت، یا کو دکەڤیتە

ناڤبەرا زنارا کێستە و سنوورێ باکوور. ئەحمەد شانە بەرپرسێ لەشکەری یێ ڤی بارەگایە و شهاب میرانی ژی دبیتە کادرێ سیاسی و ئیدارییێ بارەگای. ل گۆرەی هەمان بڕیارێ شەهید حەجی قادۆ ژی بڕیارێ ددەت کو بارەگاییێ خوە ل وارگەهێ گۆفکی، نێزیکی چار کیلۆمەترا ل ڕۆژئاڤاییێ بارەگاییێ ئەحمەد شانەی ڤەکەت و بڕیار تێتە دان کو محەمەد سەلیم بریفکانی ژی ببیتە کادرێ سیاسی و ئیدارییێ بارەگاییێ شەهید حەجی قادۆی ل گۆفکێ. شهابی و محەمەد سەلیمی هەردووا ژی فەرمانا کارێ خوە یێ نوو وەرگرتن و پێکڤە دەرکەتن دا کو بچن و بگەهنە هەڤالێن خوە، هەر ئێك ل وی بارەگاییێ کو بۆ هاتیە دەستنیشانکرن. دەما ئەو ژ بێرمانێ ژووردا ب چیاییێ کۆماتەی دا تێنە خوارێ دا کو بچن بگەهنە بارەگاییێن خوە، محەمەد سەلیم بریفکانی دبێژیتە شهاب میرانی: تو بەری من هەرە، ئەز دێ بڕێڤە گیرۆبم، چونکی دڤێت ئەز ل ڕووبارێ خابووری دەربازببم وبچمە گوندێ هەدریشێ، من هندەك کاروبارێن ل وێرێ هەین دێ وان سەرراستکەم و ئەز ژی دێ پاشی د دیف تە دا هێم .

شهاب میرانی ژی وی دهێلیت و دچیت. محەمەد سەلیم ژی خوە ل وێرێ ڤەدشێریت، هەتا شهاب دچیت و گەلەك ژێ دویر دکەڤیت. پشتی هینگی محەمەد سەلیم ژی دکەڤیتە سەر هەمان ڕێیێ و هەر ل شۆپا شهابی دچیت هەتا دگەهیتە سنوورێ باکوور-باشوور. ل وێرێ شڤانەکێ خەلکێ گوندێ بێتکارا قوشویریان یا کوردستانا باکوور دبینیت کو ئەڤە مرۆڤەکە کو هەرێ ل سەر ملێ خوە یێ چەپێ و ڕاستێ دزڤریت و ئەوێ هندەك کاغەزان ژ بەریکا خوە دئینیتە دەر و

دکەتە د بن ئاخێ ڤە. دەمێ شڤانی ئەڤ بزاڤێن وییێن نە نۆرمال دیتین ئەو کەفتە گۆمانێ ل سەر ڤی ڕێڤنگێ نەنیاس، ژ بەر هندێ وی دووربینا خوە ئینادەرێ و دا بەرچاڤێن خوە و پتر فۆکۆسا خوە ئێخستە سەر ڤی مرۆڤی کانێ ئەڤە چ کەسە و چ دکەت. وی دەمی خەلکێ وێ دەڤەرێ ژی هەمی بۆ شۆڕشێ گوهـ و چاڤ بوون و ڕادەیا هشیاری و دلسۆزیا وان ناهێتە وەسفکرن .

پشتی کو شڤانی ب دووربینێ تەماشەکرییێ و باشتر لڤینێن ڤی کەسی دیتین ئێدی گۆمانا وی بوو ڕاستی ل دەف وی و وی زانی کو ئەڤ کەسە مژیلی کارەکێ نەدروستە. لۆما شڤانی پەزێ خوە هێلا و دەستێ خوە ل تڤەنگا خوەدا و ڕاست بەرێ خوە دا ڤی ڕێڤنگی. ئەو گەلەك بهشیاری چوو، هەتا گەهەشتیە پشت وی، دا کو ژ دەستێن وی قورتال نەبیت. شڤانی ڕاست بەرێ تڤەنگا خوە داییێ و فیشەك برەبەر و گازیکرێ: خوە نەلیڤنە تۆی گرتی! محەمەد سەلیم ژی لێ دزڤڕیت و د بێژیتێ: تە خێرە، تۆ دین بوویە؟ شڤان لێ ڤەدگێڕیت و دبێژیتێ: ئەز ژی کوردم و دزانم کا تە چ لبەرە، ئێك بزاڤا نەڕاست ژ تە چێببیت دێ تە کوژم، تو یێ گرتیی و بپێش من بکەڤە. چ چارە د دەستێ محەمەد سەلیم دا نامینن ژ بلی جیبجیکرنا فەرمانا شڤانی. ئەو نەچار دبیت وەکی دیلا ب بەری شڤانی بکەڤیت. شڤان ژی پەزێ خوە ل چوولی دهێلیت و وی دبەت و دچنە گوندی. شڤان ل گوندی وی ڕادەستی برایێ خوە دکەت و دبێژیتێ: بلا ل دەف تە بیت بەلێ هشیاربە نەڕەڤیت هەتا ئەز دزڤرم.

ئەبو عنتەر ژی وێ ڕۆژێ ل گوندی بوو، شڤان دچیتە دەف وی و دبێژیتێ: من کوردەکێ ئیراقێ یێ گرتی، وی ل بەر بوو خیانەتێ بکەت و خوە ڕادەستی ڕژێما ئیراقێ بکەت. ئەبو عنتەر ژی دبێژیتێ: کابینە دەف من دا بزانم کانێ چ کەسە. پشتی شڤان محەمەد سەلیمی دئینیتە دەف ئەبو عنتەری و ئەو دبینیت کو ئەڤە کادرێ وان محەمەد سەلیمە. پشتی پسیار و ڤەکۆلینێ، ئەبو عنتەر ژی دگەهیتە وی ئەنجامی کو محمەد سەلیم داچیت خوە ڕادەستی ڕژێما ئیراقێ کەت. ستوینەك ل بەر خانی بوو، ئەبو عنتەر دبێژیتە شڤانی: وی بوێ ستوینێ ڤە گرێدە. لێ شڤان دبێژیتە ئەبو عنتەری: ئەز باوەرناکەم ئەڤ مرۆڤە هۆسا بێ ئەگەر بچیت خوە ڕادەستی دوژمنی بکەت. دڤێت ڤی کەسی ئاریشەیەك هەبیت. ژبەر هندێ ئەز حەز دکەم تۆ پسیار ژێ بکەی کانێ بۆچی ئەو دا ڤی کاری کەت. پاشی ئەگەر یێ ژ هەژی گرێدانێ بوو ئەز دێ وی بستوینێ ڤە ئیشکدەم .

ئەبو عنتەر ژی ژێ دپرسیت ودبێژیتێ: محەمەد سەلیم! هەی مال کامباخ، تە خێرە، تۆ دین بوویە، هار بوویە، بۆچی داچی خوە ڕادەستی ڕژێمێ کەی؟! ئەو ژی بەرسڤددەت و دبێژیتێ: تۆ دزانی ئەڤە چەند سالە بەردەوام حەجی قادۆ ترانا ب مە دکەت و چەند مە دبینیت دبێژتە مە: (مزویری ناخۆن کلکا کویری). ڤێجا ئەز دزانم ئەز بچمە دەف وی دێ هەرۆژ وە بێژیتە من و ئەز ژی ڤێ ئێکێ قەبوولناکەم. ئەز نەشیام ژی فەرمانا جەوهەری بشکێنم و بێژمێ ئەز ناچمە بارەگایێ حەجی قادۆی. ڤێجا هەروەکی ئەز کەفتیمە ناڤبەرا نال و بزمارا. هندی ئەز هاتمێ من چ چارە بخۆ

نەدیتن ژبلی هندێ کو ئەز بچم خوە ڕادەستی ڕژێمێ بکەم. ئەبو عنتەر ژی دبێژیتێ: مال دۆشاڤ ما تشتەکی هۆسا بچویك هندێ دئینیت کو مرۆڤ شۆڕشا خوە و هەڤالێن خوە و مللەتێ خوە بهێلیت وبچیت خوە ڕادەستی ڕژێمەکا هۆسا هۆڤ و کوردکوژ بکەت؟ پاشی ئەبو عنتەر لێدبووریت و بڕیارا ڤەگوهاستنا وی بۆ دەف حەجی ڤادۆی دهەلوەشینیت و بڕیارێ ددەت کو ئەو وەکو کادرەکێ لەشکەری یێ گەڕۆك بچیتە لگەل مەفرەزەیەکا دیا گەڕۆك.

شەڕێ هەکاری

ئاستەنگێن ل هەمبەر شۆڕشێ نە بتنێ هێزا دوژمنی و سیاسەتا ئەردێ سۆتی بوو ئەوا ل کوردستانێ بکاردئینا، بەلکو مخابن مەزنترین ئاستەنگ ئەو خەنجەرا ژەهرکری یا برایێ مە یێ کورد بوو، ئەوا دڤیا ب ناڤێ شۆڕشێ ل پشتا مە بدەت. هەلبەت ل دەستپێکا ڤێ پەرتووکێ ژی مە ئاماژە ب هندەك ئاستەنگ و ڕێگرییێن هێزێن ئێکەتی نیشتمانی کوردستان بەرامبەر هێزێن مە ل دەڤەرێ کریە و ڕەتکرنا وان بۆ هەر جورەکێ هەڤکاری و هەماهەنگیێ دگەل پارتی و هەمی هەولێن وان ژبۆ ژناڤبرنا پارتی و هێزێن وێ و دەستدانانا سەر دەڤەرێ بڕێکا چەکی و هێزێ.

هەرچەندە هەر ل دەستپێکا شۆڕشا گولانێ، لێکتێگەهەشتنەك ل سوریێ دناڤ بەرا سەرکردایەتیا مە و یا وان دا هاتە ئیمزاکرن، لێ دەستدرێژیێن وان بۆ سەر هێزێن مە د بەردەوم بوون، و ب ڕەفتارێن وان دیار بوو کو وان باوەری ب هەڤکاری و پێکڤە

کارکرنێ نینە و هەمی گاڤا چاڤێ وان ل هندێ بوو پارتی ژناڤببەن و ئەو بتنێ دەسەلاتێ ل کوردستانێ بکەن. تا کو گەهەشتیە وێ ڕادەیێ کو ل سالا 1978 پشتی وان ب گۆتنا خوە هێزێن پێشمەرگێ پارتی ل دەڤەرا سلێمانی و کەرکوك و هەولێرێ پاقژکرین و نەهێلاین، ئێدی وان د کۆمبوونەکا سەرکردایەتیا خوە دا ل نۆکان ب سەرۆکاتیا جەلال تالەبانی ل ڕۆژا 21/ئادارا/1978 بڕیاردا کو پارتی ل دەڤەرا بەهدینان ژی پاقژ بکەن و نەهێلن. هەر ژ بۆ بجهئینانا وێ خەیالا خاڤ، هەمی هێزێن خوە یێن دەڤەرێن سلێمانی، کەرکوك و هەولێرێ کۆمکرن، کو بوونە نێزیکی 800 چەکداران و ب سێ گرۆپێن جودا و سەرپەرشتیا عەلی عەسکەری، حسێن بابەشێخ و د.خالد سەعید، بەرێ ڤێ هێزێ دا دەڤەرا بەهدینان و هەکاریێ .

وان دناڤ خەلکی دا دگۆت ئەمێت هاتین دێ چینە سنوورێ سوریێ چەکی ئینین! هندەك جارا ژی هینگێ و تا نوکە ژی ئەو د ئەدەبیاتێن خوە دا دبێژن: ئەم دا چین چەکی ئینین و شۆڕشێ ل بەهدینان دەستپێکەین! هەروەکی ئەوا ئەو دوو سالێ بوو ل بەهدینان دژی ڕژێمێ دهاتە کرن نەشۆڕش!

لێ ئەو بخوە ئارمانجا ڕاستی یا هاتنا وان بۆ دەڤەرێ، ئەو بڕیارا نۆکان یا 21 ئادارا 1978 ژ بۆ لێدان و ژ ناڤبرنا پارتی دیموکراتی کوردستان بوو ل دەڤەرێ. چونکی نەبەرئاقلە تە 800 پێشمەرگە هەبن و تۆ سێ پارێزگەهان ژ پێشمەرگەی ڤالا بکەی و هەر 800 پێشمەرگا ڤرێکەیە چەکی!

هەر چەندە دەمێ ڤی شەڕی ڕوودای هینگێ ئەز ل دەڤەرا بەرواری ژێریا بووم، لەوما من پشکداری ژی د ڤی شەڕێ ل سەر هێزێن مە هاتیە سەپاندن دا نەکریە، لێ ئەز دزانم کو ئەو پیلانگێڕیەکا مەزن بوو ل سەر پارتی و شۆڕشا گولانێ. هەرچەندە وی دەمی هەژمارا پێشمەرگێن مە لهەمبەر وێ هێزا مەزنا ئێکەتیێ گەلەك دکێم بوون و ل دەڤەرێ هەمیێ ژی د بەڵاڤبوون. چونکی بارا پترا مەفرەزێن مە ل خوارێ بوون، ل ناڤ باشوورێ کوردستانێ و ئەو هێزا مەزنا ئێکەتیێ ژ پشتێڤە و ژ ناڤ ئاخا باکوورێ کوردستانێ ڤە هێرش کرە سەر هێزێن مە، لێ ب هاریکاریا خەلکێ گوندێن سنووری یێن باکوورێ کوردستانێ ئەوێن ڕۆلێ سەرەکی د زیندیکرن و ڤەژاندنا شۆڕشێ دا دیتی، پێشمەرگە شیا ڤێ پیلانێ ژ ناڤ ببەت و گەلەك مخابن دەرئەنجامێ خیانەت، کورتبینی، غرۆر، ڕك و کینا سەرکردایەتیا ئێکەتیێ گەلەك خەلکێ خاپاندی و بێگونەهـ هاتن کوشتن و هەژمارەکا مەزنا وان ژی هاتنە سنووری و خوە ڕادەستی لەشکەرێ ئیراقێ کرن. کەواتە ژ وێ هێزا 800 کەسی، هند هاتنە کوشتن، هند هاتنە دیلکرن و نێزیکی 200 کەسان ژی خوە رادەستی لەشکەرێ ئیراقێ کرن و تنێ 7 کەس لگەل حەمەی حاجی مەحمود شیان خوە ڕزگاربکەن و بگەهنە قەندیلی دەف جەلال تالەبانی و نەوشیێروانی مستەفای.

شەڕێ بێلمبیرێ 1977/5/25

بێلمبیرێ زۆزان و دەڤەرەکا چیای یا سارە، جهەکێ نیڤ ڕواله و داربار لێ کێمە. کێلا سپی دکەڤیتە ڕۆژهەلاتێ وێ و سنوورێ باکوور ژی ب دووریا 5-7کلم دکەڤیتە باکوورێ وێ. زەندۆرە، گۆفکێ و هۆڕکی دکەڤنە ڕۆژاڤایێ وێ و زنارا کێستە ژی دکەڤیتە باشوورێ وێ.

بێلمبیرێ دکەڤیتە سەر ڕیەکا پەیادە یا سەرەکە د ناڤبەرا باشوور و باکوورێ کوردستانێ دا. ئەڤ جهە بخوە وارگەهـ و زۆمەکا هاڤینایە و دکەڤیتە بەر پاڵا چیایەکی و دبیتە بەڕۆژ و بەرێ وێ دکەڤیتە پشتا زنارا کێستەهـ. ل ڤی بەڕۆژی دوو سێ کانیێن ئاڤێ یێن هەین. کانیا هەری مەزن بەرێ ل هاڤینان مالا ددانا نێزیکی وێ. ل دۆرێن وێ کانیێ وەکی بیشەکی و داروبارێن ئاڤی یێن هەین. دبن دا شکەفتەکا ڕۆخەی یا هەی. لەوما جارنا ل شوونا بێلمبیرێ خەلکێ دەڤەرێ دبێژنێ ڕۆخکی ژی. سالێن 1970 هەتا 1975 ئەحمەد شانە هرۆری ئەو دەڤەر کربوو سێڤ، سێڤێن وێرێ گەلەك دباش و بەرگر بوون. وی برکەکا ئاڤێ ژی بۆ ئاڤدانا سێڤێن خوە ل وێرێ چێکربوو، تا نوها ژی دبێژنێ برکا ئەحمەد شانەی. دبن بێلمبیرێ دا دۆلەکا کوورە دبێژنێ شیڤ کویرێ، ئەو زۆما بهارا یا کێستەیانە. ل هنداڤ بێلمبیرێ ژی ل سەرێ چیای زۆمەکا دیە دبێژنێ هرچینکی .

وی دەمی هێشتا هندەك کاڤلێن گۆڤ و خانیان ل بێلمبیرێ مابوون کو د دەمێ خۆ دا ئەحمەد شانەی ئاڤاکربوون.

پشتی شۆڕشێ خوە ل سەر پێن خوە گرتی و پێشمەرگە پچەك پەیدا بووی، ئێدی ل ڕۆژا 1976/11/20 بڕیارهاتەدان کو

ئەحمەد شانە يێ كو ئێك ژ فەرماندێن دیارێن شۆڕشا گولان و ئەیلولێ بوو، بارەگایەكی ڤەكەت ژ بۆ هێزا خوە یا پێشمەرگەی و بڕیار ژی كەفتە سەر بێلمبیرێ بۆ جهێ بارەگای، ژبەركو ئەڤ جهە یێ نێزیكی سنووری بوو و دكەتە سەر ڕیا گوندێن هەردوو پارچێن كوردستانێ ئەوێن نیزیك. ئەڤ بارەگایێ بێلمبیرێ دهێتە هەژمارتن وەكو ئێكەمین بارەگایێ خۆجهێ شۆڕشا گولانێ، چونكی بارەگاییێن مە یێن بەری هینگێ، چ ل مارونسێ و چ ژی دویلێ و بێرمانێ ل مالێن خەلكێ مە یێ باكوور بوون. دیسان بەری ڤی بارەگای دوو بارەگاییێن دەمكی ژی ل بەر خابووری هاتبوونە دانان، ل پێشییێ بارەگایەك ل سیلاڤكا ڕەبەنا هاتبوو دانان.

هەرچەندە دەمێ ڤی شەڕی ڕوودای ئەز ل وێرێ نەبووم و ئەز ل دەڤەرا مانگێشكێ خەریكی كارێ ڕێكخستنێ بووم، لێ ژبەر كو د وی دەمیدا ئەڤە شەڕەكێ گەلەك مەزن بوو و دربەكێ مەزن ژی ب شۆڕشێ كەفت و دڤی شەڕی دا 14 پێشمەرگە شەهیدبوون، كو دوو ژ وان فەرماندێن بناڤودەنگ شەهید زۆراب و شەهید حەجی قادۆ بوون. هەروەسا بەرپرسێ بارەگای ئەحمەد شانە ژی پشتی شەرەكی قارەمانانە بگرانی بریندار بوو و چاڤەكی خوە ژی ژ دەستدا .

ڤەكرنا ڤی بارەگای ل وێ دەڤەرێ هێزەكا مەعنەوی بوو ژ بۆ شۆڕشێ. لەوما د هەمان دەم دا ڕژێمێ ژی دویڤچوونا ڤی بابەتی دكر و برێكا كەنالێن خوە یێن سیخوڕیێ پێزانین ل سەر ڤی بارەگای پەیداكربوون، كو ئەحمەد شانە یێ هاتی و بارەگایێ خوە یێ ل

بێلمبیرێ ڤەکری. لەوما ڕژێمێ بەرهەڤیێن خوە ژ بۆ لێدانا ڤی بارەگای کرن.

ڕۆژا 1977/5/25 د دەمەکی دا کو پێشمەرگە دخافل بوون. شەهید زۆراب ژ گەڕەکا پڕی دژوار و وەستیان ل دەڤەرا دهۆکێ هاتبوو، ل وێرێ بوو. وی و چەند پێشمەرگەیەکا ل سەر ئاڤا وێ نهالا خوارێ باڵاڤا خوە دکر. چەند مێڤانەکێن خەلکێ باکوورێ کوردستانێ ژی، کو هاتبوونە باشوور کاروانی، وان ژی ل وێرێ بێنا خوە ڤەددا. ژ نشکەکێڤە پێشمەرگە ل دەنگێ هەلیکۆپتەران ئاگەهداربوون. وان دیت کو 9 هەلیکۆپتەر ب ئێك جار ژ ئالیێ زنارا کێستەڤە سەرکەفتن و هاتنە هنداڤی وان. هندا ژ وان هەلیکۆپتەران لەشکەر بەردانە دۆرێن بارەگای و هندا ژی ژ ئاسمانان پێشمەرگە دانە بەر شێلکێن بۆمبە و ڕەشاشان. ئەوێن لەشکەر بەرددان دزڤڕینەڤە دیسان لەشکەر ژ لیوا بێگۆڤا باردکر دئینا بەرددا دۆرێن بارەگای. ئێدی ژ ئەرد و ئاسمانان ئاگر و ئاسن دباری سەر سەرێ پێشمەرگا، لێ وان ژی شەڕێ مان و نەمانێ دکر و هەمیا بڕیارا خوەدا کو هەتا دوماهی فیشەك دەستا نەداهێلن. دوی دەمی دا کو دوژمنی پێشمەرگە ژ ئەرد و ئاسمانان دۆرپێچ کریە و پلانەکا وەسا دانایە کو چ پێشمەرگە خلاس نەبن، هێزەکا پێشمەرگەی ب سەرپەرشتیا شەهید حەجی قادۆ و محەمەد خالد بۆسەلی و محو گەودا ژ ئالیێ ڕۆژئاڤا ژ گۆفکێ ڤە خوە کێشا ئالیێ هرچینکی ل هنداڤی بێلمبیرێ و وان ل وێرێ دوژمن ل ئەرد و ئاسمانان دا بەر شێلکێن ئاربیجی و ڕەشاش برنۆیێ و دۆرپێجا دوژمنی شکاند و گازی هەڤالێن خوە کرن کو بەرێ خوە بدەنە دەف وان د

وێرێ ڕا دەرباز ببن. هۆسا ئەو شیان پێشمەرگێن ماین ژ مرنەکا مسۆگەر ڕزگاربکەن.

د سەر هندێ ڕا کو هێز و چەکێ پێشمەرگەی بەرامبەر یێ دوژمنی گەلەکێ کێم و سادە بوو، لێ دیسان ئەو شیان زیانێن مەزن بگەهیننە دوژمنی، کو پتر ژ 45 سەرباز و ئەفسەران ژێ هاتنە کوشتن. بەلێ مخابن دڤی شەڕی دا و ژ ئەنجامێ خەمساریێ 14 کەس شەهید بوون، کو 10 ژ وان پێشمەرگە بوون 2 ژ وان نویهاتی بوون. 4 کەس ژی هاوڵاتیێن باکوورێ کوردستانێ بوون. دوژمنی تەرمێن 4 شەهیدان لگەل خۆ برن. دیسان دڤی شەڕی دا 9 پێشمەرگە ژی بریندار بوون.

هندەك ژ وان پێشمەرگێن د وی شەڕی دا ڕۆلەکێ قارەمانانە گێڕای، (ئەحمەد شانە، زۆران (زۆراب)) ئەوێ د ڕۆژا ئێکێ دا شەهید بووی، عەلی ئیبراهیم هرۆری، حەجی قادر گراڤی ئەوێ ڕۆژا پاشتر شەهید بووی، محەمەد خالد بۆسەلی، ملازم محەمەد، محو گەودا، ئەوێ ئاربیجیەك هاڤێتیە بالەفرەکێ و لێدای و ئەڤ چەندە بوویە ئەگەرێ بەلاڤکرنا ترس و لەرزێ د ناڤ دوژمنی دا و شیا دۆرپێچا دوژمنی بشکێنیت. بڕاستی ڤێ کریارێ کاریگەریەکا گەلەك نەرێنی ل سەر مۆرالێ پێشمەرگەی چێکر و پشتی ڤی شەڕی ئەو بارەگا ژی ل وێرێ نەما.

ئەحمەد شانە من دگریت و
شەهید عەلی عبیداللە من ڕزگار دکەت

پشتی ل سالا 1977 ئەحمەد شانەی بارەگایەکێ خوە یێ دەمکی ل گەلیێ هرۆرێ ڤەکری گەلەك کەیفا من هات، نەخاسمە ئەو پێشمەرگە و سەرکردەکێ دێرینە و مامێ مەیە، من ب ئەرکێ خوە زانی بچم سەرەکی لێبدەم و ب خێرهاتنا وی بکەم.

هینگێ جەوهەر نامق بەرپرسێ هەرێما ئێکە. شەهید عەلی عبیداللە ژی هینگێ مەزنترین بەرپرسێ ڕێکخستنێن نهێنیێن دەڤەرا بەهدینان بوو و هێشتا مالا وی ل گوندی بوو ل مایێ، لێ ئەو جار و باران بدزیڤە دهاتە بێرمانێ دەف جەوهەری و کەریمی. هەر وەکی مە بەری نوکە ئاماژە پێدای وی دگەل ماجد بەگێ چەلی ڕێکخستنەکا تایبەت ل ناڤ بەرواریا هەبوو. هەتا ئامێدیێ، دهۆکێ، مۆسل و بەغدا ژی تۆڕێن وێ دچوون. پەیوەندیا وی ڕاستەوخوە ب رەحمەتیێ ئدریس بارزانی ڤە بوو.

ئەز یێ ل گوندێ چەم سەیدا ل مالا سەید حامدی. هندەك پێشمەرگێن خەلکێ دەڤەرا بەرواری بالا لگەل من هەبوون، تێکنەگەهەشتنەك دناڤبەرا من و وان دا چێببوو و ئەم ژێك تۆڕە ببووین. ئەز بتنێ مزووری بووم و یێن دی هەمی بەرواری بوون. ژ بۆ خودێ سەید حامد ب هەمی کەس و کارێن خوە ڤە جامێر و کوردپەروەربوون. ئەم یێ ل مالا وی، من هند دیت شەش پێشمەرگێن خەلکێ گوندێ هرۆرێ هاتنە ژوور. هەر ئەو پێشمەرگە بوون ئەوێن دلانی دناڤبەرا من و واندا چێبووی. وان ژی خوە ژ من دابوو پاش و

ئەز بتنێ هێلابووم. سەید حامدی خوارن دانا بەر مە و گۆت: کەرەمکەن وەرن خوارنێ بخۆن. وان گۆت: مە یا خواری. چا ئینا، چا ژی نەڤەخوار. پشتی هینگێ من دیت کو دوو پێشمەرگێن دی ژی هەر د هرۆری بوون، ئەو ژی بژوور کەتن. پاشی سێ بۆ چارێن دی ژی هاتن. پشتی هینگێ سەید یاسینێ چەمسەیدی ژی هاتە ژوور و گۆتە من: پسمام من پیچەکا شۆلی یا ب تە هەی. ئەم دەرکەتینە دەرێ، دبینم کو یێن دی ژی د دیڤ مەدا هاتن. وان گۆتە من: ئەحمەد شانەی سلاڤێن ل تە کرین و یی گۆتی بلا بێتە دەف من، ئەم ژی یێن هاتین دیڤ تە ڕا. من ژی گۆتێ: گەلەك باشە، لێ ببەر نەدکەت هوین ڤێ زەحمەتێ بکێشن، هەما وە ئەز ئاگەهدار کربام ئەز بخوە داهێم، و بڕاستی من بخوە ژی ل بەربوو سەرا مام ئەحمەدی بدەم، چونکی ئەحمەد شانە مامێ مەیە، شۆڕشگێڕە، ئێکەم ئامر بەتالیون بوو ل ناڤ بەرواریا و بەتالیونا وی یا ب ناڤودەنگ بوو. وان گۆتە من: وی فەرمانا دایە مە کو ئەم تە ببەینە دەف. هینگێ من زانی کو ئەز یێ گرتیمە، پێشمەرگێن من یێن بەرواری، ژ بلی هندەکێن ئاسهی و لەزگین ڕاڤینی هەمیا ئەز هێلابووم، ئەو مانە دگەل من. من ژی هنارتە دیڤ خالدێ برایێ خوە ڕا، ئەو یێ ل مالا عەبدوللا بناڤی بوو. ئەو و عەبدوللا ژی هاتن و ئەم بڕێکەتین. عەبدوللای گۆت: ما ناڤێ شەڤێ نەدانین؟ لێ دیار بوو پێشمەرگێن هاتین من بگرن پێشوەخت ناڤێ شەڤێ دانابوو و کربوو فەرسەت. هەر چەندە عەبدوللا گەلەکێ تڕانەکەر و سوحبەت خوەشبوو ژی، لێ ئەو مت و بێدەنگ بوو .

ئەم گەهەشتینە گەلیێ هرۆرێ، ئەحمەد شانە ل وێرێ د شکەفتەکێ ڤەبوو، ئەز و عەبدوللا چووینە دەف و ئەم ڕوینشتین، پێشمەرگە ژی نەزان و نە خویندەوارن، یێ ترانا ب ئێك و دوو دکەن و یێن دبێژنە سەفەر ئاسهی کو پێشمەرگێ من بوو کو مستەفا و عەبدوللا هەردوو دگرتینە و دێ وان کوژین. سالح بناڤی ژی دگەل مە بوو. پێشمەرگێن من گەلەك تۆڕە بوون و هاتن گۆتنە من کو پێشمەرگە یێن دبێژن تۆ یێ گرتی و دێ تە کوژن. من ژی گۆتێ: مانێ ئەز بخوە یێ ب پێن خوە هاتیم دا من بگرن و بکوژن، ئەز ژی وەکی وان پێشمەرگە مە و خوە نەترسینن، باوەر بکەن چ نینە. لەزگین ڕاڤینی بەڵا خودێ بوو، هەمی ژێ د ترسیان. ئەو هات گۆتە من: رحا من ل سەر رحا تەیە. من گۆتێ: ما تۆ نابینی ملێ من یێ ب ملێ ئەحمەد شانەی ڤە و ئەم یێ دامانێ دگەلێك دکەین؟ بڕاستی ژی ئەحمەد شانە دامچیەکێ بحێل بوو، ڕەحمەتیێ مەلا رەمەزان بهەشتی ژی یێ بڕەخ من ڤە ڕوینشتیە. ل دوماهیێ دادگەها من دەستپێکر، لێ نیکلێ وان پتر یێ د سەرێ عەبدوللای ڕا، چونکی یێ بەرواریە و یێ د گەل من. یا ڕاست من ژی گەلەك بەڕەڤانی ژێکر و من گۆتە وان: ما دگەل کێ یە! ما ئەز ژی نە پێشمەرگەمە! ما پێشمەرگە هەمی نە برایێن ئێکن!

ئەم ماینە د وێ گەنگەشێ دا، لێ ڕاپۆڕتەکا ل سەر من هاتیە نڤێسین، ئەزێ کریمە مارکسی و لینینی، نە دگەل بەرواریا مە و نە بەرواری مە، کۆمەکا تاوانان یێن پالداینە من، دڤێت ئەز ب خوە ژی وێ ڕاپۆڕتێ بخوینم.

وان ئەڤ ڕاپۆرتە بۆ سەرکردایەتیێ یا نڤێسی، و یا تیدا گۆتی کو ئەڤ کەسێ هە نە پارتیە بەلکو لینینی و مارکسی یە. د وێ گەنگەشێ ڕا ژی نیکلێ وان هەر یێ د سەرێ عەبدوللای ڕا، کا بۆچی ئەو دگەل منە و ئەز نە یێ بەرواری مە! ئەو ژی یێ دبێژیتە وان: ئەز یێ دگەل مستەفای چونکی هوین نەدڕاست ودرستن، بەلکو هوین مژویلی بازرگانیێ نە دگەل قوشیڕیا و ئەو ل دژی ڤێ چەندێ یە. د گەرمە گەرما ڤێ گەنگەشێ دا من دیت ئێکی نامەیەك دا دەستێ ئەحمەدی کو بابەتێ نامێ ئەز بووم. وی ژی نامە دا دەستێ من دا کو بخوینم. من ژی ڤەکر و خواند، د نامێ دا هاتبوو کوعەلی عبیدالله یێ هاتی و یێ گۆتی چ تشتا نەکەن و چ بڕیارا ل سەر مستەفای نەدەن، هەتا ئەز دگەهمە دەف وە. پاشی مە دیت کو عەلی ژی ژ ڕەخێ باکووری ڤە گەهەشت و ئەم چووینە پێشوازیا وی و مە بخێرهاتنا وی کر .

شەهید عەلی عبیدالله هاتە دناڤ ڤێ کێشێ دا، لێ وی ئێکسەر بەڕەڤانی ژ من کر وئەز بێگونەهـ دەرێخستم و جارەکا دی ئەو پێشمەرگێن کو ژ من ڤەببوون و ل دژی من هاتبوونە پالّدان، وی هەمی جارەکادی دانەڤە لگەل من و گۆتە من: تۆ هەر وەکی بەرێ بەرپرسێ دەڤەرا بەرواری بالایی. پاشی وی گۆتە من: وەرە دا پێکڤە بچینە سەری دەف سەرکردایەتیێ ژی دا مەسەلێ بۆ وان ژی ڕونکەین، لێ من گۆتێ: پێدڤی ناکەت، ئەز دڤێت بزڤڕمەڤە دەڤەرا بەرواری بالّا، هندەك کارێن منێن ماین. ئێدی ئەز و پێشمەرگێن خوە یێن کو ل من وەرگەڕابوون، ئەم گەهەشتینەڤە ئێك و من ئەو لگەل خوە برن و

جارەکادی ئەز زڤڕیمەڤە دەڤەرا بەرواری بالا و مە کارێ خوە بەردەوام کر.

چا و شەکرێن چایخانا خانۆی زڤڕینەڤە جهێ خۆ

پشتی شکەستنا شۆڕشێ دوژمنی ب مەبەستا چێکرنا ئالۆزی و دووبەرکییێ د ناڤبەرا کرستیان و مسلمانێن کورد دا و ژبۆ کو بشێت پێگەهێ خوە قایم بکەت و نهێنییێن دەڤەرێ بزانیت و بساناهیتر ل سەر وان زالێ ببیت، ئەو کرێگرتییێن خوە پاڵددەت کو زیانێ بگەهیننە کرستیانێن کوردستانێ. د ئەنجامێ ڤێ سیاسەتا قرێژ دا هندەك کرستیانێن دەڤەرێ ژ لایێ هندەك کەسێن نەدیار ڤە دهێنە شەهیدکرن، هەروەسا هندەك ڕوودانێن دزییێ ژی د مالێن کرستیانان دا چێدبن. ژ بۆ پووچکرن و نەهێلانا ڤێ سیاسەتا کرێتا دوژمنی، سەرکردایەتیا شۆڕشێ دیڤچوونەکا جدی ژ بۆ ڤێ ئارێشێ دکەت و دخوازیت ڤان کارێن خراب ل دژی خەلکێ مە یێ کرستیان بنبڕبکەت.

ل شەڤا 1977/10/13 من پۆستەیەك دا هندەك هەڤالان و ئەو ڕاسپارتن کو وی پۆستەی بگەهیننە دەستێ هەڤالێن مە یێن ڕێکخستنێن ناڤخوەیی یێن نهێنی ل گوندێ بێقۆلکێ ل دەڤەرا بەرواری بالا، کو دکەڤیتە نێزیکی فەوجا سۆتکی یا سوپایێ ئیراقێ. ئێك ژ وان کەسێن جهێ باوەرییێ یێن کو مە ڤرێکری هەر خەلکێ وی گوندی بخوەیە، من ئەو بۆ شەهرەزایی د گەل یێن دی هنارت.

سپێدەیا ڕۆژا پاشتر ئەو ڤەدگەڕنەڤە دەف مە، لێ من زانی کو وێ شەڤێ وان پەنجەرەیەکا چایخانا خانۆیێ کرستیان ل سەر جادا بێگۆڤا-کانیماسێ ل گوندێ بێقولکێ یا شکاندی و هندەك چا و شەکرا ژ چایخانێ ئینایەدەر. ئەو کەسێن مە ڤرێکرینە گوندی مرۆڤێن بەرپرسێ لەشکەریێ گرۆپێ مەنە، لەوما من گازیکرە وی و گۆتێ: ب چ ئاوایی بیت دڤێت ئەو چا و شەکرە بزڤرنەڤە جهێ خوە. وی ژی زانی کو پێشمەرگا شەکر و چاییێن ئینایین، چونکی نیشانێن شەرمێ ل سەر ڕوییێن وان دیاربوون .

بەری ڕۆژئاڤا من گرۆپێ مە ئاگەهدارکر کو پێشمەرگە هەمی کۆمببن، دا ل سەر هندەك بابەتێن لەشکەری و بابەتێ چایا دزی و وێ ناما (ئەبۆ عنتەر) بۆ مە هنارتی گفتۆگۆیێ بکەین. د کۆمبوونێ دا ئەم هاتینە سەر بابەتێ چا و شەکرا چایخانا خانۆی و مە گۆتە وان کو نابیت ب هیچ ڕەنگەکی ئەڤ نهێنیە بهێتە دەهریکرن یان بەحس ژی لێ بهێتە کرن، چونکی هندەك هەڤالێن مە بێدەستی ییێن کەتینە شاشیەکێ و دڤێت ئەو شەکر و چا بزڤرنەڤە جهێ خوە. پشتی ئەز بۆ وان گەلەك ب درێژی ل سەر ڤێ مەسەلێ ئاخفتیم و من هەر ڕژدی کری و گۆتی: دڤێت ئەڤ شەکرە بزڤرپتەڤە جهێ خوە. کەسەکی مویەك ژی ژ خوە شاش نەکر و کەسێ ئامادەیی یا خوە دیارنەکر کو ڤێ شەکرێ بزڤرپنیتەڤە جهێ وێ.

خانۆی ژی سپێدێ لەشکەرێ ئیراقێ ئاگەهدارکربوو کو بشەڤ هندەکێن کەتینە چایخانا وی و پەنجەرا ویا شکاندی و هندەك چا و شەکرا وی ژی یا بری. دیسان ئەڤ روودانە دناڤ خەلکی ژی دا بەلاڤ

بوو. لەوما من دیسان ڕژدی ل سەر زڤڕاندنا چا و شەکرێ کر و گۆتە وان: دڤێت ئەڤ چایە ڤەگەریتەڤە جهێ خوە، ئەگەر خوە هندەك ژ هەڤالێن مە ژی د ڤێ ڕێ دا شەهید ژی ببن، چونکی دەمێ خەلك و لەشکەرێ ئیراقێ ژی دزانیت کو پێشمەرگەی ئەو چایا کو هاتیە دزین یا گرتی و زڤڕاندیەڤە، ئەڤ چەندە دێ بیتە ئەگەرێ زێدەبوونا ناڤودەنگێ پێشمەرگەی و دێ باوەریا خەلکی ب پێشمەگەی مکوم بیت. ژ خوە ئەگەر کەس ژ وە یێ ئامادە نەبیت وێ شەکرێ بزڤڕیننەڤە، ئەز بخوە دێ وێ دەمە پشتا خوە و بەم دانمە جهێ وێ. پشتی ڤێ ئاخفتنا من، دوو پێشمەرگە ئامادەیی یا خوە دیار دکەن و دبێژن: ئەم دێ شەکرێ زڤڕینین و دانینەڤە جهێ وێ. من ژی گۆتە وان: ڕابن کارێ خوە بکەن و گەلەك ب هشیاری هەڕن و ڤی ئەرکی ب جوانی بجهبینن و بۆ هشارێ ژی وەرنە فلان جهی. پێشمەرگە ژی دکەڤنە ڕێ و دچن دا کو ئەرکێ خوە بجهبینن. مە دڤیا ب ئەنجامدانا ڤێ کریارێ ژ لایەکی ڤە ل سەر دزان سەرکەڤین و ژ لایێ دی ژی ڤە ل سەر دەزگەهێن ڕژێما ئیراقێ.

د هەمان شەڤ دا مەفرەزا مە دچیتە گوندەکێ کرستیانان ل دەڤەرێ. پشتی کو ل سەر مالێن گوندی بەلاڤ دبین و بەری خوارنێ بخۆین، گەلەك ژ خەلکێ گوندی د روویێ پێشمەرگان دا دکەنە هەوار و دبێژنێ: هوین ل ڤێرە چ دکەن؟ کانێ زێرەڤانیا وە بۆ پاراستنا مە؟ چایخانا خانۆی هاتە دزین وە چکر؟

من ژی مختارێ گوندی ئاگەهدار کر کو خەلکێ گوندی بۆ مە کۆمبکەت دا سمینارەکێ پێشکێشێ وان بکەین. وی ژی خەلك کۆمکر و

ئەم بۆ ئاخفتین و مە گۆتە وان: دزێن چایخانا خانۆی چ ڕێ نین و نە ممکنە ئەو ژ دەستێن شۆڕشێ قوڕتال ببن و ئەز وە پشتڕاست دکەم کو ئەم دێ هەر وان گرین. مە پێزانینێن بنەجهـ یێ ل سەر وان دزان پەیداکرین، ئەگەر ئەو شەکر و چایێ نەزڤڕیننەڤە جهێ ژێ بری، ئەو دێ ڕاستی سزایێن گران هێن. پشتی هینگێ هەمان شەڤ ل چەند گوندەکێن دی ژی ئەم ل سەر هەمان بابەتی بۆ خەلکێ وان دئاخڤین و دبێژینە وان: ئەو دز ب چ ڕێکان ژ دەستێن پێشمەرگەی قوڕتال نابن و دێ نەچار بن وێ چایا وان دزی ڤەگەڕیننەڤە جهێ وێ و هوین دێ بینن ژی کا ئاخفتنا مە ڕاستە یان نە. د وێ شەڤێ دا ئەم دچینە چار گوندان و گەفا دکەین و بێژینە خەلکێ: ئەگەر هەتا سپێدێ دز شەکر و چایێن چایخانا خانۆی نەزڤڕینن، ئەم دێ وان دزان بگرانی سزادەین، چونکی چ تشت ژ بەردەستێ شۆڕش و پێشمەرگەی خلاس نابیت و مە پێزانینێن وەرگرتین ژی ل سەر دزان. هوین هەمی باش بزانن دەستێ شۆڕشێ گەلەکێ درێژە و کەس ژ دەستێ دادگەها شۆڕشێ خلاس نابیت .

ئەم بەرێ سپێدێ دچینە هشارێ و هەڤالێن چا و شەکر ژی زڤڕاندین گەهەشتنە مە . پاشی شەڤا دی مە خوە کرە چەند گرۆپێن بچوویك و ئەم ل چەند گوندەکا بەلاڤ بووین مە خەلك ئاگەهدارکر کو پشتی شڤێدی مە گەفکرین، هەر د شەڤێ دا دزا چا و شەکرێن چایخانا خانۆی یێن زڤڕاندینەڤە، لێ دز دناسکرینە ل دەف شۆڕشێ و ئەگەر ئەو دزیەکا دی بکەن ڤێ جارێ دێ هێنە سێدارەدان .

بێی کو خەلکێ دەڤەرێ ڕاستیا ڤێ ڕوودانێ بزانیت، خەلکی ئەڤە وەك موعجیزەیەکا شۆڕشێ و پێشمەرگەی ددیت و هەمی خەلکی وەسا هزر دکر کو دەستێ شۆڕشێ گەلەکێ درێژە و ڕاستە چ تشت ژ دەستێ وان خلاس نابیت.

بەرەڤ دەڤەرا زێبارێ و ئاکرێ ڤە

هەر وەکی بەری نوکە من ئاماژە پێدای، کو ئەز وەختێ شەڕێ هەکاری ڕوودای یێ ل دەڤەرا بەرواری بالاّ بووم، وی دەمی ڕەحمەتییێ محۆ گەودا دگەل 27 پێشمەرگا هاتبوونە دگەل من. محۆ ئامر مەفرەزێ وێ هێزێ بوو. بڕاستی ئەز ب هاتنا محۆی و پێشمەرگێن وی گەلەکێ دلخوەش نەبووم، من پێخوەش ژی نەبوو، نە ئەز دگەل وان بم و نە ژی ئەو دگەل من بن. من بخوە هندەك تێبینی ل سەر وان هەبوون. چونکی هندەك ڕەفتارێن وی دگەل بنەماییێن شورشگێڕی نەدگونجان. هەلبەت ئەز بەرپرسێ وێ دەڤەرێ مە و پێدڤیە ئەو ڕێنمایان ژ من وەربگرن. بحوکمێ بەرپرسیاریا خوە من محۆ گەودا هایدارکر کو ئەز دگەل وێ هێزا دگەل وی دێ بەرەڤ دەڤەرا زێبارێ ڤە چین .

ئەو پێشمەرگێن کو دگەل من دا بوون، من هەڤالێ خوە سلێمان تۆڤی کرە بەرپرسێ وان و من گۆتێ: تۆ دێ دگەل پێشمەرگێن مە دا مینیە ل دەڤەرا بەرواری بالاّ و بەرپرسیاریا پاراستن و بخودانکرنا ڤی پێشمەرگەی د ستویێ تە دا یە هەتا ئەز ژ دەڤەرا زێباریا دزڤرمەڤە. وی ژی ئەو بەرپرسیاری قەبولکر. بڤی ڕەنگی من

سلێمان تۆڤی دگەل پێشمەرگێن خوە هێلا و ئەز و محۆ وهەر 27 پێشمەرگێن وی بۆ دەڤەرا زێباریا ب ڕێکەتین.

شەهیدبوونا حەسەن سەبری کێستەیی

پشتی مە سلێمان تۆڤی و پێشمەرگێن دی هێلاین، ئەم هاتینە دەڤەرا بەرێ گارەی، هینگێ شەهید ئەحمەد کادر(ادریس جەرجیس) نە ژ مێژە بوو پەیوەندی ب شۆڕشێ کری، ئەو یێ ل وێ دەڤەرێ بوو. پشتی من دیتی من ژێ پرسی کانێ: تۆ ل ڤێرێ چ دکەی؟ وی گۆتە من: کو سلۆ خدری هەژمارەکا پێشمەرگێن نویهاتی یێن داینە دگەل من و ئەزێ هنارتیمە ڤێ دەڤەرێ دا ڕیڤەبەریا وان بکەم.

سلۆ خدر هینگێ بەرپرسێ دەڤەرا شێخان و ئاکرێ یە. خەلك ژی ڕۆژ بۆ ڕۆژ یێ پەیوەندیێ ب شۆڕشێ دکەن. پێشمەرگە ژی یێ ل بارەگای زێدە دبن. بخودانکرنا وان ژی ئەرکەکێ گەلەکێ بزەحمەتە، ژبەر نەبوونا پارە و نانی. من ژ ئەحمەد کادری پرسێ کا پێشمەرگێن وی ل کیڤەنە! ئینا وی گۆتە من: هەمی یێ ل ناڤ مالێن خەلکی. من ژی گۆتێ: ئەڤە نە یا دروستە، خەلکێ هەژارە و چێنابیت ئەم خوە ب سەر گوهێن وان دادەین و ببینە بارگرانی بۆ وان، نەخاسمە وەختێ پالەتی و ڕێنجبەریێ یە. ئەو یێن ل ناڤ ڕەز و باغێن خوە کاردکەن، نابیت پێشمەرگە ژی ل ماڵێن وان پاڵدەن. وی گۆتە من: پا چارە چیە؟ من گۆتێ: کا تۆ پێشمەرگێ خوە هەمیێ ل ڤێرە کۆمبکە. وی ژی نەکرە نەمەردی پێشمەرگە هەمی کۆمکرن. پشتی هینگێ من

گۆتیێ: ئەم دێ خوە کەینە دوو گرۆپ، بلا گرۆپەك دگەل تە بمینیت و یێ دی ژی ئەز دێ دگەل خوە بەمە دەڤەرا زێباریا. بڤی ئاوایی مە پێشمەرگە کرە دوو گرۆپ، یێن بچەك و بێچەك من ل سەر هەردوو جووینان پارڤەکرن. دەڤەرا بەرێ گارەی نێزیکی 30 گوندان لێ هەنە. گرۆپا شەهید ئەحمەد کادری من لگەل وی هێلانە ل بەرێ گارەی و گرۆپێ دی ژی من لگەل خوە بر و ئەم بەرەڤ دەڤەرا زێباریا بۆ ئالیێ کافیا برێکەتین. هەردوو دەڤەرێن بەرێ گارەی و زێباریان بسروشتێ خوە یێ چیایی دئاسێ نە و هێزێن ڕژێمێ زوی بزوی ناگەهنێ. مەژی هێدێ هێدی خوە ل گوندێن زێباریان ددا حەواندن و بخودانکرن، و ئەم گوند بەر گوند د چووین. جار و باران مە خوە نێزیکی کۆمەلگەهێن شێلادزێ و دێرەلووکێ ژی دکر، ڕێکخستنێن مە ژی ل وان کۆمەلگەهان هەبوون و بەردەوام ئاگەهی ل سەر بزاڤێن ڕژێمێ بۆ مە دهنارتن.

ئەم د گەڕا خوەدا بەردەوام بووین هەتا ئەم گەهشتینە گوندێ بامشمش، ل دەڤەرا نەهلەی. ل وێرێ سوحبەتا پێشڕەوییێن هێزێن ڕژێمێ بۆ سەر دەڤەرێ یا گەرم بوو. عادل مزووری(حسێن شکەفت هندی) بەرپرسێ وێ دەڤەرێ یە، ئەم ژی دنەشەهرەزانە، ژ بەر هندێ ل وێ دەڤەرێ وی ڕێبەریا مە کر. ڕۆژەکێ عادلی بەرێ مە دا گەلیەکێ کویر و ئاسێ، پاشی ئەم ل گەلی سەرکەتین و مە خوە دا چیای و ئەم چووینە هنداڤی گوندێ دۆستەکان یێ دەڤەرا دینارتە. ل وێرێ مە هند دیت کو شەش فڕۆکەیێن هەلیکۆپتەر یێن ڕژێمێ دیاربوون، سێیان ژ وان ل ژێریا مە دانا و هەر سیێن دی ژی ل ڕەخێ

دی یێ گوندی دانا. ئەم یێ ل هنداڤی وان. پێشوەخت عادل مزووری خەلکێ گوندێ دۆستەکان ئاگەهدار کربوو کو خوارنێ بۆ مە بینن. گوندیان ژی بەرهەڤیا خوارنێ بۆ مە یاکری. پشتی وان هەر شەش فرۆکان دانایە دەوروبەرێن گوندی و سوپایێ ڕژێمێ تژی وان دۆل و نەوالان کری، گەلەك ترس بۆ خەلکی چێبوو. لێ ژنەکا دلشێر ژ ناڤ وی گوندی، وێ ڤیا ب هەر بهایەکی بیت ئەو خەبەرێ هاتنا سوپا و فرۆکێن ڕژێمێ بگەهینیتە مە دا ئەم د ئاگەهدار بین و تووشی چ زیانا نەبین. ئەڤ شێرەژنە وەسا دیارە گەلەکا زیرەك و ب ئاقل بوو و پلانەکا مکوم دانابوو کو خوە بگەهینیتە مە و مە ئاگەهدار بکەت. وێ هندەك پەز ژ گوندی دەرێخست و دا بەرخوە، شڤکەك بدەستێ خوە گرت و پەزێ خوە هاژۆت و بئالیێ مە ڤە هات. ئەم یێ ل چیای و ل هنداڤی ژنکێ و لەشکەرێن ڕژێمێ. مە دیت کو پشتی ژنك نێزیکی هێزێن ڕژێمی بووی، وان بێ پرس بەرێ تڤەنگێن خوە دایێ و ئێکسەر ئەو هنگافت و کەفتتە د ناڤ تەڕاشەکێ ڕا. ئەم یێ ڤی دیمەنێ تراژیدی ب چاڤێن خوە دبینین، لێ مە نەزانی ئەو ژنك بریندارە یان ژی شەهید بوویە، لێ بڕاستی هەلویستێ ڤێ شێرەژنێ هەلویستەکێ مەردانە بوو، پێخەمەت پاراستنا برایێن خوە یێن پێشمەرگە، جانگێ خوە د سەرێ خوە ئالاند و ڕیا مرنێ گرت، مخابن ناڤێ وێ ل بیرا من نینە.

دەمێ ژنك کەتیە د تەڕاشێ ڕا، محۆ گەودای گۆت: پا بخودێ ڤان بابەکوونا ئەو ژنك کوشت، ئەرێ ئەم چ بکەین؟ ئاڕبیجی یا وی یا د دەستی دا و گولله ژی یا ل سەر. من ژی گۆتێ: ما بۆ کەنگیە دێ

ڤێجا لێدە. د ناڤ بەرا مە و لەشکەرێن ڕژێمێ دا بتنێ چەند سەد مێترەکن. وی ژی بەرێ ئاربیجیێ دا کۆما وان و ئەو گوللە ب وان ڤە پەقاند. پشتی هینگێ بۆ حرنگێن دناڤ بەرا مە و وان دا، ئێدی ئەو چیا و نهال و زنار هەمی بوونە چەك و پەقین. شەڕ گەرم بوو و ئەم ژی ژێك بژاڵە بووین. پشتی ڤێ چەندێ ئێدی من محۆ و هەڤالێن وی نەدیتن. ئەز و حەسەن سەبری کێستەیی و سەید نوری چەمسەیدی بتنێ ماین. هێزێن ڕژێمێ یێ بزاڤێ دکەن کو بسەرکەڤن و ل پشت مە بزڤڕن. حەسەنی گۆتە من: ئەرێ تە ئاگەهـ ژێ هەیە کو دوژمن یێ هەولا دورپێچکرنا مە ددەن؟ من ژی گۆتێ: ئەرێ، وەرن دا پچەکا دی سەرکەڤین دا نەهێلین ئەو ل پشت مە بزڤڕن. ئەم پچەکا دی سەرکەفتین. مە سەرێن دوو گوپیتکێن بلند گرتن دا ل سەر دوژمنی زالێ ببین. مە بێنەکێ شەڕکر، لێ ئەم سێ تنێ بووین و چەك و فیشەکێن مە ژی دکێم و سادە بوون و دوژمن ژی هەم ب مرۆڤا و هەم بچەکی سەدقات ژ مە زێدەتر بوو، لەوما هێزێن ڕژێمێ شیان گەلەك نێزیکی مە ببن. لەشکەرێ دوژمنی یێ بهەمی جۆرێن چەکی مە گوللەباران دکەت و بەرەڤ مەڤە ژێهەل یێ پێشڕەوییێ دکەت و ل ئاسمانان ژی هەلیکۆپتەر ببەردەوامی یێ مە گوللەباران دکەن، دا کو مە دەلیڤە نەبیت پێشیا هێرشا لەشکەرێ پەیادە بگرین. ئەم هەرسێ بتنێ نە. فیشەکێن مە گەلەکێن کێم بووین. ئەم ل ڤێ دەڤەرێ و ڤان چیا و نهالان د نەشارەزانە. پشتی لەشکەرێ ڕژێمێ ئەرد و ئاسمان ل مە کرینە ئاگر و هێزا پەیادە نێزیکی مە بووی، ئەم نەچاربووین خوە بەردەینە ئالیێ دیێ چیای. ئەم گەهشتینە جهەکێ گەلەك ئاسێ،

هەمی چەلختێن بەرانە و فرەکەیە. ئەز یێ برینداربوویم، لێ من ئاگەھـ ژ خوە نینە. فرۆکە ب چ شێوا سەرا ژ مەڤەناکەن و بەردەوام یێ ل هنداڤی سەرێ مە و ب هەمی جۆرێن چەکی ل مە ددەن. حەسەن کێستەیی یێ خوە د ناڤ هندەك چەلختێن چیای ڕا هشاردای، لێ فرۆکێ جهێ وی دیت و مۆشەکەك بەردایێ، مۆشەك ل هەردوو پێن وی دا، پیەکێ وی فڕاند و یێ دی ژی ب بستیکەکێ ڤە ما و ئەو د چیای دا هاڤێتە خوارێ. پشتی کەفتیە خوارێ ژنوی وی ئەز دیتم و من ژی باشتر ئەو دیت. وی گازی من کر و گۆتە من: مستەفا ئەز چووم. من ب ئیشارەتا گۆتێ خوە گرێلکە دناڤ تەڕاشەکێ ڕا. وی ژی ب هەر حالێ هەی ب وان برینان ڤە خوە گرێلکرە د ناڤ تەڕاشەکێ ڕا. ئێدی نوکە هێزێن دوژمنی یێن پەیادە ژی یێ ب سەرکەتینە چیای و ئەو دزانن کو ئەم سێ کەس ب تنێ نە. ئەز و سەید نوری هەردوو بەزینە حەسەنی، مە ئەو ڕاکر، بێنەکێ سەید نوری ئەو هلگرت، پاشی من کرە پشتا خوە، وەختێ من کریە پشتا خوە، پشتا من گەلەك ئێشا، هینگێ ژنوی من زانی کو ئەز ژی یێ برینداربوویم. من گۆتە سەید نوری: پشتا من گەلەك یا دئێشیت. پاشی ئەز نەچار بووم ژ بەر ئێشانا پشتا خوە حەسەنی دانم. سەید نوری تەماشەی پشتا من کر و گۆت: خاکێ تە هەمی یێ کون کونە، سەچمە یێ ب پشتا تە کەتین.

ب هەر حالێ هەی من و سەید نوری حەسەن گەهاندە بنێ چیای. ل وێرێ مە ئەو ل بن بەرەکی ڤەشارت و هندەك نان دانا بەر سەرێ وی و مە گۆتێ: دەنگی ژ خوە نە ئینە، هێزێن دوژمنی سەرێ چیای یێ گرتی، ئەم دێ چین، لێ دێ زڤڕینەڤە وئەم تە ل ڤێرە

ناهێلین، ئەگەر تە دەنگێ ژنکەکێ یان بچیکەکی بهیست یان هەر کەسەکێ بکوردی باخڤیت، گازی بکێ ئەو دێ هاریکاریا تە کەن، هەتا ئەم دهێنەڤە، لێ هەما ب عەرەبی باخڤن، خوە مت و بێدەنگ بکە، هەتا ئەم چارەیەکی ل تە دکەین.

محۆ گەودا و هەڤالێن خوە ژی هەر ئێك ب ڕەخەکی ڤە چووبوون. ئەز ژی چووم دا هەڤالێن خوە ببینم و دا بچین تانا حەسەن کێستەیی، سەید نوری ژ مە ڤەقەتیا و بەری مە چوو هەڤال ئاگەهدارکرن وچوونە تانێ لێ مخابن هەتا سەید نوری گەهشتیە جهێ وی، ئەو شەهید ببوو وگەهشتبوو کاروانێ نەمران و گیانێ خوە د ڕێیا کورد و کوردستانێ بەخت کر و هەر ل وی جهی ژی هاتە ڤەشارتن.

شەرێ کۆماتەی، شەڕەکێ مەزن و گران ل سەر سەرێ ژمارەکا کێما پێشمەرگا

ڕۆژا 1979/5/25 د دەمەکی دا هەڤالێن مە ئامادەکاریا ئاهەنگەکێ دکر ل بارەگایێ هەرێما ئێك ل کۆماتەی، ژ بۆ بیرەوەریا سێ سالێا هەلکرنا شۆڕشا گولانێ. د وی دەمی دا لەشکەر و جاشێن ئیراقێ ژ ئەرد و ئاسمانان هێرش ئینا سەر بارەگای. ژ بەر کو هینگێ باراپتر بەرپرس و کادر و پێشمەرگێن بەرەڤ ڕۆژهەلاتێ کوردستانێ ڤە چووبوون، ژ بۆ ئامادەکاریا کۆنگرێ نەهێ یێ پارتی. ئەم هندەك گرۆپێن دی ژی ل خوارێ بووین، ل دەڤەرێ. ئەز بخوە هینگێ ل

دەڤەرا زاخۆ بووم. ژ بەر هندێ هەژمارەکا گەلەکا کێم یا پێشمەرگەی ل بارەگای مابوون، کو ئەز باوەردکەم 15-20 پێشمەرگێن چەکدار زیدەتر نەبوون، لگەل هندەك نووهاتیێن بێچەك. هینگێ مە ب تنێ هندەك چەکێ سڤك دگەل سێ دوشکان ل بارەگای هەبوون. هێزێن ڕژێمێ یێن پەیادە و ئەسمانی بهێزەکا مەزن هێرشی بارەگایێ مە کرن. بتایبەت هەلیکۆپتەرا و بۆمبارانا تۆپێن مەزن ب همبزی بارەگا و هێزێن مە یێن پێشمەرگەی بۆمباران دکرن. لێ وێ ژمارا کێما پێشمەرگەی و ب تایبەتی ژی هەرسێ دۆشکێن مە، کو ئێکێ سەعید دمبۆ ل سەر بوو، ئێکێ ژی شەهید ئیشۆ و یا دی ژی محەمەد خالد باڵەتەیی ل سەر بوون. هەر چەندە محەمەد خالد باڵەتەیی یێ دەستەسەرکری بوو ل بارەگای، بەلێ بڕاستی ژی ئەو پێشمەرگەیەکی قارەمان بوو. ئەو ژی بەزیە دوشکەکێ و لگەل هەڤالێن خوە یێن دی وان شەڕەکێ مێرانە ل هەمبەری هێزێن هێرشبەرێن ڕژێمێ کر. هەر ئێك ژ محەمەد خالد و ئیشۆی باڵەفڕەکا دوژمنێ ئێخستە خوارێ. هێزێن ئەحمەد چەلکی و ملازم عەلی ژی ل تانا هەڤالان هاتن. هەر چەندە ژ بەر بۆشاتیا خابووری ئەو نەشیان ل ئاڤێ دەربازببن، لێ وان ژی ژ وی ڕەخی دربێن مەزن داوەشاندنە دوژمنی، هەر چەندە هێزێن دوژمنی ڕاستی شکەستنەکا مەزن هاتن. ل گۆرەی گۆتنا هەڤالێن مە ڕۆلێ ئەحمەد چەلکی و زهێر بامەرنی دڤێ داستانێ دا گەلەکێ مەزن بوو .

پشتی چەند شەڤ و ڕۆژەکێن شەڕێ دژوار، بەرپرسێن بارەگایێ مە بڕیاردا کو بارەگای ڤالا بکەن و خوە بدەنە پاش و دەمێ

هێزێن دوژمنی تێنە دبارەگای دا دربەکێ مەزنتر لێبدەن. لێ دهەمان ڕۆژ دا، پشتی زیانێن مەزنێن گیانی دوژمنی خوە ڤەکێشا. هەرچەندە هەژمارا کوشتێن دوژمنی بدروستی نەهاتە زانین، لێ ببوونە نێزیکی حەفتێ کەسان. بدەهان تەرمێن وان ب ڕووبارێ خابووری دا چووبوون ل دەڤەرا بێگۆڤا کەفتبوونە سلتە و سکرێن خەلکی و ل وێرێ ژێ ئینابوونە دەر. کو زێدەباری کەتنا دوو باڵەفڕان پتر ژ 70 کوشتیان ژی دابوون، لێ ئەو نەشیان بگەهنە بارەگایێ مە، کەلەخێن سەربازێن دوژمنی هەتا بێگوڤا ب ئاڤا خابووری دا چووبوون.

ئێك ژ وان هەلیکۆپتەرێن پێشمەرگەی ب دۆشکێ ئێخستی، لەشکەرێ ئیراقێ ئەو دانابوو سەر ترێلەیەکێ و چادرەك بسەردادا بوو و وەسا برە بارەگایێ فرقا لەشکەریا زاخۆ و وان دگۆتە خەلکی کو ئەڤە ئێزگێ دەنگێ کوردستانێ یێ شۆڕشێ یە مە یێ گرتی و ئینای!

کۆنگرا نەهێ یا پارتی

وەغەرا دوماهیێ یا بارزانیێ نەمر، هەم وەکو سەرۆکێ پارتی و هەم ژی وەکو ڕێبەر و سەرکردێ گەلێ کورد، ڤالاهیەکا مەزن ل پاش خوە هێلا و کاریگەریەکا گەلەك مەزن ژی ل سەر مللەتێ کورد ل هەر چوار پارچێن کوردستانێ چێکر، لێ ئەڤ کاریگەریە ل سەر پێشمەرگەی و شۆڕشێ گەلەك یا مەزنتر بوو. هەر چەندە بارزانیێ نەمر یێ نەساخ و ژ مە دویر ژی بوو، لێ ناڤێ وی هێز و ڤەژەنەکا مەزن ددا پێشمەرگەی و شۆڕشێ. ب هەبوونا وی ئەم گەلەك بئۆمێد بووین کو جارەکا دی ئەو دێ ڤەگەڕیتەڤە کوردستانێ، لێ مخابن ل

1/ئادار/1979 پشتی پتر ژ 50 سالێن ژیێ خوە بۆ کورد و کوردستانێ تەرخانکرین، وەغەرا دوماهیێ کر، لێ بۆ مللەتێ مە رێبازەکا پیرۆز ل پاش خوە هێلا. ژ بۆ پڕکرنا وێ ڤالاهیا بارزانییێ نەمر ل پشت خوە هێلای، بڕیارا گرێدانا کۆنگرا نەهێ یا پارتی هاتەدان. برووسکە بۆ مە ژ سەرکردایەتییێ، ژ ڕۆژهەلاتێ کوردستانێ هات کو ئەم ژی وەکو کادرێن دەستپێکی یێن شۆڕشا گولانێ پشکدارییێ د کۆنگرەی دا بکەین. ئەم گرۆپەکێ نێزیکی 100 کادر و پێشمەرگا ب سەرپەرشتیا کەریم شەنگالی، ل مارونسێ کۆمبووین و بەرەڤ ڕۆژهەلاتێ کوردستانێ بڕێکەفتین. پشتی چەند ڕۆژەکێن ڕێیا سەخت و دژوار ئەم گەهەشتینە ڕۆژهەلاتێ کوردستانێ.

بەری کۆنگرە بهێتە گرێدان ناکۆکیان د ناڤ پارتی دا سەرهەدابوو، رەحمەتییێ سامی عەبدولرەحمان دڤیا کۆنترۆلا پارتی بکەت. وی ل کۆنفرەنسا بەرلین ژی ل سالا 1976 هندەك گاڤ ب وی ئاراستەی ڤە هاڤێتبوون. ل کۆنگرێ ژی وی هندەك مەرجێن دویر ژ پەیرەو و پرۆگرامێ پارتی هاڤێتنە بەر کۆنگرێ. سامی ژ ڕەحمەتییێ ئیدریس بارزانی حەز نەدکر و دڤیا وی ژ سەرکردایەتیا پارتی دویربێخیت. ئیدریس بارزانی ژی کاراکتەرێ هەری بهێزێ ناڤ مالباتا بارزانی بوو و داینەمۆیێ سەرەکییێ پارتی بوو و دامەزرێنەرێ سەرکردایەتیا کاتی ژی بوو. لێ ڕژێما ئیرانێ گەلەك قەید و بەند ل سەر وی و جەنابێ سەرۆك بارزانی سەپاندبوون و بزاڤ و چالاکیێن وان سنووردارکربوون، لەوما وان هەردووکا ئێکسەر پشتی شکەستنا شۆڕشا ئەیلولێ و ل سالا 1975 سەرکردایەتیا دەمکی یا پارتی

دیموكراتی كوردستان دامەزراند و هنارتنە كوردستانێ، دا درێژیێ ب شۆڕشێ بدەن. ئێك ژ وان كەسێن وان هنارتین سامی عەبدولرەحمان بخوە بوو. د سەر هندێ ڕا كو وی ڕۆلەكێ بەرچاڤ د ڤەژاندنا شۆڕشێ دا هەبوو، لێ غرۆرێ و تەمەعكاریا دەستهەڵاتی ئەو بەرەڤ ڕێكەكا خرابڤە بر. وی وەسا هزر دكر كو جەماوەرێ پارتی هەمی یێ دگەل وی و هەر خوەڤەكێشانەكا وی ژ پارتی، خەلك و پێشمەرگە هەمی دێ دگەل وی جودا بن. وی ڕۆلێ و كاریگەری و پێگەهێ مالباتا بارزانی و خەبات و تێكۆشانا وان بەرچاڤ وەرنەگرت. ل سەر ڤی بنەمای مەرجێ وی بۆ كۆنگرێ ئەو بوو، كو ئەو دگەل 13 ژ ئەندامێن سەركردایەتیا دەمكی بێی هەلبژارتن بۆ كۆمیتەیا ناڤەندی یا پارتی بهێنە دانان و رەحمەتیێ ئیدریس ژی د سەركردایەتیا پارتی دا نەبیت.هەلبەت د شیان دا نەبوو كۆنگرە ڤان مەرجێن نەڕەوا قەبوول بكەت. وەسا چێبوو كو سامی و هەڤالێن خوە، خوە ژ كۆنگرێ ڤەكێشان. پاشی وی ل ساڵا 1981 دگەل هەژمارەكا هەڤالێن خوە ل سوریێ پارتی گەلی دیموكراتی كوردستان دامەزراند و كەتە د ناكۆكیەكا دژوار و ململانێ دا دگەل پارتی.

هەر چەندە ل دەستپێكێ كاك جەوهەر نامق ژی كەتە ژێر كاریگەریا سامی و خوە ژ كۆنگرێ ڤەكێشا، لێ ئەو ل دژی دامەزراندنا حزبەكا نوی ڕاوەستیا و پشكداری د كۆنگرێ دامەزراندنا پارتی گەل دا نەكر و ل كۆنگرێ دەهێ یێ پارتی ل سالا 1989 جارەكا دی ئەو هاتەڤە ناڤ ڕێزێن پارتی. بەری وی ژی كەریم شەنگالی ل سالا 1988 وەكو سەركردەكێ پارتی گەل ڤەگەڕیاڤە ناڤ ڕێزێن پارتی، لێ ب دیتنا

من کەریم هاتبوو ڕاسپارتن کو دگەل سامی بچیت، وپشتی ئەرکێ وی بداوی هاتی ئەو ڤەگەڕیاڤە ناڤ پارتی.

ب هەر حال پارتی د کەش و سەقایەکێ نە سەقامگیردا کۆنگرا خوە یا نەهێ گرێدا و سەرکردایەتیەکا نوی کو ژ 21 ئەندامان پێکدهات هەلبژارت ژ بۆ وێ قۆناغا خەبات و شۆڕشێ. جەنابێ سەرۆك بارزانی ژی بپڕانیا دەنگێن کۆنگرێ وەکوسەرۆکێ پارتی هاتە هەلبژارتن. کۆمیتا ناڤەندی ژی 5 کەس بۆ مەکتەبا سیاسی هەلبژارتن. عەلی عەبدوللا ژی بۆ سکرتێریا مەکتەبا سیاسی هاتە هەلبژارتن. هۆسا سەرکردایەتیەکا نوی بۆ پارتی هاتە دانان. بەری هینگێ سیستەما هەرێما بوو، لێ پشتی کۆنگرا نەهێ سیستەما لقا هاتە دانان. لقا ئێك بۆ پارێزگەهێن دهۆك و مۆسل، لقا دوو بۆ هەولێرێ، لقا سێ بۆ کەرکۆکێ، لقا چار بۆ سلێمانییێ، لقا پێنج بۆ بەغدا، لقا شەش بۆ ئەوروپا، لقا حەفت بۆ ئەمریکا و کەنەدا و لقا هەشت ژی بۆ پەنابەرێن کورد ل ئیرانێ هاتن دانان.

پشتی کۆنگرێ دکتۆر جەرجیس حەسەن ، وەکو ئێکەم بەرپرس بۆ لقا ئێك هاتە دەستنیشانکرن. ملازم هەجەر سندی ژی وەکو جێگرێ وی. ملازم هەجەر کادرەکی سەرکەتی نەبوو، کاریگەری و هەستێ عەشیرەتا وی پتر ژ هەستێ کوردایەتیێ ل سەر وی زال بوو. د. جەرجیس ژی خواندنا خوە یا دکتۆرایێ ل ئێکەتیا سوڤیەت خواندبوو، لەوما کاریگەریا هزرێن پێشکەفتی ل سەر وی هەبوو ئەڤە ژی بوو ئەگەرێ هندێ کو هەردوو هزرێن هەڤدژێن ڤان هەردوو کادران فۆچانێ بکەن و ئارێشە د ناڤبەرا وان دا ڕووبدەن .

شەهید عەلی عوبەیدوللا ژی کارگێرێ لقێ بوو. پشتی ناکۆکیێن ناڤبەرا د. جەرجیس و هەجەر سندی دژوار بووین، سەرکردایەتیێ عبدالسلام بەرواری ڤرێکر وەك بەرپرسێ لقێ. وی ژی دەمەکی لق برێڤەبر. وەکی مە بەری نوکە ژی دیارکری، هەر ژ 1975 پرانیا پێشمەرگاتیا من و کار و خەباتا من ل ناڤ جەماوەری و گوندێن دەڤەرێ بوو و ئەز کێم ل بارەگایان دمام، لێ پشتی کۆنگرەی ئێدی بۆ دەمەکی من ژی وەك کادر ل بارەگایێ لقێ ل کۆماتەی خەباتا خوە بەردەوام کر.

گوندێ هاریکێ و پار و ئەڤ ساڵە

پشتی کۆنگرا نەهێ یا پارتی، ئەم گەرەکێ دبەینە بەرێ گارەی و پاشی دگەهینە گوندێ هاریکێ. هاریکێ گوندەکێ مەزنە و دکەڤیتە ئالیێ نزاری بەرامبەر دێرەلۆکێ. ئەو بخوە ل سەر دەڤەرا زێبارێ تێتە هەژمارتن .

وان رۆژان گەنجەکێ هاتی گەهەشتیە مە، وی دڤێت ببیتە پێشمەرگە. دەمێ ئەم چووینە گوندێ هاریکێ، ئەز و ئەو پێکڤە چووینە مالەکێ. ناڤێ خودانێ مالێ ستار بوو. وی بگەرمی بخێرهاتنا مە کر. جامێری یا پێچێبووی بۆ مە کر. خوارن و ڤەخوارن دانانە بەر مە و مە چایا خوە ژی ڤەخوار و مە سەرێ خوە دانا هەتا ل مە بوویە سپێدە. سپێدێ زوی ژی ئەم ژ گوندی دەرکەتین و مە خوە دا چیای. ئەم چوینە هنداڤی گوندی، من گۆتە هەڤالێ خوە یێ نویهاتی: هەی ماڵا دنیایێ، بیرا تە تێت فلان کەس ئەز و تۆ پار هاتبووینە ڤی

گوندی. وی بحێبەتی ڤە گۆت: پار!! من ژی گۆتێ: بەلێ پار. ئینا وی گۆتە من: سەیدا تۆ یێ خەلەتی، ئەڤە جارا ئێکێ یە ئەز و تۆ ئێکودوو دبینین و جارا ئێکێ یە ژی ئەز تێمە ڤی گوندی. من ژی گۆتێ: نەخێر تۆ یێ خەلەتی، پار ئەز و تۆ پێکڤە یێن هاتینە ڤی گوندی، مە نان ژی ل مالەکێ پێکڤە یێ خواری، قەولی مە چا ژی یا لێ ڤەخواری. هەڤالێ من ما و هەر هزرێن خوە کرن، نەبێژە ڕۆژا بەرێ یێ گەهشتیە مە و یێ بێ سەربۆڕە، پاشی وی گۆتە من: ئاخر ئەم دوهی ل وێرێ بووین. من ژی گۆتێ: ڕاستە، نێ دوهی پار بوو، چونکی 1979/12/31 بوو و دوماهی ڕۆژا سالا بووری بوو، ئەڤرۆ ژی 1980/1/1 یە، ژنوی وی زانی کو ئەڤرۆکە سەرێ سالا نویە و من ژی ترانە پێ دکرن و گۆتێ: ئەڤە ژی تاقیکرن بوو کا تۆ دێ بکێر پێشمەرگاتیێ هێی یان نە !

ئۆسمانێ زاهرێ هرۆری و داستانا گویزکێن نەجارا

ئۆسمانێ زاهرێ هرۆری ل سالا 1950 ل گوندێ هرۆرێ دەڤەرا کانیماسێ هاتیە دنیایێ. تا کو پۆلا پێنجێ سەرەتایی خواندیە و ل سالا 1974 بوویە پێشمەرگە. ل دەمێ وێرانکرنا گوندێ وان ل سالا 1976، ئەو ڤێ زۆرداریێ ناپەژرینیت و دچیتە دەڤەرێن شۆڕشێ و ل گوندێ ئارووشێ یێ ئالیێ باکوور ل سەر سنووری ئاکنجی دبیت. ئۆسمان هەرچەندە لگەل چ گرۆپێن پێشمەرگەی نەبوو، لێ وی جارنا

بتنێ و جارنا ژی لگەل هندەك هەڤالێن خوە چالاكی ل دژی دوژمنێ داگیركەر ئەنجامددان. بۆ نموونە ل سالا 1978 ئەو و هندەك هەڤالێن خوە هێرشێ دكەنە سەر بنگەهەكێ لەشكەرێ دوژمنی ل نێزیك پرۆژێ سێڤا یێ گوندێ تشیشێ ل دەڤەرا كانیماسێ. دیسان ل هەمان سالێ دەما لەشكەرێ ئیراقێ تێنە ناڤ كاڤلێن گوندێ هرۆرێ، ئەو و هندەك هەڤالێن خوە هێرشێ دكەنە لەشكەرێ ئیراقێ و گەلەكا ژێ دكوژن و دوژمن بەرەڤ بنگەهێن خوە دڕەڤیت و كەلەخێن كوشتیێن خوە دهێلیتە ل مەیدانێ. هەر دیسان جارەكێ ئەو بتنێ ل سەر جادا بێگۆڤا - كانیماسێ، ل ناڤبەرا گوندێ گركا و تشیشێ بۆسەیەكێ ددانیت و هێرشێ دبەتە سەر جێبەكا لەشكەرێ ئیراقێ و ئەفسەرەكی و لەشكەرەكی تێدا دكوژیت. جارەكا دی ژی ل سالا 1979 ئەو و هندەك هەڤالێن خوە هەر دیسان ل ناڤبەرا گوندێ گركا و تشیشێ، ل چەپا مێكرێ بۆسەیەكێ ددانن و هێرشێ دكەنە سەر تۆمبێلەكا ئیڤایا لەشكەری و ژمارەیەكا لەشكەرا وێ جارێ ژی دكوژن.

ئۆسمان لگەل 6 هەڤالێن خوە یێن دی، پشتی بشەڤ ژ گوندێ گركا دەردكەڤن بەرەڤ باكوورێ كوردستانێ، ئەو ل سپێدەیا 1980/5/25 ل باكوورێ گوندێ كەڤنێ قومریێ، كو هاتبوو وێرانكرن و ل ڕۆژهەلاتێ كەلها قومریێ، ل جهەكی كو دبێژنێ گویزكێن نەجارا، خوە ددەنە هشارێ، تا كو دبیتە شەڤ دا ژ وێرێ بدەنە ڕێ بەرەڤ باكوورێ كوردستانێ. نزانم هندەكان پێزانین دانە ڕژێمێ ل سەر هەبوونا وان ل وێرێ یان ژی بنگەهێن دوژمنی یێن سەرێ وان چیان هەست ب هەبوونا وان ل وێرێ كریە، لەوما ژی هەر

سپێدێ زوی 6 هەلیکۆپتەرێن لەشکەرێ ئیراقێ ئێکسەر گەهەشتنە سەر سەرێ وان، بێی کو هایا وان ژێ هەبیت. چەند هەلیکۆپتەران لەشکەر بەردانە دۆرێن وان و یێن دی ژی ژ ئاسمانان ئەو دانە بەر شێلکێن گولله و بۆمبایان. شەڕ گەلەك گەرم بوو. چەند هەلیکۆپتەرەکا بەردەوام لەشکەر و چەك ژ بارەگایێ لیوایا بێگۆڤا دکێشا مەیدانا شەڕی و یێن دی ژی ئۆسمان و هەڤالێن وی ئێخستبوونە بن بارانا ئاگر و ئاسنێ خوە. شەڕی هەر ژ سپێدێ زوی و هەتا بەربەرکێ ڕۆژئاڤا بەردەوامکر. مخابن پێنج هەڤالێن ئۆسمانی (عەلی تاهر هرۆری، سەلمان سلێمان هرۆری، حەمدی عارف قومری، حەمدی ئارووشی و ئیسکان گەرەمووسی) دڤی شەڕی دا شەهیدبوون، لێ ئۆسمان بخوە وەکی شێرەکی بریندار و چیایەکی بلند و مکومێ کوردستانێ ل هەمبەری هێرشا مەزنا لەشکەرێ ئیراقێ یا ژ ئەرد و ئاسمانان ڕاوەستا و وەکی تاڤیا بارانێ کەلەخ ژ دوژمنی ئێخستن. هەڤالێ وی یێ شەشێ ئەسعەد ئەحمەد هرۆری، کو بەری هەلیکۆپتەر بێنە سەر وان، ئەو بێ چەك چووبوو بەتەنا چیای یا ژووری دا کو هندەك دارا بینیت دا چایێ بخوە چێکەن. پشتی هەلیکۆپتەر دگەهنە سەر وان ئێدی وی دەلیڤە نامینیت خوە بگەهینیتە دەف هەڤالێن خوە و ئەو یێ بێ چەکە ژی. ئێدی ئەو ل هنداڤی وان خوە دناڤ هەڤرستەکێ ڕا دپارێزیت و ل وێرێ ئەو وێ ڕۆژێ هەمیێ دبیتە شاهدێ ڤێ داستانا مەزن و ئەو پشتی هینگێ چەوانیا داستانێ ڤەدگێڕیت. ڤی شەڕی نێزیکی 10 دەمژمێران ڤەکێشا، دوژمنی ب هەموو جۆرێن چەکی شەڕ دکر و ئۆسمانی ژی تەنێ ب کلاشینکۆڤێ.

چەند جاران فیشەکێن وی خلاس دبوون، لێ وی خوە دگەهاندە وان تەرمێن دوژمنی یێن کو دکەفتنە نێزیکی وی، چەك و فیشەکێن وان ڕادکرن و شەڕ پێ دکر.

بەربەرکێ ڕۆژئاڤا پشتی بۆ جارا چەندێ فیشەکێن ویێن کلاشینکۆڤ بەرەڤ خلاس بوون دچن و تەنێ چەند فیشەکەك دمینن، ئەو خوە دچەپەری دا بێدەنگ دکەت. دوژمن ژی وەسا هزردکەت کو ئەو یێ شەهید بووی و کۆمەکا لەشکەران لگەل ئەفسەرەکی خوە نێزیکی وی دکەن، تا کو دگەهنە بەر چەپەرێ وی، ئەو وەکی شێرەکی بریندار ڕادبیتە سەر خوە و هەرچەند لەشکەرا و ئەفسەرێ وان دئێخیتە ئەردی.

ئێڤارەکا درەنگ وی تەنێ چەند فیشەکەکێن دەمانجێ و نارنجۆکەکا دەستی دمینیت. وی دەمی ئەو گازی دکەت و دبێژیتە لەشکەران: بەختێ خوە بدەنە من ئەز دێ ڕادەست بم، لێ باوەریا من ب لەشکەرا ناهێت، بلا ئەفسەرەك بهێت. دەما ئەفسەر بەرەڤ وی ڤە دچیت ئەو رادبیتەڤە و نارنجۆکێ ل بەر سینگێ وی ددەت و وی ژی دکوژیت و پاشی ب وان چەند فیشەکێن دەمانجێ ژی شەڕی دکەت تا کو شەهید دبیت.

ل گۆرەی پێزانینێن کو برێکا ڕێکخستنێن پارتی ژناڤ لەشکەرێ ئیراقێ گەهەشتین، دڤی شەڕی دا 53 لەشکەرێن ئیراقێ هاتبوونە کوشتن، کو سێ ژێ ئەفسەر بوون. هەر دیسان ل گۆرەی گۆتنا ئەسعەد هرۆری و خەلکێ گوندێ گرکا هەتا درەنگی شەڤ ژی هەلیکۆپتەرا تەرم ژ مەیدانا شەڕی ڤەدکێشان.

ڤی شەڕی و قارەمانیا ئۆسمانیٚ زاهری ل دەڤەریٚ هەمییٚ گەلەك دەنگڤەدا، تا وی ڕادەی کو هینگیٚ هونەرمەند حەسەن عەلی خەنجەر ژی سترانەکا داستانیا خوەش ل سەر شەهید ئۆسمانی وڤیٚ داستانیٚ چێکر و گۆت.

گەڕا مە بۆ دەڤەرا شێخان

پشتی دکتۆر جەرجیس حەسەن وەکو ئێکەمین بەرپرسیٚ لقیٚ پشتی کونگرا نەهیٚ دەست بکار بووی، وی بڕیار دا کو لگەل هێزا پێشمەرگەی گەڕەکیٚ ل دەڤەریٚ ئەنجامبدەت. ئەو بوو ل مەها 9 سالا 1980 دگەل سەید سالح بەرپرسیٚ لژنا ئامێدییٚ ، فوئاد میران بەرپرسیٚ لژنا ناوچا دهۆکیٚ و هەژمارەکا بەرپرسێن لەشکەری یێن هێزا پێشمەرگەی کو پێکدهاتن ژ هەر ئێك ژ: شەعبان غەفار، شەعبان عومەر، سەید نایف، خالد شلی، خالد بانی، ئەمین نسری، ئەحمەد ئۆرەیی و حەمدی بەگیٚ. ئەڤ هێزا پێشمەرگەی نێزیکی80 پێشمەرگەیان بوو و ئەز ژی دگەل دا بووم. ئەم ژ بارەگاییٚ لقیٚ ل کۆماتەی دەرکەتین و مە دەست ب گەڕەکیٚ کر، ل پێشییٚ بۆ دەڤەرا بەرواری بالا هاتین. بڕێڤە کۆمبوونەك دناڤ بەرا دکتۆر جەرجیس و سەید سالح و کادرێن لەشکەری دا هاتە ئەنجامدان و بڕیار هاتەدان کو ل سەنگەرێن ڕژێمیٚ یێن ل گوندێن تروانش و مەلختە بدەین. بنگەهێن دوژمنی یێن ئارمانجا چالاکیا مە ئەڤە بوون: بنگەهیٚ لەشکەرییٚ دوژمنی ل هنداڤی مەلختە، بنگەهیٚ دوژمنی ل هنداڤی

کانیکا بێمسکین ل باشوورێ ڕۆژاڤایێ تروانش و بارەگایێ سریا گرێ سۆر. ڕۆژا 1980/9/19 پێشمەرگەی ل گۆرەی پلانا هاتیەدانان خوە دابەشکرە سەر بنگەهێن دوژمنی. بۆ بنگەهێ پشتا مەلختە شەعبان غەفەر، شەعبان عومەر، محێ سالحێ ئورەیی، چۆلی ئورەیی، سەعید سپینداری، عبدالخالق تۆیلەری و هەژمارەکا دی یا پێشمەرگەی هاتنە تەرخانکرن. دەمێ هێرشێ دەستپێکری، پێشمەرگا ب شێوەیەکی همبز بنگەهـ ئێخستە بن ئاگرێ خوە، وان 9 گوللەیێن ئاڕبی جیێ و گوللەیەکا بازۆکێ لێدان. بنگەهـ هاتە گرتن و چەکەکێ باش ژی کەفتە دەستێ پێشمەرگەی. دیسان بارەگایێ سریا دوژمنی ژی کەفتە بن ئاگرێ پێشمەرگەی و ب دژواری هاتە تۆپباران کر، کو سەید سالح تۆپچی بوو. د بارەگایێ سریێ دا پانزێرەك (مدرعە) هاتە سۆتن وژمارەیەکا کوشتی و بریندااران ژی ژ دوژمنی کەفتن.، دڤێ کریارێ دا زیانێن مە ژی بریندار بوونا پێشمەرگەکی بوو.

ب شەڤ مە لگەل دەستکەفتییێن خوە، خوە گەهاندە گوندێن ئێکمالێ، هێسێ و خرابەی و سپێدا ڕۆژا پاشتر ئەم چووینە کانیا بەستێ و کانی ڕەشێ ل باشوورێ گوندێن هێسیێ و خرابەی، ل قۆنتارا چیایێ مەتینا. هێشتا بەری نیڤرۆ هێرشەکا فرۆکێن دوژمنی هاتە سەر مە و هەموو ئەو جهێن ئەم لێ بدژواری هاتنە گوللەبارانکرن و بۆمبەبارانکرن. د ئەنجاما ڤێ بۆمبەبارانێ دا هەڤالێ مە سەفەر عبدالعزیز ئۆرمانی شەهید دبیت و کەریم زاخۆیی ژی بگرانی برینبدار دبیت. پشتی مە شەهیدێ خوە ڤەشارتی ئەم سەرکەفتینە چیایێ مەتینا و بەرەڤ باشوور ڤە بخوار کەفتینە گوندێ بۆتیا ل جادا

سەرسنك-ئامێدیێ دەرباز بووین و چووینە بەرێ گارەی. پاشی ئەم ل چیایێ گارەی سەرکەفتین و چووینە گەلیێ ئاڤۆکێ ل نێزیك چەمانکێ و پاشی ئەم چووین مە بارەگایێ خوە یێ دەمکی ل مەڕانێ دانا، ل قۆنتارا چیایێ گارەی، ل ڕۆژهەلاتێ باکوورێ چەمانکێ.

هندەك گوندێن ڤێ دەڤەرێ چەکێ ڕژێما ئیراقێ هەلگرتبوو کو ڕژێمێ هینگێ ب ناڤێ (جیش الشعبی) بناڤدکر، لێ ئەو بخوە ژ بۆ خاپاندنا خەلکی بوو کو وان لگەل شۆڕشێ بکەتە دوژمن، هەرچەندە دبیت گەلەك ژ وی خەلکی مرۆڤێن کوردپەروەر بوون و مەترسیا وی کارێ ڤرێژێ ڕژێما بەعس تێنەدگەهەشتن. دکتۆر جەرجیس برپیارا ژ چەککرنا چەکدارێن وان گوندان دا. ژ بۆ جیبجی کرنا ڤێ بڕیارێ ئەم کەتینە دانوستاندنان د گەل خەلکێ وان گوندێن چەك هەلگرتین. دکتۆر جەرجیسی سەید سالح ڕاسپارت کو لگەل مەزن و ڕێبەرێن وان گوندا باخڤیت، دا کو ئەڤ مەسەلە بێ شەڕ بێتە چارەکرن. سەید سالح گۆتە مەزنێن گوندێن سیار و سپیندارا، کو وان ژی چەك هەلگرتبوو، وی گۆتە وان: ئەم ئێك مللەتین، بەلێ ب هیچ شێوەیەکی شۆڕش قەبوولناکەت چەکێ دوژمنی دڤان دەڤەران دا هەبیت. یان دڤێت هوین ڤی چەکی ب ئاشتی دانن، یان ژی ئەم دێ نەچاربین ب شەڕ چارەکەین، وی دەمی ژی ئەم و هوین دێ ئێك و دوو کوژین، ئەم بۆ شۆڕشێ و هوین ژی بۆ دوژمنی، ژ بلی ڤێ چ بژاردەییێن دی ل بەر مە نینن. لێ راستی ژی ژ چەککرنا سیاری و سپینداریان نە یا بساناهی بوو. وان چەکێ خۆ نەدانە مە، لێ پاشی وان ئەو چەك برە دهۆکێ ڕادەستی ڕژێمێ کر و هاتنە مالێن خوە ڕوونشتن.

دكتۆر جەرجیس ژی هۆشداری دا مەزنێن مزووریان، كو ئەگەر چەكێ ڕژێمێ نەدانن دێ ب خورتی دانن. لێ شێخێن ڕەبەتكێ خوە ئاسێ كر و گۆت: ئەگەر خۆ هوین كتەكێ ژی ژ مە نەهێلن ئەم ڤی چەكی نادانین. پشتی ئەم ژ شێخێن ڕەبەتكێ بێهیڤی بووین كو وی چەكێ ڕژێمێ دانن، 1980/10/7 ب شەڤ شەهید شەعبان غەفار هێزا خوە دكەتە دوو پشك، پشكەك دچیت دۆرێن گوندێن نسرا دگریت و پشكەك ژی دۆرێن ڕەبەتكێ دگریت، ل نسرا هندەك چەكێ خوە ڕادەستی پێشمەرگەی دكەن و 14 كەس ب چەكێ خوە ڤە هاتن گەهەشتنە مە و بوونە پێشمەرگە. هندی ڕەبەتكێ بوو، شێخا گۆت: ب مرنا مەیە ئەم چەكێ خوە نادانین و ئەو د مزگەفتێ ڤە كۆمبوون و خوە ئاسێ كر. پێشمەرگەی ژی ل بەر نینە وان بكوژیت سەرا چەكی، تەنێ ئارمانج نەهێلانا چەكێ دوژمنی یە ل وان دەڤەران. شەهید شەعبان ژی پشتی خوە ژێ بێهیڤی كری، ئاربیجی ئینا و گازیكرێ و گۆتێ: مە گەلەك دەلیڤە دا هەوە، لێ وە دیارە وە مرنا خوە بدەستێ خوە هەلبژارت، ڤێجا گونەها وە دستۆیێ وە و ئەڤە دێ مزگەفتێ دەینە بەر ئاربیجیا و بخوە د مێر بن. پشتی شێخی دیتی كو پێشمەرگە یێ ڕژدە و ئەو تڕانا ناكەن، ئێكسەر وی گازیكر و گۆت: ڕێ بدەنە من دێ دەركەڤم و چمە ناڤ حكومەتێ و یێن دی ژی بڕیارا وان ددەستێ وان دایە، كا ئەو چ دكەن ئەو بكەیفا خۆنە. پێشمەرگەی ژی ڕێ دایێ و شێخ لگەل 8 زەلامێن دی ب چەكڤە چوو ناڤ ڕژێمێ. هەر چەندە شەهید شەعبانی گۆتێ: نەچە، دێ حكومەت تە گریت، بەرپرساتیا ڤی چەكی هەمیێ دێ ئێخیتە ستۆیێ تە. لێ وی

گوهنەدایێ و چوو ناڤ ڕژێمێ. حکومەتا ئیراقێ ژی 8 سالێن سزایێ زیندانێ دانێ و هاڤێتە د زیندانا ابو غریب دا.

پشتی شێخ ب 8 زەلاٚمان ڤە دەرکەفتی، ئەو چوو گوندێ هەسنەکا، چەکدارێن هەسنەکا ژی هەمی لگەل وی ب چەکڤە چوونە ناڤ ڕژێمێ. دەمێ گوندێن دی ژی ئەڤ نووچەیە بهیستی، هەمیا تڤەنگێن خوە برن و چوونە ناڤ ڕژێمێ. ژ هەردوو گوندێن نسرا و ڕەبەتکێ نێزیکی 40 کلاشینکوفان دەستکەفتێ پێشمەرگەی بوون و 33 زەلام ژی ژ هەردوو گوندان ب چەکێ خوەڤە هاتن و لگەل مە بوونە پێشمەرگە.

پشتی چەکدارێن هەسنەکا ژی چووین، ب شەڤ ئەم چووینە هەسنەکا. شەڤا پاشتر کو دبوو شەڤا جەژنا حاجیا، ئەم چووینە گوندێ بێنارینکێ. ل وێرێ بڕیار هاتەدان کو بارەگایێ سریا بێبۆزیێ یا لەشکەرێ ئیراقێ بێتە گرتن و خالد بانی، خالد شلی، شەهید ئەمین نسری، سەید نایف و ئەحمەد ئۆرەیی لگەل هێزێن وان هاتنە ڕاسپارتن کو ڤێ چالاکیێ ئەنجامبدەن. پشتی چاڤنێری (استگلاع) بۆ جهێ بارەگایێ وێ سریێ هاتیە کرن، هەڤال ل بڕیارا لێدانا سریێ لێڤەبوون. ئەم ڤەگەڕیاینەڤە هەسنەکا و چووینە وی گەلیێ دکەڤیتە تەنشتا گەلیێ قیامەتێ. ل وێرێ جارەکا دی ئەو زڤڕینەڤە سەر بڕیارا گرتنا بارەگایێ سریا بێبۆزیێ و پلان هاتەدانان. ل گۆرەی وێ پلانێ دڤێت پێشمەرگە هەردوو پێکێن گەلیێ قیامەتێ بگرن. ئەڤ ئەرکە ب خالد شلی، خالد بانی و حەجی فەقە بناڤی هاتە سپارتن. ئەڤە بۆ هندێ یە کو ئەگەر هێزێن دوژمنی ژ ئەترووشێ ل هەوارا بارەگایێ

سريێ بێن، ئەو ل وێرێ ل وان بدەن. شەهيد شەعبان غەفار و محەمەد ئەحمەد بناڤێ دگەل چەند پێشمەرگێن دی، بۆ هێرشا سەر سريا بێبۆزيێ هاتنەدانان. بەری پێشمەرگە هێرشی بارەگايێ سريێ بکەن، سەيد سالح و سادق ئۆرەيی ئەو دێ ژ لايێ باكووری ب تۆپێن 57ملم و 60 ملم بارەگايێ سريێ تۆپباران کەن. ئێڤارا ڕۆژا 1980/10/20 پێشمەرگەی خوە کێشا نێزيکی جهێ چالاکيێ و دەست ب دابەشکرنا پێشمەرگەی کر ل سەر جهێن بۆ هاتينەدانان. پێشمەرگێن هێرشبەر ئێك ئارێشە هەبوو، ئەو ژی ئەوە کو دۆرێن بنگەهێ سريێ د وەسانە پێشمەرگێن هێرشبەر نەشێن بەری شەڕی خوە نێزيك بکەن. دەمێ پێشمەرگە ژ ديرڤە ژی هێرشێ دکەتە بنگەهەکی، دوژمن ئامادەکاريا خوە دکەت و دێ شێت زيانێ بگەهينيتە پێشمەرگەی. بارەگايێ سريێ يێ دويرە و ناڤبەرا وی و پێشمەرگەی بانيەکا ڕويت و مەزنە، لێ ژ بەر کو شەهيد شەعبان کو سەرپەرشتيا هێرشێ دکر، کادرەکێ لەشکەريێ ئەفسانەيی و گەلەکێ شارەزا بوو. ئەو دشيا د هەمی دەمان دا بۆ هەر پرسگرێکەکێ چارەيێن لەشکەری يێن گونجای ببينيت، لەوما ژی پشتی بارەگا هاتيە تۆپبارانکرن وی گۆتە هەڤالێن خوە ل هەمی جها ئاگری بەردەنە پەلەخێ. هۆسا ئەو دۆرێن بارەگای هەميێ دکەنە ئاگر و دوکێل بلند دبيت و ئەو دناڤ وی دوکێلی ڕا هێرشێ دکەن و خوە دگەهيننە بەر ديوارێ بارەگايێ سريێ و ب نارنجۆکان و چەکێ سڤك هێڕشێ دکەنە سەر بارەگايێ سريێ و خوە دهاڤێژنە تێدا و د دستينن. دەستکەفتەکێ باش ژ چەك و فيشەك و پێدڤيێن لەشکەری د ڤی

بارەگای دا هاتەگرتن و هەروەسا سەربازەك ژی هاتە دیلكرن كو كورد بوو، خەلكێ دەڤەرا گۆرانان بوو. خالێ وی سەربازی پێشمەرگەیە و شانسێ وی ئەو ژی یێ دگەل هێزا خالد شلی ژ ڕۆژهەلاتێ كوردستانێ هاتیە دەڤەرێ و یێ لگەل مە.

پشتی ئەنجامدانا چالاكییێ سێ ترۆمبێلێن ئیڤا یێن تژی سەرباز و چەك ژ ئالییێ ئەترووشێ ڤە ل تانا سرییێ دهێن، لێ پێشمەرگە ل هەردوو پێكێن گەلییێ قیامەتێ چاڤ ل ڕێیا هاتنا وان و دەست ل سەر جەلەبكێ و چاڤ ل سەر ستێرا تڤەنگێ بوون. دەمێ ئەو گەهەشتینە بەر دەرێ چەكێ پێشمەرگەی دەملدەست وان ژ هەمی ئالیان ئاگر دارێتە سەر سەرێ وان و هەرسێ ئیڤا سۆتن و هەمی سەربازێن تێدا ژی هاتنە كوشتن و پێشمەرگەی چەكێ وان ژی ڕاكر. ئەڤە ژی بوو دەستكەفتەكێ دیێ زیدەتر بۆ پێشمەرگەی و سەركەفتنا مە بوو دوو سەركەفتن .

پشتی ئەنجامدانا ڤان هەردوو چالاكییێن سەركەفتی و پڕی دەستكەفت و بێ زیان، ئێدی مە دارێ دا كو خوە ژ جهێ چالاكییێ دووربێخین. سێ هێستر ژی یێن دگەل مە، مە دەستكەفتێ زێدە و تۆپ و گولله یێن لێ باركرین. ئەم د بەر هەسنەكا ڕا بەرەڤ باكوور سەركەفتین و ل ئالییێ دیێ چیای بخواركەفتین و چووینە وی نزاری. مە خوە بەلاڤكر و د ناڤ دەحل و ترڕاشێن ناڤبەرا مێزێ و گەڤەڕكێ ڕا، مە خوە هشاردا .

سپێدێ زوی هێزێن دوژمنی وەكی مێریا ب وان چیا و دۆل و نهالا دكەڤن و كێومالێ (تمشیگ) دكەن. بڕیارا شۆڕشێ ئەوە كو د ڤان

ڕەوشێن هۆسا دا، ئەگەر دوژمن پێشمەرگەی نەبینیت و تووشی وی نەبیت، نابیت پێشمەرگە تەقێ بکەت. چونکی د شەڕێ پارتیزانی دا دڤێت پێشمەرگە جهـ و دەمێ شەڕی بهەلبژێریت نە دوژمن. ژ ڕەخێ گەڤەڕکێ ڤە تژی هنداڤ سەرێ مە سوپایێ دوژمنی دبیت. پشتی هینگێ مە زانی کو ئەفسەرێ وێ هێزێ ل گەڤەڕکێ پسیارا جهێ پێشمەرگەی ژ حەجیەکی دکەت و دبێژیتێ: (عصاه) کیڤە چووینە؟ حەجی ژی دبێژیتێ: ئەڤە نە عصاتن، ئەڤە هێزەکا گەلەکا مەزنە و مینا ئەجنانە. ئەڤ لەشکەرێن دگەل تە ژی هەمی کوڕێن هەژارانە، تۆ بخوە ژی خودان ژن و زاڕۆکی. ئەگەر تۆ گوهێ خوە بدەیە من دێ هێزا خوە ڤەکێشی و زڤریەڤە. ژ خوە ئەگەر تۆ ژ من باوەر نەکەی ژی، هەڕە شەڕێ وان، لێ ئەز تە پشتڕاست دکەم کو کەس ژ وە ناڤەگەڕیتەڤە. پشتی شیرەتا مامێ حەجی ئەفسەر ئێکسەر بڕیارا ڤەکێشانا وێ هێزێ ددەت و ڤەدگەڕنەڤە جهێ ژێ هاتین.

شەڕێ شکەفتێ

پشتی هینگێ ب دوو شەڤا ئەم هاتینە سێدەرا ل ڤۆنتارا چیایێ گارەی، ل ڕۆژهەلاتێ چەمانکێ. ل وێرێ سەید سالحی هەڤالێن مە سادق ئۆرەیی، خالد بانی، حەمدی بەگ و مەلا غیاس ئاکرەیی دگەل هەژمارەکا پێشمەرگەی راسپارتن کو چاڤنێریەکێ بکەن و جهێ چالاکیەکا دیا لەشکەری دەستنیشان بکەن بۆ ئەنجامدانێ. ئەو ژی چوونە ڕەخێ گوندێ بلمباسا، ل هنداڤی گوندێ شکەفتێ. وەکی

کەلهەکێ یا ل وێرێ هەی. ئەو دچنە وێرێ هنداڤی بنگەهێن دوژمنی ل دەڤەرا شکەفتێ و پشتی دیتنا هەمی جهان، ئەو بڕیارێ ددەن کو چالاکیەکێ ل دەڤەرا شکەفتێ ئەنجامبدەن. دڤێ چالاکیێ دا لێدانا بارەگاییێ فەوجا لەشکەری ل شکەفتێ و گرتنا سێ بنگەهێن دۆرێن فەوجێ تێتە پلانکرن، بڤی شێوێ خوارێ:

ئێك: سادق ئورەیی، سەید نایف و مەجید ئورمانی دێ ب تۆپا 57ملم، تۆپا 60ملم و دۆشکێ، هەم دێ ل بارەگاییێ فەوجێ دەن و هەم ژی جار جار دێ ل وان بنگەهان دەن یێن کو پێشمەرگە دێ هێرشێ کەنێ، ژ بۆ سڤککرنا بارێ پێشمەرگێن هێرشبەر.

دوو: بنگەهێ (رەبیا) گرێ سۆر، ئەوا دکەڤیتە نێزیکی گۆڕستانێ ل ئالیێ بەرۆژی، خالد بانی و هێزا خوە دێ هێرشێ کەنێ .

سێ: ئەو بنگەهێ کو دکەڤیتە د نهالێ دا، د بن کەلهێ دا، ل پشت فەوجێ شەهید شەعبان غەفار و هێزا وی بۆ وێرێ هاتنە تەرخانکرن.

چار: ئەو بنگەهێ ل بلّمباسا دناڤ کاژان ڕا، شەهید حەمدی بەگ و مەلا غیاس لگەل هێزێن وان هاتنە تەرخانکرن بۆ وێرێ .

ئێڤاریا ڕۆژا 1980/10/25 مە خوە کێشا جهێ چالاکیێ و هەر هێزەکێ بەرێ خوە دا ئارمانجا خوە. شەهید شەعبان غەفار گۆتە هێزا پشتەڤانیێ کو ئەو بنگەهێ ئەم هێرشێ دکەینێ پێدڤی ناکەت هوین تۆپباران بکەن. ئەو خەما مە. ئەم دێ ب چەکێ دی چارەسەرکەین.

ئێڤارى هێرشێ دەستپێکر و هێزا پشتەڤانیێ سێ گوللێن 57ملم ل بنگەهێ بلمباسا دان، هندەك سەرباز ڕەڤین، پاشی پێشمەرگەی سێ چار گولله ئاربیجی ژی دانانێ و هێرش برە سەر، لێ مخابن شەڕەکێ مەزن تێدا هاتەکرن و ئەو نەشیان بگرن. شەهید شەعبان غەفاری بێ تۆپبارانکرن و هەر زوی بنگەهێ خوە گرت. هیزا پشتەڤانیێ ژی بارەگایێ فەوجێ ب چڕی تۆپبارانکر و زیانێن مەزن گەهاندنێ. لێ مخابن هێزێن شەهید حەمدی بەگ و خالد بانی نەشیان ئارمانجێن خوە بگرن، چونکی دەوروبەرێن هەردوو سەنگەران ئاخ بوون و ئارپیجیان کاریگەری لێ نەدکر. سەربازەك ژی د سەنگەرا بلمباسا یا ناڤ کاژا دا، ئەوا حەمدی بەگ و هەڤالێن خوە هێرش کریێ، ب تکتاریۆڤ شەڕ دکر، پێشمەرگەی ب هەمی چەکان لێددا، لێ نەهاتە هنگافتن. مخابن ل هێرشا سەر وی بنگەهی شوکری شێلازی شەهید دبیت و حەمدی بەگ ژی بریندار دبیت.

خەونا شەهید شوکری شێلازی

بەری شەڕ دەستپێبکەت شوکری شێلازی یێ ل سەر بەرەکی ڕوینشتیە، بنێ تڤەنگا ویێ ل ئەردی و لولیا وێ یا پالدایە ڕوویێ خوە، دەستێ خوە یێ دایە بن کاڤێڕکا خوە و دووریێ تەماشە دکەت، پاشی وی گازی سادق ئۆرەیی کر و گۆتێ: کا هێرڤە وەرە. سادق ژی دچیتە دەف. شوکری دبێژیتێ: سادق بەری ئەم برێبکەڤین بۆ چالاکیێ، ئەزێ ل هشاریێ یێ نڤستیبووم من خەونەکا گەلەکا غەریب

دیت، من ددیت کو ئاڤەکا ڕەش ڕادبوو و وێ ئاڤێ ئەز دبرم. ڤێجا زەکی ئەلکویشکی هەڤالێ منێ هەری نێزیکە و ئەز گەلەك حەژێ دکەم، ئەز باوەر دکەم ئەو دێ ڤێ جارێ شەهید بیت. پاشی دبێژیتە سادقی: من ڕیکۆردەرەك (مسجل) یا دایەف زەکی، دا دەنگێ شەڕی بۆ من تۆمار بکەت. سادق جارەکا دی پاشدا دزڤریت دا بچیتەڤە جهێ خوە. شوکری گازی دکەتێ ڤە و دبێژیتێ: سادق کا بزڤرە، دێ تشتەکی بێژمە تە. سادق ژی لێ دزڤڕیتەڤە و دەستێ خوە ب تڕانەڤە ل سەری ددەت و دبێژیتێ: هەی ژتە و خەون ڕۆژکێن تە!! ما بۆچی نێنوکا سادقی د سەرێ وی دا ناچیت و خوین ژ سەری ناهێت، ئەو خوینێ دبینیت و د بێژیتە سادقی: مالا تە، تە سەرێ من شکاند. پاشی ئەو دبێژیتە سادقی: تۆ د زانی کو تڤەنگا من G3 یە، سەید سالحی سۆزا دایە من کو بۆ من بگوهڕیت، بکەتە کلاشینکۆف. ڤێجا من جهەکێ زێرەڤانیا لەشکەرێن دوژمنی یێ دیتی، دوو سەربازێن تێدا، ئەگەر تۆ بێی پشتی ڤێ چالاکیێ ئەز و تۆ دێ چین هەردووکا کوژین و کلاشینکۆفێن وان ئینین، ئێك بۆ من و ئێك ژی بۆ تە.

سادق دبیژیت: پشتی وی خەونا خوە بۆ من گۆتی و من دیتی کو ڕەوشا وی نە یا سرۆشتیە، ئەز ژێ ترسام. پشتی شەڕی دەستپێکری ژی مە بنگەهێ بلمباسا یێ وان هێرش کریێ تۆپبارانکر و هێزێن حەمدی بەگێ ژی سێ بۆ چار گوللە ئارپیچی هاڤێتنێ، لێ مخابن من دیت کو ل نێزیکی دیوارێ بنگەهی دوو پێشمەرگە کەتن، ئێك ژێ شۆکری شێلازی بوو، شەهید دبیت و یێ دی ژی حەمدی بەگە بریندار دبیت.

شەڕێ کەلا شخۆ

پشتی مە گەڕەکا نێزیکی دوو مەهان درێژ و تژی چالاکی ئەنجامدای، ژ کۆماتەی بۆ چیایێ مەتینا، گارەی، دەڤەرا چەمانکێ و ئەترووشێ، مە جارەکا دی بەرێ خوە ژێهەل داڤە بەرەڤ باکوور بۆ کۆماتەی. ل دەستپێکێ ئەم هاتینە دەڤەرا بەرێ گارەی و سێ شەڤان ئەم ل وێرێ ماین. پاشی ئەم ل جادا سەرسنك-ئامێدیێ دەرباز بووین و هاتینە گوندێ بۆتیا ل ڤۆنتارا چیایێ مەتینا. ئەم سەرکەفتینە سەرێ بۆتیا و هاتینە هێسێ و ئێکمالێ و پاشی ب بەر چیایێ مەتینا ڤە بەرەڤ ڕۆژئاڤا چووین هەتا کو ئەم گەهەشتینە گوندێن بێشیلێ، بازێ و بێلیزانێ.

ل وێرێ مە زانی کو ڕژێمێ هێزێن خوە یێن لەشکەری ژ جادا دهێ-بریفکا ڤەکێشان. هۆسا ژی دەڤەرا گوندێن بابگۆیی(بابگۆری)، بانکا، گوندێن شخۆیێ و ئەو دەڤەر هەمی ئازاد دبیت .

ژ بۆ گفتوگۆکرنێ ل سەر وان پێشهاتێن نوو و ڤەکێشانا هێزا دوژمنی ژ وێ دەڤەرێ، کۆمبوونەك ل پشتا گۆرستانا سەری یا گوندێ بێشیلی هاتە کرن. د وێ کۆمبوونێ دا سەید سالح پێشنیارا لێدانا فەوجا دهێ و کەلها ئەرزێ یان ژی ستاندنا بارەگایێ سریا مێرگا تەحینێ ل ڕۆژهەلاتێ دهێ کر. لێ دکتۆر جەرگیس وەسا ب باشتر ددیت کو چاڤدێریا دەڤەرێ بهێتەکرن و بێتە زانین کانێ مەرەما ڕژێمێ ژ وێ ڤەکێشانێ چیە.

پاشی ل ڕۆژا 1980/11/17 بڕیار هاتەدان کو پێشمەرگە دوو خالێن پشکنینێ ل سەر وێ جادا کو هاتیە بەردان دانیت، یا ئێکی

ل هنداڤی گوندێ بابیرێ، ل ژێر چاڤدێریا شەهید شەعبان غەفار و یا دووێ ل کەلا شخۆ ل ژێر چاڤدێریا شەهید تاهر زێوەیی.

د ڤی دەمی دا کو پێشمەرگەی هەردوو خالێن پشکنینێ ل سەر جادێ داناینە، وان هند دیت کو پێنج تۆمبێلێن زیلێن تژی لەشکەر یێن ژ ئالیێ بامەرنێ و گەلیێ دهێ ڤە تێن و ل هنداڤی گوندێ وەرمێلێ یێ نوکە، جهێ کو دبێژنێ چەپێن کەلەشی، بەرەڤ کەلا شخۆ ڤە یێن تێنە خوارێ .

پێشمەرگێن کو ل کەلا شخۆ بوون، وان بلەز خوە کێشا وێ نهالکا باشوورێ ڕۆژهەلاتێ کەلا شخۆ و ل هەردوو ئالیێن جادێ بۆسەیا خوە ل بەر تۆمبێلێن لەشکەری ڤەدا. هند دەم د دەستێ وان دا نەبوو کو بگەهەن مە وان هەڤالێن گرۆپا شەهید شەعبان غەفار کو ئەم ل کانیبەلاڤێ و هنداڤی بابیرێ بووین، مە ئاگەهداربکەن. لێ دەمێ هەرسێ ترۆمبێلێن زیلێن لەشکەری گەهەشتینە بەر دەرێ تڤەنگێن وان، وانا ژ هەرچار ئالیان ئاگر داڕێتە سەر سەرێ لەشکەرێن داگیرکەران. شەهید شەعبان غەفاری وی دەمی هندەك هەڤالێن مە هێلابوونە ل خالا کۆنترۆلێ ل سەر جادا ناڤبەرا کانیبەلاڤێ و بابیرێ و ئەو لگەل هندەك هەڤالێن دی چووبوو د وان بنگەهێن دوژمنی دا یێن ل ڕۆژئاڤایێ گوندێ کانیبەلاڤێ، کو هاتبوونە بەردان. ئەو ل وێرێ مژیلی دەرێختنا مینا بوون ژ دۆرێن وان بنگەهان دا کو بخەلکی و پەز و کەوالێ وان ڤە نەپەقن. ئەز ژی وی دەمی لگەل گرۆپێ شەهید شەعبانی بووم.

دەمێ دەنگێ تەقێ ژ کەلاشخۆ ل دەف هەڤالێن مە بلندبووی.

شەهید شەعبانی بلەز هندەك هەڤال هێلانە ل خالا کۆنترۆلێ و یێن دی لگەل خوە ڕاکرن و دناڤبەرا کانیبەلاڤێ و کەلاشخۆ ڕا مە خوە گەهاندە هنداڤی تۆمبێلێن لەشکەری و لگەل هەڤالێن گرۆپا شەهید تاهر زێوەی پێکڤە پێشمەرگا ل دوژمنی دا و ئەو دەڤەر کرە دۆزەخەکا براستی بۆ لەشکەرێ ئیراقێ.

سێ ژ وان ترۆمبێلێن زیل ب ئێکجاری هاتنە سۆتن و ژناڤبرن و لەشکەرێن تێدا ژی هەمی هاتنە کوشتن، لێ دوو یێن دوماهیێ بدروستی نەکەفتنە بەر ئاگرێ پێشمەرگەی و هندەك ژ لەشکەرێن وان شیان خوە بگەهیننە کۆخکەکی ل هنداڤی ڕێ، ل ڕەخێ نك وەرمێلێ ڤە و ل وێرێ وان خوە ئاسێکر و شیان هندەك هەڤالێن مە شەهید و بریندار بکەن .

پشتی هینگێ دەمژمێر چاری ئێڤاری هێزەکا دیا دوژمنی ژ ئالیێ دهێ ڤە د هەوارا هێزا خوە یا ژناڤبری هات، لێ پێشمەرگە لێ هاتنەدەست و ئەو هێز ژی هەر زوو ژ مەیدانا شەڕی ڕەڤی و بەرەڤ دهێ ڤە چوو .

پشتی هێزا هەوارهاتنا دوژمنی ژی شکەستی و بدەهان کوشتی بریندار و لەشکەرێن دۆرپێچکری ماینە ددەستێ پێشمەرگەی دا، ئێدی دوژمنی ڕێکەکا دی جەرباند و هێزەکا مەزن ژ ئالیێ بێگۆڤا ڤە بەرەڤ بابیرێ ڤە کەفتە ڕێ. پشتی ئەو هێز گەهشتیە سێرپیانا جهێ گوندێ بریفکا یێ نوکە، وێ هێزێ خوە ل وێرێ کرە دوو پشك، نیڤەك ژ وێ هێزێ لبن بریفکا ما و یا دی ژی کو پێکدهات ژ 19 ترۆمبێلێن زیلێن

لەشکەری و جێبەکا لەشکەری، ئەو جادە و جادە بەرەڤ بابیرێ ڤە هات و ل چەپێن بابیرێ سەرکەفتە پیرێ کێری، جهێ نوکە یێ گوندێ بابیرێ. جێب یا ل پێشیا کاروانی دهێت، نێزیکی دەمژمێر 9 شەڤێ ئەو سەرکەفتنە بابیرێ و بەرەڤ کانیبەلاڤێ و کەلا شخۆ ڤە هاتن. هەلبەت بەری هینگێ هێزەکا باشا پێشمەرگەی ب سەرپەرشتیا سەید نایف بۆسەیەکا مکوما ل سەر وێ جادێ داناى و ئەو چاڤەڕێێ هاتنا هێزا دوژمنی نە. هەردەمێ کاروانێ ترۆمبێلێن لەشکەری گەهەشتیە بن کۆنترۆلا پێشمەرگەی، وان ب دۆشکایێ، تۆپا 60ملم، ئاربیجی، ڕەشاش و چەکێ سڤك ئاگر داڕێتە سەر سەرێ وان. هەتا درەنگی شەڤ شەڕەکێ گران بوو دناڤبەرا پێشمەرگەی و هێزا دوژمنی دا. پێشمەرگە شیا هەژمارەکا وان ترۆمبێلا ژی بسۆژیت و ژمارەیەکا مەزنا لەشکەران ژی هاتنە کوشتن و بریندارکرن .

د ڤی شەڕی دا، ل گۆرەی پیزانینێن پشتی هینگێ ژ ڕێکخستنێن مە گەهەشتینە مە، 67 لەشکەر هاتبوونە کوشتن و 72 ژی بریندارببوون. دناڤ کوشتیان دا ئەفسەرەك ب پلا ملازمێ ئێکێ هەبوو بناڤێ فازل حەسەن کازم. دەستکەفتێن پێشمەرگەی دڤی شەڕی دا 12 تڤەنگێن کلاشینکۆف بوون و کۆمەکا پێدڤیێن دیێن لەشکەری. لێ مخابن دڤی شەڕی دا هەردوو هەڤالێن مە یێن قارەمان موسا سەلمان ئەلکیشکی و ڕەمەزان شەعبان بامەڕنی شەهید بوون و چەند هەڤالەکێن مە ژی بریندار بوون، ئێك ژ وان شەهید تاهر زێوەیی بوو کو گەلەك بگرانی بریندار بوو، هەروەسا برایێ وی شەهید نایف زێوەیی ژی بریندار بوو.

پشتی ڤی شەڕی شەهید شەعبان غەفاری داخواز ژ دکتۆر جەرگیس و سەید سالح کر و گۆتە وان: مە گەڕەکا باش و چەند چالاکیەکێن باش کرن، ڤێجا دەمێ هاتی هوین ڤەگەڕنەڤە بارەگایێ لقێ ل کۆماتەی و ئەم دێ دگەل هێزەکا پێشمەرگەی ل دەڤەرێ مینن هەتا دربەکێ دی ل دوژمنی ددەین، پاشی ئەم ژی دێ هێینە کۆماتەی. هێزەکا 10-15 کەسی لگەل شەهید شەعبان غەفاری ما، و ئەم ئەڤێن دی ژی دگەل دکتۆر جەرگیس و سەید سالحی ڤەگەریاینەڤە کۆماتەی.

بەرەڤ کارەکی نوی

پشتی کۆنگرا نەهێ سیستەما شۆڕشێ هندەك گوهرین کەتبوونە تێدا، ژ وان ژی هەرێم بوونە لق و مەفرەزە بوونە ڕێکخراو و لژنە ژی هاتنە دامەزراندن، کو لقا ئێك ژ ڤان چار لژنان پێکدهات: لژنا ئامێدیێ، لژنا شێخان و ئاکرێ، لژنا دهۆکێ و لژنا زاخۆ .

کاك فوئاد میرانی وەك بەرپرسێ لژنا زاخۆ هاتە دەستنیشانکرن و ل پایزا سالا 1981 ئەز ژی وەك ئەندام لژنە هاتمە ڤەگوهاستن بۆ لژنا ناڤبری. هینگێ بارەگایێ لژنێ ل سەر سنووری باکوور-باشوور، لێ دناڤ ئاخا باشوور دا، ل جهەکی بوو دگۆتنێ گەڤەڕۆکێ. ئەڤ جهە دکەفتە دەڤەرا مەرگەهێ و بەرامبەر گوندێ ئێکمالا مەرگەهێ بوو. تنێ ئاڤا مەرگەهێ یێ کو سنوور بوو و ڕووبارەکێ بچویك بوو، دکەفتە ناڤبەرا مە و ئێکمالێ. پشتی هینگێ گەلەك مالێن پێشمەرگا ژی، ژ گوندێن باکوور و هندەك ژی ژ باشوور

ژ بن کۆنترۆلا ڕژێما ئیراقێ هاتن و ل نێزیکی بارەگایێ لژنێ ئاکنجی بوون.

بارەگایێ مە هەتا گولانا سالا 1983 ل وی جهی ما، لێ پشتی هینگێ ل دویف وێ ڕێکەفتنا د ناڤبەرا هەردوو ڕژێمێن داگیرکەرێن تورکی وئیراقێ دا ل دژی بزاڤا ڕزگاریخوازیا گەلێ کورد کەتیە د وارێ جی بجیکرنێ دا و ڕێژێما تورکیا هێرشی بارەگایێن مە کری ب مە رەما دویرخسینا مە ژ هێلا سنووری، ئەم نەچاربووین خوە بۆ ناڤ کووراتیا کوردستانێ ڤەکێشین. هەلبەت ل گۆرەی فەرمانا سەرکردایەتیا پارتی چ ڕویبڕوبوونەك د ناڤبەرا مە و سوپایێ تورکی دا چێنەبوو، لێ د هەمان دەم ژی دا مە بارەگایێن خوە و مالێن پێشمەرگا هەمی ژ سەر وان سنووران ڤەگوستنە ناڤ کووراتیا باشوورێ کوردستانێ و ترك هاتنە ئاگەهدارکرن کو ئەگەر ئەو سنووری دەرباز بکەن پێشمەرگە دێ بۆ مرنێ شەڕی کەت. ل سنوورێ ئالیێ گوندێ ئورە ئەفسەرەك و 6 لەشکەر ل سنووری دەربازبوون، پێشمەرگا پێشیێ ئەو دیلکرن و پاشی ل سنووری دەربازکرنەڤە و ئەو ئاگەهدارکرن کو دەربازکرنا سنووری هێلا سۆرە .

پشتی ل گولانا سالا 1983 ئەڤ هێرشا ترکا هاتیە سەر مە، ل دەستپێکێ مە بارەگایێ لژنا زاخۆ برە بەرێ بریس، ل سەر ڕووبارێ خابووری، ناڤبەرا گوندێ گەرگوهێ و کوڕکا. پاشی مە بارەگایێ خوە ڤەگوهاستە هەفتەنینێ و پاشی مە برە گەلیێ هارینا ل چیایێ سپی، ل باشوورێ ڕۆژهەلاتێ زاخۆ. پشتی بارەگایێ لژنا مە ل گەلیێ هارینا جهگیربووی، ئەز هاتمە ڤەگوهاستن بۆ لژنا شێخان و

ئاكرێ. هینگێ رەحمەتی سلۆ خدر بەرپرسێ لژنێ بوو. هەلبەت ئەز ل لژنا زاخۆ بەرپرسێ ڕێکخستنا لژنێ بووم و ل شێخان ژی هەر کارێ من ڕێکخستن بوو.

نێزیکی سالەکێ ئەز ل شێخان ژی مام و پشتی هینگێ ئەز هاتمە ڤەگوهاستن وەکو ئەندامێ لژنا ڤەکۆلینێ یا لقا ئێك کو بارەگایێ لقێ ل زێوا شکان بوو، ل سەر زێی، ل باکوورێ ئامێدیێ. وی دەمی عبدالستار کورێمەی بەرپرسێ لژنا لێکۆلینێ بوو و د. سەعید عەلی ژی ئەندام بوو. بارەگایێ مە ب ڕەخ زیندانا لقێ ڤە بوو، ژ بەرکو کارێ مە ئەنجامدانا ڤەکۆلینان بوو د گەل وان زیندانییێن ژ لایێ شۆڕشێ ڤە هاتینە گرتن. مە ژی ل گورەی ڤەکۆلینا خوە راپۆرت بۆ لقێ ل سەر هەر تاوانبارەکی جودا بلنددکرن و بڕیارا دوماهیێ ژی بۆ لقێ و سەرکردایەتیا پارتی بوو.

پشتی هینگێ هندەك ناکۆکیان ل لژنا دەڤەرا ئامێدیێ سەرهەلدان. ڤێ ناکۆکیێ تەڤنێ خوە ل بارەگایێ لقێ و پشکا پتر یا لژنە و ڕێکخراوان ژی ڕاچاند و بوو ڤەیرانەکا مەزن. پێشمەرگە و کادر ل سەر دوو ئالیان دابەش بوون. مرۆڤێن چاك و کوردپەروەر دناڤ هەردوو ئالیاندا هەبوون. پشتی ڤێ ئالۆزیێ د. جەرجیس ژ بەرپرسیاریا لقێ هاتە ڤەکێشان و سەیدایێ نەجمدین یوسفی و رەشید عارف وەکو بەرپرس و جێگرێ بەرپرسی ژ لایێ سەرکردایەتیا پارتی ڤە بۆ لقا ئێك هاتنە هنارتن، لێ ئەو ئارێشە و ئالوزیێن مە ئاماژە پێدای ڕۆژ بۆ ڕۆژێ مەزنتر لێهاتن و نەهاتنە چارەسەرکرن. لێ

من بخوە هەر وەکو کادر ڕۆلێ خوە یێ پێشمەرگاتیێ ددیت و من بخوە تاگیڕیا هیچ ئالیەکی نەکر و نەکەتم ژێر کاریگەریا کەسێ ژی.

ل سالا 1986 جەنابێ سەرۆك بارزانی ژ بۆ چارەسەرکرنا ڤان ئاریشە و ئالۆزیان هاتە دەڤەرا بەهدینان و بارەگایێ خوە ل گوندێ کانیسارکا نێروە، ل باکوورێ ڕۆژهەلاتێ بارەگایێ لقا ئێك دانا. دگەل جەنابێ سەرۆکی دا لژنا پشکنینێ (الهیئه التفتیشیه) ژی هاتبوو، کو ژ د.جەرجیس حەسەن، زەعیم عەلی و هشیار زێباری پێکدهات و جەنابێ سەرۆکی بخوە ژی سەرپەرشتیا ڤێ لژنا ڤەکۆلینێ دکر .

لژنا ڤەکۆلینێ لژنە ب لژنە و هەروەسا ل بارەگایێ لقێ ژی، دەست بکارێ خوە کر و پشتی دیتن و دویڤچوون و ڤەکۆلینێن چەند مەها ئێدی دەست ب گوهڕین و بڕیاران هاتەکرن. دڤی دەمی دا کو جەنابێ سەرۆك بارزانی نێزیکی سالەکێ ل بەهدینان ما و ژ ئەنجامێ بڕیارێن لژنا ڤەکۆلینێ گەلەك گهۆڕینێن ئەرێنی د لقێ دا چێبوون، پێشکەفتنێن مەزن هەم د بیاڤێ لەشکەری و هەم ژی دبیاڤێ ڕێکخستن و ئابووریدا چێبوون. ئێك ژ وان بڕیارێن ئەرێنی یێن جەنابێ سەرۆکی و لژنا ڤەکۆلینێ داین، دانانا د.رۆژ نوری شاوەیس وەك سەرپەرشتێ لقا ئێك و دانانا رەمزی شەعبان وەك بەرپرسێ لقا ئێك. ئەڤ گوهڕینە ژی بوونە ئەگەرێ هندێ کو بۆ جارا ئێکی داستانێن مەزنێن مینا داستانا سۆتکی، شەرانش، بامەڕنێ، سەرێ ئەرەدنا، دێمکا، بابلۆ، کانی ماسێ و دێرەلووکێ هاتنە تۆمارکرن. مۆرالێ پێشمەرگەی بلند بوو. دسپلینا حزبی و هەیبەتا پارتی

زێدەبوو. سیستەمێ سزدان و پاداشتێ د ناڤ شۆرشێ دا بهێزهاتە پەیرەوکرن. ڕۆژ بۆ ڕۆژێ هەژمارا پێشمەرگەی زێدەبوو. هێزا بەرگری مللی ب ڕەنگەکێ ڕێکوپێك هاتە ڕێکخستن وەکو هێزەکا یەدەك بۆ پێشمەرگەی و ڕۆلەکێ باش د پاراستنا دەڤەرێن ڕزگارکری دا ددیت.

بگشتی ئەم دشێین بێژین کو پشتی ڤان بڕیار و گوهڕینێن دەستەیا ڤەکۆلینێ ب سەرپەرشتیا سەرۆك بارزانی، لقا ئێك و دەڤەر بگشتی کەفتە د قۆناغەکا نوی دا و ژ هەمی ئالیان ڤە پێشکەفت.

ئەز دبیردانکا هەڤچەپەرێن خوە دا

ڕوودانێن کۆمیدی و تراژیدیێن ژیانا مە یا شۆڕش و پێشمەرگاتیێ بهزارانە، دبیت ئەڤێن تێنە بیرا مە و ئەم بۆ وە بێن ڕێژدار ڤەدگێڕین نێزیکی تنێ 10٪ بیت. گەلەك جارا هەڤال و هەڤچەپەرێن مرۆڤی هندەك تشتێن مرۆڤی ڤەدگێڕن کو ل بیرا مرۆڤی بخوە نەماینە.

سالا 1986 وی دەمێ جەنابێ سەرۆك مەسعود بارزانی ب سەرۆکاتیا لژنەیەکا ڤەکولینێ هاتیە دەڤەرا بەهدینان و بارەگایێ خوە ل گوندێ کانیسارکا نێروە ل ڕۆژهەلاتێ زێیێ مەزن دانای. وی دەمی کادرێن لەشکەری و سیاسی یێن هەر ناڤچەیەکێ خوە کرنە دوو پشك، پشکەك دهاتنە سەرەدانا سەرۆکی، ئەو دزڤڕین پشکا دی ژی دهاتن، دا کو دەڤەر نە هێتە چوولکرن ژ پێشمەرگەی. پشکا ئێکێ یا

کادرێن لژنا ئامێدیێ، ب سەرپەرشتیا کارگێڕێ لژنێ شەهید ئەحمەد کادر (ادریس جەرجیس) چوونە بارەگایێ سەرۆکی بۆ سەرەدانا وان و ل زڤڕینێ هاتنە بارەگایێ لقێ ل سەر زێێ بۆ سەرەدانا مە. ئەز وی دەمی ئەندامێ لژنا ڤەکۆلینا لقا ئێك بووم. هەڤالێ مە یێ نەمر د.سەعید بریفکانی ژی سازەك هەبوو بەردەوام بۆ مە ساز لێددا، من ژی جار جارا هەلبەست دنڤیسین. ئێك ژ وان هەلبەستا هەلبەستەکا شۆڕشگێڕی بوو. وێ ڕۆژا هەڤالێن لژنا ئامێدیێ هاتینە دەف مە، بەری بێنە دەف مە، د. سەعیدی گۆتە من: وەرە دێ وێ هەلبەستا تە ئاوازکەین و دێ کەینە سروود. من ژی گۆتێ: گەلەك خوەش شولە.

ڤێجا ژ ڤێرێ وێڤە دێ وە هێلم لگەل بیرەوەریا هەڤچەپەرێ من کاك ڕزگار کێستەیی، کو وی ل سەر ڤێ مەسەلێ نڤێسیە د بەرگێ ئێکێ یێ پەرتووکا خوە یا بناڤێ (ل ژێر سیبەرا چیا) ب مانشێتێ (ڤێ جارێ ئاواز دەنگێ تۆپانە)، بەلاڤکریە.

ڤێ جارێ ئاواز دەنگێ تۆپانە

دەم پاییزا 1986 بوو سەرۆك بارزانی هاتبوو دەڤەرا بەهدینان و بارەگایێ خوە ل گوندێ کانیسارکا نێروەیا دانابوو، کو دکەڤیتە ناڤبەرا هەردوو باژێڕکێن ئامێدیێ ل باشوور و چەلێ ل باکوور، ل ئالیێ ڕرۆژهەلاتێ ڕووبارێ زێی. بارەگایێ لقا ئێك یا پارتی دیمۆکراتی کوردستان ژی ل گوندێ زێوا شکان بوو، ل هەمان دەڤەرێ کو دکەڤیتە سەر ڕووبارێ زێی .

سەرۆك بارزانی بەرنامەیەك دانا كو هەموو كادرێن لەشكەری و سیاسی یێن لقا ئێك ببینیت، كو وی دەمی لقا ئێك هەردوو پارێزگەهێن دهۆك و نەینەوا ڤەدگرتن. ژ بۆ بجی ئینانا ڤی بەرنامەی، كادرێن سیاسی و لەشكەری یێن لژنێن ناڤچا خوە كرنە دوو گرۆپ، گرۆپەك دمانە ل دەڤەرێ لگەل پێشمەرگەی، دا كو دەڤەر چۆل نەبیت و پشكا دی دچوونە سەردانا سەرۆكی ل بارەگایێ وی و پشتی ئەو دزڤڕینەڤە گرۆپێ دووێ دچوون. ئەم ژی وەك كادرێن لژنا ناڤچا ئامێدیێ، كو بارەگایێ مە ل گەلیێ بێشیلێ بوو، وەك گرۆپێ ئێكێ بڕێكەفتین ژ بۆ سەردان و كۆمبوونێ لگەل سەرۆك بارزانی، كو شەهید ئەحمەد كادر (ئیدریس جەرجیس) ئێك ژ بەرپرسێن مە بوو. پشتی ئەم ژ هەڤدیتنا لگەل جەنابێ سەرۆك بارزانی خلاس بووین، شەهید ئەحمەد كادری پێشنیاركر ئەم د ڕێیا خوە سەرا هەڤالێن لژنا ڤەكۆلینا لقا ئێك بدەین و پاشی بەرەڤ بارەگایێ خوە ڤە بچین. مە ژی پێشنیارا وی ب دلخۆشی ڤە پەژراند. پشتی ئەم ل خالا بارەگایێ پێشمەرگێ بەرنیاس بەدەل ماروونسی دەرباز بووین، ئەم گەهەشتینە بارەگایێ لژنا ڤەكۆلینێ، كو هەم بارەگایێ وان و هەم ژی زیندان دكەڤتە د دۆلەكا كوور دا ل ناڤبەرا دوو تیێن بلندێن چیای ل بەر ڕووبارێ زێی.

هەلبەت ئەو دەمەك بوو سەرۆك بارزانی ل گەل كۆمەكا سەركردێن پارتی و هێزەكا پێشمەرگەی گەهەشتیە وێ دەڤەرێ و دیارە كو دوژمنی ژی پێزانین وەرگرتبوون. هەرچەندە بەری هینگێ ژی بۆمبارانا دوژمنی ب ڕێیا تۆپێن هەمەجۆر، كاتیۆشا و فرۆكێن

جەنگی، یا بەردەوام بوو ل سەر بارەگایێ لقێ. لێ پشتی هاتنا سەرۆکی ئەڤ بۆمبارانکرنە دەهقات زیدەتر لێهات بوو. وی دەمێ ئەم گەهەشتینە بارەگایێ لژنا ڤەکۆلینێ و زیندانێ، بۆمبارانێ دەستپێکر و ژ دژواری و همبزیا بۆمبارانێ مرۆڤی دزانی کو ژێدەرێ ڤێ بۆمبارانێ نە جهەك و دوو ب تەنێ نە و وەسا دیار بوو کو تۆپ ژ دێرەلۆکێ، ئامێدیێ، بێگۆڤا و کانیماسێ و کاتیۆشا ژی ژ کانیماسێ ب ئێك دەم دهاتنە باراندن ل سەر بارەگای و دۆرێن وی. ژ بەر کو ئەڤ جهە هەمووکەڤر و چیاییێن بلندن، ژ بەر هندێ لگەل پەڤینا هەر تۆپەکێ ب وان کەڤر و چیاڤە، ب سەدان کەڤر و بەر ژی دپەڤین و ب سەر وی گەلیێ زێی دا دبارین و ب جارەکێ ئەو گەلی تژی تۆز و بارووت ودووکێل ببوو. ئەم دروست دڤێ ڕەوشێ دا گەهەشتینە بارەگایێ لژنا ڤەکۆلینێ، کو کەپرۆکەك ل بەر دەرێ بارەگایێ وان بوو، بڕەخ ژی ڤە کونجەکا بن ئەرد چێکربوو ژ بۆ خوە پاراستنێ ژ بۆمبارانێ. کادرێ هەرە دێرینێ شوڕشا گولانێ مستەفا مزووری([1]) و کادر و پێشمەرگە

1- 597 ل مؤسل هاتیه دنیایي. /3/ ١ (م××فی هیرؤ ×الح مزوري. ل 76
7519 بووية ثيَشمةر×ة ذ×يسةريَ بةتاليونيَ ل شيَخان. ل- ل سالَا
7513
69/8/7519 ×ووية ×ياي و ئامادةكاري ذ بؤ شورِشا ×ولانيَ كرينة و
7512 شورِشيَ دةستثيَكري، ئةو ئيَك كاديَن دة ستثيَكيَ ييَن /9/
دە ما ل 62
شورِشيَ بووية ل به هدينان. ×ةلةک ئةرک و ثلةييَن جودا وةر×رتينة. ل
سالَا 7588 ئاوارة ي رؤذهةلاتيَ كوردستانيَ دبيت. ل 7557 دز×ريتة ×ة
كوردستانيَ وبةردة واميَ ددة تة خةباتا خوة نوكة ذي ئةنداميَ لقا ئيَكا
ثارتي و ئةنداميَ ج×اتا شيرة تكاريَن ويَ لقيَ ية.

دکتۆر سەعید بریفکانی([2])، هەردوو لبن کەپرۆکێ ل بەرامبەر هەڤ دروونشتینە، سازەکا د دەستێ دکتۆر سەعیدی دا یێ دژەنیت و هەردوو پێکڤە یێ سروودەکێ دبێژن. دیاربوو کو هەلبەست یا مستەفا مزووری بوو و دکتۆر سەعیدی ژی ب سازا خوە ئاواز بۆ چێدکر. ئەم گەهەشتینە هنداڤ سەرێ وان، بێی کو گەلەك پووتەی بدەنە مە، یان بۆمبارانا دژوار، ئەو هەر دبەردەوام بوون ل سەر سروودا خوە و هەردوویا پێکڤە دگەل دەنگێ سازێ دگۆت:

ئەم دێ چین و هەر دێ چین دێ چین
ئەم دێ چین و پێشکەڤین دێ چین
ئەم دێ چین تا سەرکەڤین دێ چین
ماڤێ کوردان وەرگرین دێ چین.

ژ ئالیەکی ڤە بۆ منێ حەژێکەرێ ئەدەب و هونەری، ڤی دیمەنێ سروود و سازا وان د ناڤ ڤێ بۆمباران و تۆز و دووکێل و دەنگێ پەقینا بۆمبا دا، هەمی جیهان بۆ من دئینا. لێ دهەمان دەم دا ب دەهان ساچمێن تۆپ و کاتیۆشان ب تایێن وان دارا دکەفتن و کەڤر و بەر ژ وان زناران ب سەر بارەگای دا دئینانە خوارێ، ئەز گەلەك ژ وان ترسیام کو هۆسا بێمنەت ل ڤێرێ ڕوونشتینە و سروودا خوە دبێژن و مەترسیەکا مەزنە ل سەر ژیانا وان. ژ بەر هندێ هەرچەندە

[2]سعید علی عبداللە بریفکانی .ساڵا 1955 هاتیە دنیایێ .شارە زاییێ
-وە رزشێ بوو و دکتۆرا ب زانستێن وە رزشی وە رگرتبوو .ل ساڵا 1983 پێشمەرگە بوویە . پشتی سە رهلدانا 1991 وەک مامۆستایێ زانکۆیێ کارکریە.
٢٠١١/٦/١٤ وەفاتکریە.

ئەز ژ وان هەردوویان ژی بچووکتر بووم، لێ ب عاجزی ڤە من گۆتە وان: ڕابن دا بچینە دڤێ شکەفتێ ڤە (کو بۆ خوە پاراستنێ ژ بۆمبارانێ هاتبوو کۆلان)، نابیت هوون هۆسا بێمنەت ل بن ڤێ بۆمبارانێ بمینن. د هەمان دەم دە شەهید ئەحمەد کادر ژی گەلەك ڕژدی ل وان کر، لێ وان گۆتە مە: هش بێدەنگ بن دێ ئاوازا مە ژبیرا مە بەن، بزۆری مە ئەڤ ئاوازە یا چێکری. پاشی گۆتەمە: هوون دشێن خوە بپارێزن، لێ ئەم حەزدکەین هوون زیدەتر ڕەوشا مە تێکنەدەن، چونکی ژمێژەیە ئەم ب ڤێ سروودێ ڤە تا کو مە ئاوازا وێ چێکری، لەوما باشترە هوون ژی مە بهێلن ئازاد دا ئاوازێ مە ژ بیرا مە نەچیت و بشێین سروودا خوە تەمام بکەین. من گۆتە وان: باشە ئەگەر هووین ل سەر ڤێ سروودێ هاتنە شەهیدکرن نوکە، ما وی دەمی سروود بۆ چیە؟

دکتۆر سەعیدی گۆتە من: کاك ڕزگار ئەم دێ ڕۆژەکێ هەر مرین و چین و ئەم چ ژی ل دووڤ خوە ناهێلین، لێ ئەگەر مە ئەڤ سروودە چێکر و پاشی هاتە تۆمارکرن ژی دێ بیتە بەرهەمەکێ نەمرێ شوڕشێ و چ جارا نامریت. ژ بەر هندێ ئەو ژ مە گەلەك گرنگترە.

ئێدی مە ئەو هێلانە دگەل سروودا وان، لێ ل ڤی دەمی بیرا من ل سترانا هونەرمەندێ شەهید ئەردەوانی هات دەما دبێژیت: دادێ شەڕێ گرانە...دیلان دەنگێ تۆپانە.

لێ من بخوە گۆت: یا کاك مستەفای و دکتۆر سەعیدی (ئاواز دەنگێ تۆپانە.)

هەلبەت وان سروودا خوە چێکرن و پاشی ژی هونەرمەند حەسەن شەریف، کو ل سالا پاشتر بوو پێشمەرگە، لگەل گرۆپەکا زارۆکێن پێشمەرگا ب ناڤێ (تیپا پێشڕەو) ئەو سروودە تۆمارکر، کو تەکستا وێ ژی ئەڤا خوارێ یە:

ئەم دێ چین و هەر دێ چین دێ چین
ئەم دێ چین و پێشکەڤین دێ چین
ئەم دێ چین تا سەرکەڤین دێ چی
ماڤێ کوردان وەرگرین دێ چین

گەل پێشمەرگەیێن چەلەنگ
دێ ل جیهانێ کەینە دەنگ
ب ئاگر و تۆپ و تڤەنگ
ب نارنجۆك و ڕەشاشین

پێشمەرگا سویندا خاری
نادانن ئەڤی باری
مللەت هەمی یێ ل هاری
وەکە ڤیەتنام و چین

پالە و جوتیار و شڤان
هەمی لاو و خوەندەڤان
لەشکەرین بۆ کوردستان

ل مەیدانا پەهلەوانین

دێ چین گەل پێشمەرگەها
سەر تخویب و دەرگەها
ل دوژمن بین ئەژدەها
دفن و گوها لێ بڕین

جارەكا دی بەرەڤ مەیدانا خەباتێ یا بەرێ

پشتی جەنابێ سەرۆكی هاتیە دەڤەرێ، ژ بەر وان ئاریشێن مە ئاماژە پێكری ل سنوورێ لژنا ئامێدیێ، وی بڕیاردا كو كاك فوئاد میرانی بشێوەیەكی دەمكی وەك بەرپرس ڤرێكەتە لژنا ئامێدیێ، تا كو بەرپرسەكی بۆ ددانن. ژ بەر كو ئەو كەسەكێ بێلایەنە و كەسێ ژ هەردوو ئالیان ژی چ تێبینی ل سەر وی نینن. ئەڤە بۆ هندێ بوو كو ئەو لژنێ بڕێڤەببەت هەتا كو بڕیارێن لژنا ڤەكۆلینێ دەردكەڤن. پشتی بڕیار ژی دەركەفتین شەهید محەمەد سالح بۆتی وەك بەرپرسێ لژنا ناڤبری هاتە دەستنیشانكرن.

ڕۆژا 1987/1/1 بڕیارا من دەركەفت، ئەز بوومە كارگێڕێ لژنا ئامێدیێ. من ژی خاترا خوە ژ هەڤالێن خوە یێن لژنا ڤەكۆلینا

لقێ خواست و من بەرێ خوە دا بارەگایێ لژنا ئامێدیێ، ل گەلیێ بێشیلێ ل ڤۆنتارا باکوور یا چیایێ مەتینا. هەلبەت ئەڤ دەڤەرە بۆ من گەلەکا بەرنیاس بوو و وەکی مالا من بوو، چونکی پێشمەرگاتیا منا دەستپێکا شۆڕشا گولانێ پڕانی ل ڤێ دەڤەرێ بوو و هەژمارەکا زۆرا خەلکێ ڤێ دەڤەرێ ڕێکخستیێن من یێن سالێن دەستپێکا شۆڕشێ بوون و یێن دی ژی د وان سالان دا هەموو ببوونە نیاس و هەڤال و برادەر لگەل مە. لەوما ژی ئەڤ دەڤەر بۆ من وەکی مالا من بوو.

پشتی ئەز هاتیمە ڤێ دەڤەرێ گەلەك شەڕێن مەزن ل سنوورێ لژنا مە چێبوون. ل نیڤا مەها نیسانا 1987 ڕژێما بەعس بڕیاردا کو ئەو گوندێن ژبن کۆنترۆلا وان دەرکەفتین و کەفتینە بن کۆنترۆلا شۆڕشێ، ب هەر شێوەیەکی بیت وێران بکەن و ژیانێ لێ نەهێلن. ژ بۆ ئەنجامدانا ڤی کاری ژی وان بەرێ هێزەکا مەزنا جاش و لەشکەران دا دەڤەرێ، ب تۆپ و تانگ و زریپۆش و هەلیکۆپتەرا. پێشمەرگەی ژی ل بەرەیێن سپنەی (بامەڕنێ، گولێ، تنێ، شرتێ و داودیێ) و ل بەرەیێ مشارا بەرواری بالا، ل سەر جادا بێگۆڤا-کانیماسێ و ب تایبەت ل سەرێ حەمێ، بریفکا، گرکا، خشخاشا و تشیشێ، نێزیکی 21 ڕۆژان شەڕەکی گەلەك گران ل هەمبەر هێزێن دوژمنی کر و د وان ڕۆژان دا ئەو جادە ب ئێکجاری هاتەبڕین ژ ئالیێ پێشمەرگەی ڤە. لەشکەرێ ئیراقێ ب هەلیکۆپتەرا و د سەر ئاسمانێ باکوورێ کوردستانێ ڕا خوارن و پێدڤیێن دی بۆ هێزێن خوە دبرنە کانیماسێ. کەواتە شوونا هێزێن ڕژێما ئیراقێ گوندێن ڕزگارکری بگرن، وان جادا کو د دەستێ وان دا بوو، هەما بێژە ئەو ژی ژدەستدا.

د وی دەمی دا دکتۆر ڕۆژ نوری شاوەیس وەك سەرپەرشتێ لقا ئێك هاتە دەستنیشانکرن و پشتی هاتنا وی بۆ دەڤەرێ و ب سەرپەرشتیا وی، هەر ل سنوورێ لژنا مە، کۆمەکا داستانان هاتنە ئەنجامدان ل دژی هێزێن دوژمنی. ژ وان ژی داستانا سۆتکی ل ڕۆژا 1987/5/4 و داستانا بامەڕنی ل ڕۆژا 1987/5/26 و داستانا بێبادێ ل ڕۆژا 1987/8/11 و پاشی ژی داستانا کانیماسێ ل ڕۆژا 1987/9/13. ئەڤ داستانە هەمی ل سنوورێ لژنا مە و ب سەرپەرشتیا دکۆر رۆژ هاتنە ئەنجامدان کو ب سەدان کوشتی ژ دوژمنی کەفتن و ب هزاران پارچە چەك و دەستکەفتێن دیێن لەشکەری کەفتنە دەستێ پێشمەرگەی.

داستانا بناڤودەنگا کانی ماسێ ئەز دشێم بێ دوودلی بێژم کو مەزنترین داستانا شۆڕشا گولانێ بوویە، چونکی دڤێ داستانێ دا پێشمەرگە شیا دەڤەرەکا بەرفرەها کوردستانێ ڕزگار بکەت ود دەمەکێ کورت دا دەستێ خۆ دانیتە سەر پێنج فەوجا و هەفتێ و دوو بنگەهێن جاش و سوپایێ ڕژێمێ، زێدەباری دیلکرنا پتر ژ 600 جاش و سەرباز و پۆلیسێن ڕژێمێ. من ب خوە ژی شەرەفا پشکداریێ د ڤێ داستانا مەزن دا هەبوو، لێ مخابن دڤێ داستانێ دا محەمەد سالح بۆتی بەرپرسێ لژنا مە شەهید دبیت و گیانێ خوە گۆری ئاخا پیرۆزا کورد و کوردستانێ دکەت. پشتی شەهیدبوونا محەمەد سالح بۆتی، تەمەر رەمەزان ل جهێ وی وەکو بەرپرسێ لژنا ناڤبری هاتە دانان.

پاشی ل زڤستانێ و ڕۆژا 1988/1/11 داستانا دێرەلوکێ تێتە ئەنجامدان و مخابن کۆمەکا کادرێن مە یێن لەشکەری و

پێشمەرگێن مە یێن بژارە شەهید دبن، کو سێ ژ وان بەرپرسێن ڕێکخراوا بوون ل لژنا مە و ئێك ژی جێگرێ بەرپرسێ ڕێکخراوێ بوو. ب شەهیدبوونا ڤێ دەستەکا کادرێن مە یێن لەشکەرییێن بژارە دربەکی مەزن ب لژنا مە کەفت، لێ دیسان ژی پیشمەرگەی ڕۆژ بۆ ڕۆژێ دربێن مەزنتر داوەشاندنە دوژمنی و ل دوماهیا بهارا هەمان سالێ جارەکا دی لژنا مە داستانا دووێ یا بامەرنی ئەنجامدان.

ئەز هەتا 1988/8/25 د گەل دەستپێکرنا هەوا هەشتێ یا ئەنفالان ل لژنا دەڤەرا ئامێدیێ بووم، هێزا سەرەکی یا پارتی دیموکراتی کوردستان ژی ل دەڤەرا بەهدینان بوو، ئەڤ دەڤەرە ژی تاکە دەڤەرا ڕزگارکری یا کوردستانێ مابوو. نێزیکی 500 گوند ل ڤێ دەڤەرێ وەك گوندێن ڕزگارکری دهاتنە هەژمارتن. جەنگا ئیران و ئیراقێ ژی بدوماهی هاتبوو. ئێدی ببوو ئەو دەمێ کو چەند سالێ بوو ڕژێما بەعس خوەزی بۆ دخواستن، کو ڕۆژەکێ دەستێ وان ڤالا ببیت دا کو ب هەموو هێزا خوە یا لەشکەری بێنە سەر کوردستانێ و مرۆڤ و گیاندارێن وێ قڕبکەن و شوونوارێن ژیانێ لێ نەهێلن. لەوما ڕژێمێ بەرێ هەمی چەك وجاش و سوپایێ خوە دا ڤێ دەڤەرێ. هێدی هێدی ڕەوشا دەڤەرێ ئالۆز بوو و کەتە د ڕەوشەکا مەترسیدار دا، نەخاسمە پشتی بۆمبەبارانکرنا هەلەبچە و دەڤەرا سۆران ب چەکێ کیمیاوی. ئێدی سەر و مالێ خەلکی لێ بوو بەلا. مە ژی وەك شۆڕش شیانێن بەرگرییێ ژ چەکێ کیمیاوی نەبوون. دەڤەر ب ڕەنگەکێ گشتی کەتە بەر هێرشا سوپایێ ڕژێمێ ئەوێ خوە ژ بکارئینانا چەکێ کیمیاوی یێ قەدەغەکری ژی نەدایە پاش. چەکێ کیمیاوی ل چەندین جهان ژی ل

دژی خەلکێ سڤیل ب کارئینا، وەکی برجینی، تویکا، وەرمێلێ، ئێکمالا بەرواری بالا، بەرێ گارەی و گەلەك جهێن دی. ڤێ چەندێ ژی ترس و لەرز پتر د ناڤ خەلکێ سڤیل دا پەیداکر. خەلکی هەمیێ مال و هەبوونێن خوە هێلان و بەرێ خوە دانە سنوورێ باکوور و باشوورێ کوردستانێ. گوندێن دەڤەرێ هەمی ژ مرۆڤان ڤالابوون، ژبەرکو دەڤەرا ئامێدیێ و زاخۆ نێزیکی سنوورێ تورکیا بوون، خوەشبەختانە زیانێن گیانی ل ڤان دەڤەران دکێمتر بوون، لێ مخابن هەژمارەکا مەزنا خەلکێ سنوورێ لژنێن دهۆك، شێخان و ئاکرێ نەشیان خوە ڕزگار بکەن و کەفتنە دەستێ دوژمنی و ب هزاران ژێ ڤڕکرن.

مە ژی وەکو لژنا دەڤەرا ئامێدیێ پێشوەخت هەولدا کەل و پەلێن لژنێ یێن گرنگ، وەکی دەزگەهێ بێتەلێ، چەکێ گران و دەکۆمێنتێن لژنێ ڤەشێرین، لێ مخابن پشتی جاش و لەشکەران هەمی دەڤەر داگیرکریەڤە، بڕیا سیخوڕێن ڕژێمێ جهێن هەمی کەل و پەلان هاتبوونە ئاشکەراکرن و ڕژێمێ دەست دانابوو سەر هەمی تشتان.

هەلبەت وەکی مە گۆتی ب وان شیانێن مە یێن سادە بەرگری ل هەمبەر چەکێ کیمیاوی نەدهاتەکرن. پشتی دەڤەر بەرە بەرە ژ خەلکێ سڤیل ڤالابووی، ئێدی پێشمەرگە ژی نەچاربوون کو هەر ئێك د هەوارا مال و زاڕۆکێن خوە بچیت و ژ وێ هێرشا هۆڤانە ڕزگاربکەت.

ئەز و تەمەر رەمەزان و میکائیل تاها مایی دوماهیك کەس بووین ژ بارەگایێ لژنا ئامێدیێ دەرکەتین، ل گەلیێ بێشیلێ. مە ژی ب چەکێ خوە ڤە قەستا سنوورێ باکوورێ کوردستانێ کر، سەرەڕایی

پێڕابوونێن ئەمنی یێن دەولەتا تورکی، لێ ئەم شیاین ب قەچاغی ژ سنووری دەربازببین. مە خوە ڕادەستی ڕژێما تورکی ژی نەکر و خوە گەهاندە دەڤەرا قوشویریا. پڕانیا وی خەلکێ مە یێ ل وان دەڤەران ل سنووری دەربازبووین، یان برنە سلۆپیا و پاشی برنە کەمپا ماردین-قزلتەپە، یان ژی برنە کەمپا ئامەدێ، یێن ڕەخێ ڕۆژهەلاتێ زێی ژی برنە گەڤەڕێ، پاشی هند چوونە ڕۆژهەلات و هند ژی برنە کەمپا مووشێ. لێ مە بڕیاردا کو ئەم بەرەڤ ڕۆژهەلاتێ کوردستانێ و سەرکردایەتیا پارتی ڤە بچین. هەلبەت ئەز یێ شارەزایی ڤێ دەڤەرێ و هەمی دەڤەرێن سنوورێ کوردستانا باکوور و باشوور بووم، لەوما مە داڕێ بەرەڤ ئارمانجا خوەڤە. ژ بەر شارەزاییێ چ ئاستەنگ نەکەتن د ڕێکا چوونا مە دا هەتا کو ئەم گەهەشتینە ڕۆژهەلاتێ کوردستانێ.

ئەم گەلەك خوەش و بێ گیرۆبوون چووین و لڕۆژا 1988/9/1 ئەم گەهشتینە بارەگاییێ مەکتەبا سیاسی ل گوندێ ڕاژان ل ڕۆژهەلاتێ کوردستانێ .

خەلکێ کوردستانێ و پێشمەرگە، وەکی وی پەزی لێهاتبوون یێ گورگ دکەڤیتە ناڤ و ژێك تەڕابەڕا دکەت. دابینی مالەکا چوویە کەمپەکا باکوور و زەڵامەك یان زاڕۆکەکێ وان د ڕۆژهەلاتێ کوردستانێ دەرکەت. یان نیڤەکا مالێ یا کەتیە دەستێ دوژمنی و ئێکێ د باکوور دەرکەتی و ئێك د ڕۆژهەلات. ڕەوشەکا وەسا خراب و هۆڤانە بوو، دلێ مرۆڤی دکوزری. ڕۆژانە دەنگوباسێن قڕکرنان ژنوی دگەهشتنە مە. ڕۆژەکێ نووچەیا قڕکرنا تویکا، ئێکێ یا کورێمە و ئێکێ یا ئێکمالێ و جهێن دی. هەر هەیام هەیام کۆمەکا پێشمەرگان،

نەخاسمە کادرێن لەشکەری و سیاسی یێن پێشمەرگەی دگەهشتنە بارەگایێ مەکتەبا سیاسی. پڕانی ئەو بوون یێن کو ژ مالێ و مالبات و زارۆکێن خوە ڤەقەتیاین، لێ دهەمان دەم دا هەژمارەکا مەزن دگەل خێزان و کەس و کارێن خوە ڕزگاربببوون و خوە گەهاندبوونە ڕۆژهەلاتێ کوردستانێ وهاتن و ل ئوردیگاییێ خوی ل باکوورێ ئورمییێ و ل تاخێ بارزان ئاباد ل شنۆ ئاکنجی بوون.

ئەم کۆمەکا کادرێن لەشکەری و سیاسی یێن لقا ئێك یێن زگورد ل بارەگاییێ مەکتەبا سیاسی ل ڕاژان، زێوە، شنو و نەغەدە د بارەگایان دا ماین. دا کو جهێ مە بکەت د وان بارەگایان دا، بڕیارهاتەدان کو ئەو پێشمەرگێن مالێن وان ل ئیرانێ کو د وان بارەگایان دا ئەرك دگرت، بچنە مالێن خوە و ئەم جهێ وان بگرین. ژبەر کو هەژمارا مە گەلەك بوو و لگەل وان پێکڤە جهێ مە ل وان بارەگایان نەدکر. هەڤالێن مە یێن کو شیاین مال و زارۆکێن خوە ڕزگاربکەن و بیننە ڕۆژهەلات، ئەو ژی ل ئورمییێ، نەغەدە، زێوە و شنو لگەل مال و زارۆکێن خوە ئاکنجی بوون. لێ ڕەوشا هەری خراب یا وان هەڤالێن مە بوو یێن خودان مال و زارۆك. چونکی چ مووچە و هاریکاری نەبوون. کار ژی ب ئێکجاری ل وان دەڤەران نەبوو. ژبەر هندێ وان هەڤالێن مە هەتا سالا 1991 دەمێ سەرهلدانێ ژیانەکا گەلەکا سەخت و دژوار دەربازکر .

ل گۆرەی پێدڤیا پارتی هندەك هەڤالێن مە ل هندەك دەزگاییێن پارتی کار و ئەرك وەرگرتن. هندەکا ژی جار جار هاری هەڤالێن بەش و دەزگاییێن جودا دکرن .

دلبەرا من بەرزە بوو

ئەنفالان ڕەوشا خەلکێ کوردستانێ گەلەك خراب کر. مالبات و کەس و کار وەسا ژێك ڤەقەتیان و لێك بەرزە بوون، گەلەك مالبات بوونە سێ جوین، ئێك هاتنە ئەنفالکرن، ئێك دەربەدەری باکوورێ کوردستانێ بوون و ئێك ژی دەربەدەری ڕۆژهەلات بوون. هەتا پشتی سالەکێ ژی ژنوی کت وماتێن خەلکی دهاتن و ل مالبات و مرۆڤێن خوە دگەڕیان. ڤێ ڕەوشێ کاریگەریەکا مەزن کرە سەر مە هەمیا، لەوما ڕۆژەکێ دا ژ ئورمیێ چمە شنۆ. پشتی مرۆڤ ئورمیێ دهێلیت و دەشتەکا پڕی باغێن سێڤا دبڕیت بەرەڤ باشوورڤە، مرۆڤ دگەهیتە دەرێ گەلیێ قاسملۆ، کو گەلیەکێ تژی ئاڤ و باغ و گوندێن جوانە. گوندێ قاسملۆ ژی دکەڤیتە دەستێ چەپێ ب پالا گەلی ڤە. لێ ل دەستپێکا گەلی ل دەستێ چەپێ گرەکێ بلند و جوان و ستراتیژی یێ هەی کو ژ ئالیێ باکوورڤە یێ زالە ل سەر دەشتا باشوورێ ئورمیێ و ژ ئالیێ باشوور ژی ڤە ل سەر گەلیێ قاسملۆ. ل سەر وی گری شوونوارێن کەلا دمدم یا بناڤودەنگە کو پەرتووك ل سەر داستانا کەلا دمدم هاتینە نڤێسین و دناڤ کولتوورێ کوردی دا گەلەك بەیت ل سەر هاتینە ڤەهاندن.

دەما چاڤێ من ب شوونوارێ کەلا دمدم کەفتی کو بنگەهەکێ لەشکەرێ ئیرانێ ل سەرە. ئەو دیمەنێ داگیرکاریێ و چاما ڕەشا ئەنفالا یا بسەرێ مە هاتی، هەردوو تێکەل بوون و من ڤیا هەوارا خوە

بگەهینمە کەلا دمدم و دەردێ دلێ خوە بۆ دارێژم و ئێدی ئەڤ هەلبەستا خوارێ ژێ چێبوو:

دلبەرا من بەرزە بوو

کەلا دمدم دلبەرا من بەرزە بوو
ئێغبالا من گەلۆ ئەرێ تەرزە بۆ!
شەڤا ڕەش هاتە سەر من ب ئێکجاری
زەڤیا واری بێ بیستان و وەرزە بۆ!

دویرکەتم ئەزێ ڕەبەن گەلۆ بۆ!
دلبەرا مای ل پشت چیان و مەرزە بۆ!
دل ب کۆڤان و کەسەر و کەدەرە
سەرێ یارێ نە بلند و بەرزە بۆ!

بێ هەدارم هەردوو چاڤ پڕ گرینە
دل بخوینە هەمی تیك و دەرزە بۆ!
ئەڤیندارم بێ ئارام و هەوارم
جیهان ل من ب هژیان و لەرزە بۆ!

دویرگەها من تاریە بێ فەنەرە
بێ دلبەر و بێ باغ و بێ ڕەزە بۆ!
کەلا دمدم بۆ من بێژە ئەرێ بۆ!

بەكرۆكێ مە پڕ بهێز و خەرزە بۆ!

وەك مەمێ بمرم د ڕێ دا بۆ یارێ
یان بزانم ئێغبالا من تەرزە بۆ!
ناڕوینم تا بزانم گەلۆ بۆ!
دوژمنێ مە بەكرۆك و مارگورزە بۆ!

كەسێ ووژدان هەبیتن كەلا دمدم
دێ زانیتن بۆچی دلبەر بەرزە بوو
نەخۆشیا ڤینێ خۆشیە بزانە
دەردێ یارێ هزار ڕەنگ و تەرزە بۆ!

ئەز ناڕوینم تا ببینم دلبەرێ
بژار(١) لەوما بۆ یارێ شەپرزە بوو

رۆژهەلاتێ كوردستانێ/1988

ل هەمان سالێ هونەرمەند حەسەن شەریف كریە ستران و د كاسێتا خوە یا بناڤێ هەلبچە-هیرۆشیما دا بەلاڤكریە.

كۆنگرا دەهێ یا پارتی

كۆنگرا دەهێ یا پارتی ژی ل مەها 1989/12 هاتە گرێدان ل گوندێ هیشماوە ل ناڤبەرا زێوە و ڕاژان ل دەڤەرا مەرگەڤەر ل

رۆژهەلاتێ کوردستانێ. هەما بێژە هەمی هەڤالێن مە یێن کادرێن لەشکەری و سیاسی یێن لقا ئێك پشکداری دکۆنگرەی داکر و ئەز دشێم بێژم لقا ئێك دناڤ کۆنگرەی دا خودان ئاخفتنا ئێك لاکەر بوو. ژبەر کو لقا ئێك خودان دیرووك و سەربۆرەکا زەنگین وتژی دەستکەفتی بوو ل شۆرشا گولانێ و جهێ شانازیا هەمی پارتی بوو. ژبەر ڤێ یەکێ ژی کادرێن لقێن دی هەمیا ب چاڤێ رێز و ڤیانێ تەماشەی کادرێن لقا ئێك دکر و ئەو تشتێ کادرێن لقا ئێك دگۆت پرانیا کادرێن لقێن دی ژی پەسەند دکر.

ئەز دشێم بێژم کۆنگرەیا دەهێ کۆنگرەیەکا تایبەت بوو د دیرۆکا پارتی دا. چونکی دڤێ کۆنگرێ دا گەلەك گفتوگۆیێن جدی هاتنە کرن ل سەر گەلەك مەسەلێن جودا و بشێوەیەکی ئازاد و دیمۆکراتی و ژ ئەنجامێ ڤێ چەندێ ژی هەم د بریارێن کۆنگرەی دا و هەم ژی د ئەنجامێن هەلبژارتنێن سەرکردایەتیێ دا، رەنگڤەدانا کاریگەریا کادرا، ب تایبەت ژی کادرێن لقا ئێك، گەلەك زێدەتر و دیارتر بوو ژ یا سەرکرادایەتیێ.

د ڤان سێ سالێن کو ئەم ماینە ل رۆژهەلاتێ کوردستانێ، ئەز ژی هەتا سەرهەلدانا پیرۆز ل بارەگایێ مەکتەبا سیاسی یا پارتی ل راژان مام و ل رۆژا 1990/2/28 من بەرپرسیاریا لژنا رێکخستنا لقا ئێك وەرگرت.

بەرەڤ سەرهلدانێ و ڤەگەڕا وەلاتی

هەلبەت بەری سەرهلدانێ ژوورا ئوپەراسیونا ژ بۆ ئامادەکارییێن سەرهەلدانێ ل ڕاژان بوو، ل ویرێ سەرۆك بارزانی سەرپەرشتیا ئامادەکارییێن سەرهلدانێ دکر، ژ بەر کو وی دەمی ئەو بەرپرسێ بەرەیێ کوردستانی بوو. دگەل جەنابێ وی دا ژ ئێکەتییێ نەوشێروان مستەفا، ژ پارتیا کۆمۆنیست ئەبو حکمەت و نوونەرێن سوسیالستێ و هێزێن دی ژی لگەل جەنابێ سەرۆکی دپشکداربوون. هەلبەت پشتی ئەنفالان هندەك گرۆپێن هەڤالێن مە یێن پێشمەرگەی ب فەرمانا سەرکردایەتیا پارتی زڤریبوونە ناڤ باشوورێ کوردستانێ. جەنابێ سەرۆك بارزانی برێیا ڤان گرۆپێن پێشمەرگەی بەردەوام نامە رێدکرنە ناڤ باژێڕ و باژێڕکێن کوردستانێ، ژ بۆ کەسایەتییێن وەلاتپارێز و وان کادر و پێشمەرگەییێن کو ل ئەنفالان ڕزگار نەبووین و کەفتینە دەستێ دوژمنی، کو هندەك ژ وان ل بەحرکێ و هندەك ژی ل ناڤ باژێڕ و باژێڕکا بوون. د ڤان ناما دا سەرۆك بارزانی فەرمان و ڕێنما ددانە وان کو ل ناڤ باژێڕان ئامادەکارییێن سەرهلدانێ بکەن و بلا پەیوەدنیا وان لگەل وان گرۆپێن پێشمەرگەی بەردەوام بیت، ئەوێن کو نوکە ل ناڤ باشوورێ کوردستانێ نە، کو هندەك ژ وان خوە گەهنادبوونە نێزیکی باژێڕان ژی.

دگەل دەستپێکرنا سەرهەلدانا پیرۆز ل ڕۆژا 1991/3/21 ئەز دگەل مەفرەزا خالد شلی دڕێکا ئاکرێ و شێخان ڕا ڤەگەیامە کوردستانێ. دەمێ ئەم گەهەشتینە باژێڕێ دهۆکێ، بۆ من هەستەکا

گەلەك خوەش و جهێ سەرفرازیێ بوو. پشتی 16 سالان بۆ جارا ئێکێ ئەز ب دیتنا دهۆکا ڕەنگین شاد دبم، لێ ئەڤە نە ئەو دهۆکە یا جار جارا مە ژ دوورڤە و ل سەرێ ڤان چیا لێ تەماشەدکر و حەسرەتێن کوور بۆ هەلدکێشان. ئێدی نە ئەو دهۆکە یا هەمی گر و چیا و مەیدان و کولان و بازاڕێن وێ تژی هۆڤێن داگیەرکەرا و سیخوڕێن وێ بووین و دەست و پێن خەلکی قەید و زنجیرکرین و دەڤێ وان دوری و هەوارا ئازادیێ د گەوریا وان دا خەنقاندی. ئێدی ئەڤە نە ئەو دهۆکە یا پیاسێن ئێڤاریان ل کچ و کوڕێن وێ هاتینە قەدەغەکرن، ڕەنگێن جوانێن وێ هاتینە تاری کرن، گەنجێن وێ کۆم کۆم دکێشانە بەر گوللەبارانکرنێ و تەرمێن گەنج و لاوان بێدەنگ و پێژن، بێ ڕۆندك و بەهی ل سەر ملێن باب و کەسوکارا بەرەڤ گۆڕستانا شاخکێ دچوون و چپکێن خوینێ شۆپا داگیرکەریێ ل دویڤ خوە دهێلا. دهۆك ئەڤرۆکە دهۆکا سەرهلدان و ئازادی و بەختەوەریێ یە، دهۆکەکا ئازاد و ڤالا ژ دەزگەهێن ڕژێمێ، بۆ جارا ئێکێ بوو کو ئەز ببینم ل دهۆکا داسنیا هەر تشت ب کوردیە و ڕەنگ و سیمایێ ڕەش و تاریێ داگیرکەریێ ل سەر نەمایە. من ژێهەل ل کێلیا شەدا و فیرعەونی و کۆخێ قەوغاییێ و شکەفتا سمتی تەماشە دکر، دێمێ وان ئەگید و خوەشمێرێن ئەیلولێ دهاتە بەرچاڤێن من، دەما وان ل وان چیا و زناران ب برنۆیێن لویلی کەل کەوپڕکانێ ب لەشکەرێ داگیرکەرا دکر. من د دلێ خوە دا هزار جارا دگۆت: سوپاس پێشمەرگێن ئەیلولێ، سوپاس کچ و کوڕێن کوردان یێن وان د زیندانا ئەمنا گرێ باسێ ڤە ل بن ئەشکەنجا هۆڤا قیڕیێن ئازادیێ ڕادهێلان، سوپاس شەهیدێن سەرفرازێن کو هوین ب ڕوویێ

گەش و لێڤێن بکەنی دچوونە سەر دارێ سێدارێ ژ بۆ ئەڤرۆیا ئازاد، سوپاس پێشمەرگێن کو ب تڤەنگەکا کەڤن و نانەکا ڕەق و برینێن کوور و باوەریەکا پوولایی وە ئەم گەهاندینە ئەڤرۆکە. سوپاس پلنگێن گولانێ یێن وە ل ناڤا دهۆکێ ب گورمێنا ئارپیچییێن خوە خەو ل مرۆڤکوژێن داگیرکەران حەرام دکر. هزار جارا سوپاس هەمی خەباتکەرێن کو کەدا وە دڤێ ئازادیێ دا هەیە .

هندی ئەز بنڤێسم و بێژم و وەسف بکەم، ئەز نەشێم ئێك ژ سەدێ ژی ژ وێ شادی و سەرفرازیا وێ ڕۆژێ بۆ من چێبووی بۆ وە یێن خۆشتڤی دیاربکەم. بڕاستی بۆ من ڕۆژەکا دیرۆکی بوو، من هەستکر کو ئەو زەحمەتا من د چەندین سالاّن دا، ب زکەکێ تێر و دەهێن برسی کێشای و ب دەهان جار ب سەیر و سەمەرە ژ مرنێ قورتال بوویم، بەرهەمێ ڕەنج و خەباتا پێشمەرگەی و خوینا پیرۆزا شەهیدێن سەربلند بئاڤێدا نەچوویە.

وەکی ئەم دزانین ڕژێما ئیراقێ بەردەوام د شەڕەکی دوژمنکاری دا بوو ل دژی کوردستانێ و هەشت سالا ژی د شەڕەکی وێرانکەر دا بوو ل دژی ئیرانێ و پاشی ژی وەکی سەیێ هار خوە ل کوێتێ ژی دا و جیهان هەمی ل خوە کرە دوژمن. ژ ئەنجامێ ڤێ سیاسەتا خرابکاریا سەدامی و ڕژێما وی، ڕەوشا خەلکێ ئیراقێ هند خراب ببوو، کو پڕانیا خەلکێ وێ تووشی هەژاری و برسیاتیێ ببوو. هەلبەت دڤێ سیاسەتا وێرانکەرا ڕژێما ئیراقێ دا پشکا شێری یا وێرانکاریێ ب بەر کوردستانێ دکەفت، لەوما ژی دەما ئەم گەهەشتینە دهۆکێ خەلکێ وێ دڕەوشەکا ئابووریا گەلەکا خراب دا دژیا، لێ

سەرەڕای کێم و کاسیێن ئیداری و گرانیا باریٚ ژیانیٚ مۆرالیٚ خەلکیٚ دهۆکیٚ گەلەك یێ بلند بوو، دیٚمیٚ وان ژ گرنژینیٚ یێ تژی بوو، بۆ وان ئازادی ژ هەر تشتی پیرۆزتر بوو، بۆ من ژی ئەڤ ڕۆژە ژدایکبوونەکا نووی بوو.

دەمیٚ ئەم گەهشتینە دهۆکیٚ هیٚشتا بارەگاییێن حزبی لیٚ جهگیر نەببوون، لیٚ کار بۆ ویٚ چەندیٚ دهاتە کرن. کاك فازل میرانی بەرپرسیٚ لقیٚ ئیکیٚ پارتی بوو و پاشی بوو بەرپرسیٚ لژنا بلندا بەرەییٚ کوردستانی

دامەزراندانا لژنا ناوچا سیٚمیٚلیٚ

پشتی لەشکەریٚ ئیراقیٚ بسەر باژێڕێن کوردستانیٚ دا هاتیەڤە و کۆچا ملیۆنی دەستپیٚکری و هەڤپەیمان هاتین و هیٚلا 36 دانایین، ئەم جارەکا دی زڤڕینەڤە دهۆکیٚ، ئیٚدی مە دەستپیٚکر کو ڕیڤەبەری و بەرپرساتیا خەلکیٚ خوە برێڤە ببەین. بۆ جارائیٚکیٚ پشتی پەیمانا 11 ئادارا 1970 بەرپرسیاری و ڕیڤەبەریا جەمارەکیٚ مەزن دکەڤیتە سەر مللیٚن پارتی. لەوما ژی هەرچەندە مە سەربۆرا حکومەتینییٚ نەبوو ژی، لیٚ دڤیا ئەم فۆرمەکیٚ کارگێڕییٚ چیٚکەین و وەلاتیٚ خوە برێڤەببەین. دەستپیٚکیٚ مە ژ دانان و دامەزراندنا دەزگاییێن خوە یێن حزبی دەستپیٚکر و ل ڕۆژا 1991/7/20 ئەز بوومە ئەندامیٚ لقا ئیٚکا پارتی ل دهۆکیٚ.

پشتی دەزگاییێن پارتی هاتینەڤە دامەزراندن و بارەگا هاتینە ڤەکرن، مە دیت کو ئەو هەیکەلیٚ حزبییٚ مە ل شۆڕشا گولانیٚ هەی، ل

ڤێ ڕەوشا ئازادیێ و ناڤ بازێڕان تێرا هەڤال و ئەندامێن مە ناکەت، لەوما ژ بۆ سڤککرنا ڤی باری و دابەشکرنا کاری، لقا ئێك ب پێتڤی زانی کو لژنەیەکا پارتی ل دەڤەردرایا سێمێلێ ژی ڤەکەت. بەرپرساتیا ڤێ لژنێ ب من هاتە سپارتن، ژ بۆ کارگێڕیا لژنێ ژی عبدالخالق بابیری، عەمەر ئۆرەیی، دەلیل رەمەزان و فەرەج میرزا هاتنە دەستنیشانکرن.

ئەم ژی چووینە سێمێلێ، مە هەیکەلێ لژنێ، کو ژ هەژمارەکا رێکخراێن حزبی و جەماوەری پێکدهات ئاڤاکر، مە بارەگایەك ژی ژ بۆ خوە گرت و مە دەست ب کارێ خوە یێ پارتایەتی کر. خەلکێ دەڤەرێ ژی هەمی ب سەر و مالێن خوەڤە د خزمەتا پارتی و رێبازا پیرۆزا بارزانی دا بوون.

تشتێ ئەز شانازیێ پێ دکەم ئەوە کو هەژمارەکا وان کادرێن خوەینگەرمێن د گەل من خەباتکری ئیرۆ پلە و پۆستێن بلند وەرگرتینە و هندەك ژی گەهشتینە سەرکردایەتیا پارتی .

پاشی پشتی دەمەکی من بەرپرسیاریا لژنا ناوچا ئامێدیێ وەرگرت و دەمەکی ژی ل وێرێ لگەل هەڤالان مە کارکر. پشتی هینگێ ئەز وەکو فەرماندێ لەشکەرێ پێنج ل دەڤەرا شێخان هاتمە دەستنیشانکرن و ل وێرێ من ئەرکێ خوە ددیت .

جار ئاسایش، جار حزب، جار ژی لەشکەری

مه دیارکر کو پشتی سەرهلدانێ، دەستپێکێ مه ب ئاڤاکرنا هەیکەلێ حزبێ دەستپێکر و پاشی یەکەیێن لەشکەری ژی هاتنه ئاڤاکرن، لێ پشتی ئەنجامدانا ئێکەمین هەلبژاتنێن ئازاد د دیرۆکا گەلێ کورد دا ل ڕۆژا 1992/5/19 کو دەرئەنجام مللەتێ مه بۆ جارا ئێکی دبیته خودان حکۆمەت و پەرلەمان و دەست ب ئاڤاکرنا دەزگایێن حکۆمەتێ ل کوردستانێ دهێته کرن، هینگێ بڕیارهاتەدان کو ئەز ببمه ڕێڤەبەرێ ئاسایشا ئامێدیێ و ئێدی من ل وێرێ دەست بکارێ خوە یێ نوی کر.

پاشی ل ڕۆژا 1993/11/17 ئەز هاتمەڤە ڤەگوهاستن بۆ کارێ حزبی و ئەز بوومە کارگێڕێ نڤێسینگەها ڕێکخستنا لقا ئێك و بەرپرسێ دیفچوون و پشکنێنێ و پاشی بەرپرسیاریا پشکا سەرژمێری و تۆمارێ ژی من وەرگرت. ئەز مامه ل لقێ هەتا سالا 1998.

ئەو بوو ل ڕۆژا 1998/4/12 دیسان ئەز هاتمەڤە ڤەگوهاستن بۆ کەرتێ لەشکەری و بڕیارا من دەرکەفت وەکو ئەندامێ لژنا دیڤچوون و پشکنێنێ ل فەرماندەییا لەشکەرێ کوردستان (فەلەك) ل سەلاحەدین. پشتی هینگێ ژی هەر دناڤ کەرتێ لەشکەری دا من چەند ئەرکەکێن جودا جودا وەرگرتن، وەکی، ل ڕۆژا 2000/11/17 ئەز بوومە بەرپرسێ ڕێکخستنا لەشکەری ل فەرماندا سپیلکی. پاشی ل ڕۆژا 2002/8/31 دهێمه ڤەگوهازتن بۆ بەشێ میره ل ڕێڤەبەریا فەلەك ل هەولێرێ.

ڕزگاریا ئیراقێ

پاشی قۆناغەکا دیا نویا دیرۆکی هاتەپێش و ل نیسانا ساڵا 2003 ئەمریکا ڕژێما ئیراقێ ژناڤبر و ئیراق ئازادکر. ئەڤ چەندە بۆ مە خەلکێ کوردستانێ ژی پێنگاڤەکا باشتر بوو بەرەڤ ئازادیێ. چونکی ڕژێمەکا کو 35 ساڵان ب ئاگر و ئاسنی کوردستان وێران دکر هاتە ژناڤبرن، ئەڤە بۆ خەلکێ کوردستانێ جهێ دلخوەشیێ بوو. دیسان ئەڤە بوو ئەگەرێ هندێ کو دەزگایێن مە یێن حزبی خوە بەردەنە وان باژێرێن کو بەرێ ژبەر ڕژێمێ ئەم نەدگەهەشتینێ. ژ ئەنجامێ ڤێ پێشکەفتنێ ژی لقا پارتی یا 14 ل مۆسل بارەگایێ خوە برە باژێرێ مۆسل. ئەو باژێرێ کو گەلەك ژ زارۆکاتی و سنێلەیی و گەنجاتیا من لێ دەرباز بووی و ساڵا 1975 من ژ وێرێ ئێکەمین پێنگاڤا خوە بەرەڤ چیا و شۆڕشا گولانێ هاڤێتی .

ئەو بوو ل ڕۆژا 2004/3/11 بڕیارا من دەرکەفت و ئەز وەکو گارگێڕێ لقا 14 ل مۆسل دەستبکار بووم. ئەڤ قۆناغە ژی بۆ من قۆناغەکا پڕی هەست و خوەشی بوو. چونکی ئەڤە ئەو مۆسلە یا کو ل ساڵا 1975 پشتی شکەستنا شۆڕشا مەزنا ئەیلولێ ئەز زڤرێمێ ڤە و ل ڤێرێ پەنج و کێلبێن زەبانییێن بەعسیا خوین ژێ دباری و ڕۆژانە مە خوە ژ بەر چاڤێن وانێن غەزەبی ڤەدشارت، هەتا من دەستێ برایێ خوە یێ بچووك خالدی گرتی و لگەل هەڤالێ خوە محەمەد سەلیم بریفکانی مە بەرێ خوە دایە ڕێکا هاتونەهاتێ بەرەڤ چیایێن کوردستانێ .

ئێدی من ل مۆسل دەست بکارێ خوە یێ حزبی کر. دەمێ مانا من و کارێ من ل مۆسل ل لقا 14 هەلکەفتەکا گەلەکا بالکێش

بوو. ئەو ژی ئەو بوو کو دەمێ کارێ من ل ڤێرێ حەفت سال و حەفت مەهـ و حەفت ڕۆژ بوون کو من ل وێرێ خزمەت کری .

پاشی ل 2011/11/12 ئەز هەر ب پلا خوە یا بەرێ وەکو کارگێڕێ لقێ و ئەندامێ لژنا ڕاوێژکار بۆ لقا ئێك هاتمە ڤەگوهاستن و تا نوها ژی یێ بەردەوامم د کارێ خوە دا و ڕۆژانە لگەل هەڤالێن خوە یێن لژنا ڕاوێژکاریا لقا ئێك دچینە بارەگایێ خوە و مژیلی کار و خەباتا خوەینە.

دڤی کاروانێ درێژێ خەبات و پێشمەرگاتیێ دا، من پشکداریا د کۆنگرێن (11،10،9،12) یێن پارتی دا کری. دیسان ل ڕۆژا 2017/5/25 ب هەلکەفتا (32) سالیا بیرەوەریا شۆڕشا گولانا پێشکەفتخواز ب میدالیا (پێشمەرگێ دێرێن) هاتیمە خەلاتکرن ژ لایێ لقا ئێکا پارتی ڤە .

بەلێ یا ژ هەمیا پتر بۆ من جهێ شانازی و سەرفرازیێ ئەو بوو کو ل ڕۆژا 2018/8/16 و پشتی 43 سالێن خەباتا بەردەوام ژ لایێ سەرۆك بارزانێ ڤە ب میدالیا بارزانیێ نەمر هاتمە خەلاتکرن. هەلبەت ڤی خەلاتێ مەزن گەلەك ژ وەستیان و زەحمەتیا منا ڤان سالێن درێژێن خەباتێ سڤك کر و شانازیەکا مەزن دا من.

وەفایەك بۆ هندەك
ژ هەڤخەبات و هەڤچەپەرێن من

دڤان 46 سالێن خەباتێ دا ب هزاران هەڤال و هەڤچەپەرێن پێشمەرگە، زیندانیێن سیاسی، رێکخستن، بەرگری مللی، ناندەهـ، پۆستەچی و خەلکێ دیێ خەباتکەر، مل ب ملێ ئێك، مە پێکڤە نانێ رەق خوار، ئەم پێکڤە برسی بووین، پێکڤە مە ئاخینك هەلکێشان، پێکڤە مە خوین رێت، پێکڤە ژ سەرمادا ئەم ڤەلەرزین، پێکڤە ئەم مرین و پێکڤە ئەم ساخ بووین. مە پێکڤە کرە کەنی، پێکڤە کرە گری و پێکڤە مە هیڤی مەزن کرن. خوزی ئەم شیاباین ماڤێ وان هەمی مرۆڤێن مەزن بدەینێ. خوزی ئەز شیابام ئێك ژ هزارێ ژ خەبات، دلسۆزی، وەفاداری، مێرانی، مرۆڤدۆستیا وان دیاربکەم، لێ مخابن شیانێن من گەلەك ژ هندێ بچووکترن کو ئەز بشێم ماڤێ وان هەمیا بدەمێ. لێ ئەوا من پێ چێدبیت، ئەز دێ بزاڤێ کەم هندەکا ژ وان دڤێ پەرتووکێ دا ببیربینم. ئەز هیڤیدارم هەر هەڤالەکێ مە یێ خەباتێ کو شیان و دەستێ نڤێسینێ هەبیت، هندەك ژ خەباتکەرێن رۆژێن گران ببیربینیت. ئەگەر هەر ئێك ژ مە هندەکا ببیربینیت دبیت ئەم دێ شێین پشکەکا باش ژ خەباتا وان بەرچاڤ بکەین. چونکی گەلەکا ژ وان ژیانێ شانس نەدایێ کو بژین و گیانێ خوە کرە قوربانی ڤێ ئازادیا مە و ل نیڤا کاروانی ژ مە ڤەقەتیان و فرینە ئاسمانان. هندەکا ژی شیانێن خواندن و نڤێسینێ و ڤەگێرانێ نەبوونە کو بشێن ژیان و خەباتا خوە ڤەگێرین و تۆماربکەن.

ئەز ل ڤێرێ چەند نموونەیەکا دێ بۆ وە یێن هێژا بەرچاڤکەم، کو ئەڤە چپکەکا بچووکە ژ دەریایەکا کوور و فرەهـ و گەلەکا مەزنا خەباتکەرێن ڕۆژێن گران.

سەلیم سۆرانی (جەوهەر نامق سالم)

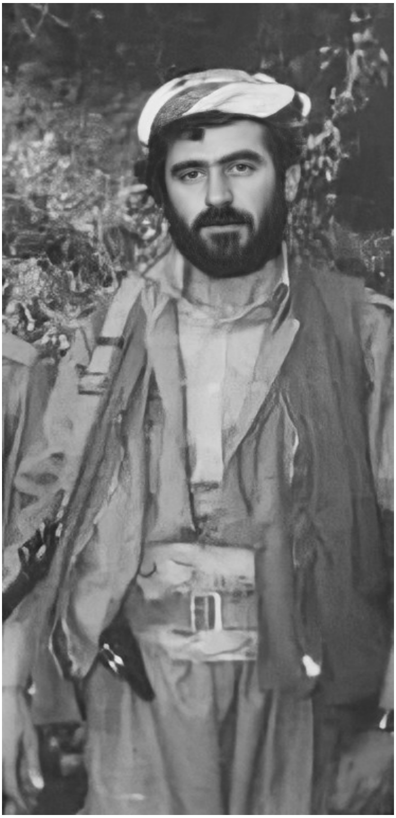

کاك جەوهەر ل سالا 1946 ل گوندێ بەرلووت ل دەڤەرداریا کەلار ل گەرمیانێ ژ دایك بوویە. بابێ وی ئێك ژ کەسایەتێن دەڤەرێ و ئەندامەکێ کارا یێ پارتیا هیوا بوویە. کاك جەوهەر دەرچوویێ کولیژا ئابووری سیاسی یە ل زانکۆیا موستەنسریە، ل بەغدا. ل سالێن شێستان ئەو دکەڤیتە د ناڤ ڕێزێن ئێکەتیا قوتابیێن کوردستانێ دا و ل سالا 1972 پەیوەندی ب شۆڕشا ئەیلولێ دکەت. ل دەستپێکێ وەك کادر ل

ئیدارا مەکتەبا سیاسی کاردکەت و پاشی دبیتە کارگێڕێ لقا 3 و هەر ل وی دەمی ئەو دبیتە جهێ باوەریا سەرۆك مستەفا بارزانی .

پشتی شکەستنا شۆڕشا ئەیلولێ دگەل هندەك کادرێن دی ب ڕاسپاردا بارزانییێ نەمر دەست ب ڤەکۆلینێ دکەت ل سەر ئەگەرێن شکەستنا شۆڕشا ئەیلولێ و د هەمان دەم ژی دا ئامادەکارییێن شۆڕشا گۆلانێ دکەن. ئێکەمین پەیاما دەستپێکرنا شۆڕشا گولانێ، ب زمانێ عەرەبی و ل ژێر ناڤ و نیشانێ (کوردستان گۆڕەپانا ڕاستەقینە یا خەباتێ یە)، کو بدەستێ سەرۆك مەسعود بارزانی هاتیە نڤێسین، ژ لایێ وی ڤە ل دەڤەرا بەهدینان تێتە بەلاڤکرن.

دیسان پشتی کو چەند مەهەکان پشتی شکەستنا 1975 سەرکردایەتیا کاتیا پارتی هاتیە دامەزراندن، ئەو ئێك بوویە ژ ئەندامێن هەرە دیارێن سەرکردایەتیا کاتی یا پارتی دیموکراتی کوردستان و وەك بەرپرسێ هەرێما ئێك ل بەهدینان هاتەدانان. ئەو ل سالا 1975 دچیتە باکوورێ کوردستانێ و پاشی ژبۆ سەپەرشتیکرنا شۆڕشێ ل دەڤەرا بەهدینان، ڤەدگەریتەڤە باشوورێ کوردستانێ .

کاك جەوهەر دبیتە بەرپرسێ هەرێما ئێك و لگەل هەڤالێن دی ئامادەکاریا شۆڕشا گولانێ دکەت و چریسکا ئێکێ یا شۆڕشێ ژی هەر ب سەرپەرشتیا وی دەستپێدکەت ل دەڤەرا بەهدینان و هەتا سالا 1979 ئەو هەرێما ئێك گەلەك ب جوانی و پاکی بڕێڤە دبەت و هەمی پێشمەرگە و خەلکێ کو لگەل وی کار کری، هەمی دەما کۆڤاندار و حەژێکەرێن وی و خەباتا ویا پاك بوونە.

دیسان ئەو ئێك بوویە ژ وان 10 ئەندامێن سەرکردایەتیا کاتی یێن کو ل کۆنگرا (9) ێ ئەوا ل ساڵا 1979 هاتیە گرێدان خوە بەربژێر نەکری. لێ د سەر هندێ ژی ڕا ئەو هەرێ پابەندبوویە ب بڕیارێن کۆنگرێ کو وەکو ئەندامەکێ پارتی بمینیت و پەیوەندیا وی یا بەردەوام د گەل سەرکردایاتی و سەرۆکێ پارتی بمینیت و ل وان ساڵێن ل سوێد ژیای، چەندین کادران بۆ پارتی پێدگەهینیت.

ل ساڵا 1989 ل سەر داخوازا هێژا سەرۆکێ پارتی پشکداریێ د کۆنگرا 10ێ دا دکەت و وەك ئەندامێ کۆمیتا ناڤەندی و پاشی ژی وەك ئەندامێ مەکتەبا سیاسیا پارتی تێتە هەلبژارتن.

ل سەردەمێ سەرهەلدانێ ل ساڵا 1991 دبیتە بەرپرسێ میحوەرێ کەرکۆکێ یێ بەرەیێ کوردستانێ. پشتی هەلبژارتنێن پەرلەمانێ کوردستانێ یێن ڕۆژا 1991/5/19 ل 4ی خزیرانێ وەك ئێکەمین سەرۆکێ پەرلەمانێ کوردستانێ د دیرۆکێ دا تێتە هەلبژارتن. کاك جەوهەر وەك سەرۆکێ پەرلەمانێ کوردستانێ، ل سەردەمێ شەڕێ ناڤخوەیی گەلەك بزاڤان ژ بۆ ئاشتیێ دکەت و 103 ڕۆژان ئەو دگەل کۆمەکا پەرلەمانتەران، دئاڤاهیێ پەرلەمانی ڤە دکەڤنە گرەڤێ ژ بۆ ئاشتیێ، ژ بەر کو ئەو گەلەك ل دژی شەڕی بوو. هەردیسان ئەو گەلەك دژی هندێ بوو کو دەولەتێن داگیرکەر بناڤێ ئاشتیێ دناڤبەرا پارتی و ئێکەتیێ دا مایێ خوە د کوردستانێ بکەن.

کاك جەوهەری پشکداریەکا کارا د هاتنا پارتیا یەکگرتن کو ژ (پارتی گەل، سوسیالست و پاسۆك) پێکدهات، هەبوو بۆ ناڤ پارتی ل کۆنگرا 11 یا پارتی ل ساڵا 1993. دیسان ئەو ل کۆنگرا 12 یا پارتی

وەك ئەندامێ كۆمیتا ناڤەندی و پاشی ژی وەك سكرتێرێ مەكتەبا سیاسی یێ پارتی دیموكراتی كوردستان هاتە هەلبژارتن.

پشتی ژناڤچوونا ڕژێما سەدامی و ڕزگاربوونا ئیراقێ ل نیسانا سالا 2003 وی خوە ژ كارێ پارتایەتی ڤەكێشا و دەست ب نڤێسینا هندەك ڤەكۆلینان كر، كو هندەك ژ وان هەتا نوكە ژی هێشتا نەهاتینە بەلاڤكرن.

مخابن ئەو ل سپێدا 2011/3/22 ل نەخۆشخانا كارۆلینسكا ل ستوكهولما پایتەختێ سوێد ژ ئەگەرێ نەخوەشیا پەنجەشێرا كەزەبێ وەغەرا دوماهیێ دكەت.

شەهید سالح بامەڕنی

شەهید سالح حاجی عەلی یێ بەرنیاس ب (سالحێ میرانێ) ل سالا 1946 ل گوندێ بامەڕنێ ژ بنەمالەکا هەژار و کوردپەروەر تێتە سەر دنیایێ، ل سالا 1961 هەتا 1975 دبیتە پێشمەرگە و پشکداریەکا کارا د شۆڕشا ئەیلولێ دا دکەت. شەهید سالح هندی بێژی کەسەکی پاك و وەلاتپارێز بوو، ژ بەر هندێ ژی پشتی شکەستنا شۆڕشێ ل سالا 1975 ئەو خوە ڕادەستی دوژمنی ناکەت و د هەمان سالێ دا دبیتە ئێك ژ وان پێشمەرگێن دەستپێکی یێن ڕێ ل پێشیا

هەلبوونا چریسکا شۆڕشا گولانێ ڤەکری و د کاودانێن گەلەك زەحمەت دا درێژیێ ب خەباتا پێشمەرگاتیێ ددەت و ڕۆلەکێ مەزن د نوژەنکرنا ڕێکخستنێن نهێنی یێن پارتی دیموکراتی کوردستان دا دبینیت.

ژ بەر کو گرۆپا مە یا سێ کەسی و گرۆپا وان یا بامەڕنیا یا چەند کەسی، دهەمان دەم دا مە خوە گەهاندە گوندێ مارونسێ یێ باکوورێ کوردستانێ، ژبەر هندێ ئەم گەلەك نێزیکی ئێك بووین و جهێ باوەریا هەڤدوو بووین ومە پێکڤە کار و خەبات دکر. لێ شەهید سالح هندی بێژی کەسەکی پاك، قارەمان، هشیار، شارەزا، پەیت و پێ سڤك و هەڤالخۆش بوو، لەوما ژی هەر ل دەستپێکێ ئەو بوو هەڤال و هەڤڕێ و هەڤخەباتێ منێ هەرێ نیزیك. ب تایبەت ژ بۆ دەڤەرا بەر خابووری، سپنەی، شخۆیێ و بەرواری بالا، ئەو هندێ شارەزا و بەرنیاس بوو، ئەو بۆ من چاڤ و دەست و هەمی تشت بوو. د هەمان دەم دا ئەو جهێ باوەریا سەرکردایەتیێ و کاك جەوهەری وان ژی بوو، لۆما ئەرکێ پۆستەچیاتیا ناڤبەرا گرۆپێن پێشمەرگەی یێن ناڤ باشوورێ کوردستانێ و سەرکردایەتیێ ب وی هاتبوونە ڕاسپارتن و دوماهیێ ژی هەر د وێ ڕێ دا بدەستێ خائینەکی و د خەوێ دا ئەو و هەڤالێ خوە حسێن بامەرنی هاتنە شەهیدکرن.

مخابن ل شەڤا 10/30- 1976/11/1 دەما وی و هەڤالێ خوە حسێن بامەڕنی پۆستە ژ دەڤ شەهید مەحمود ئێزدی ژ بەرێ گارەی دئینا، ئەو هەردوو ب دەستێ خائینەکی بناڤێ ئەحمەد محەمەد سەلمان ل سەر تەحتەستویرێ، ل بەر خابووری، ل ناڤبەرا گوندێن بابیرێ و چەقەلا، د خەو دا تێنە شەهیدکرن. ئەڤ بکوژە کەسەکی

خەلکێ دەڤەرێ یێ سەر ب ڕژێما ئیراقێ ڤە ئەو ڤرێکربوو کو هندەك پێشمەرگە و کادرا شەهید بکەت و هاتبوو ل بەرێ گارەی ل دەف شەهید مەحمود ئیزدی وەسا دیارکربوو کو یێ هاتی ببیتە پێشمەرگە. ژبۆ هندێ ژی ئەو لگەل سالحی و هەڤالێ وی بەرەڤ سەرکردایەتییێ دچیت و ب شەڤێ د خەو دا وان شەهید دکەت.

تێبینی:

ژ بەر کو گەلەك ژ مێژەیە سالح هاتیە شەهیدکرن، ژبەر هندێ وێنێ وییێ ئێکانە کو بدەست مە کەفتی تنێ ئەڤ وێنێ سەری بوو. ئەو ژی پشتی هاتیە شەهیدکرن هەڤالێن وی ژ بەریکا وی ئینابوودەر کو هندەك چپکێن خوینا وی ژی ڕشتبوونە سەر.

شەهید سەبری محەمەد خالد ئێکمالەی

ل سالا 1955 ل گوندێ ئێکمالا بەرواری بالا تێتە سەر دنیایێ. ئەو برێیا مە د گەل رێکخراوا دیاربەکر و پاشی رێکخراوا گولان یێن نە پەنی تێتە رێکخستن. سەبری ژ بنەمالەکا خانەدان و ناندەهە. مالا وان هەمی دەما یا تژی مێڤانێن پێشمەرگە بوو. وان د کاودانێن گەلەك سەخت و دژواردا هاریکاریا پێشمەرگەی یا کری. ب تایبەتی د دوو قۆناغێن جودا دا. ئێك ژ 1976 هەتا دەستپێکا سالێن هەشتیا کو رژێم گەلەکا هار و دژوار بوو و پێشمەرگە ل کێم جها

دشیا ڤەحەوییێت. دوو: پشتی ل ساڵا 1983 بارەگایێ لقا ئێك هاتیە ڤەگوهاستن بۆ زێوا شکان ل سەر ڕووبارێ زیێ، ئێدی ڕێکا پێشمەرگێن هەرسێ لژنێن دهۆك، زاخۆ و ئامێدیێ هەم بۆ لقێ و هەم ژی بۆ سەرکردایەتیێ و ڕۆژهەلاتێ کوردستانێ، کەفتە سەر گوندێ ئێکمالێ. لەوما ژی گوندێ ئێکمالێ بگشتی گەلەك خزمەتا شۆڕشێ کر، لێ ب تایبەت هندەك ماڵا و ژ وان ژی ماڵا شەهید سەبری.

ئەو ل ساڵا 1988 ژ ئەنجامێن ئەنفالێن ڕەش دگەل خێزان و مالباتا خوە ئاوارەی باکوورێ کوردستانێ دبن و ل کەمپا ماردینێ ئاکنجی دبن.

پشتی سەرهەلدانێ ل ساڵا 1991 ڤەدگەڕیتەڤە کوردستانێ و دبیتە فەرماندێ بەتالیونێ دگەل هێزەکا پێشمەرگەی ل دەڤەرداریا زاخۆ.

مخابن ل ڕۆژا 1995/2/27، ل کارەساتا پەقینا تروریستیا زاخۆ ئەو د گەل کوڕەکێ خوە شەهید دبن.

دنخا نەمرود دنخا یاقۆ

ل ساڵا 1965 ل گوندێ مویسکا، ل دەڤەرا بەرواری بالا هاتیە سەر دنیایێ، ژ بنەماڵەکا نیشتیمان پەروەر و بەرنیاس ب خەبات و چالاکییێن خوە ژبۆ مللەت و نیشتمانێ خوە. هەتا ساڵا 1972 ل گوندێ میسکا چوویە قوتابخانێ، لێ ژ بەر ئەگەرێن سیاسی خواندنا خوە هێلایە.

بابێ وی هەر ژ دەستپێکا شۆڕشا ئەیلولێ ل ساڵا 1961 دبیتە پێشمەرگە و درێژیێ ب خەباتا خوە ددەت هەتا شکەستنا شۆڕشێ. ل ساڵا 1976 ئەو و بابێ خوە ژ لایێ مەڤە تێنە رێکخستن ود کەڤیتە د قادا خەباتا نهێنی دا.

ل سالا 1980 دنخا پەیوەندییێ ب شۆڕشا گولانێ دکەت و دبیتە پێشمەرگە هەتا سالا 1988. ل ئەنفالێن ڕەش بابێ وی دگەل هندەك هەڤالێن خوە دەمێ هەولددەن دەربازی تورکیا ببن، دکەڤنە کەمینا دوژمنی و دهێتنە بێ سەروشوینکرن و ژ شەهیدێن ئەنفالان تێنە هەژمارتن. دنخا ل دەستپێکا سەرهەلدانا بهارا سالا 1991 ژ کەسێن ئێکی دبیت پشکدارییێ د ئازادکرنا باژێڕێ دهۆکێ دا دکەت و بەردەوامییێ ب خەباتا خوە یا پێشمەرگاتییێ ل دەڤەرێن زاخۆ، زمار، سپیلك و زێباریان ددەت و هەتا نوکە یێ بەردەوامە.

باكۆس دریاوش باكۆس د نخا (نونو چەمیكی)

نۆنۆ چەمیکی، ل سالا 1949 ل گوندێ چەمیکی، دەڤەرا بەرواری بالا هاتیە سەر دنیایێ، کوڕێ خانما خەباتکەر و ناڤدار ب نیشتیمان پەروەری و ناندەهیا خوە شۆنا دنخا خائێ چەمیکی یە.

ل سالا 1965 پشتی ئاشکرابوونا پەیوەندیا وی دگەل شۆڕشێ و پارتی دیموکراتی کورردستان ژ بەغدا درەڤیت و خوە دگەهینیتە ناڤ ڕێزێن شۆڕشا ئەیلولێ و دگەل بەتالیۆنا ئەحمەد شانە دبیتە پێشمەرگە، ژ بلی ئەرکێ پێشمەرگاتیێ ب کارێ برینپێچیێ ژی ڕادبیت.

ل ساڵا 1974 دەمێ ب ئەنجامدانا ئەرکەکێ شۆڕشێ تێتە هنارتن بۆ دهۆکێ سیخوڕەك وی ددەتە گرتن و بۆ دەمێ سالەك و سێ مەهان ل قشلا سێمێلێ تێتە زیندانکرن و ڕاستی گەلەك لێدان و ئەشکەنجێ تێت ل سەر دەستێن ڕەشەکێن ڕژێمێ. بەری بڕیارا ئازادکرنا وی ژ بال ڕژێمێ ڤە دەربکەڤیت ئەو دهێتە ئاگەهدارکرن کو شۆڕشێ بڕیارا ڕەڤاندنا وی ژ زیندانێ دایە، کو پلان هاتبوو دانان دیوارەکێ زیندانێ بهێتە هەڕفاندن و ئەو بێتە ڕەڤاندن، لێ بەری ئەنجامدانا ڤی کاری، ڕژێما ئیراقێ لێبوورینەکێ ددەت بۆ زیندانیان و ئەو ژی تێتە ئازادکرن.

ل ساڵا 1976 جارەکا دی دهێتە ناڤ ڕێزێن شۆڕشێ و دبیتە پێشمەرگە و بەردەوام دبیت هەتا ئەنفالێن ڕەش ل ساڵا 1988.

ل ئەنفالان ژی ئاوارەی کەمپێن تورکیا دبیت، پشتی سەرهەلدانێ ڤەدگەڕیتەڤە کوردستانێ و ب ڕێیا مە جارەکا دی چەکێ پێشمەرگاتیێ دهەلگریتەڤە و بەردەوام دبیت هەتا ساڵا 2002 و ژ بەر بارگرانیا ژیارێ و بخودانکرنا خێزان زاڕۆکێن خوە، ئەرکێ پێشمەرگاتیێ د هێلیت و خوە بۆ خودانکرنا زاڕۆکێن خوە تەرخان دکەت و نوکە ژی ل باژێڕێ دهۆکێ ئاکنجی یە و مینا پێشمەرگەکێ دلسۆز هەردەم ژبۆ پاراستنا کوردستانێ ئامادەیە.

محەمەد سەلیم محەمەد حسێن بریفکانی

محەمەد سەلیم خەلکێ بریفکا دەڤەرا ئەترووشێ یە و هەڤالێ منێ گەنجاتی و خەباتێ بوو. ئەو ل سالا 1970 هاتیە د ناڤ ڕێزێن پارتی دیموکراتی کوردستان دا. ل سالا 1973 دبیتە ئەندامێ ئێکەتیا لاوێن دیموکراتا کوردستانێ ل شێخان.

ل سالا 1975 پەیوەندیێ ب ڕێزێن شۆڕشا ئەیلولێ ل هێزا شێخان دکەت. پشتی شکەستنا شۆڕشێ د هەمان سالێدا ئەز و ئەو و خالدێ برایێ من ئەم خوە دگەهینینە کوردستانا باکوور. دگەل هەلبوونا چریسکا شۆڕشا گولانێ ژ کەسێن ئێکێ بوویە یێن پەیوەندی ب شۆڕشێ کری و دبیتە پێشمەرگە ل هەرێما ئێک، پاشی دگەل هندەك پێشمەرگا دبیتە کادر.

ل ساڵا 1978 دبیته بەرپرسێ ڕێکخراوا ئیداریا بارەگایێ لقا ئێك. ل ساڵا 1979 پشکداریێ د کۆنگرا 9 یا پارتی دیموکراتی کوردستان دا دکەت، پاشی ڤەدگەڕیتەڤە بارەگایێ لقێ ئێك، پشتی هینگێ دبیته کادرەکێ پێشکەفتی ل دەڤەرا شێخان.

ل ساڵا 1980 دبیته بەرپرسێ دەستەیا ڤەکۆلینێ ل بارەگایێ لقا ئێك. پاشی ب نوینەریا پارتی دبیته کادر د گەل مەفرەزەیا بەرەیێ (جود) کو ژ پێشمەرگێن پارتی، پارتیا کۆمۆنیستا ئیراقێ و پارتیا سوسیالستا کوردستانی پێکدهات و عەلی حسێن تروانشی بەرپرسێ وێ بوو. پاشی دبیته ئەندامێ لژنا دەڤەرا ئاکرێ.

ل ساڵا 1984 دەست ژ پێشمەرگاتیێ بەردەدەت و چەکێ خوە ڕادەستی لقا ئێك دکەت. نوکە ژی ل مال بێ کار ڕوینشتیە.

خالد هیرۆ سالح یوسف مزوری

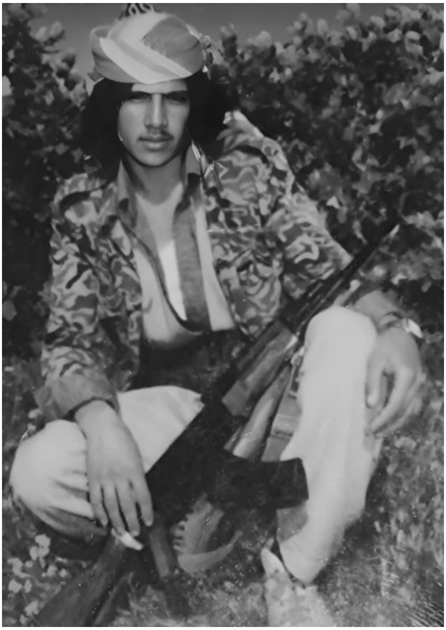

ل 1960/5/25 ل باژێڕی مۆسل هاتیە سەر دنیاییێ و هەر ل وێرێ خواندنا خوە یا سەرەتایی ژێ خاندیە. ل رۆژا 1972/3/1 هاتیە د ناڤ ڕێزێن پارتی دیموکراتری کوردستان دا.

پشتی شکەستنا شۆڕشا ئەیلولێ و ئەو کەتواری ل سەر مللەتێ کورد هاتیە سەپاندن و خوە ڕادەستکرنا دوژمنی رەت دکەت و ل 1975/8/25 دگەل من و محەمەد سەلیم بریفکانی باژێرێ مۆسل دهێلیت و بەرەڤ چیاییێن کوردستانێ دچیت و د کاودانێن گەلەك دژوار و تژی ئاستەنگ و نەخوەشی دا، خوە دگەهینیتە گوندێ

مارونسێ ل باكوورێ كوردستانێ. ل دەستپێكا مەها چريا ئێكێ سالا 1975 ژ كەسێن ئێكێ دبیت ئەوێن دەست ب سەرژمێريا كوچبەرێن كوردێن كوردستانا باشوور يێن ئاكنجی ل گوندێن سنووری يێن كوردستانا باكوور دكەت و دهەمان سالدا پشكداريێ د ڕێكخستنا واندا د ناڤ ڕێكخراوەكا پارتی دا ب ناڤێ ڕێكخراوا هندرين دا دكەت.

ل ڕۆژا 1975/12/10 پشكداريێ د بژاندن و بەلاڤكرنا ئێكەمين بەياناما شۆڕشا گولانێ دا دكەت و مزگينيا دەستپێكرنا شۆڕشێ دگەهینيتە خەلكێ كوردستانێ.

ل 1976/5/26 ل دەمێ دەستپێكرنا چريسكا ئێكی يا شۆڕسا گولانێ، ئەو بچووكترين پێشمەرگێ شۆڕشێ بوويە كو پێشوازيێ ل دەستپێكرنا شۆڕشا گولانێ دكەت.

ل سالا 1976 ئەو پشكدارييێ د خولەكا برينپێچيێ دا دكەت. هەلبەت وی دەمی ژی ڕۆلێ نووژدار و برينپێچا (پەرستاران) گەلەكێ گرنگ بوو بۆ شۆڕشێ، ژبەر كو بەردەوام پێشمەرگە د شەران دا بريندار دبوون و كەس نەبوو برينێن وان دەرمان كەت و گەلەك جارا ژ بێ دەرمانی و بێ نووژداری شەهيد دبوون. هەروەسا مالێن پێشمەرگا و ئەو خەلكێ ل سەر وان سنووران، كو ئەو گوند ب ئێكجاری ژ ئاليێ ڕژێما تركی ڤە هاتبوونە پشگوهڤەهاڤێتن و دبێ نووژدار بوون، ڕۆلێ پەرستارێن شۆڕشێ دناڤ ڤی خەلكی ژی دا گەلەكێ گرنگ بوو.

كاك خالد وەك پەرستارەكێ شۆڕشێ دناڤ خەلكی دا و ل بارەگاييێ هەرێما ئێك و پاشی ژی لقا ئێك ل كۆماتەی و زێوا شكان ب

ئەركێ خوە يێ مرۆڤايەتى ڕادبيت لگەل هەڤالێن خوە يێن دى، كو پشتى زێدەبوونا پێشمەرگەى ئێدى هندەك نووژدار و پەرستارێن دى ژى هاتنە ناڤ شۆڕشێ و بوونە پێشمەرگە .

ئەو هەرێ بەردەوام بوو ل سەر ئەركێ خوە يێ پێشمەرگاتيێ هەتا دەستپێكرنا ئەنفالێن ڕەش ل سالا 1988. تا كو ڕۆژا 1988/10/15 ئەو لگەل گرۆپا دوماهيێ يا پێشمەرگا كوردستانا باشوور ب جيهـ دهێليت وپاشى ئاوارەيى ڕۆژهەلاتێ كوردستانێ دبيت و ل باژێڕێ ئورميێ ئاكنجى دبيت، ل وێرێ ژى درێژيێ ب كارێ خوە يێ برينپێچيێ ددەت.

پشتى كوردستان وێران بووى و ڕژێمێ كونترۆلا هەمى سنووران كرى و ژ بلى هەبوونەكا سيمبۆليك و سنووردار يا هێزێن پێشمەرگەى ل كوردستانێ نەماى، خالد هيرۆ ل 1989/4/24 دگەل هەژمارەكا پێشمەرگێن گيان ل سەر دەست، ب دلەكێ خوەش و باوەريەكا مكوم، دەست دهاڤێتە تڤەنگا خوە و چانتكا خوە يا دەرمانان و ڕيا كوردستانێ دگريت دا جارەكا ل سەر وێ ئاخێ خەباتێ بكەت.

پشتى هەشت مەهێن پێشمەرگاتى و خەباتێ د كوردستانەكا وێرانكرى و و سۆتى و بێ مرۆڤ دا، ئەو و هەڤالێن خوە ل 1989/8/15 ژ بۆ بێنڤەدانێ ڤەدگەڕنەڤە ڕۆژهەلاتێ كوردستانێ و ل ڕۆژا 1989/10/28 د وان كاودانێن دژوار دا و ل ئاوارەييێ، ل باژێرێ ئورميێ ژيانا هەڤژينيێ پێكدئينيت.

ل سالا 1991 پشتی سەرهەلدانا پیرۆز ڤەدگەریتەڤە کوردستانێ و ب پلا کادر ل لژنا دەڤەرا سێمێلێ کار دکەت.

ل 1992/8/7 بەرپرسیاریا ڕێڤەبەریا بارەگایێ لژنا ناڤبری و ڕێکخراوا بزاڤ وەرگریت.

ل 1993/11/2 دبیتە ئەندامێ لژنا ناوچا سێمێلێ و نوکە ژی وەك ئەندامێ لقا ئێکا پارتی ل پشکا جەماوەری و پیشەیی یا لقێ کاردکەت .

سەناء عەلی رەجەب بامەڕنی

سەنا خان ژ دایك بوویا ساڵا 1961 یە، ئەو خانما پێشمەرگێ دێرینێ هەر دوو شۆڕشێن ئەیلول و گولانێ (زهێر بامەڕنی) یە. پشتی شکەستنا شۆڕشا ئەیلولێ ل ساڵا 1975 ئەو دگەل هەڤژینێ خوە ئاوارەی کوردستانا باکوور دبیت ول چەندین دەڤەرێن جودا جودا یێن کوردستانا باکوور د کاودانێن گەلەك سەخت و دژوار دا و ل بەر سڕ و سەرما و ب هەژاری ژیانا خوە دەرباز دکەت. ل دویماهییێ ل ساڵا 1977 ل گوندێ کەزانکێ ل دەڤەرا کۆماتەی بنەجھ دبیت. هەڤژینێ وێ ژی بەردەوامە ل سەر خەباتا خوە و هەردەم دگەل پێشمەرگە یە. سەنا خان ل ساڵا 1979 لگەل زەلامێ

خوە زهێری دچیتە ڕۆژهەلاتێ کوردستانێ و بۆ دەمێ سالەکێ ل وێرێ دمینن و جارەکا دی دزڤرنەڤە ل دەڤەرا کۆماتەی ئاکنجی دبن.

سەنا خان د هەمان دەم دا بووکا کەسایەتییێ وەلاتاپرێز و جامێر رەمەزانێ حەدادێ بامەڕنی یە. رەمەزان ژی ژ بەر هەمی کورێن وی پشتی زوهێری یێن هاتین و بووینە پێشمەرگە، ئەو ژی مالا خوە دئینیت ل کۆماتەی نێزیکی بارەگایێ لقێ ئاکنجی دبیت و ل وێرێ ئەو هەم کارێ جخسیاتیا چەکێ پێشمەرگەی و هەم ژی کارێ ئاسنگەرییێ دکەت و کورێن وی ژی هەمی پێشمەرگەنە.

پشتی هێرشا لەشکەرێ ترکی یا گولانا 1983 و ڤەگوهستنا بارەگایێ لقێ ژ کۆماتەی و مالێن پێشمەرگا ژ وان سەر سنووران، ئەو ژی مالا خوە ڤەدگوهێزن و تێن ل گوندێ کانی بەلاڤێ ئاکنجی دبن. سەنا خانێ پتریا ژیانا خوە ب خزمەتکرنا پێشمەرگەی ڤە د بوورینیت، چ ل گوندێن باکوورێ کوردستانێ و چ ژی پشتی ل کانیبەلاڤێ ئاکنجی دبن. ئەو نوکە لگەل زاڕۆکێن خوە ل بامەڕنێ دژیت .

خالد عەبدولوەهاب خالد چەلکی
(خالدێ محەمەدێ سۆفی)

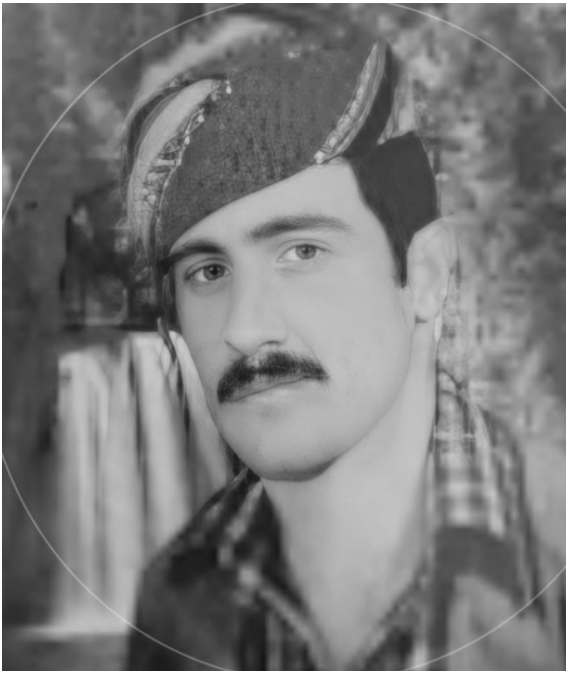

ئەو ل ساڵا 1957 ل گوندێ چەلکێ یێ سەر ب دەڤەرا بەرواری باڵا هاتیە سەر دنیایێ. ل ساڵا 1969 دەست ب خواندنا سەرەتاییێ کریە و هەتا شەشێ سەرەتایی ل گوندێ چەلکێ خواندیە، لێ پاشی ژ بەر کاودانێن سەختێن ژیانێ دەست ژ خواندنێ بەردایە.

خالد ل ساڵا 1976 دبیتە پێشمەرگە لگەل مەفرەزا مە هەتا ساڵا 1977، پاشی ژبەر کو هینگێ شۆڕشێ تۆڕێن بێتەلێ نەبوون ژبۆ

پەیوەندیێ، ئەو دبیتە پۆستەچیێ شۆڕشێ ل ناڤبەرا هەرێما ئێك و دەڤەرێن بەرواری بالا، بەرێ گارەی، شێخان، مانگێشك، باتیفا، زاخو، سندی و نهێلیا.

سالا 1980 مینەك پێڤە دپەقیت و بریندار دبیت و ژبۆ چارەسەریێ دهێتە هنارتن بۆ ئیرانێ، لێ ئەو و هەڤالێ خوە عزەت مەجید ئاسهی ژ لایێ ڕژێما تورکیا ڤە ل گەڤەڕی تێنە گرتن و سێ شەڤ و سێ ڕۆژان دکەڤنە بەر ئیشکەنجا ڕژێما تورکیا، پاشی تێنە ڤەگوهاستن بۆ زیندانا جولەمێرگێ و ل وێرێ ژی دکەڤنە بەر ئیشکەنجەکا هۆڤانە. پشتی هینگێ تێنە ڤەگوهاستن بۆ زیندانا ئەنقەرە و جارەکا دی دکەڤنەڤە بەر ئیشکەنجێ، لێ هیچ دانپێدانەکێ ل سەر خوە ناکەن و هەر دبێژن ئەم ئیرانی نە دا کو وان رادەستی ڕژێما ئیراقێ نەکەن. پشتی هینگی ڕژێما تورکیا چار ئەفسەرێن ئیرانی دئینیت دا ڤەکۆلینێ دگەل بکەن و بزانن ئایا ئیرانی نە یان ژی پێشمەرگەنە و کوردێن باشوورن. چونکی وان یا گۆتی ئەم ئیرانی نە، دا کو ڕادەستی ڕژێما ئیراقێ نەکەن. لێ دیار بوو کو بۆ ئەفسەرێن ئیرانی دیاربوویە کو ئەو نە ئیرانی نە، لەوما ڕژێما تورکیا بڕیارێ ددەت وان ڕادەستی ڕژێما ئیراقێ بکەت.

پشتی ئەو دزانن کو دێ ڕادەستی ڕژێما ئیراقێ کەن، ئەو و هەڤالێ خوە عزەت مەجید ئاسهی ڕادبن (کلیلەلێ) ژ فرچێ ددانا چێدکەن و دەرگەهێ زیندانێ پێ ڤەدکەن و دەمژمێر سییێ بەرێ سپێدێ ژ زیندانێ دەردکەڤن و بەرەڤ ڕۆژئاڤاییێ ئەنقەرە ڤە دچن. لێ مخابن ژ ئەگەرێ نەشارەزاییێ ئەو نەشیان خوە قوڕتال کەن و جارەکا

دی تێنەڤە گرتن و سێ شەڤ و سێ ڕۆژان ئەو دکەڤنەڤە بەر ئیشکەنجێ و ڕژێما ترکی وان ب دەست و پێن قەید و زنجیرکری ڤە دئینیت و ل دەرگەهێ سنووریێ برەهیم خەلیلا ڕادەستی ڕژێما ئیراقێ دکەت.

زەبانیێن ڕژێما ئیراقێ وان دبەنە فرقا لەشکەری یا زاخۆ، ل وێرێ ژی حەفت شەڤ و حەفت ڕۆژان دکەڤنە بەر لێدان و ئیشکەنجەدانێ. لێ ئەو بمێرانی بەرگریێ ژ ژیانا خوە دکەن و چ نادەنە دەست وان ژی. پاشی ژ وێرێ تێنە ڤەگوهاستن بۆ ئیستخباراتا زاخۆ، ئەو ژی خوە ژێ بێهیڤی دکەن، لێ چ نادەنە دەست وان ژی. پاشی وان دبەنە ئەمنا دهۆکێ، ل وێرێ ژی چ جۆرێن لێدان و ئازاردانێ نەمان هەمبەر وان بکار نەئینایین، لێ دیسا چو دانپێدانی ل سەر خوە ناکەن.

پشتی هینگێ هندەك بەرگەڕیان ل دەف ڕێڤەبەرێ ئەمنا دهۆکی بۆ تێنە کرن، ڕێڤەبەرێ ئەمنێ ژی وەك مەرج دبێژیت ئەگەر مالا وی ژ تورکیا ڤەگەریتەڤە و خوە ڕادەستی ڕژێمێ بکەت ئەو دێ خالدی ئازاد کەت. ژ بۆ ڕزگارکرنا گیانێ وی، مالا وی نەچار دبیت خوە ڕادەستی ڕژێما ئیراقێ دکەت و ئەو ژی تێتە ئازادکرن.

لێ عەشقا کوردایەتیێ و شۆڕسگێڕیێ ل دەف کاك خالدی هندا دژوار بوو کو چ ئاستەنگێن داگیرکەران نەشیان ڕێ ل بەر کاروانێ خەباتا وی بگرن، لەوما پشتی ئازادکرنا وی ب 18 ڕۆژان کاك خالد جارەکا دی پەیوەندیێ ب هێزێن پێشمەرگەی ل لژنا دەڤەرا

ئامێدیێ دکەتەڤە و دبیتەڤە پێشمەرگە و بەردەوام دبیت هەتا ئەنفالێن ڕەشێن سالا 1988.

پشتی ئەنفالان ئەو ئاوارەیی باکووری کوردستانێ دبیت و ل کەمپا ئامەدێ ئاکنجی دبیت. پشتی سەرهەلدانا پیرۆز ئەو ڤەدگەڕیتەڤە کوردستانێ و دگەل ئەحمەد چەلکی دبیتەڤە پێشمەرگە.

ل سالێ 1996 دبیتە کادر ل لژنا ناوچا پەیمان ل کانیماسێ و هەتا نوکە ژی هەرێ بەردەوامە و ل گوندێ چەلکێ دەڤەرا بەرواری بالا دژیت.

خالد چەلکی د درێژیا خەباتا خوە یا پێشمەرگاتیێ دا پشکداری د ڤان چالاکیێن پێشمەرگاتی دا کریە:

ل سالێ 1977: لێدانا سریا چەقەلا، رەبیا سەرێ حەمێ، دانانا بۆسەیەکێ ل سەرتەنگێ، شەڕێ بێلمبیرێ.

سالێ 1978: شەڕێ چەلکێ، شەڕێ هرۆرێ، لێدانا رەبیا گرکا، دانانا بۆسەیەکێ ل قەسرا سادەی ل گوندێ تشیشێ، شەڕێ دوستەکا ل ناڤ زێباریا، شەڕێ جاشا ل ئەلندکێ ل دەڤەرا دۆسکیا، لیدانا رەبیا سەرێ حەمێ.

سالێ 1979 : شەرێ کۆماتەی ل سەر بارەگاییێ لقا ئێك .

سالێ 1980 : لێدانا رەبیا بادۆکێ، لێدانا فەوجا سۆتکی، چاندنا مینەکێ ل سۆتکی، چاندنا مینەکێ ل بادۆکێ، لێدانا فرۆکەخانا بامەڕنێ.

سالا 1984: بەرسینگرتنا هێڕشا مەزنا ل سەر هەردوو لژنێن زاخۆ و دهۆکێ.

سالا 1987: داستانا فەوجا سۆتکی و داستانا کانیماسێ.

عبدالله بناڤی

عبدالله مستەفا محەمەد عومەر ناسیار ب عبدالله بناڤی، ل سالێ 1945 ل گوندێ بناڤیێ یێ سەر ب دەڤەرا بەرواری بالا هاتیە سەر دنیایێ، لێ د بەلگەنامەیێن فەرمی دا سالا دایك بوونا وی 1950 یە.

ژ ئەگەرێ بۆمبەبارانکرنا گوندێ وان ژ ئالیێ ڕژێما ئیراقێ ڤە، ئەو ل سالا 1962 ژ گوندێ خوە کۆچبەر دبیت و دچیت ل گوندێ چەقەلا ژووری ئاکنجی دبیت.

عبدالله ل ل 1962/5/1 پەیوەندییێ ب شۆڕشا ئەیلولێ دکەت و دگەل محەمەد عەلی بناڤی دبیتە پێشمەرگە و هەیامەکی ل گرتیخانا بێدوهێ دبیتە زێرەڤانێ زیندانێ، پاشی ژ بۆ بەرهنگاربوونا هێزێن ڕژێمێ دگەل هێزا محەمەد عەلی بناڤێ تێتە ڤەگوهاستن بۆ گەلیێ دهۆکێ و ل کەلها پیرۆمەرا جهگیردبیت و بۆ دەمێ سێ مەها ل وێرێ دمینیت و پشکدارییێ د وان شەڕێن ل وی سنووری ڕووداین دا دکەت. ل دەمێ هێرشا مەزنا جاشا و لەشکەرێ هەردوو دەولەتێن سوری و ئیراقی بۆ سەر زنجیرا چیاییێ مەتینا ل سالا 1963، ئەو دگەل هێزا محەمەد عەلی بناڤی پشکدارییێ د وی شەری دا دکەت.

ل سالا 1966 ئەو پشکدارییێ د خولەکا برینپێچییێ دا دکەت ل قەسروماکۆسا ل دەڤەرا بالەکایەتییێ و پشتی وێ خولێ ئەو ل نەخوەشخانا شۆڕشێ ل باتیفا ل ژێر چاڤدێریا دکتۆر حەنا کو خەلکێ ئەلقۆش بوو کار دکەت. ل سالا 1968 تێتە ڤەگوهاستن بۆ نەخوەشخانا شۆڕشێ ل قومرییێ ل دەڤەرا بەرواری بالا و هەتا شکەستنا شۆڕشێ ل وێرێ بەردەوام دبیت.

ل دەمێ شکەستنا شۆڕشا ئەیلولێ ل بهارا 1975 کاک عبدالله ئاکنجییێ گوندێ چەلکا سەیدا بوو ل دەڤەرا بەرواری بالا. ل ڕۆژا 1975/5/2 شەهید شەعبان غەفار پەیاما ئیدریس بارزانییێ جانەمەرگ ژ زاردەڤێ عبدالرحمن بناڤی د گەهینیتێ، کو ل گۆر داخوازا ئیدریسێ جانەمەرگ دەست ب نووژەنکرنا ڕێکخستنێن پارتی بکەنەڤە، لەوما کاک عبدالله بناڤی کار ژ بۆ ڤێ ئارمانجێ دکەت و ل

1975/6/18 ئەو (ڕێکخراوا ئادار) یا نهێنی دادمەزرینیت کو ژ ڤان کەسان پێك دهات:

١-عبدالله بناڤی بەرپرسێ ڕێکخراوێ

٢-سەید عەلی چەلکی بەرپرسێ ڕێکخستنێ

٣-سەید نەجم الدین چەلکی کارگێڕ

٤-شەهید محەمەد یەعقۆب چەلکی کارگێڕ

٥-عبدالخالق بابیری کارگێڕ

٦-شەهید خدر مەمحود هرۆری کارگێڕ

7-شەهید سەعید سەعید هروری کارگێڕ

8-شەهید وەیسی حەسەن هرۆری کارگێڕ

9-شەهید هادی سلێمان هرۆری کارگێڕ

10-شەهید تاهر تاهر هرۆری کارگێڕ

11-شەهید عادل تاها هرۆری کارگێڕ

12-سەدیق مستەفا محەمەد بناڤی ئەندام

ل دوماهیێ ژمارا ئەندامێن ڤێ ڕێکخراوێ دگەهنە (750) ئەندامان و هۆسا ئەڤ ڕێکخستنا وانا مەزن و کاریگەر زەمینەی ل وێ دەڤەرێ ژ بۆ شۆڕشا گولانێ سازدکەت.

پشتی ئەو ل ڕۆژا 6.6.1978 ژ لایێ یەلدا بەرواری ڤە تێتە ڤەخواستن، ئەو دزانیت کو دێ هێتە گرتن، لەوما قەستا دەڤەرا قوشیریان ل کوردستانا باکوور دکەت و ل گوندێ (دویلێ) ئاکنجی دبیت. ل وێرێ ئەو ب فەرمانا جەوهەر نامق هێزەکا لەشکەری ڕێکتێخیت و بۆ کوردستانا باشوور تێن و پشکداریێ د لێدانا فەوجا

گوندێ دهێ دا دکەن. شەڤا پاشی دگەل هەڤالێن خوە دچیتە بامەڕنێ و ل وێرێ کۆمبوونەکێ دکەن و بڕیارا دامەزراندنا لژنا ناوچا خەبات یا گەڕۆك ددەن کو ژ ڤان کەسەن پێکدهات:

١-مستەفا مزووری بەرپرس

٢-عبدالله بناڤی بەرپرسێ ڕێکخستنێ

٣-شەهید مەلا رەمەزان قومری (بهەشتی) ئەندام

٤ -عرفان هرۆری ئەندام

٥-شەهید نەوزاد نزارکی (محمد سعید علی نزارکی) ئەندام

عبدالله بناڤی ل سالا 1979 پشکدارییێ د کۆنگرا 9 یا پارتی دا دکەت و پشتی هینگی تووشی نەخوەشیەکێ دبیت و بۆ ماوێ 45 ڕۆژان د خەستەخانێ دا ل تەهران دمینیت. پشتی هینگی ل ڕاژان جەنابێ سەرۆکی دبینیت و داخوازا دەستویریا هاتنا کوردستانێ ژ بۆ دیتنا خێزانا خوە دکەت، سەرۆك بارزانی ژی نامەیەکێ ئاراستەی لقا ئێك دکەت و داخوازێ ژ لقێ دکەت کو دگەل وی د هاریکار بن و هەر چ ئەرکەك ژی ڤیا بدەنێ. ئەو ژی ناما خوە دبەت و ڕادەستی دکتۆر جەرگیس بەرپرسێ لقێ دکەت، دکتۆر جەرگیس ژی ئامادەیی یا خوە نیشا ددەت، لێ ژ بەر ڕەوشا ساخلەمیا وی یا نە جهگیر، داخوازا لێبوورینێ دکەت و ژێ دخوازیت کو ڕێبدەنێ خێزانا خۆ بۆ وەلاتێ ئیرانێ ڤەگوهێزیت.

پشتی هینگێ د ڕێکا کوردستانا باکوور ڕا دگەل خێزانا خوە و چار هەڤالان، بەرەڤ ئیرانێ برێ دکەڤیت، لێ ل سەر پرا جولەمێرگێ جەندرمێن ترکا هێرشێ دکەنە سەر، ئەو و هەر چار هەڤالێن خوە ژ

دەستێ جەندرما ڕزگار دبن، مال و زاڕۆکێن وی ژی بتنێ و بێخودان خوە دگەهیننە گوندێ کۆکەبێ.

ل گوندێ کۆکەبێ، عەلی کۆکەبی خوە لێدکەت خودان و هاریکاریا وان دکەت و ب قەچاغی ل سنووری دەرباز دکەت و دگەهینیتە مالا ئەحمەد شانە ل گوندێ سێرۆ ل ڕۆژهەلاتێ کوردستانێ. ئەحمەد شانە ژی هاریکاریا وان دکەت و دگەهینیتە مالا محەمەد عەلی بناڤی ل نەغەدە.

عبدالله بناڤی ل نەغەدە دگەهیتە خێزانا خوە، پشتی هینگی دگەل خێزانا خوە دچیتە (تەهران - کەرەج) و ل کەرەج ئاکنجی دبیت .

پاشی ب هاریکاریا هندەك هەڤالا خولەکا کورت یا برینپێچیێ دبینیت و وەکو برینپێچ ل چەندین نەخوەشخانێن ئیرانێ کار دکەت و د هەمان دەم دا درێژیێ ب ئەرکێ خوە یێ پارتایەتیێ ل لژنا ناوچا ماکۆك ل لقا 8 ل کەرەج ددەت و ل سالا 1986 دبیتە کارگێڕێ لژنا ناڤبری.

ل 1998/12/22 ب ئێکجاری ڤەدگەڕیتەڤە کوردستانێ و ل سەر بڕیارا بەڕێز نێچیرڤان بارزانی ل لژنا کۆچ و کۆچبەران کار دکەت و پاشی ئەڤ لژنە ب شێوەکێ فەرمی دچیتە سەر وەزارەتا ناڤخوە و ل هەمان لژنە ل دهۆکێ کار دکەت هەتا ل ڕۆژا 2013/7/1 تێتە خانەنشینکرن .

مخابن پشتی کاروانەکێ درێژێ خەباتێ ل ڕۆژا 2021/10/13 ل دهۆکێ وەغەرا دوماهیێ کر.

شەهید سەلمان تاهر سەلمان مایی

ل ساڵا 1962 ل گوندێ مایێ ل دەڤەرا بەرواری بالا هاتیە سەر دنیایێ. خواندنا خوە یا سەرەتایی ل گوندێ مایێ بدوماهی ئینایە و ل کانیماسێ درێژیێ بخواندنا خوە ددەت، لێ ژ بەر هەستێ خوە یێ شۆڕشگێڕی و پەیوەندیکرنێ ب شۆڕشێ نەچار دبیت دەست ژ خواندنێ بەرددەت. شەهید سەلمان ل سالا 1978 دبیتە ئەندامێ

ڕێکخستنێن نهێنی یێن پارتی دیموکراتی کوردستان و پشتی هینگی ل ساڵا 1979 نەچار دبیت پەیوەندیێ ب ڕێزێن پێشمەرگێ شۆڕشا گولانێ بکەت.

شەهید سەلمان ل ساڵا 1979 دبیتە پێشمەرگە لگەل هێزەکا پێشمەرگەی کو شەهید مەلا رەمەزان قومری بەرپرسێ وێ بوو، ل سنووریێ لژنا ناڤچا ئامێدیێ. ئەو د هەمان سالێ دا پشکداریێ د خولەکا برینپێچیێ دا دکەت ل ڕۆژهەلاتێ کوردستانێ و دبیتە برینپێچێ شۆڕشێ.

ل ڕۆژا 1981/1/1 بڕیارا وی دەردکەڤیت و دبیتە برینپێچێ ڕێکخراوەکا پێشمەرگەی. ئەو هەم وەکو پێشمەرگە و هەم ژی وەکو برینپێچ پشکداریێ د هەمی کریارێن لەشکەری د گەل ڤێ ڕیکخراوێ دا دکەت.

شەهید سەلمان کەسەکێ گەلەکێ خوەشتڤی و رح سڤك بوو و پەیوەندیێن گەلەك باش دگەل هەڤالێن خوە هەبوون و هەمی هەڤالێن وی گەلەك حەژێ دکر.

ل دوماهیێ ئەو دبیتە برینپێچێ ڕێکخراوا میدیا یا سەر ب لژنا ئامێدیێ ڤە. مخابن دەمێ ل ڕۆژا 1988/5/14 د ئەرکێ خوە یێ پێشمەرگاتیێ دا ل سەرێ چیایێ گابنێرکی ل هنداڤی گوندێ ئاسهێ، دگەل هەردوو هەڤالێن خوە شڤان هرۆری کادرێ سیاسیێ ڕێکخراوێ و سەلمان سلێمان هرۆری ئەندامێ ڕێکخراوێ، دەما کو وان دڤیا مینێن کو دوژمنی ل وی چیای چاندین، دەربێخن دا ب خەلکێ

وان گونداڤه نەپەقن، مینەك ب وان هەرسێیان ڤه دپەقیت و د ئەنجامدا هەرسێ پێکڤه شەهید دبن و دگەهنه کاروانێ نەمران.

ئەحمەد چەلکی

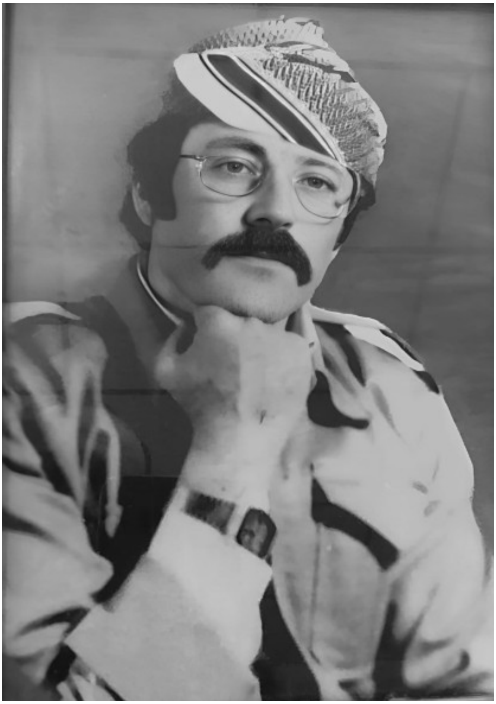

ئەحمەد عبدالله محەمەد یێ بەرنیاس ب ئەحمەد چەلکی، ل سالا 1953 ل گوندێ چەلکێ ل دەڤەرا بەرواری بالا ژ بنەمالەکا هەژار و کوردپەروەر هاتیە سەر دنیایێ، هەر ژ بچویکاتیا خوە وەکی گەنجەکێ لاو و ژێهاتی و خودان ساخلەتێن چاك وخودان شیان، دبیتە شەیدایێ کوردایەتی و پێشمەرگاتێی. هەر ژ بەر وێ حەز و ڤیانێ ل سالا 1973 پەیوەندییێ ب ڕێزێن پێشمەرگێ شۆڕشا ئەیلولێ دکەت و

ل بەتاليونا دوو يا هێزا بێتۆاتە دبيتە پێشمەرگە و پشكداريێ د چەندين شەڕاندا دكەت وهەتا سالا 1975 بەردەوام دبيت.

پشتی شكەستنا شۆڕشێ پەنابەری ئيرانێ دبيت، لێ د هەمان سالێ دا تێتە گرتن و ئيران وی ڕادەستی ئيراقێ دكەت و تێتە دووركرن بۆ باشوورێ ئيراقێ و ل سەربازگەها ديوانييێ تێتە بنچاڤكرن. لێ گرتن و دووركرنێ ل بيابانا باشوورێ ئيراقێ ڕێ ل بەر عەشقا ويا وەلاتپارێزيێ نەگرت، لەوما وی ل سالا 1976 خوە گەهاندە گوندێ خوە چەلكێ و پەيوەندی ب شۆڕشا گولانێ كر. ژ بەر كو ئەو گەنجەكێ پەيت و دەستهەل و مێرچاك بوو، لەوما هەر زوی دبيتە جهێ باوەريا بەرپرسێن شۆڕشێ و جهێ سەرنجا هەڤالێن خوە و دئەنجام ژی دا ئەو دبيتە بەرپرسێ مەفرەزەكا پێشمەرگەی و ڕۆلەكێ مەزن و كاريگەر د بياڤێ لێدانا هێزێن دوژمنی دا دبينيت و ناڤ و دەنگەكێ مەزن د ناڤ دوست و دوژمنان دا پەيدا دكەت.

ل دەستپێكا دامەزراندنا پارتی گەلی ديموكراتی كوردستان ب سەرۆكاتيا سامی عبدالرحمن كاك ئەحمەد دبيتە كادرەكێ لەشكەريێ بەرچاڤ و زيرەكێ پارتی گەل، لێ ل سالا 1982 ئەو جارەكا دی تێتەڤە ناڤ ڕێزێن پارتی ديموكراتی كوردستان و ل سالا 1983 دبيتە بەرپرسێ ڕێكخراوا شەهيد سەعيد سپينداری يا سەر ب لژنا ناڤچا ئاميديێ ڤە و ئێدی ئەڤ ڕێكخراوە دبيتە ئێك ژ وان هێزێن هەرە چالاكێن لەشكەری و گەلەك كريار و چالاكييێن بەرچاڤ ل دژی هێزێن دوژمنی ئەنجامددەن.

كاك ئەحمەدی د درێژیا خەباتا خوە یا پێشمەرگاتیێ دا زێدەتر ژ 150 کریار وچالاکی ئەنجام داینە، ژ بەرسینگ گرتنا هێرشێن دوژمنی و ستاندنا سەنگەر و بارەگایێن دوژمنی بگرە هەتا دانانا بۆسە و چاندنا مینان ل هەمبەر سوپایێ ڕژێمێ و دویڤەلاکێن وێ. دڤان هەمی کریاران دا ئەڤ قەهرەمانە (7) جاران بگرانی بریندار بوویە.

ژ بەر کو ئەو بەری ئەنفالان هاتبوو دهۆکێ، لەوما د ئامادەکاری و دەستپێکرنا سەرهەلدانا پیرۆز دا ئەو ل دهۆکێ بوویە و لەوما ژی وی لگەل هەڤالێن خوە یێن دی ڕۆڵەکێ بەرچاڤ د ستاندنا بارەگایێ ئەمنا ڕژێمێ یا دهۆکێ و ئازادکرنا باژێرێ دهۆکێ دا دبینیت.

پشتی ڕێکخستنا هێزێن پێشمەرگەی ل قۆناغا پشتی سەرهلدانێ، کاک ئەحمەد دبیتە فەرماندێ فەوجێ و پاشی ب پلا عەقید دبیتە جێگرێ لیوایا 34 و پشکداریێ د وان هەمی شەڕان دا دکەت یێن پشتی سەرهلدانێ داگیرکەران ل سەرکوردستانێ سەپاندین.

ل سالا 1992 پشتی پەرلەمان و حکومەتا کوردستانێ تێنە دامەزراندن پ ك ك هێرشەکا مەزن دکەتە سەر کوردستانێ ژ بۆ نەهێلانا ڤێ ستاتویا ئازادا کوردستانێ. ئەحمەد ژی وەکی هەر جار وەك پێشمەرگە ژ بۆ پاراستنا دەستکەفتێن کوردستانێ، لگەل هەڤالێن خوە بەرسینگێ ڤێ هێرشا خیانەتکاری دگریت، لێ مخابن ژ ئەگەرێ پەقینا مینەکا پ ك ك ل نێزیك کەلها قومریێ ل دەڤەرا بەرواری بالا ئەو پیەکێ خوە ژ دەستددەت و برینا پێ وی ڕۆژ بۆ ڕۆژێ پتر

هەوددەت و چەند جارێن دی ژی پێ وی تێتە بڕین. سەرەڕای گەلەك چارەسەریان ژی، لێ گەلەك مخابن ئەو ل ڕۆژا 2008/7/1 ل وی دەمێ نشتەرگەریەکا مەزن ل ئیرانێ بو تێتە کرن، گیانێ خوە ژ دەست ددەت و وەغەرا دوماهیێ دکەت و پشتی ڤەگەراندانا لەشێ وی یێ پیرۆز بۆ کوردستانێ ل گوندێ چەلکێ تێتە ڤەشارتن.

شەهید نەوزاد نزارکی
(محەمەد سەعید عەلی حەسەن نزارکی)

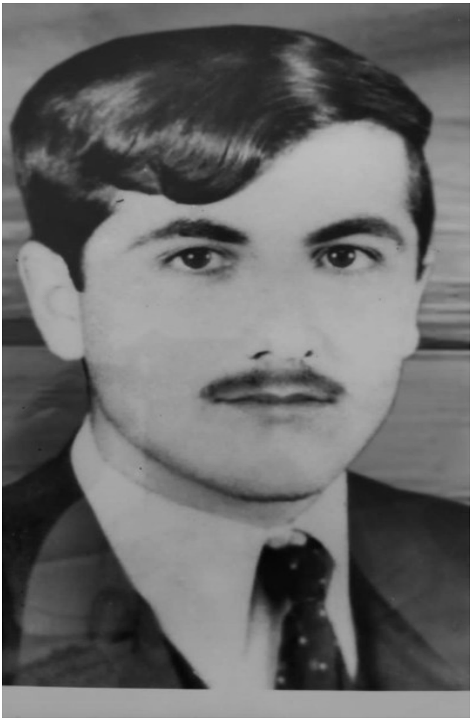

ناڤێ ویێ دروست محەمەد سەعید عەلی حەسەن نزارکی یە.
ناڤێ وی یێ شۆڕشێ نەوزادە.
شەهید نەوزاد ل ساڵا 1955 هاتیە دنیایێ و وی خانەیا مامۆستایان بدوماهی ئینابوو و ببوو مامۆستا. ئەو ل ساڵا 1976 ل باژێڕێ دهۆکێ دبیتە ئەندامێ ڕێکخستنێن نهێنیێن پارتی دیمۆکراتی کوردستان. پاشی تێتە ناڤ شۆڕشێ و ل سنوورێ هەرێما ئێك ل

دەڤەرا بەهدینان دبیتە پێشمەرگە و ژبەر زیرەکی و دلسۆزیا وی ئێکسەر دبیتە کادرێ ڕێکخستنێ و دبیتە ئەندامێ لژنا خەبات و بەرپرسێ دەڤەرا دهۆك- مانگێشکێ. ئەو خوە بەرددەتە ناڤ باشوورێ کوردستانێ ژ بۆ ڕێکخستنا خەلکی. ب تایبەتی ل دەڤەرێن دهۆك، مانگێشك، سپنەیێ بامەڕنێ و گوندێن شخۆیێ، و دەڤەرێن دی ئەو گەلەکێ چالاك بوو و شیا د دەمەکێ کورت دا گەلەك ڕێکخستنێن موکەم ئاڤا بکەت ژ بۆ پارتی و شۆڕشێ .

ل دەمەکی کو ئەو و دوو پێشمەرگێن هەڤالێن وی ل گوندێ بانکا ل چیایێ مەتینا بوون، کەسەك پێزانینان ددەتە لەشکەرێ ڕژێما ئیراقێ ل سەر هەبوونا وان د گوندی دا و شەڤا 14- 1979/4/15 لەشکەرێ دوژمنی بهێزەکا مەزن گوندی دۆرپێچ دکەت. شەهید نەوزاد و هەردوو هەڤالێن خوە، خوە ژ دۆرپێچا دوژمنی دەرتێخن و ل ڕەخێ گوندی دبن هندەك بەراڤە خوە هشار ددەن. لێ وی دەمی هێشتا چیایێ مەتینا و گوندێ بانکا بەفرەکا زۆر لێ هەبوو. دوژمن ل شۆپا وان دچیت و جارەکا دی وان دۆرپێچ دکەتەڤە و شەهید نەوزادی و هەردوو هەڤالێن وی دیل دکەن و پشتی هینگێ هەرسێیا سێدارەددەن.

پشتی هینگێ کەسەکی خەلکێ گوندێ ناڤبری، ب تۆمەتا هندێ کو پێزانین ل سەر شەهید نەوزادی و هەڤالێن وی داینە دوژمنی و ئەو داینە گرتنێ، تێتە گرتن و ل کۆماتەی پشتی تێتە دادگەهکرن تێتە گوللەبارانکرن.

زهێر بامەڕنی

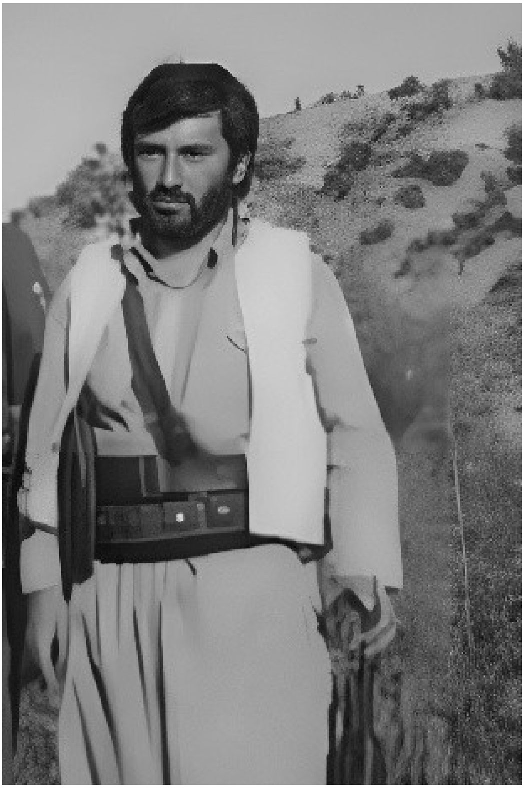

زهێر رەمەزان رەجەب، یێ بەرنیاس ب زهێر بامەڕنی ل سالا 1953 ل گوندێ بامەرنێ تێتە سەر دنیایێ و هەر ل وێرێ دەست ب خواندنا خوە یا سەرەتایی دکەت، لێ ژ بەر کاودانێن وی سەردەمی، نەشیا خواندنا خوە ب دوماهی بینیت. د ژیێ دەهـ سالیێ دا، دەما هێرشا لەشکەرێ هەردوو دەولەتێن ئیراق و سوریێ و جاشێن ئیراقێ تێتە سەر بامەڕنێ و چیایێ مەتینا، جاش و لەشکەرێن

دوژمنی گوندێ وان بامەڕنێ دسۆژن و وێران دکەن. ئەو ژی نەچاردبن دەربەدەر ببن و مالا وان ل بێگۆڤا ل دەڤەرا گولیا ئاکنجی دبیت. هەر ل وی دەمی و ژ ئەنجامێ وێ زۆرداریا دوژمنی، هەستێ کوردایەتی وشۆشگێڕیێ ل دەف زهێری پەیدا دبیت.

زهێر ل سالا 1967 د ژیێ 14 سالی دا دبیتە پێشمەرگە ل هێزا حەمرین. ئەو ل سالا 1968 پشکداریێ د خولەکا فێربوونا تۆپێ دا دکەت و د ئەرکێ خوە یێ پێشمەرگاتیێ دا وەکو تۆپچیەکێ چەلەنگ دەست بکاردبیت. ل سالا 1969 زهێر بامەڕنی د سێ شەڕێن گرنگ دا پشکداریێ دکەت، کو ئەو ژی شەڕێن: بەنداڤا دوکان، ڕزگارکرنا باژێڕێ قەلادزێ و شەڕێ قەلا سێوکەنە.

زهێر د کار و ئەرکێ خوە دا بەردەوام دبیت هەتا پەیماننامە 11 ئادارا 1970، پاشی دبیتە پاسەوانێ سنووری و هەتا شکەستنا شۆڕشێ بەردەوام دبیت.

ل سالا 1974 زهێر ژیانا هەڤژینیێ لگەل خانم سەنا عەلی رەجەب پێکتینیت و ئێدی سەنا دبیتە باشترین هەڤال و هەڤرێیا خەباتا وی.

پشتی شکەستنا شۆڕشێ زهێر بامەڕنی خوە ڕادەستی دوژمنی ناکەت و ئاوارەی ئیرانێ ژی نابیت، بەلکو ب چەکێ خوە یێ پێشمەرگاتیێ ڤە و دگەل هەڤژینا خوە سەنا عەلی رەجەب و برایێ خوە بەهزاد رەمەزان رەجەب، حەمید عبدالجلیل بامەرنی، اسماعیل مستەفا بامەرنی و خانما وی سوەیدا، خوشناڤ مستەفا بامەرنی، شەهید ئەحمەد حەسەن بامەرنی، ئەنوەر بامەرنی و شەهید سالح

حاجی بامەرنی بەرەڤ باكووریێ كوردستانێ ڤە دچن و ل سەر سنووری ئەز (مستەفا مزووری) و برایێ من خالد و محەمەد سەلیم بریفكانی دگەهینە وان، ئەم ژی ژ مۆسل دهاتین و مە قەستا چیایێن كوردستانێ دكر. پشتی مە چەندین گوندێن باكووریێ كوردستانێ بڕین، دوماهیێ ئەم دگەل هەڤالێن خوە ل گوندێ مارونسێ ئاكنجی دبین. هەر ل سالا 1975 ل وێرێ ئەم لگەل كادرێ دەستپێكا شۆڕشا گولانێ هاشم رەمەزان (ابو عنتر)و برایێ وی عبدالله كۆمدبن و لگەل وی دەست ب كۆمكرن و ڕێكخستنا وان كوردێن باشوور دكەین یێن كو خوە گەهاندینە وان سەر سنووران. پاشی ژی ل دەستپێكا سالا 1976 ل گوندێ دویلێ یێ باكووریێ كوردستانێ چاڤپێكەفتنێ لگەل بەرپرسێ هەرێما ئێك جەوهەر نامق و جێگرێ وی كەریم شنگالی دكەین. پشتی دەمەكی برایێ زهێری زیاد ژی تێت و لگەل مە دبیتە پێشمەرگە. پاشی پشتی دەمەكی كو زهێر و هەڤالێن خوە تێنە دەڤەرا بامەڕنێ هندەك چالاكیێن لەشكەری ل دژی دوژمنی ئەنجامددەن، ئەمنا بەعسیا رەمەزان حەداد بابێ زهێری لگەل ژن و زاڕۆكێن وانێن هویر دگرن و دبەنە باشووریێ ئیراقێ زیندان دكەت. مەرجێ ڕژێمێ ئەو بوو كو زهێر بێت خوە ڕادەستی وان بكەت دا باب و دەیك و خوشك و براییێن وی بەردەن. ل مەها 11 سالا 1976 هەڤالێ زهێری سالح حاجی بامەرنی (سالحێ میرانێ) ل تەحتەستویریێ ب خیانەت لگەل هەڤالێ خوە حسێن بامەرنی تێنە شەهید كرن، لەوما ڕژێما ئیراقێ ژنا سالحی یا كو لگەل مالباتا زهێری ل باشووریێ ئیراقێ گرتی بوو، بەرددەن. رەمەزانێ بابێ زهێری دبێژیتە خانما شەهید سالحی: ڤێ

پەیاما من بگەهینە زهێری و بێژێ ئەگەر ئەو بێت خوە ڕادەستی ڕژێمێ بکەت ئەو نە کوڕێ منە، بلا وی خەما مە نەبیت هەتا مرنێ ئەم دێ بەرخوەدانێ کەین.

زهێر بامەڕنی ل سەر بڕیارا بەرپرسێ هەرێما ئێك جەوهەر نامق خانما خوە سەنایێ دبەتە ڕۆژهەلاتێ کوردستانێ کو وێ ل وێرێ بنەجهـ بکەت و بێت بچیتە باشوورێ کوردستانێ چالاکیێن پێشمەرگاتی ئەنجامبدەت، لێ پشتی سێ مەهان سەنا دبێژیتێ: من ژی دڤێت وەکی تە دناڤ شۆڕشێ دا بم و لگەل وە پێشمەرگە بم، لەوما جارەکا دی مالا خوە دئینیتەڤە نێزیکی بارەگایێ پێشمەرگەی و ئێدی سەنا ژی وەك پێشمەرگەیەکا ژن دکەڤیتە دکار و خزمەتا شۆڕش و پێشمەرگەی دا.

وەکی مە دیارکری مالا ڕەمەزانێ حەدادێ بابێ زهێری مالەکا مەزن و خانەدان و تێر مرۆڤ بوو، پشتی چەند سالێن زیندانێ، دەمێ تێنە ئازادکرن ئەو هەمی مالێ و زارۆکێن خوە دئینیت و تێتە ناڤ شۆڕشێ. ڕەمەزان ب هەر 7 کوڕێن خوەڤە دبنە پێشمەرگە و ل ناڤ شۆڕشێ و دخزمەتا پێشمەرگە و شۆڕشێ دا بەردەوام دبیت و هەتا کو ئەو ل ڕۆژا 2007/7/13 ل دەرڤەی وەلاتی وەغەرا دوماهیێ کری، ئەو هەر وەکی مامۆستا و ڕیسپیەکێ کوردایەتی و وەلاتپارێزیێ بوو ژ بۆ وێ مالباتێ.

زهێر بامەڕنی د دەمێ 1975 هەتا 1979 دا پێشمەرگاتی ل سنوورێ هەرێما ئێك، دەڤەرا بەهدینان، هەرێما دوو، دەڤەرێن سیدەکان و بارزان و ڕۆژهەلاتێ کوردستانێ کریە.

زهێر ل ڤان سالێن مە دیارکرین وەك فەرماندێ مەفرەزەیەکا چالاك ڕۆلەکێ بەرچاڤ د شۆڕشێ دا هەبوو. پشتی کۆنگرا نەهێ یا پارتی و پشتی سیستەمێ شۆڕشێ هاتیە گوهڕین و شوینا هەرێما لق هاتینە دانان و ڕێکخراوێن لەشکەری هاتینە دامەزراندن، زهێر دبیتە بەرپرسێ ڕێکخراوەکا لەشکەری ل سنوورێ لژنا ناڤچا دهۆکێ بناڤێ ڕێکخراوا شەهید عبدالله بامەرنی، پاشی دبیتە جێگرێ ڕێکخراوا شەهید جەمیل توفیق ل سنوورێ لژنا ئامێدیێ، پاشی ژی دبیتە بەرپرسێ گرۆپەکێ مین و تەقەمەنیان هەر ل سنوورێ لژنا ناڤچا ئامێدیێ. ئەو ژ سالا 1976 هەتا سالا 1987 لگەل هەڤالێن خوە پشکداریێ د 55 چالاکیێن لەشکەری دا دکەت ل دژی دوژمنی. لێ مخابن پاشی ل سالا 1987 ژ بەر هندەك ئەگەران دەست ژ پێشمەرگاتیێ بەرددەت.

پشتی سەرهلدانێ ل دەمێ ل سالا 1992 و پاشی ژی ل سالا 1995 پ.ك.ك هێرش کریە سەر کوردستانا ئازاد و حکومەت و دەزگایێن وێ، زهێر بامەڕنی ژ هندەك هەڤالێن خوە گرۆپەکێ پێشمەرگێن خۆبەخش چێکر، ژبۆ پارێزگاری ژ کوردستانێ ل هەمبەر هێرشێن پ.ك.ك بتایبەت بۆ سەر مال و خەلکێ گوندێ بامەڕنێ و هەڤالێ وی جیهاد سەلیم بامەڕنی ژی د مالا وی دا ب دەستێ پ.ك.ك هاتە شەهیدکرن ل بامەڕنێ.

زهێر ل سالا 2005 دبیتە کادرێ پارتی ل ڕێکخراوا بامەڕنێ. پاشی ل سالا 2006 وەك پێشمەرگە تێتە خانەنشین کرن. مخابن ل هەمان سالێ و ل ڕۆژا 2006/1/27 ب ئەگەرێ

نەخوەشیەکێ وەغەرا دوماهیێ دکەت و ل گۆڕستانا بامەڕنێ تێتە ڤەشارتن.

ئیسماعیا مصط ی اسماعیل بامەرنی

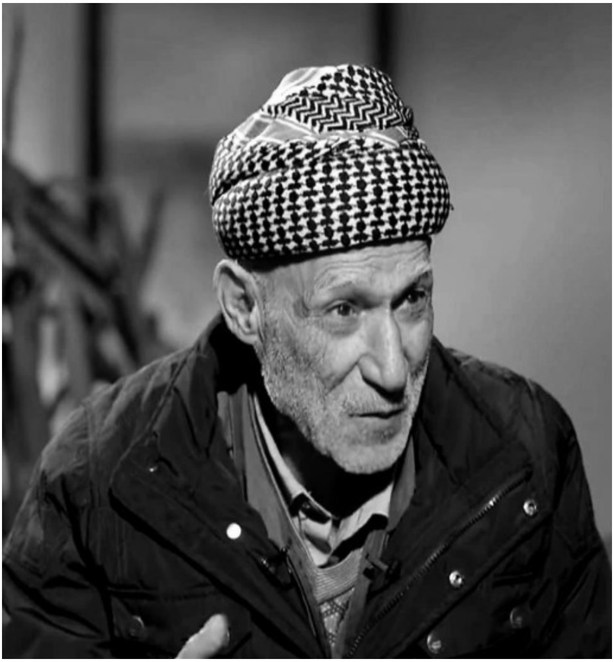

پێشمەرگێ خەباتکەر ئیسماعیل مستەفا ئیسماعیل بامەڕنی ل سالا 1950 ل بامەرنێ هاتیە دنیایێ. ل سالا 1963 ل ژیێ 13 سالێیێ لگەل خالێ خوە بوویە پێشمەرگە ل هێزا شێخان.

پشتی شکەستنا سالا 1975 و ل هاڤینا هەمان سالێ ئەو و زهێر بامەرنی لگەل هەڤژینێن خوە و لگەل ئەنور بامەرنی، شەهید سالح بامەرنی، شەهید حسێن بامەرنی و چەند کەسێن دی خوە دگەهیننە گوندێ مارونسێ ل باکوورێ کوردستانێ و ل وێرێ ئەز،

خالدێ برایێ من و محمد سلیم بریفکانی ژی دگەهینە وان و دبینە ئێك گرۆپ. پاشی هاشم رەمەزان (ابو عنتر) ژی ب راسپاردا شەهید ئیدریس بارزانی ژ ئیرانێ تێت و دەست ب خەبات و رێکخستنێ دکەن.

ئەڤ گرۆپە ژ مارونسێ ئامادەکارییێن شۆرشا گولانێ دکەن و هەر د سالا 1975 دا ئیسماعیل و هەڤالێن خوە سێ جارا تێنە باشوورێ کوردستانێ ژ بۆ کارێن رێکخستنێ و ئامادەکارییێن شۆرشێ و ل جارا سیێ بەلاڤۆکێن شۆرشێ ل هەمی جهێن گرنگێن بامەرنێ بەلاڤ دکەن.

اسماعیل بامەرنی ل سالا 1976 ل سەر داخوازا جەوهەر نامق بۆ جارا ئێکێ شەهید محمود ئێزدی و عادل مزوری ژ کۆماتەی دگەهینیتە دەڤەرا چەمانکێ، کو شەهید مەحمود وەك بەرپرسێ دەڤەرا شێخان و عادل ژی وەك بەرپرسێ دەڤەرا ئاکرێ هاتینە دەستنیشانکرن.

مخابن ل دوماهیا سالا 1976 هەردوو هەڤالێن وییێن نێزیك سالح بامەرنی و حسێن بامەرنی ب دەستێ خیانەتکار (ئەحەمد محەمەد سەلمان) ل تەحتە ستویرێ ل ناڤبەرا گوندێ بابیرێ و چەقەلا بشێوەیەکی ببێبەختی تێنە شەهیدکرن، ل هەمان سال ئەو ل برجینی دکەڤنە شەرەکی و هەڤالێ وی یێ گەنج دەهام هرۆری ژی تێتە شەهیدکرن.

ل رۆژا 1980/8/20 دەما ئەو ل مارونسێ ل دەف مالباتا خوە ل بێنڤەدانێ بوو، لەشکەرێ ترکا ب سەر گوندی دا دگرن و کچەکا گوندی یا 19 سالی ب سێپێکەکێ ڤە دهەلاویسن و ئەشکەنجە

ددەن. وی دەمی ئیسماعیل و هندەك پێشمەرگێن دی و هندەك ژ خەلكێ گوندی هێرشێ دكەنە سەر لەشكەرێ تركا و 29 لەشكەرا دكوژن و 4 كەس ژ خەلكێ گوندی ژی شەهید دبن. پشتی فیشەكێن إسماعیل خلاس دبن لەشكەرێن تركا وی دیل دكەن و دبنە زیندانا ئامەدێ و بۆ دەمێ سێ سالا تێتە ئەشكەنجەدان.

پاشی ئازاد دبیت و دچیتە ئەسفەهان ل ئیرانێ كو دەمێ ئەوێ گرتی، خالێ وی مالا وی ژ مارونسێ بربوو ئەسفەهان ل ئیرانێ دەف مالێن خوە.

سالا 1983 پشتی ئەو تێتە ئازادكرن، دچیتە ئیرانێ مالباتا خوە و زارۆكێن خوە دئینیت و تێت ل سنوورێ لژنا ئامێدیێ دبیتە پێشمەرگە. ل ئەنفالان ل كەمپا ماردینێ دبیتە پەنابەر. ژبەر وان سێ سالێن ئەو ل زیندانا ئامەدێ گرتی، ئەو فێری زمانێ تركی دبیت و چار سالان ل كەمپا ماردینێ وەك وەرگێرێ خوەبەخش خزمەتا خەلكێ كەمپێ دكەت. ل سالا 1992 دزڤریتە كوردستانا ئازاد.

پشتی خەباتەكا دویر و درێژ وەكو پێشمەرگەیێ سادە و بێ پلە تێتە خانەنشین كرن و مخابن ئەو تووشی نەخوەشیا پەنجەشێرێ دبیت و بەردەوام ل تركی و ل سلێمانیێ تێتە چارەسەركرن. لێ مووچێ ویێ خانەنشینیێ تێرا دەرمانێن وی ژی ناكەت .

مخابن نەخوەشیا پەنجەشێرێ رۆژ بۆ رۆژێ بارێ وی گارنتر لێ دكەت و رەوشا وی خرابتر لێ دكەت. تاكو ل رۆژا 2022/3/13 پشتی كاروانەكێ درێژێ خەبات، پێشمەرگاتی، زیندان، برس، سەرما،

دەربەدەری، ئێش و ئازارێن پەنجەشێرێ و هەژاریێ، ئەو گیانێ خوە دکەتە قوربانی کوردستانێ و ژ ڤێ ژیانێ باردکەت.

حەجی سالحێ کانی مەزنی

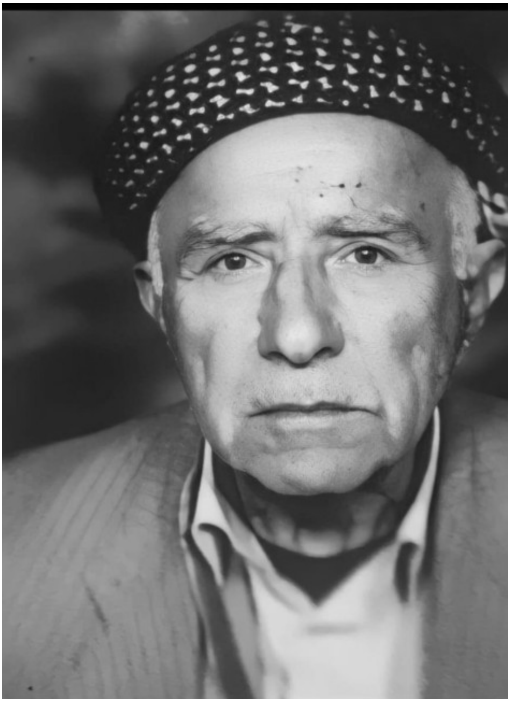

محەمەد سالح عبدالله یەحیا، ناسیار ب حەجی سالحێ کانی مەزنی، ل سالا 1926 ل گوندێ کانی مەزنێ، سەر ب دەڤەرا بەرواری بالا ڤە هاتیە سەر دنیایێ. حەجی سالحی ل سالا 1948 دەست ب کارێ ڕێکخستنێ کریە د ناڤ ڕێزێن پارتی دا. پاشی دگەل مەحمود هرۆری و زەیا گیێ بازی و مەلا ئەحمەدێ دووتازایی وەك کادرەکێ پارتی بەردەوام دبیت د کارێ پشتەڤانی و ریێکخستنێ دا ژ بۆ پارتی و شۆڕشا ئەیلولێ، هەتا شکەستنا شۆڕشا ئەیلولێ ل سالا 1975.

حەجی سالح ل سالا 1976 دبیتە ڤە ئەندامێ ڕێکخستنێن نهێنی یێن پارتی. لێ ئەو نەتەنێ دبیتە ئەندامێ ڕێکخستنێ، بەلکی ئەو مالا خوە ژی د ئێخیتە د خزمەتا شۆڕش و پێشمەرگەی دا. ژ ڤەحەواندنا پێشمەرگەی، ئامادەکرن و ئینانا پیدڤیێن وان ژ کانیماسێ و دهۆکێ و جهێن دی، ئامادەکرنا خوارن و پیدڤیێن ژیانێ ژ بۆ پێشمەرگەی و شۆڕشێ. ل سەر ڤێ هاریکاریا پێشمەرگەی ئەو ل سالا 1984 تێتە گرتن دگەل هاوڵاتی شەهباز ئەیوب ڕاڤینی ب (تاوانا) بخودانکرنا دوو بارەگایێن پێشمەرگەی ل بێشیلێ وئۆرە. پشتی گەلەك ئەشکەنجە و گەفێن کوشتنێ، ئەو ب گەلەك هەولێن خێرخوازان تێتە ئازادکرن، لێ جارەکا دی د هەمان سالێ دا تێتەڤە گرتن، ب بەهانەیا هنارتنا ئازوقەی بۆ پێشمەرگەی. وێ جارێ ژی پشتی گەلەك ئەشکەنجە و نەخوەشیان جارەکا دی تێتەڤە ئازادکرن.

مالا حەجی سالحی هەمی دەما وەکی بارەگایێ پێشمەرگەی بوو. وی دکان ژی هەبوو ل گوندی. ئارمانجا وی ژ ڤێ دکانێ چ جارا مفا و دەستکەفت نەبوو، لێ ئارمانجا ویا سەرەکی ئەو بوو، بشێت پێدڤیێن ژیانێ ژ بۆ پێشمەرگەی بەردەست بکەت. خانما وی ئەسما و هەردوو کورێن وی یەحیا و سەلام و هەمی زارۆکێن وان بەردەوام دخزمەتا شۆڕشێ و پێشمەرگەی دا بوون.

حەجی سالح ل ئەنفالێن سالا 1988 ئاوارەی باکوورێ کوردستانێ دبیت و بۆ دەمێ 4 سالا لگەل مالباتا خوە ل کەمپا ماردینێ ئاکنجی بیت.

ل ساڵا 1992 ڤەدگەڕیتەڤە کوردستانێ و هەتا ساڵا 2006 ل گوندێ خوە ئاکنجی دبیت، لێ مخابن ترك و پ ك ك وێ دەڤەرێ دکەنە مەیدانا شەڕ و تێکدانێ، لەوما ژ بەر نەسەقامگیڕیا دەڤەرێ، ئەو نەچار دبیت مالا خوە تینیتە دهۆکێ و ل وێرێ ل 2008/4/15 وەغەرا دوماهیێ دکەت.

وەردە بازى

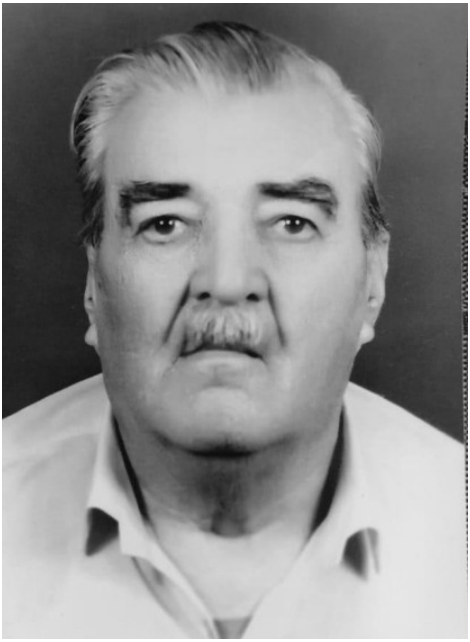

وەردە دانیال وەردە یێ بەرنیاس ب وەردە بازی ل سالا 1922 ل گوندێ بازێ ل دەڤەرا بەرواری بالا هاتیە سەر دنیایی و هەر ل وێرێ ژی دژیت. وەردە ل سالا 1940هەتا 1947، دبیتە لەشکەر دناڤ هێزا لەشکەرێ لێوی دا ل حەبانیێ. ل سالا 1944 ژیانا هەڤژینیێ پێکتینیت و دبیتە بابێ سێ کوڕ و دوو کچان. سالا 1948 ڤەدگەڕیتەڤە گوندێ خوە و درێژیێ ب ژیانا خوە یا ئاسایی ددەت.

ل سالا 1965 پەیوەندیێ ب شۆڕشا ئەیلولێ دکەت ب سەرۆکاتیا بارزانیێ نەمر و دگەل سریا نیسان یوخەنا کانی بەلافی

دبيته پێشمەرگه و پشكداريێ د گەلەك كريارێن لەشكەرى دا دكەت، ژوانا شەڕێن گەليێ بێسرێ، گەليێ دهۆكێ، شەرێن شۆش و شەرمنا ل دەڤەرا ئاكرێ. پشتى شكەستنا شۆڕشێ ئەو ڤەدگەڕيتەڤە گوندێ بازێ و ل سالا 1975-1977 دبيته مختارێ گوندى.

مام وەرده ل سالا 1977 ل سەر دەستێ مە دبيتەڤە ئەندامێ ڕێكخستنا پارتى و گەلەك هاريكاريا پێشمەرگەى دكەت و مالا وى هەمى دەما وەكى بارەگايێ پێشمەرگەى بوو. ئەو ل سەر ڤێ خزمەتێ بەردەوام دبيت هەتا دەسپێكرنا ئەنفالێن ڕەش، د ئەنفالان دا كچەكا وى دگەل دوو كوڕێن وێ كو ئێك ژ وان پێشمەرگه بوو ب ناڤێ (نبيل) تێنه ئەنفالكرن و شەهيدكرن .

مام وەرده ل سالا 1997 ل گوندێ بازێ دچيته بەر دلۆڤانيا خودێ .

شەهید ئەحمەد حەجی حەسەن بامەڕنی

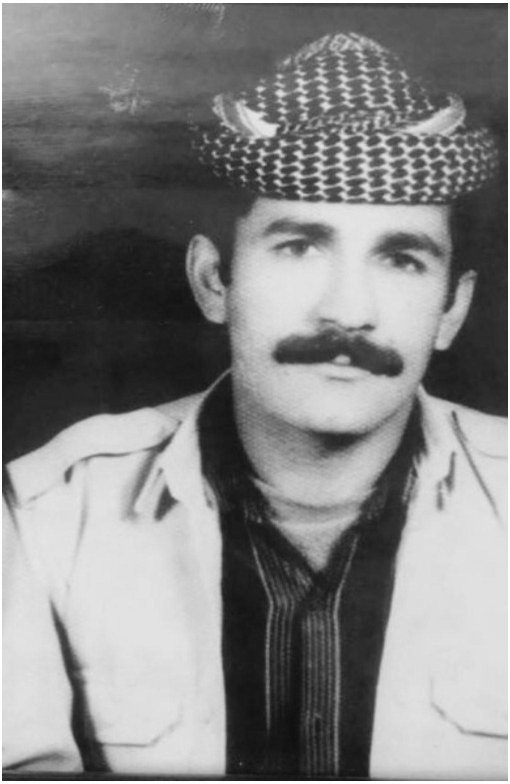

شەهید ئەحمەد حەسەن عبدالرحمن بامەڕنی ل ساڵا 1959 ژ بنەمالەکا هەژاو و کوردپەروەر ل گوندێ بامەڕنێ هاتیە سەر دنیایێ، هەر ل ژیێ زارۆکینیێ دا بیر و باوەر و هەستا نەتەوایەتی ل دەف پەیدا دبیت و ساڵا 1973 د ژیێ 14 سالیێ دا دهێتە ڕێکخستن دناڤ ڕێزێن پارتی دیموکراتی کوردستان دا. دگەل هەلبوونا چریسکا شۆڕشا گولانێ ل ساڵا 1976 ئەو خوە دگەهینیتە ناڤ ڕێزێن شۆڕشێ و ل دەڤەرا شێخان و بەرێ گارەی د گەل شەهید مەحمود ئێزدی

دبیته پێشمەرگه و ژبەر چەلەنگی و مێرخاسیا وی، ل سالا 1977 دبیته بەرپرسێ مەفرەزەکا پێشمەرگەی. ل سالا 1980 پشتی رێکخراوێن پێشمەرگەی تێنه دامەزراندن، ئەو دبیته جێگرێ بەرپرسێ رێکخراوا شەهید وەیسی بانی. ژ بەر رۆلێ وکاریگەری و دەنگڤەدانا وی ب قەهرەمانی، دوژمن پەناییێ دبەته بەر گرتنا کەس و کارێن وی. ل دەستپێکێ برایێ وی (یوسف) دگریت و بەرەڤ چارەنڤیسەکێ نەدیار بۆ کەرکووکێ دبەت و پشتی دوو سالێن زیندانێ و ئەشکەنجەکا دژوار تێته ئازادکرن. لێ دوژمن ب ڤێ چەندێ راناوەستیت، بەلکو ل سالا 1981 دایك و بابێ وی ژی دگریت و بەرەڤ زیندانێن ئامێدیێ، دهۆکێ، مۆسل و پاشی ژی بۆ زیندانا بنگەهێن فەزیلیێ ل بەغدا دبەت و وان ل وێرێ زیندان دکەت. د ئەنجامێ زۆلم و زۆری و ئەشکەنجا زەبانیێن بەعسیان دا دایکا شەهید ئەحمەد بامەرنی ب ناڤێ (ئەسماو حەسەن محەمەد) ل سالا 1982 د زیندانێ دا شەهید بیت و دگەهیته کاروانێ شەهیدان. هەردیسان ژ ئەنجامێ رەفتارا هۆڤانه یا زەبانیێن بەعیسان، چەندین نەخوەشی ژی ل گیانێ بابێ وی هەوددەن و ل دوماهیێ د زیندانێ دا شەلەلی دبیت و پشتی هینگێ تێته ئازاد کرن. ڤێ چەندێ ژی کەرب و کینا هەمبەر دوژمنی د دلێ شەهیدێ نەمر دا پتر لێدکەت کو ل سەر خەبات و تێکۆشینا خوه رژدتربیت و گورزێن گرانتر داوەشینیته دوژمنی. لێ دیار بوو دوژمنێ داگیرکەر هەرۆژ مەتۆدەکێ زۆلم و زۆریێ یێ نوی دئافراند، لەوما ژی ل سالا 1985 جارەکا دی دەستپێکر برپارا دەرێخستنا مالباتێن پێشمەرگا دەرێخست و مالباتا شەهید ئەحمەدی

ژی ب بەر ڤێ هەوا هۆڤانە کەفت و دوو برایێن وی ژ قوتابخانێ دەرتێخیت و لگەل مالباتا وان بۆ دەڤەرێن ڕزگارکری دویرئێخستن. مالباتا شەهید ئەحمەد بامەڕنی دگەل کەس و کارێن خۆ هەتا سالا 1988 ل گوندێ دهێ یێ ڕزگارکری ئاکنجی دبن.

شەهید ئەحمەد ب قارەمانی، ڕەوشتێ خوە یێ بەرز، ئارامی، جامێری و دلسۆزیا خوە دناڤ هەمی هەڤالێن خوە یێن پێشمەرگە دا دەنگڤەدابوو. هەر ژبەر هندێ ژی چەند جارەکا ئەو هاتە دەستنیشانکرن وەك بەرپرسێ ڕێکخراوەکا پێشمەرگەی، لێ وی هەمی دەما ئەو بڕیار ڕەد دکرن و دگۆت: من نەڤێت ببمە بەرپرسێ ڕێکخراوێ. لێ من دڤێت هەر جێگرێ بەرپرسێ ڕێکخراوێ بم لگەل ڕێکخراوا شەهید وەیسی بانی و بەرپرسێ وێ خالد بانی. ئەڤە ژی بۆ دوو ئەگەران ڤەدگەڕا: ئێك: وی گەلەك حەژ خالد بانی دکر و وان هەڤالینیەکا درێژ و خوەش پێکڤە بووراند بوو، لەوما وی دڤیا هەر پێکڤە بن. دوو: ئەو کەسەکی نەفس بچویك بوو و چ جارا چاڤێ وی ل پلە و بەرپرساتیێ نەبوو. هەمی ئارمانجا وی خەبات و خزمەت بوو ژ بۆ دۆزا کوردستانێ و ڕزگارکرنا ئاخا وەلاتی.

ل ئەنفالێن ڕەشێن سالا 1988 شەهید ئەحمەد و مالباتا خوە ئاوارەی باکوورێ کوردستانێ دبن و بۆ دەمسالەکێ ل کەمپا ماردینێ دمینن، پاشی خوە دگەهیننە ڕۆژهەلاتێ کوردستانێ و ل ئۆردیگایێ زێوە ئاکنجی دبن.

ل ساڵا 1990 برایێ وی حەمدی ب بڕیارڕا سەرکردایەتیا پارتی د گەل مەفرەزەکا پێشمەرگەی، د کاودانەکێ گەلەك سەخت و دژواردا دچیتە کوردستانێ و درێژیێ ب شوڕشێ ددەت.

د سەرهەلدانێ دا شەهید ئەحمەد دگەل هەڤالێن خوە دزڤڕیتەڤە باشوورێ کوردستانێ و بەردەوامیێ ددەتە پێشمەرگاتیێ و دبیتە ئەندامێ میحوەرێ شێخان و هەتا سالا 1992 بەردەوام دبیت. پشتی دامەزراندنا سوپایێ ئێك ل زاویتە، ئەو دبیتە فەرماندێ هێزێ و بەردەوام دبیت هەتا ساڵا 1993. ل سالا 1995-1996 دبیتە جێگرێ فەرماندێ فەوجێ، پاشی ل ساڵا 1996-1997 دبیتە فەرماندێ فەوجێ. پاشی دبیتە فەرماندێ لیوایا 11 و دگەل دامەزراندنا سوپایێ 12 دبیتە ئەندامێ سوپای و بەرپرسێ پشکا دویفچوون و پشکنینێ.

ل ڕۆژا 2003/3/20 دگەل ئوپەراسیونا ئازادیا ئیراقێ دبیتە بەرپرسێ هێزێن ڕۆژئاڤایێ قەزا شێخان. ل ڕۆژا 2003/4/5 پێخەمەت ئازادکرنا دەڤەرێن کوردستانی یێن ل ژێر دەستێ ڕژێما ئیراقێ، شەهیدێ ئەحمەد بەرەڤ وان دەڤەران ڤە دچیت، لێ مخابن ل سپێدەهیا ڕۆژا 2003/4/6 ل گوندێ مێرستەکێ یێ سەر ب قەزا شێخان ڤە ب گوللەیەکا دوژمنی دهێتە شەهید کرن و دگەهیتە کاروانێ نەمران.

شەهیدێ نەمر ئەحمەد بامەڕنی ب درێژاهیا خەباتا خوە یا پێشمەرگاتیێ پشکداری د گەلەك شەڕ و داستانێن مەزنێن شۆڕشێ دا کریە و دهەمیا ژی دا ڕۆلێ وی یێ دیار و بەرچاڤ بوویە. ژبەر هندێ

ژی چەند جارا ئەو هاتیە خەلاتکرن ژبەر زیرەکی و مێرخاسیا وی. ئەڤێن خوارێ ژی چەند نموونەیەکن ژ وان شەڕ و داستانێن وی پشکداری تێداکرین:

شەڕێ شەکەفتێ ل سالا 1977، شەڕێ چیایێ خێڕێ ل سالا 1978، کانیا باسکا 1980، گەلی کورتکی، بانیێ، ئاتووشێ، گەلیێ کانی مازێ، ئەترووشێ، سەر ڕێکا گشتیا دهۆك-فەیدیێ، لێدانا بانزینخانا دهۆکێ، گرتنا چەند سیخوڕان ل دهۆکێ، گرتنا سریا بابلۆ 12.5.1988، شەڕێ نسرا وەختێ شەهید وەیسی بانی شەهید بووی 1978، سەرێ ئاشاوا 1984/5/11، رەبیا سەرێ زاویتە، دانانا بووسا زاویتە، گرتنا چەند سیخوڕان ل بیاڤێ، بەرسینگگرتنا هێرشا دوژمنی بۆ سەر تنێ و داودیێ 1987، لێدانا زیلەکا لەشکەری ل ناڤبەرا کزۆ و بێدیلێ، هێرشا دوژمنی بۆ سەر لژنا شێخان 1987، شەڕێ گوندێ سپینداری، سەرێ غەلبووکێ، گوندێ خورپنیێ، سەرێ گارەی، هێرشا دوژمنی بۆ سەر لژنا دهۆکێ 1984، شەڕێ کەلا شخۆی1980/11/17، شەڕێ سەرێ دێرەلۆکێ، ڕەشانکێ، گەلیێ دهێ، داستانا کانی ماسێ 1987/9/13، داستانا بامەڕنێ 1987/5/26، داستانا دێرەلۆکێ 1988/1/11، جادا ئێمینکێ، کوشتنا چەند ئەفسەران ل سەر جادا مانگێشکێ، کەمەکا، هەسن پیرکا، دێرگژنیکێ، ستۆکورکێ و خرابیان، ماسیکێ، پشتا ئێتۆتێ و بدەهان چالاکیێن دی. شەهید ئەحمەد بامەڕنێ پشکداری د چار کۆنگرێن پارتی دا کریە و ژبەر ڕۆلێ و چەلەگیا خوە چەندین جاران ژی هاتیە خەلات کرن.

سلێمان تۆڤی

ناڤێ وی سلێمان ئیبراهیم حسێن تۆڤی یە، ل سالا 1957 ل گوندێ گرکا دەڤەرا بەرواری بالا هاتیە سەر دونیایێ. تا سیێ ناڤنجی خواندیە. مخابن ڕژێما بەعسا ئیراقێ نەهێلا ئەو خواندنا خوە بدوماهی بینیت و ئەو ژ سەر تەختکێ قوتابخانێ ڕاکر دا ببنە لەشکەریا بزۆری. لێ وی ڤیا ل شوونا ئەو ببیتە لەشکەرێ دوژمنی، ببیتە پێشمەرگێ وەلاتێ خوە. لەوما ئەو ل پایزا 1976 ژ سەربازیا نەچاری ڕەڤی و دا خوە بگەهینیتە ناڤ ڕێزێن شۆڕشێ، لێ لسنوورێ

دەستکرد ل گوندێ ئارووشێ ژ لایێ جەندرمێن تۆرك ڤە دهێتە گرتن و وی دبەن ل چەلێ زیندان دکەن. پشتی مەهەکا زیندانێ، ب هەول و بزاڤێن سەرکردایەتیا شۆڕشێ و هاریکاریا ماجد بەگێ چەلی شیا ژ زیندانێ بڕەڤیت. پشتی دەمێ چەند هەفتیەکا ل دەڤەرا تیارێ هاتیە ڤەشارتن و پاراستن ب هاریکاریا ماجد بەگی و پشتی گەلەك ئاستەنگ و نەخوەشی دیتین، ل دوماهیێ ئەو شیا خوە بگەهینیتە دەف مە. ئێدی ئەو لگەل مە و گرۆپێن دیێن پێشمەرگەی، دەستپێکێ وەك پێشمەرگە و پاشی ژی وەك کادر یێ بەردەوام بوو د خەباتا خوە دا. ل سالا 1979 هاتە ڤەگوهاستن بۆ لگەل مەفرەزا مەلا رەمەزان قومری (بهەشتی). ل سالا 1981 دەمێ ڕێکخراوێن پێشمەرگەی تێنە دامەزراندن، ڕێکخراوا شۆڕش یا لەشکەری ب سەرپەرشتیا بهەشتی ل لژنا دەڤەرا ئامێدیێ هاتە دامەزراندن و سلێمان تۆڤی ژی ل وێ ڕیکخراوێ درێژیێ ب خەباتا خوە ددەت و پاشی دبیتە کادرێ سیاسیێ ڕێکخراوا ناڤبری. ل سالا 1982 ئەو ڕێکخراو ب پێشمەرگە، کادر و بەرپرسڤە دهێتە ڤەگوهاستن بۆ لژنا دەڤەرا شێخان لگەل بهەشتی یێ کو دبیتە بەرپرسێ لژنا شێخان. پاشی ل سالا1985 بهەشتی تێتە ڤەگوهاستن بۆ لژنا دەڤەرا زاخۆ و جارەکا دی ڕێکخراوا شۆڕش ب پێشمەرگە و کادر و بەرپرسڤە لگەل تێتە ڤەگوهاستن. پاشی شەهید وەسفی بێدهی دبیتە بەرپرسێ ڕێکخراوا ناڤبری و سلێمان تۆڤی هەر دمینیت کادرێ سیاسیێ ڕێکخراوێ و ل سالا 1988 ڕێکخراو دهێتە ڤەگوهاستن ڤە بۆ لژنا دەڤەرا ئامێدیێ. سلێمان تۆڤی دگەل ڤێ ڕێکخراوێ بەشداریێ د چەندین داستانان دا دکەت، مینا داستانا

شەرانش، کانی ماسێ و شەڕێن بەرگریێ یێن پشتی داستانا کانی ماسێ. پشتی ئەنفالێن ڕەشێن دەڤەرا بەهدینان سلێمان خوە دگەهینتە کەمپا ماردینێ ل باکوورێ کوردستانێ و لوێرێ تا سالا 1992 دمینیت. پشتی سەرهەلدانێ ڤەدگەریتە کوردستانێ و جارەکا دی دەست ب کار و خەباتا خوە د ناڤ ڕێزێن پێشمەرگێ کوردستانێ دا دکەت و ل لیوا یا4 یا پێشمەرگەی دبیتە ئەفسەر. پاشی دهێتە ڤەگوهاستن بۆ فەوجا تایبەت یا نەجمەدین کێستەیی ل دەڤەرا کانی ماسێ و هەتا سالا 1996 ل وێرێ دمینیت.

پاشی جارەکا دی سلێمان تۆڤی تێتە ڤەگوهاستن بۆ کارێ پارتی و وەك کادرێ پارتی ل بەشێ دیڤچوونێ ل لژنا دەڤەرا زاخۆ دەست بکارێ خوە دکەت و پاشی ل بەشێ پەیوەندیان ل هەمان لژنێ کار دکەت. پشتی سێ سالان د دگەل دامەزراندنا لژنا ناوچا خابوور سلێمان دهێتە ڤەگوهاستن وەکو بەرپرسێ بەشێ کۆمەلایەتی ل لژنا ناوچا ناڤبری. ل سالا 2001 ئەو دبیتە ئەندامێ لژنا ناوچا پەیمان یا کانیماسێ و ل سالا 2010 دهێتە ڤەگوهاستن بۆ لژنا ناوچا هیزل ل زاخۆ و پاشی ل سالا 2013 دبیتە کارگێڕێ لژنا ناوچا سەرهەلدان هەر ل زاخۆ. ل سالا 2022 ب هەمان سیفەت تێتە ڤەگوهاستن بۆ لژنا گولان ل زاخۆ و هەتا نوکە ژی ل وێرێ بەردەوامیێ بکارێ خوە ددەت .

ئەلبۆما وێنەیان:

ب

ێشیلێ-بەرواری بالا 1980/10/5

شەهید مراد کێستەیی، فوئاد میرانی، مستەفا مزووری

ل پشت دارێ شەهید مستەفا حسێن کێستەیی.

بێلیزانێ-بەرواری بالا پایزا 1980

فوئاد میرانی، مستەفا مزووری.

ڕاوەستایی:

عبدالستار کورێمەیی، ابراهیم عەسکەری، جمال قەدشی

پێشمەرگەیەك، یاسین حسێن بیگداودی، مستەفا مزووری، یاسین یوسف تروانشی، پێشمەرگەیەك، پێشمەرگەیەك، جمیل پیرموس تروانشی

ڕوونشتی:

سامی محەمەد تاهر بامەرنی، پێشمەرگەیەك، پێشمەرگەیەك، پێشمەرگەیەك، عەلی ئورەی، پێشمەرگەیەك .

حەسەن گۆران، مستەفا مزووری

بارەگایێ لقا ئێك- زێوا شكان

سەعید بریفكانی، ابراهیم عەسكەری، محەمەد حێول، مستەفا مزووری، حسێن عبدالعزیز كورێمەیی.

سلێمان تۆڤی، مستەفا مزووری، سەید نوری چەمسەیدی، د.

رزگار، حەجی فەقە بناڤی، پێشمەرگەیەك.

کەمپا ماردینێ:

جاسم خوڕکی، سالم بریفکانی دکتۆر عەبدی بەربووری.

ڕاوەستایی:سەفەر ئاسهی، شەهید حەمدی بەگ، پێشمەرگەیەك، پێشمەرگەیەك، پێشمەرگەیەك.

ڕوونشتی :حەجی فەقە بناڤی، مستەفا مزووری، پێشمەرگەیەك.

ئێکمالە- بەرواری بالا
1987/9/13 رۆژا شەهیانا وی
ئەحمەد کادر
(ادریس جەرجیس)

بارەگایێ لقا ئێك زێوا شكان:

نسرەت حاجی، د. ئەحمەد قەرەنی، مستەفا مزووری، شەهید سەعدلا ئاڤدەل، تەیار گەرماڤی، مەناف بامەڕنی، شەهید رەئوف ئاكرەیی، دەلیل رەمەزان، سەوفەت دێریشكی.

مستەفا مزووری
21/3/1997

بارەگایێ لقا ئێك زێوا شكان 1984

محەمەد حاجی، مستەفا مزووری

سەمینارەك ل راژان بارەگایێ مەكتەبا سیاسیا پارتی ل

رۆژهەلاتێ كوردستانێ سالا 1990

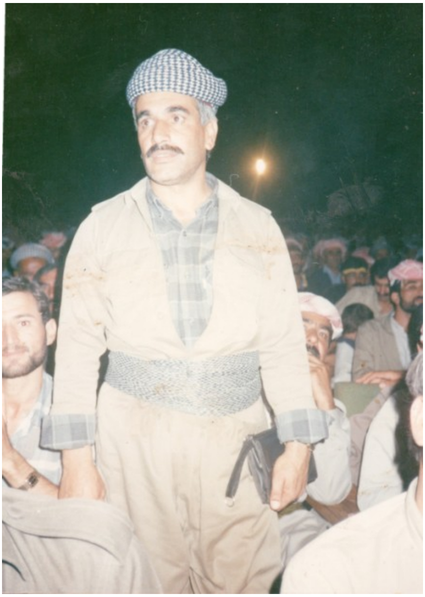

مستەفا مزووری

ساڵا 1991

مستەفا مزووری

ساڵا 2004 -

ڕاوەستایی: محەمەد سەلمان بێدهی، ادریس اسماعیل تروانشی، محەمەد بناڤی، رەمەزان ئالیخان، حسێن ئۆسمان (بابێ کۆڤانی)، د. هەژار

ڕوونشتی: عیسا عبدالله بیگداودی، کەریم بامەرنی، سیامەند عەزیز.

مستەفا مزووری

سالا 2018

بارەگایێ لژنا ئامێدیێ –بێشیلێ

ڕوەستایی: عەلی عبدالغفور بناڤیو عمر رەشۆ تروانشیو نجم الدین یوسڤی

سادق محەمەد عەلی هدێنەییو قهار کانیسارکیو ئەحمەد مستەفا بناڤی.

ڕوونشتی: حسێن عبدالله تویلەریو شەعبان محەمەد بناڤیو شەهید سەعدی ئەلکیشکی.

مستەفا مزووری
ئامێدی 1993

مستەفا
مزووری
ساڵا 2018

بارەگایێ لقا ئێك زێوەشكان

عبدالعزیز طیب، مستەفا مزووری

بارەگای ئێك زێوا شكان 1984

کۆنگرێ نەهێ یێ پارتی

لرۆژهەلاتێ کوردستانێ

سالا 1979

خالد هیرۆ

ئیو دهی

مستەفا مزووری

راوەستیایی: سلێمان کامل، سەلام بایەزید، نادر گۆران، حکمەت عەلی زادە، پێشمەرگەیەك

ڕوونشتی: حەسەن نوری، مستەفا مزووری

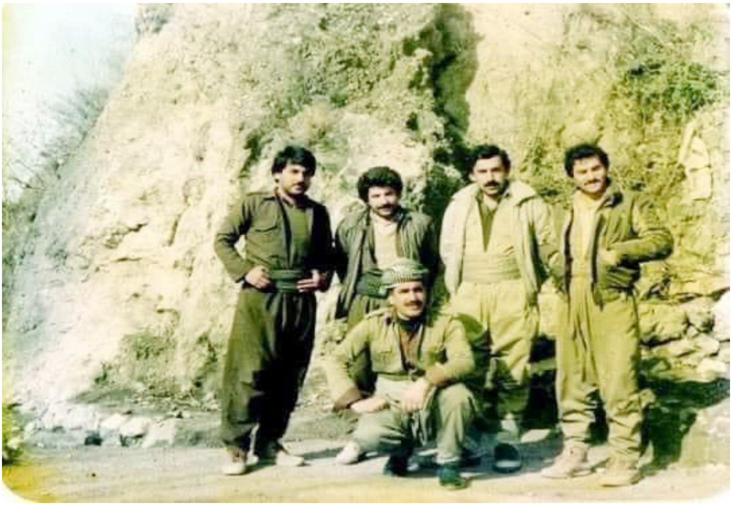

بارەگایێ لقا ئێك زێوا شكان

راوەستیایی: دەلیل رەمەزان، سەعید بامەرنی، عومەر

ئورەیی، نەوزاد سەعدلا ئامێدی

ڕوونشتی: مستەفا مزووری

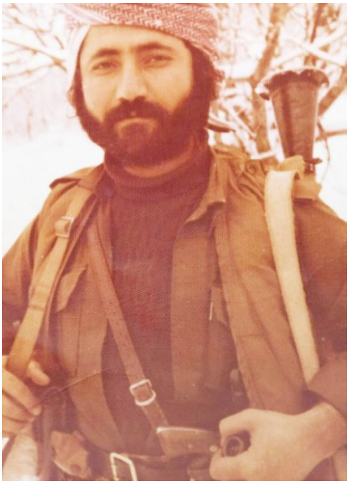

عادل مزووری

(حسێن ئەحمەد شكەفتندی)

جەوهەر نامق، کەریم شەنگالی، شەهید مەحمود ئێزدی (هاشم ئەلیاس)، زەعیم عەلی

بێلیزانێ- بەرواری بالا ساڵا 1980 - خالد هیرۆ، فوئاد میرانی

بارەگایێ لقا ئێك زێوا شكان:

عبدالستار كورێمەیی، مستەفا مزووری، جەعفەر مایی

مستەفا مزووری

محەمەدێ عەبۆی ئێمینکی، خالد هیرۆ

خەستەخانا لقا ئێك- كۆماتە 1980

كەریم تاها مایی، خالد هیرۆ، ئەحمەد میرخان بێقولکی، شەهید سەلمان تاهر مایی

مستەفا مزووری –2002/4/30

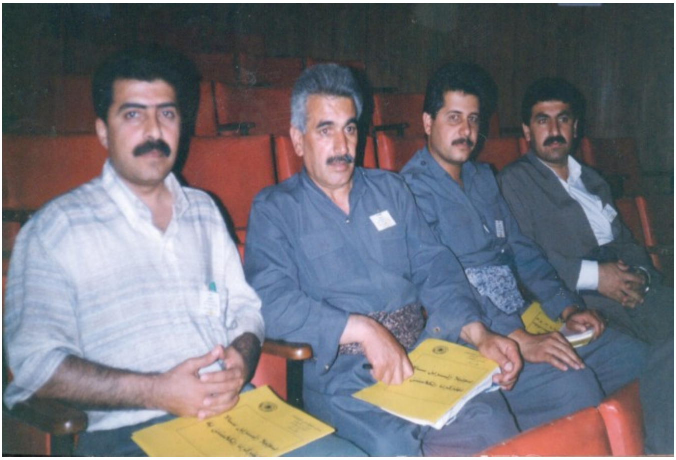

ساڵا 1996 - شەوکەت تاها، عبدالرحمن سالح، مستەفا مزووری، رزگار مایی

زێوا شکان 1987

فەرەج میرزا، مستەفا مزووری

چەم جوی 1987

سلێمان کامل، مستەفا مزووری، حکمەت عەلی زادە، سەلام بایەزید

حەمید خواستی و محەمەد خالد بۆسەلی لگەل کۆمەکا پێشمەرگا

بارەگایێ لقا ئێك زێوا شكان 1984 -   فەوزی هروری، ابراهیم عەسكەری، جمال قەدشی ،مستەفا مزووری

گەلیێ سێدەرا 1980/11/2   سەید سالح چەمسەیدی، د. جەرجیس حەسەن، فوئاد میرانی، مستەفا مزووری

مستەفا مزووری - ئیران 1989

مستەفا مزووری - ئامێدی 1993

سالا 1987 - مام دژوار (محەمەد ئەمین مایی)و مستەفا مزووری

مستەفا مزووری دگەل کۆمەکا پێشمەرگا ل پشتا شێخ مامۆدیان 2002

بارەگایێ لقا ئیك زێوا شكان

سەعید بریفكانی، مستەفا مزووری، جەعفەر مایی

خالد هیرۆ ، مستەفا مزووری

ل نێزیك گوندێ كورێمە

بارەگایێ لژنا ئامێدیێ- گەلیێ بێشیلێ

مستەفا مزووری، ماجد